

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
КАФЕДРА УКРАЇНОЗНАВСТВА**

**Руслана Жангазінова
Світлана Кусяк**

УКРАЇНСЬКА МОВА ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ

Частина II. Морфологія

**навчально-методичний посібник
для самостійної роботи іноземних студентів
англомовного відділення
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
Рівень А1**

Львів – 2023

Ж 27

Жангазінова Руслана, Кусяк Світлана

Українська мова для іноземців. Частина II. Морфологія:

[навчально-методичний посібник для самостійної роботи іноземних студентів англomовного відділення галузі знань 22 «Охорона здоров'я» / Р. Жангазінова, С. Кусяк. Львів: Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, 2023. 118 с.

У посібнику подано навчальні матеріали для проведення самостійної роботи з морфології сучасної української мови, адресовані для чужоземних студентів англomовного відділення медичного профілю. Вправи і завдання допомагають виробити навички вправного користування граматичною базою у витворенні висловлювань у комунікації. До кожного уроку є теоретичний матеріал й орієнтовна основа навчальної діяльності.

Для іноземних студентів підготовчих відділень медичних ЗВО, всіх, хто цікавиться проблемами професійної комунікації.

РЕЦЕНЗЕНТ :

Черкес Надія Дмитрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри українознавства Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

Обговорено та ухвалено на засіданні методичної комісії кафедри
українознавства (протокол №10 від 31 травня 2022 року)
Затверджено профільною методичною комісією факультету іноземних
студентів (протокол №4 від 31 травня 2022 року)

© Львівський національний медичний
університет імені Данила Галицького, 2023
© Руслана Жангазінова, Світлана Кусяк, 2023

ПЕРЕДМОВА

Сучасна реформа вищої освіти - це насамперед перехід від парадигми навчання до парадигми освіти, самоосвіти. Розв'язати це завдання неможливо лише шляхом передачі знань у готовому вигляді від викладача до студента. Необхідно всіляко сприяти перетворенню студента з пасивного споживача знань в активного їх творця, здатного сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат. Тому самостійна робота студентів є не тільки важливою формою навчального процесу, а й має стати його основою.

Це передбачає орієнтацію на активні методи опанування знань, розвиток творчих здібностей студентів, перехід від поточного до індивідуалізованого навчання з урахуванням потреб і можливостей особистості. Самостійна робота студентів є основною формою оволодіння знаннями у вільний від занять час.

У посібнику подано навчальні матеріали для самостійної роботи з морфології сучасної української мови, адресовані для чужоземних студентів підготовчого відділення медичного профілю. Мета самостійної пізнавальної діяльності студентів - навчитися індивідуально здобувати, оновлювати, поповнювати знання, плідно використовувати їх під час навчання та в подальшій професійній діяльності. Самостійна робота студентів базується на принципах розвивального навчання, відбувається без безпосередньої участі викладача, але під його керівництвом. У процесі самостійної роботи реалізується основна функція навчального процесу - одержання студентом максимального обсягу знань, їх закріплення і перетворення у стійкі вміння і навички. Завдяки самостійній роботі студенти набувають також здатність більш чітко й усвідомлено виявляти мотивацію й цілеспрямованість у набутті знань; виховувати самоорганізованість, самоконтроль та інші особистісні якості. Вправи і завдання містять переклади понять і допомагають виробити навички вправного користування граматичними одиницями в різних комунікативних ситуаціях. Дидактичні матеріали розроблені згідно з вимогами до **початкових рівнів (А 1, А 2)** володіння українською мовою. У цьому виданні подано завдання з морфології, опанування яких є достатнім для задоволення комунікативних потреб іноземних студентів, пов'язаних із базовою сферою опанування мови.

Посібник щодо виконання самостійних робіт містить мету, завдання навчання, набір вправ для перевірки досягнення конкретних цілей та загальні вимоги до виконання студентами цих видів робіт, організаційні та методичні засади проведення занять, приклади завдань та їх виконання, необхідні довідкові матеріали, рекомендовану літературу тощо. Методична організація мовного матеріалу підпорядковується двом принципам: частотності вживання тої чи іншої конструкції в логіці уведення фонетичного матеріалу. Автори посібника розглядають рецептивне і репродуктивно-продуктивне володіння матеріалом як два різних, але однаково необхідних аспекти володіння українською мовою.

Рекомендовано для іноземних студентів підготовчого відділення медичних ВНЗ, які опановують українську мову на рівні А1, А2; для всіх, хто цікавиться проблемами професійної комунікації в українськомовному середовищі.

РОЗДІЛ II

МОРФОЛОГІЯ

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНЕ ПОНЯТТЯ ПРО РІД ТА ЧИСЛО ІМЕННИКА

МЕТА: Розвивати і поглиблювати знання про іменники (питання, значення, роль і зв'язок з іншими словами в реченні), назви істот і неістот; ознайомити із поняттями «рід іменників», «чоловічий рід», «жіночий рід», «середній рід»; вчити розпізнавати роди іменників; ознайомити з поняттями «власні іменники», «загальні іменники»; удосконалювати навички вживання великої букви у власних іменниках; вчити розрізняти іменники в однині і множині за значенням і закінченням; утворювати форму множини від найбільше уживаних форм однини і навпаки; правильно вживати числові форми іменників у мовленні.

ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

Студент повинен знати:

1. Іменник – це частина мови, яка означає назву предмета, відповідає на питання – хто?що?, змінюється за числами та родами.
2. Що всі іменники є назвами істот та неістот.
3. Що у власних назвах іменників пишемо велику букву.
4. Закінчення іменників однини та множини.

Студент повинен уміти:

1. Знаходити у реченнях іменники (назви істот та неістот)
2. Визначати рід і число іменників та вживати іменники у належному їм роді і числі.
3. Розпізнавати власні та загальні іменники.
4. Утворювати форму множини і навпаки.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І.З., Сегень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців: Посібник для слухачів підготовчих відділень і факультетів. - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999.
2. Зайченко Н. Ф. Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення / Зайченко Н. Ф., Воробйова С. А. – К: Знання України, 2005.
3. Майданюк І.З., Лазарчук Л.Ю. Українська мова. Збірник вправ і завдань (робочий зошит для студентів-іноземців): Частина 1. – Тернопіль: Мандрівець, 2005 – 120 с.
4. Тишковець М.П., Кривоус М.Б. Тести з української мови як іноземної. – Тернопіль, 2007. – 162 с.
5. Альбіна С.В., Оникович Г.В., Шатенко Я.С.-М. Українська мова для іноземних студентів: початково-предметні курси. – Київ, 1998. – 150с.
6. Джура М. Вивчаймо українську мову. – Львів, 2007.– 210 с.
7. Кривоус М. Б., Тишковець М. П. Українська мова як іноземна у кросвордах. – Тернопіль, 2008. – 32 с.
8. Палінська О. Крок-1 (рівень А1-А2). Українська мова як іноземна: книга для студента / Олеся Палінська, Оксана Туркевич. – Львів: Артос, 2011. – 100 с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

Іменник – це самостійна частина мови, що називає істоту або предмет і відповідає на питання Хто? Що? Наприклад:

Хто це? – Це – сестра, брат. Це – істоти.

Що це? – Це – словник, парта. Це – неістоти.

Категорії іменника:

1. Істота/неістота;

Усі іменники, що є назвами істот (людей, тварин), відповідають на запитання Хто?

А всі іменники, що називають неістот, відповідають на запитання Що?

2. Рід (чоловічий, жіночий, середній);

Іменники, до яких можна підставити слова «мій», «він», належать до чоловічого.

Іменники, до яких можна підставити слова «моя», «вона», належать до жіночого роду.

Іменники, до яких можна підставити слова «моє», «воно», належать до середнього роду.

3. Число (однина, множина);

Іменники, що означають один предмет, уживаються в однині.

Іменники, що означають два і більше предмети, уживаються у множині.

4. Відмінок (називний, родовий, давальний, знахідний, орудний, місцевий).

ОРІЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Розберіть теоретичні питання теми і виконайте наступні завдання.

Завдання 1. *Запишіть слова у два рядки:*

Зразок: хто? що?

Тато, лампа, клас, сестра, сумка, сік, мама, син, дошка, вішак, подруга, товариш, вікно, квітка, слово, зошит, музика, ручка, викладач, будинок, дочка, кабінет, секретар, мапа, місто, інженер.

Завдання 2. *Пишіть слова у таблицю.*

він	вона	воно
-Ø	-а	-о/-е

Дата, музика, будинок, пані, молоко, дитина, онук, тема, завод, небо, зима, тато, радіо, булка, слово, пан, лампа, ваза, сумка, стакан, текст, група, папір, сік, масло, суп, місто, син, місце, мати, сир, фраза, дорога, звук, стіл, кіно, клас, сад, вікно, кімната, вправа, море.

Завдання 3. *Напишіть іменники у множині.*

ґудзик – ... комп'ютер – ... словник – ... крейда – ... місто – ... брат – ...

країна – ... сім'я – ...батько – ... жінка – ... ліжко – ... словник – ...їдальня – ...

кав'ярня – ... музей – ... стілець – .. журнал – ... кабінет – ... олівець – ...

столиця – ... стіл – ... гуртожиток – ... колір – ... гість – ...

Завдання 4. *Пишіть закінчення.*

Зразок: клас – класи

Кімната – кімнат..., лампа – ламп..., студент – студент..., папка – папк..., студентка – студентк..., місто – міст..., економіст – економіст..., булка – булк..., буква – букв..., сумка – сумк..., група – груп..., завод – завод..., сад – сад..., син – син..., брат – брат..., сестра – сестр..., номер – номер..., слово – слов..., програміст – програміст..., дорога – дорог..., урок – урок..., вікно – вікн... .

Завдання 5. *Читайте речення. Пишіть їх. Покажіть, що предметів більше одного.*

Зразок: Тут клас. Тут класи.

Тут клас. Там студент і студентка. Там сумка та папка. Там лампа та ваза. Там слово і буква. Це текст і вправа. Це завод і парк. Тут брат і сестра.

Завдання 6. *Пишіть слова в таблицю.*

ВІН	ВОНА	ВОНО
-Ø;-й	-а	-о/-е

Сік, звук, слово, край, басейн, музей, місто, фото, автобус, парк, подруга, масло, група, стіл, дід, сад, ваза, мати, молоко, музика, карта, трамвай, будинок, дата, сир, країна, лампа, буква, склад, яйце, сумка, вода, лікар, юнак, клуб, кава, булка, папір, книга, аудиторія, зразок.

Завдання 7. *Утворіть форму множини, якщо це можливо.*

Зразок: клас – класи.

Звук, слово, басейн, музей, клуб, місто, місце, автобус, парк, подруга, друг, завдання, хліб, група, товариш, ніж, стіл, стілець, день, ніч, площа, вулиця, столиця, дід, сад, ваза, мати, карта, трамвай, будинок, дата, країна, лампа, буква, яйце, сумка, лікар, учитель, батько, юнак, булка, папір, книжка, річ, аудиторія, ложка, дитина, зразок, дівчина, хлопець, сім'я, вправа, помилка, господар, молоко, питання, відповідь, новина, номер.

Завдання 8. *Запишіть подані іменники у два стовпчики:*

а) ті, які відповідають на питання хто? б) ті, які відповідають на питання що?

Вчитель, клас, дошка, декан, олівець, інженер, калькулятор, водій, сусідка, кімната, деканат, гуртожиток, сім'я, дядько, університет, тітка, подруга, друзі.

Завдання 9. *Запишіть у два стовпчики речення відповідно до питання.*

Хто це?	Що це?
---------	--------

Це книга. Це Ірина. Це зошит. Це тато. Це сестра. Це дитина. Це Тарас. Це мама і тато. Це цирк. Це марка. Це хмара. Це мама. Це урок. Це Ігор та Ірина. Це ракета. Це брат. Це парк. Це карта. Це Тарас і Ганна. Це карта та книга. Це олівець та ручка. Це Ігор.

Завдання 10. *Доберіть загальну назву до даної групи слів.*

Тарас, Степан, Марія, Олекса, Галина, Орися, Віра, Любов - це ...

Шевченко, Франко, Коцюбинський, Хмельницький, Мазур - це ...

Миколайович, Василівна, Петрович, Іванівна - це...

Зробіть висновок, які іменники пишуться з великої літери?

Завдання 11. *Доберіть загальну назву до даної групи слів і зробіть висновок, які іменники пишуться з великої літери?*

Запоріжжя, Івано-Франківськ, Одеса, Миколаїв - це ...

Журавники, Замулинці, Підбереззя, Мирне - це ...

Дунай, Дніпро, Ніл, Амазонка, Прут - це...

Франція, Іспанія, Швеція, Україна - це ...

Завдання 12. *Доберіть загальну назву до даної групи слів і зробіть висновок, які іменники пишемо з великої букви.*

Земля, Юпітер, Сатурн, Сонце, Марс, Плутоній, Місяць - це ...

Ласуня, Чорнушка, Сірко, Пушок - це ...

Завдання 13. *Прочитайте словосполучення. Складіть з ними речення. Що означають іменники, написані з великої літери?*

Журнал «Пізнайко», готель «Турист», газета «Порадниця», фільм «Кобра».

Висновок: З великої букви пишемо такі власні назви:... (продовжте речення).

Завдання 14. *Прочитайте слова. Що спільного між 1 і 2 групами слів?*

1. Батько, син, хлопець, півень, заєць, вовк. 2. Жінка, мати, сестра, курка, овечка. 3. Стіл, книга, земля, піч.

- Чим відрізняються іменники 1 групи від іменників 2 групи? Істот якої статі вони називають?

- Яке закінчення вказує про належність до чоловічої статі? А жіночої статі?

- Чим відрізняються слова 3 групи?

- Чи є у назв неістот такі ж закінчення?

Завдання 15. Прочитайте. Випишіть парами антоніми. Складіть і запишіть різні спонукальні речення зі словом радість.

Доброта, юність, багатство, тепло, здоров'я, злість, холод, хвороба, старість, бідність.

Завдання 16. Знайдіть і згрупуйте синоніми-іменники. Складіть розповідні речення з двома словами

Дніпро, тиша, робота, веселощі, праця, спокій, відвертість, щирість, радість, Оксана.

Завдання 17. Прочитайте вірш. Однакові чи різні виділені іменники вживаються у вірші?

Поясніть значення слова коса, використовуючи словник. Зобразіть усі значення слова малюнками.

Косу дівчина плете, / На косі трава росте, / Пляж найкращий на косі, / Поки ще трава в росі. / Із косою йде на косу / Хлопець той, що сіно косить.

Завдання 18. Від іменників назв неістот утворіть іменники - назви істот. Складіть питальні речення з словами.

Журнал - журналіст, Музика -; Праця -; Читання -; Лікування - ...

Завдання 19. Прочитайте слова. Вставте пропущені букви.

З..ма, бурул..ки, гі..я, зам..тіль.

На які питання відповідають слова? Назвіть слово, у якому найменше звуків.

Поділіть для переносу слова гілля, бурульки. Доберіть синоніми до слова заметіль.

Доберіть антоніми до слова зима. Складіть речення з одним із слів, живописно малюючи красу зимової природи.

Завдання 20. До загальних назв допишіть власні.

а) поет.....; місто.....; річка.....;

б) село.....; вулиця.....; учень.....

Завдання 21. За допомогою словника прочитайте казку про «Іменник».

Одного разу запитали Рід та Число в Іменника.

– Навіщо тобі Відмінки? Яка з них користь?

– Як це навіщо? – здивувався Іменник.

- Без них не можна, вони вказують на моє відношення до інших слів, зв'язують мене з цими словами.

– А яким чином? – запитали Рід Та Число.

- Це вам краще спитати у самих відмінків, – відповів Іменник.

Пішли Рід та Число до Відмінків і попросили пояснити їм, чому це вони такі важливі і необхідні.

Робота з таблицею

Н. хто? що?

Р. кого? чого?

Д. кому? чому?

З. кого? чого?

О. ким? чим?

М. на кому? на чому?

І знову Рід був здивований. Можливо, знаєте чому?

-Так. Бо десь відлучився сьомий відмінок. А як він називається? Отже, кличний відмінок з'являється тоді, коли хтось до когось звертається: Жінко! Друже!

Завдання 22. *Пишіть.*

Він	Вона	Воно	Вони
банк	ваза	кафе	заводи
...

Аеропорт, парта, прапор, бар, зуби, вода, фото, дивани, група, кава, будинок, вікно, двері, пакет, пан, пані, робітник, робота, фізика, букви, вправа, сторінка, теми, цифра, вівторок, вітер, газети, кабінет, крапка, кіоск, коридор, папір, день, мир.

Завдання 23. *Знайдіть зайве слово.*

1. Математика, фізика, хімія, частина, філософія, мова, література.
 2. Щока, вухо, чуб, брови, очі, шовк, обличчя.
 3. Щука, акула, кит, рак, омар, шуруп.
 4. Шахи, теніс, баскетбол, футболіст.
 5. Спідниця, сукня, блузка, кофта, костюм, туфлі.
 6. Одинадцять, чотирнадцять, двісті, вісімнадцять, двадцять.
- Субота, неділя, вівторок, грудень, середа, четвер.

Завдання 24. *Допишіть що це?*

1. Виделка, ніж, склянка, тарілка, ложка, пляшка, каструля – це...
 2. Банан, апельсин, лимон, виноград, персик, яблуко – це...
 3. Чай, сік, кава, вода, молоко, лимонад – це...
 4. Телевізор, радіо, чайник, комп'ютер, магнітофон – це...
 5. Морква, капуста, буряк, цибуля, огірок, картопля – це...
 6. Трамвай, таксі, літак, тролейбус, автобус, автомобіль – це...
 7. Жовтий, червоний, чорний, білий, рожевий, блакитний – це...
 8. А, б, в, г, д, ж, з, е, є, к, л, м, н, о – це...
 9. [а], [о], [в], [м], [ф], [к], [и], [і] – це...
 10. Ма-ма, та-то, шу-руп, ше-девр, гро-ші – це...
 11. Шорти, штани, джинси, спортивний костюм, сорочка – це...
 12. Батон, хліб, макарон, олія, перець, цукор, сіль – це...
 13. Шафа, диван, полиця, ліжка, стілець, крісло, стіл – це...
 14. Іменник, прикметник, займенник, дієслово – це...
 15. Оксиген, гідроген, літій, бор, фосфор, титан, бром – це...
 16. Тато, мати, кузен, кухня, тітка, дядько, дідусь – це...
 17. Гривня, євро, долар – це...
 18. Кросівки, туфлі, черевики, босоніжки, капці – це...
 19. Понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця, субота, неділя – це...
- Грудень, січень, лютий, березень, червень, липень – це...

Завдання 25. *Складіть діалоги за зразком.*

<p>Зразок 1. Студент, Максим.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ви студент? - Так. - А як вас звати? - Максим. 	Водій, Марія.
<p>Зразок 2. Сестра, Ніна, Марина.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Знайомтесь: це моя сестра Ніна. - А як вас звати? - Мене звати Марина. 	Дідусь, Степан, Віктор.
<p>Зразок 3. Брат, Роман.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Знайомтесь: це мій брат. - А як його звати? - Роман. 	Брати, Сергій, Ігор.
<p>Зразок 4. Професор.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Це твій професор? - Так, мій. - Дякую. 	Морозиво.
<p>Зразок 5. Дядько.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Це твій дядько? - Так, мій. - Тут є твій дядько? - Так, ось він. - Дякую. 	Діти.
<p>Зразок 6. Букет.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Це мій букет? - Ні, не твій, а мій. 	Фото.
<p>Зразок 7. Сумка, книги.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Це твоя сумка? - Так, моя. - Тут є книги? - Так, ось вони. - Спасибі. 	Кімната, радіо.

Зразок 8. Роман, спортсмен. - Це Роман? - Так, це він. - Хто він? - Він студент.	Ніна. Продавець.
Зразок 9. Пакет. - Це пакет? - Так. - Дайте мені пакет. - Ось твій пакет. - Дякую.	М'ясо.
Зразок 10. Робітник, завод. - Ти робітник? - Так, я робітник. - Це твій завод? - Так, мій.	Декан, кабінет.

НАБІР ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКРЕТНИХ ЦІЛЕЙ

1	Іменник - це частина мови ,що означає:	А) ознаку предмета; Б) назвупредмета; В) дію предмета.
2	Іменник відповідає на питання :	А) Що робив ? Що робить ?; Б) Який? Яке? Яка?; В) Хто? Що?
3.	В якому рядку всі слова іменники?	А) родина, він, син; Б) тітка, дядько, вони; В) папка, фонтан, кафе.
4.	Іменник змінюється за:	А) родами, відмінками; Б) числами, відмінками; В) числами, родами.
5.	Визначте рядок, в якому всі іменники в однині	А) школа, театр, вулиця; Б) лінійка, альбом, діти; В) вчителі, парта, сумки.
6.	Визначте рядок, в якому всі іменники в множині.	А) учні, сусід, дід; Б) ручки, діти, лави; В) пам'ятники, вулиця, парки.
7.	Визначте рядок, в якому всі іменники належать до назв істот:	А) книга, вулиця, Львів; Б) брат, сім'я, будинок; В) сестра, дядько, студентка.
8.	Визначте рядок, в якому всі іменники належать до назв неістот:	А) учень, лінійка, словник; Б) олівець, зошит, підручник; В) вчитель, дошка, парта.
9.	В якому рядку всі іменники жіночого роду?	А) подруга, дочка, шафа; Б) університет, кімната, ручка; В) вікно, двері, дошка.
10.	В якому рядку всі іменники чоловічого роду?	А) гуртожиток місто фото; Б) зошит, пенал, студент; В) викладач, альбом, стругачка.

ТЕМА 3. ОСОБОВІ ТА ПРИСВІЙНІ ЗАЙМЕННИКИ

МЕТА: дати поняття про займенник як частину мови, його значення, морфологічні ознаки і синтаксичну роль; ознайомити з особовими займенниками; формувати вміння використовувати займенники для уникнення повторів слів; розпізнавати займенник як в усному, так і в писемному мовленні; влучно використовувати їх.

ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

Студент повинен знати:

1. Займенник, як і іменник, є частиною мови.
2. Займенники не називають того, про кого або про що йде мова, а тільки вказують на них.
3. Займенники змінюються за відмінками і числами, а займенники 3-ої особи ще й за родами.
4. Займенники дають можливість усунути одноманітність тексту, викликану повторенням одних і тих самих повнозначних слів.

Студент повинен уміти:

1. Знаходити займенники серед інших частин мови.
2. Ставити питання до присвійних займенників.
3. Змінювати присвійні займенники відповідно до особових.
4. Правильно вживати займенники як в усному, так і в писемному мовленні.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАТЬ, УМІТЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І.З., Сегень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців: Посібник для слухачів підготовчих відділень і факультетів. - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999.
2. Зайченко Н. Ф. Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення / Зайченко Н. Ф., Воробйова С. А. – К: Знання України, 2005.
3. Майданюк І.З., Лазарчук Л.Ю. Українська мова. Збірник вправ і завдань (робочий зошит для студентів-іноземців): Частина 1. – Тернопіль: Мандрівець, 2005 – 120 с.
4. Тишковець М.П., Кривоус М.Б. Тести з української мови як іноземної. – Тернопіль, 2007. – 162 с.
5. Альбіна С.В., Оникович Г.В., Шатенко Я.С.-М. Українська мова для іноземних студентів: початково-предметні курси. – Київ, 1998. – 150с.
6. Джура М. Вивчаймо українську мову. – Львів, 2007.– 210 с.
7. Кривоус М. Б., Тишковець М. П. Українська мова як іноземна у кросвордах. – Тернопіль, 2008. – 32 с.
8. Палінська О. Крок-1 (рівень А1-А2). Українська мова як іноземна: книга для студента / Олеся Палінська, Оксана Туркевич. – Львів: Артос, 2011. – 100 с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

Займенник – це частина мови, що вказує на предмет, але не називає його.

Особові займенники - це:

Я – особа, що говорить про себе;

МИ – багато осіб, включаючи розповідача;

ТИ – особа, до якої звертаються;

ВИ – особи, до яких звертаються або шанобливе звертання до 2-ї особи однини;

ВІН, ВОНА, ВОНО – особа або предмет, про який іде мова;

ВОНИ – особи або предмети, про які розповідають. Всі ці займенники відповідають на ті ж самі питання, що й іменники: хто? що? кого? чого?

Особові займенники змінюються за особами й числами, а в III особі – за родами.

ОСОБА

ОДНИНА

МНОЖИНА

1-а	я	МИ
2-а	ти	ВИ
3-а	він(ч.р.) вона(ж.р.) воно (с.р.)	ВОНИ

Розряди займенників:

1. **Особові:** я, вона, ми.
2. **Питальні:** чий, чия.
3. **Присвійні:** мій, ваш, твій.

Питальні займенники виражають питання про особу, предмет, ознаку чи кількість предметів.

Присвійні займенники вказують на приналежність предмета певній особі.

Присвійні займенники (крім його, її) змінюються за родами, числами і відмінками.

ОРІЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Розберіть теоретичні питання теми і виконайте наступні завдання.

Завдання 3. *Читайте текст. Підкресліть присвійні займенники та поставте до питання.*

Ось фото. Це моя сім'я: мій тато, моя мама, моя бабуся, мій дідусь, моя сестра та мій брат. Мій брат тут, а сестра там. А це моя подруга, вона студентка. Моя мама викладач, мій тато лікар. Мій брат Олег школяр, а сестра Ірина студентка.

Завдання 4. *Читайте текст. Запишіть його та поставте всі можливі питання до одного з речень.*

Це Максим. Він студент. А я не студент, я учень. Це моя школа. Це моє місто. Тут мій будинок. Тут мої друзі, батьки, родичі. А це Олег, він також студент. Він киянин.

Завдання 5. *Читайте текст. Запишіть аналогічний текст про себе.*

Мене звати Сяо Бо. Я студент. Це моя карта. Це країна Китай. А це моє рідне місто Шанхай. Тут мій дім, моя родина: мій батько, мама, сестра, брат. Там мій друг Лю Дзін, це його лист. Китай – моя Батьківщина.

Завдання 6. *Читайте текст. Поставте всі можливі питання до одного із речень.*

Це моя сестра, вона студентка. Це Ірина, вона моя подруга. А це моя мама, вона інженер. Там парк, це дерево. Ось мій гуртожиток, а це моя кімната. Тут мій стіл, а там моя шафа. Ось книжки, зошити, олівці. Це моя лампа, словник. Ми студенти, це наша група, а це наш університет.

Завдання 7. *Читайте діалог.*

– Це ваша сестра?	– Так, це моя сестра.
– Вона студентка?	– Ні, вона школярка.
– А це ваша подруга?	– Так, це Ірина, моя подруга.
– Це ваша мама?	– Так, це моя мама.

- Вона лікар? - Ні, вона інженер.
- Хто це? - Це мій друг Ігор.
- Він хто? - Він студент.
- А ви студент? - Так, я студент, а це мої друзі.
- Ваші друзі студенти? - Так, мої друзі також студенти, це моя група.
- А це ваш університет? - Так, це наш університет, а там наш клас.

Завдання 8. *Читайте текст. Дайте письмові відповіді на питання.*

Я студент, це мій інститут, це мої друзі. Вони студенти також. А це наш гуртожиток, ось моя кімната. Тут мій стіл. Ось моя лампа і мій словник. А це мій зошит і мій олівець. Це моя шафа. Тут куртка, шапка, шарф. Тут лабораторія, ось лаборант, а це наш викладач. Там наш клуб, ось студенти. Ігор тут, а Галина вдома.

- Це ваш інститут? - Це ваші друзі? - Ваші друзі студенти? - Там ваш гуртожиток? - Тут ваша кімната? - Де ваш стіл? - Що це? /лампа, книга, словник, зошит, олівець/. Це ваша шафа? - Де куртка, шапка і шарф? - Лабораторія там? - Де Ігор, а де Галина?

Завдання 9. *Запишіть речення. Поставте необхідний присвійний займенник.*

Зразок: Це я. Це ... сад. Це мій сад.

Це я. Це ... фото. Це вони. Це ... гуртожиток. Це ти. Це ... лист. Це Джон. Це ... кімната. Це ми. Це ... місто. Це ви. Це ... вірші.

Завдання 10. *Запишіть речення. Поставте необхідний присвійний займенник.*

Це Антон. Це ... дім. Там ... машина. 2. Це Ніна. Це ... мати. Це ... сестра і брат. 3. Це Віктор Іванович. Це ... син Антон. Це ... жінка Ганна Іванівна. Там ... кімната. 4. Це Ніна і Іван. Це ... дім. Там ... машина. Це ... син Віктор. Це ... кімната. 5. Це Зіна. Це ... книга. Там ... газети та листи.

Завдання 11. *Дайте відповідь на питання, використовуючи слова у дужках.*

1. Чий це словник? - Це (я).
2. Чия це книга? - Це (ти).
3. Чиє це вікно? - Це (ми).
4. Чиї зошити? - Це (вона).
5. Чий олівець? - Це (він).
6. Чиє фото? - Це (ви).
7. Чия аудиторія? - Це (вони).

Завдання 12. *Поставте питання до виділених слів.*

1. Це мій підручник. ...?
2. Це наша кімната. ...?
3. Це моє ліжко. ...?
4. Це твоя країна. ...?
5. Це його магнітофон. ...?
6. Це її гуртожиток. ...?
7. Це їхні друзі. ...?

Завдання 13. *Читайте. Пишіть.*

Мій (дім)	Твій (друг)	Чий?
Моя (кімната)	Твоя (подруга)	Чия?
Моє (вікно)	Твоє (фото)	Чиє?
Мої (кімнати)	Твої (сестри)	Чиї?
мій друг		твій брат?
моя подруга		твоя подруга?
Це мій клас	Це	твій клас?
моя кімната.		твоя кімната?
моє фото.		твоє фото?
мої брати		твої брати?

1. Це мій дім. Тут моя кімната. Там мій стіл. Тут зошит, ручка, підручник, олівець. Ось мій стілець.
2. Ось суп. Ось стакан. Тут молоко. Це масло. Ось стакан. Там вода. А ось сік.

- Це твій стакан? – Так, це мій стакан.
Там сік? – Так, там сік.
3. Ось мій клас. Тут дошка. Тут фраза. Тут буква.
Це буква? – Так, це буква. А це слово? – Так, це слово.
4. Це твій дім? – Так, це мій дім.
Чий це дім? – Мій.
Це твоя кімната? – Так, це моя кімната.
Чия це кімната? Твоя? – Так, моя.
Це твоє фото? – Так, це моє фото.
Чие це фото? – Це моє фото.
Це твій брат? – Так, це мій брат.
5. Чий це брат? Твій? – Так, це мій брат.
Це твоя мама? – Так, це моя мама.
Чия це мама? Твоя? – Так, моя.
Це твоє вікно? – Так, це моє вікно.
Чие це радіо? – Це моє радіо.
Це твої зошити? – Так, мої. Чиї це зошити? Твої? – Так, це мої зошити.

Завдання 14. *Говоріть.*

Зразок: Чий це словник? Це твій словник?

Місце, завдання, зошит, ручка, олівець, академія, група, викладач, країна, дочка, дитина, маля, село, комп'ютер.

Завдання 15. *Читайте діалоги.*

- 1) – Це твоя книжка?
– Ні, не моя. Моя книжка там.
- 2) – Чий це зошит? Твій?
– Так, мій. – А де мій зошит? – Я не знаю.
- 3) – Чие це фото?
– Моє.
– Хто тут?
– Тут мої батьки: тато і мама, мій дідусь, моя бабуся і я.
- 4) – Як вас звуть?
– Мене звуть Мартін. А вас?
– А мене Юрко? – Дуже приємно. Ви студент?
– Так, а ви? Я теж студент.
- 5) – Добридень.
– Добридень. Скажіть, будь ласка, це деканат?
– Ні, це аудиторія?
– А де деканат?
– Деканат праворуч.
– Дякую.
– На все добре.

Складіть подібні діалоги. Запитайте своїх товаришів а) чий, чия, чие, чиї це журнал, підручник, пальто, шапка, яблуко, викладач, аудиторія, кімната, гуртожиток, друзі; б) де знаходиться магазин, деканат, зупинка, гуртожиток, басейн, музей, академія.

Завдання 16. *Замість крапок пишіть слова:*

а) мій, моя, моє, мої; б) твій, твоя, твоє, твої.

Зразок: Це я. Це ... кімната. – Це моя кімната.

Це я. Це ... місто. Тут... інститут. Там ... викладач. Це ...словник, а це ...сумка. Це ... друзі Юрко та Євген.

б) Це ти. Це ... кімната. Тут ... стіл. Там ... сніданок. Це ... чашка. Це ... хліб.
Це ... кава і молоко.

Завдання 17. *Напишіть замість крапок займенники: наш, наша, наше, ваш, ваша, ваше, твій, твоя, твоє, мій, моя, моє, його, її.*

Зразок. Це наш клас, а це мій стіл.

Це ... школа, а це ... клас. Це ... їдальня, а це ... вікно. Це ... гуртожиток? Так, це ... гуртожиток. Це ... друг Андрій, а це ... подруга Тетяна. Це ... фото? Так, це ... фото. Це Ганна, а це ... друг Віктор. Одеса – ... місто? Так, це ... місто.

Завдання 18. *Читайте.*

Ми студенти. Це наш клас. Тут наша дошка, наше вікно і наші столи.

- Це ваш підручник? – Так, мій. / Так, наш.
- Це ваша кімната? – Ні, не моя. / Ні, не наша.
- Це ваше фото? – Ні, не моє. / Ні, не наше.
- Це ваші речі? – Так, це мої речі. / Так, це наші речі.
- Чий це зошит? Ваш? – Так, мій.
- Чия це книжка? Ваша? – Так, моя.
- Чиє це місце? – Це моє місце.
- Чиї це речі? – Це наші речі.

Завдання 19. *Замість крапок пишіть слова:*

- а) наш, наша, наше, наші;
- б) ваш, ваша, ваше, ваші.

Зразок: *Це ми. Це ... дім. – Це ми. Це наш дім.*

- а) Це ми. Це ... машина. Це ... дім. Це ... місто. Це ... вулиця. Це ... друзі.
- б) Це ви. Це ... сумка. Це ... лист. Це ... книжка. Це ... зошити. Це ... фото.

Завдання 20. *Ставте питання до підкреслених слів.*

Зразок: Це мій підручник. – Чий це підручник?

- а) Це мій дім. Це моя кімната. Це моє вікно. Мої мама і тато вдома.
- б) Це наш клас. Там наші зошити і словники. А це ваш клас. Там ваша карта.

в) Це твій олівець. Це наша квартира. Це ваш викладач. Це мій друг. Це моя сестра. Ось твоя кімната. Моє прізвище Петренко.

Завдання 21. *Говоріть.*

Зразок: – Це твій будинок? – Так, це мій будинок.

- ... ? – Так, це мій брат. ... ? – Так, це мій батько. ... ? – Так, це моя мати.
- ... ? – Так, це моя подруга. ... ? – Так, це моє фото. ... ? – Так, це моє вікно.
- ... ? – Так, це мій клас. ... ? – Так, це мій автобус.

Завдання 22. *Читайте. Поставте питання до присвійних займенників.*

Це Йосип. Тут його чай, його ложка, його ніж, його чашки. Це моя подруга Марійка. Це її зошит, її ручка, її фото, її альбоми.

Завдання 23. *Читайте діалоги.*

1) – Чий це сусід?	2) – Чия це сусідка?
– Це мій сусід.	– Це моя сусідка.
– Хто він?	– Вона студентка?
– Він студент.	– Ні, вона програміст.
– Це його словник?	– Це її комп'ютер?
– Так, його.	– Ні, не її. Це мій комп'ютер.
3) – Чия це сестра?	4) – Хто це?
– Це його сестра.	– Це наші студенти Самір та Ахмед.
– Вона студентка?	– Де їхня сестра Рая?
– Ні, її брат студент,	– Вона вдома.

а вона учениця.

5) – Що це?

– Це папка.

– Що тут?

– Тут папір і зошити.

– Це твоя папка?

– Так, моя.

6) – Хто це?

– Це мої друзі Євген та Іван.

– Де їхні підручники?

– Вони там.

Завдання 24. *Запитайте, чий це речі. Дайте варіанти відповідей.*

Зразок: – Це ваш гаманець?

– Так, мій. – Ні, не мій. – Чий це гаманець? – Я не знаю, чий це гаманець.

1. Це ваш паспорт? 2. Це твій словник? 3. Це твої гроші? 4. Це їхні друзі? 5. Це його прізвище? 6. Це ваше місце? 7. Це наша аудиторія? 8. Це її олівець?

Завдання 25. *Читайте текст і доповнюйте його.*

Джон – студент. Це його кімната. Тут його письмовий стіл, ... А це – університет. Там аудиторії, Це наша група. Ось наші студенти. Тут їхні книги, ... А це Дмитро. Ось його словник,

Завдання 26. *Пишіть замість крапок особові займенники.*

Зразок: Це мій друг Антон. ... тут. Це мій друг Антон. Він тут.

1. Це Ганна Іванівна. ... наш викладач. 2. Це моя сестра. ... бібліотекарка.

3. Це Ахмед. ... наш студент. 4. Це Антон і Марія. ... брат і сестра.

Завдання 27. *Пишіть замість крапок присвійні займенники.*

Зразок: Це студент. Це ... словник. Це студент. Це його словник.

1. Я Марта. Це ... журнал і ... газета. 2. Ось Іван Іванович і Марія Михайлівна. Ось ... квартира, ... авто. А це ... діти. 3. Pozнайомтесь, це Джон, а це ... дружина Леслі. А там ... син Макс. 4. Ми студенти. Ось ... клас, там ... речі. 5. Це Олена. Тут ... місце. 6. Батько вдома. Це ... пальто і ... капелюх. 7. Ти наш новий студент? Це ... підручник і ... ручка? 8. Це ... друзі? – Так,

Завдання 28. *Прочитайте текст. опишіть ваш клас.*

Наша аудиторія

Це наша аудиторія. Прямо дошка. Ліворуч вікно, праворуч двері. Там крейда. Ось стіл. Тут мої книжки і папери. Це мій зошит. Ось мої вправи і завдання. Це текст. А ось студенти і наш викладач.

Завдання 29. *Прочитайте текст. опишіть вашу кімнату.*

Моя кімната

Я іноземний студент. Мене звать Джон. Я англієць. Зараз вечір. Я вдома. Це наш гуртожиток. Ось кімната № 2. Це моя кімната. Праворуч шафа. Там мої речі: мій капелюх, мій костюм, моя сорочка та мої джинси. Мій плащ теж там.

Ось мій стіл. Там мої книжки, зошити, ручки й олівці. Прямо моя полиця. Там книжки й журнали. Тут ліжко. А ось мій диван і моє крісло. Навпроти телевізор і музичний центр.

Ось моє фото. Там мої батьки. Ось мій тато. Його звать Мартін. Він програміст. А це моя мама. Її звать Ненсі. Вона лікар. А ось мій брат Том і моя сестра Джесіка. Вони школярі.

Завдання 30. *Читайте. Зверніть увагу на вказівні займенники цей, ця, це, ці.*

Цей студент добре розмовляє по-українськи. Який студент? – Цей.

Ця студентка добре розмовляє по-українськи. Яка студентка? – Ця.

Ці студенти добре розмовляють по-українськи. Які студенти? – Ці.

Цей стіл стоїть ліворуч. Який стіл? – Цей.
 Ця полиця висить ліворуч. Яка полиця? – Ця.
 Це фото лежить тут. Яке фото? – Це.
 Ці речі лежать там. Які речі? – Ці.

Завдання 31. Відповідайте на питання за зразком.

Зразок: – Ти дивишся цей альбом?

– Так, я дивлюся цей альбом.

1. Ви читаєте цей журнал? 2. Ця студентка знає українську мову? 3. Ви читаєте ці газети? 4. Цей студент вивчає українську мову? 5. Ці студенти снідають? 6. Ви розумієте цей текст? 7. Ця дівчина добре говорить українською? 8. Ця книжка лежить тут? 9. Він любить цю дівчину?

Завдання 32. Замість крапок пишіть займенники *цей, ця, це, ці*.

Зразок: ... книжка лежить там. – Ця книжка лежить там.

1. Я читаю ... книжки. 2. ... студентка вивчає математику. 3. Я пишу ... диктант. 4. Ти знаєш ... дієслова? 5. Дайте, будь ласка, ... пальто. 6. Покажіть, будь ласка, ... светр. 7. Де вчиться ... дівчина? 8. Де знаходиться ... село? 9. Де лежать ... речі? 10. – Хто ...? – ... мій брат. 11. Де вчаться ... студенти?

Завдання 33. Виконайте завдання на швидкість.

1. Напишіть три займенники з двома буквами **е**.
2. Напишіть три займенники з **ьо, йо**.
3. Напишіть іменник із чотирьох букв, який складається з числа **сім** та займенника 1 особи однини.
4. Назвіть займенник 1 особи однини, який вказує на особу, яка сама про себе говорить.
5. Назвіть займенник 3 особи однини чоловічого роду, який вказує на особу або предмет, про яких розповідають.
6. Назвіть займенник 2 особи множини, який вказує на осіб, до яких ми звертаємося.
7. Назвіть займенник, який вказує на особу, до якої ми звертаємося.
8. Назвіть займенники, які вказують на осіб чи предмети, про яких розповідають.

НАБІР ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКРЕТНИХ ЦІЛЕЙ

1.	Займенник вказує на:	А) ознаку предмета; Б) предмет; В) предмет, ознаку, кількість.
2.	Особові займенники вживаються замість:	А) прикметника; Б) числівника; В) іменника.
3.	Займенники 1-ої особи змінюються за:	А) числами і родами; Б) числами і відмінками; В) не змінюються.
4.	За родами змінюються:	А) займенники 1-ої особи однини; Б) займенники 2-ої особи однини; В) займенники 3-ої особи однини.
5.	В якому рядку всі займенники особові?	А) я, ви, вона, мій; Б) ти, вона, вони; В) він, його, її.
6.	В якому рядку всі займенники присвійні?	А) твій, мій, наш; Б) ми, мої, твої; В) ви, ваш, ваше.
7.	Оберіть правильний варіант.	А) Чий?: наш, ваш, їхня;

		Б) Чиї?: їхні, ваш, його; В) Чия?: її, його, наша.
8.	Підберіть займенник до слова «університет».	А) наш; Б) наша; В) наші.
9.	Підберіть займенник до слова «сім'я».	А) моє; Б) мій; В) моя.
10.	Виберіть рядок, у якому всі займенники чоловічого роду.	А) наш, ваш, мій; Б) моя, твоя, її; В) мої, твої, їхні.

ТЕМА 4. ДІЄСЛОВО. ТЕПЕРІШНІЙ ЧАС. КАТЕГОРІЯ СПОСОБУ ДІЄСЛОВА. ПАРАДИГМА НАКАЗОВОГО СПОСОБУ. КЛИЧНИЙ ВІДМІНОК

МЕТА: Формувати вміння розпізнавати дієслова серед інших частин мови; закріпити знання про істотні ознаки дієслова: лексичне значення питань, роль у реченні; засвоїти правопис частки не з дієсловами; ознайомити з поняттям «неозначена форма дієслова (інфінітив) як початкова форма дієслова»; дати загальне уявлення про категорію способу дієслова, парадигму наказового способу дієслова; доцільно і правильно вживати дієслова у власних висловлюваннях.

ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

Студент повинен знати:

1. Дієслово – це слово, що означає дію.
2. Дієслова відповідають на питання що робити? що зробити? і т.д.
3. Дієслово змінюється за числами та часами.
4. Спосіб дієслова.

Студент повинен уміти:

1. Розпізнавати дієслова серед інших частин мови.
2. Ставити питання до дієслів.
3. Змінювати дієслова за числами та часами.
4. Визначати дійсний, умовний і наказовий спосіб дієслова.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАТЬ, УМІТЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І.З., Сегень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців: Посібник для слухачів підготовчих відділень і факультетів. - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999.
2. Зайченко Н. Ф. Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення / Зайченко Н. Ф., Воробйова С. А. – К: Знання України, 2005.
3. Майданюк І.З., Лазарчук Л.Ю. Українська мова. Збірник вправ і завдань (робочий зошит для студентів-іноземців): Частина 1. – Тернопіль: Мандрівець, 2005 – 120 с.
4. Тишковець М.П., Кривоус М.Б. Тести з української мови як іноземної. – Тернопіль, 2007. – 162 с.
5. Альбіна С.В., Оникович Г.В., Шатенко Я.С.-М. Українська мова для іноземних студентів: початково-предметні курси. – Київ, 1998. – 150с.
6. Джура М. Вивчаймо українську мову. – Львів, 2007.– 210 с.
7. Кривоус М. Б., Тишковець М. П. Українська мова як іноземна у кросвордах. – Тернопіль, 2008. – 32 с.

8. Палінська О. Крок-1 (рівень А1-А2). Українська мова як іноземна: книга для студента / Олеся Палінська, Оксана Туркевич. – Львів: Артос, 2011. – 100 с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

Дієслово – це самостійна частина мови, що позначає дію або стан предмета як процес і відповідає на питання Що робити? Що зробити? Наприклад: стрибати, писати.

Інфінітив – це неозначена форма дієслова, що має закінчення –ти. Вони не вказують, хто виконує дію і коли вона відбувається.

Не з дієсловами пишеться завжди окремо. Але разом **не** з дієсловами пишеться в таких випадках:

- Якщо без **не** дієслово не вживається: *нехтувати, незчутися, ненавидіти, непокоїтись, непритомніти;*
- Якщо дієслово має префікс **недо-**: *недочувати, недобачати.*

Категорії дієслова:

1. Особа (1, 2, 3);

2. Дієвідміна:

- I – закінчення –уть, –ють: читають;
- II – закінчення –ать, –ять: роблять.

3. Час:

- теперішній: читаю;
- минулий: читав;
- майбутній: буду читати;

4. Спосіб:

- дійсний (виражає реальну дію або стан, які відбуваються, відбулися чи відбуватимуться);
- умовний (виражає дію або стан, бажані або можливі за певних умов);
- наказовий (виражає наказ прохання пораду заклик до виконання дії).

5. Вид:

- доконаний: прочитав;
- недоконаний: читав.

У формі минулого часу особові дієслова змінюються за родами і числами (знав, знала, знало, знали).

ОРІЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Розберіть теоретичні питання теми і виконайте наступні завдання.

Завдання 1. *Читайте запитання та відповіді.*

1. – Ганно, ви працюєте?

– Так, я працюю.

– Ваш брат Антон працює?

– Так, Антон працює.

2. – Маріє, ти відпочиваєш?

– Так, я відпочиваю. .

– Том відпочиває?

– Так. Він відпочиває.

5. – Ганно, твоя подруга Марія працює?

– Ні, вона не працює. Вона відпочиває.

– Том працює?

– Ні він не працює. Він відпочиває.

– І ти відпочиваєш?

– Ні, я не відпочиваю. Я працюю.

6. – Антоне, ви тут відпочиваєте?

– Ні, не відпочиваю. Я тут працюю.

7. – Хто це?

3. – Ганно та Ніно, ви працюєте?

– Так, ми працюємо.

4. – Іване Івановичу, ви читаєте?

– Так, я читаю.

– Марія читає?

– Так, вона читає.

відпочиває.

– Катя і Джейн читають?

– Так, вони читають.

Завдання 2. Знайдіть дієслова серед інших слів. Випишіть їх. Місто, лікарі, питати, мій, писати, там, фонтан, п'ять, перекладати.

Завдання 3. До поданих іменників доберіть дієслова. Складіть словосполучення. Поставте запитання до дієслова. Запишіть.

Зразок: Вчитель (що робить?) навчає.

Викладач ... , лікарі ... , мама ... , діти ... , водій ... , друзі ... , артист ... , дерева

Завдання 4. Від поданих іменників утворіть і запишіть дієслова в неозначеній формі.

Праця, слух, зустріч, життя, догляд, стрибок, ріст, сніданок, обід, біг, вечерея, питання.

Завдання 5. Випишіть дієслова в неозначеній формі. За допомогою словника дізнайтеся значення даних дієслів.

Дідові руки / Вони уміють все зробити: / Орати, сіяти, косити, / Садити дерева, ласкати / Маля на призьбі біля хати, / Невтомно знають майструвати, / Кролів з любов'ю годувати. / Немає часу і спочити, / Бо все уміє дід зробити.

Завдання 6. Від поданих дієслів у неозначеній формі за допомогою префіксів утворіть дієслова з протилежним значенням (при потребі скористайтесь словником).

Слова: розмовляти, питати, працювати, бігати.

Наприклад: відчиняти – зачиняти

Завдання 7. Вставте потрібне дієслово, допишіть речення.

Слова для довідки: виконувати, писати, слухати, читати, відпочивати.

Я хочу....радіо. Часдомашнє завдання. Ми будемо....диктант.

Викладач хоче....текст. Ярина буде.....

Завдання 8. Спишіть, підкресліть дієслова, поставте до них запитання.

Аналізувати, аналіз, малюнок, малювати, прибирати, прибирання, білий, біліти, подарунок, подарувати, танець, танцювати, робота, робити, плавання, плавати, спів, співати, хворіти.

Завдання 9. Прочитайте прислів'я, використовуючи словник. Випишіть дієслова та поясніть написання частки не з дієсловами.

Мудрий ніхто не вродився, а навчився.

Не кажи не вмію, а кажи навчуся.

Розуму не позичиш.

Розум за гроші не купиш.

Не бійся розумного ворога, а бійся розумного приятеля.

Завдання 10. До поданих дієслів доберіть слова-синоніми з не.

Працюйте за зразком: відпочивати – не працювати.

– Я не знаю.

– Що це?

– Не знаю.

8. – Іване Антоновичу, ви читаєте?

– Ні, я не читаю. Я працюю.

– Марія читає?

– Ні, вона не читає. Вона

Голодувати, мовчати, лежати.

Завдання 11. Початок від одного прислів'я, а закінчення від іншого. Складіть прислів'я, поясніть їх зміст (при потребі користуйтеся словником). Запишіть прислів'я, Розкриваючи дужки. Прочитайте дієслова з часткою НЕ. Як написали ці слова, чому?

Їсти калачі, поспішай справою.

Хто (не) працює, (не) сидіти на печі.

(Не) поспішай мовою, той (не) їсть.

Завдання 12. Прочитайте казку. Перекладіть на рідну мову за допомогою словника. Зробіть висновок як пишеться частка не з дієсловами. Випишіть з тексту дієслова і поставте до них питання.

Казка. Сила любові.

Горду і вперту Частку НЕ полюбило Дієслово. Сумною була ця любов. Дієслово говорило: «Люблю», а вона йому «Не люблю». Воно казало «Вірю», а вона йому: «Не вірю».

Частка НЕ ніколи не підходила до Дієслова близько і писалася від нього тільки окремо. Однак Дієслово було постійним у с воїх почуттях.

Ось одного разу НЕ і каже йому: «Я відповім тобі взаємністю, якщо доведеш, що жити без мене не можеш».

Зітхнуло Дієслово сумно і відправилось поневіритися по словниках, підручниках, книгах, по всьому білому св іті.

Завдання 13. Читайте речення. Спробуйте зрозуміти з контексту значення нового дієслова знаходитися (знаходжусь, знаходишся, ... знаходяться).

1. Ось перший поверх, тут знаходиться наш факультет. 2. Ось станція метро «Ботанічний сад». Тут знаходиться наш гуртожиток.

3. Це вулиця Городоцька, тут знаходиться наша академія. 4. Скажіть, будь ласка, де знаходиться деканат? 5. Ось бібліотека, а навпроти знаходяться комп'ютерні класи.

Завдання 14. Дієслова дійсного, умовного та наказового способів запишіть у три колонки.

Прочитали б, міркуйте, зацікавився, розуміємо, послухайте, сказала б, запиши, ходімо, почув би, переклали, хвилюємося.

Завдання 15. Від цих дієслів утворіть просту форму наказового способу.

Зразок: а) слухати – слухай, слухайте, слухаймо; б) нести – неси, несіть, несімо; в) виконувати – виконуй, виконуйте, виконуймо.

а) Грати, розповідати, відповідати, вивчати, готувати, обідати, вечеряти, перевіряти, надсилати, викладати, вішати, гуляти, співати, пам'ятати, вибирати, відчиняти, зачиняти, поспішати.

б) Робити, спати, лежати, сидіти, говорити, іти, вчити, вчитися, дивитися, класти (ст/д).

в) Повторювати, пояснювати, запитувати, купувати, отримувати, запрошувати, показувати, працювати, малювати.

Завдання 16. Перепишіть, розкриваючи дужки.

1 Добрий день, (юнак, хлопець, дівчина, брат, сестра, батько, мама)!

2 Ласкаво просимо, (друг, подруга, друзі, Андрій Петрович, Галина Іванівна, Леонід Степанович, Людмила Ілівна)!

3 Широ дякую, (Петро Сергійович, Микола Андрійович)!

4 Скажіть, (Оксана Миколаївна, Тетяна Дмитрівна)!

5 До побачення, (Петрик, Василько, Тарасик, Марійка, Ганнуся, Надійка)!

6 Вітаємо Вас, шановний (Іван Петрович, Микола Гнатович, Андрій Миколайович)!

7 Як почуваете себе, шановна (Марія Михайлівна, Надія Петрівна)?

8 Куди йдеш, (Андрій, Василь, Микола, Галя, Оля, Надія, доня, син)?

Увага! У кличній формі вживається ім'я та по батькові, але **не прізвище!**

Завдання 17. Прочитайте мікродіалоги. Підкресліть іменники у кличному відмінку. Зверніть увагу на вживання дієслів у формі наказового способу.

- 1) – Привіт, Максиме! Куди ти ідеш?
– Привіт, Марку! Я іду в деканат.
А чому ти запитуєш?
– Я теж іду в деканат.
– Добре. Ходімо разом!
- 2) – Добридень, Ганно Іванівно!
– Добридень, студенти. Відкривайте, будь ласка, зошити, пишіть число. Тепер відкривайте підручники на сторінці 45. Сергію, читай голосно текст.
- 3) – Професоре, у мене знову багато помилок у домашній вправі. Максиме, будь ласка, не поспішай, пиши уважно.
- 4) – Алло, мамо! Це я, Іван.
– Алло, Іване, говори, будь ласка, голосно! Я тебе погано чую.
- 5) – Діти, ви сьогодні дуже добре працювали на уроці. А зараз перерва. Відпочивайте 15 хвилин.
– Дякуємо, Світлано Петрівно!
- 6) – Алло, це деканат?
– Так, слухаю вас.
– Скажіть, будь ласка, декан сьогодні працює?
– Так, працює. Але ідіть швидко, тому що за 30 хвилин починається перерва.

Завдання 18. Від цих іменників утворіть форму кличного відмінку.

а) Юрій Петрович, Ніна Іванівна, Жак, Том, Олена, Ірина, Марк, Андрій, Ахмед, Мунія, Імад, Самір, Джаміль, Рая, Тарас, Галина, Катруся;

б) мама, батько, дівчина, юнак, чоловік, жінка, дядько, тітка, бабуся, дідусь, брат, сестра, сусід, сусідка, друг, пан, пані, добродій, добродійка, професор, президент, директор, інженер, секретарка.

Завдання 19. Вставте в речення дієслова у правильній формі.

Любити, жити, повторювати, бігати, працювати, прокидатися, пити, вирішувати, писати, слухати, перекладати, сміятися, будувати, купувати, хотіти.

Зразок. Я ... текст зараз. ? Я читаю текст зараз.

Він гарно ... слова. ? ... Ми ... магнітофон ввечері. ? ... Вони ... урок сьогодні. ? ... Я ... спати. ? ... Викладач ... слова. ? ... Студент наполегливо ... ? ... Діти весело ... ? ... Я ... вранці. ? ... Ігор ... новий будинок. ? ... Я ... у Львові зараз ? ... Студент ... великий зошит. ? ... Спортсмен ... швидко. ? ... Ви ... їсти ? ... Викладач ... проблеми? Я не люблю ... апельсиновий сік. ?

Завдання 20. Пишіть, що вони роблять.

НАБІР ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКРЕТНИХ ЦІЛЕЙ

1	Яка частина мови називається дієсловом?	А) частина мови, що виражає ознаку предмета; Б) частина мови, що позначає дію або стан предмета; В) частина мови, що позначає ознаку дії.
2	Вкажіть рядок, у якому є тільки дієслова:	А) жити, студентка, університет; Б) розуміти, малювати, готуватися; В) життя, сім'я, знаю.
3	Вкажіть рядок, у якому всі дієслова написані без помилок:	А) відчепити, нести, лікувати; Б) жити, мріяти, писати; В) знати, гуляти, недобачати.
4	Виберіть рядок дієслів у теперішньому часі:	А) живу, беремо, пишуть; Б) знала, відпочивають, обідає; В) шити, дихаю, мию.
5	Визначте в якому рядку всі дієслова відповідають на питання що робити?:	А) вечеряти, готувала, помила; Б) обідати, відпочивати, сидіти; В) брати, читали, погуляю.
6	Вкажіть рядок, у якому всі дієслова записані в неозначеній формі:	А) робити, писала, шив; Б) прибиває, співають, світить; В) оцінювати, шукати, відповідати.
7	Визначте в якому рядку всі слова записані правильно:	А) не навідіти, не знати, не гуляти; Б) недочувати, недооцінювати, не працювати; В) незнати, не шукати, не відповідати.
8	У якому способі можуть стояти дієслова?	А) теперішньому, минулому, майбутньому; Б) доконаному, недоконаному; В) дійсному, умовному, наказовому.
9	Дієслово працюй вжито в:	А) дійсному способі; Б) умовному способі; В) наказовому способі.
10	Дієслово хотів би вжито в:	А) дійсному способі; Б) умовному способі; В) наказовому способі.

ТЕМА 5. ПЕРША І ДРУГА ДІЄВІДМІНИ ДІЄСЛОВА

МЕТА: Перевірити рівень знань, умінь і навичок, здобутих під час вивчення теми «Дієслово»; засвоїти відомості про способи розпізнавання дієслів I та II дієвідміни; формувати навички правильного написання ненаголошених е и в особових закінченнях дієслів I та II дієвідміни.

ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

Студент повинен знати:

1. Форми мають тільки дієслова минулого часу однини.
2. Рід дієслів залежить від роду пов'язаних з ними іменниками (займенниками).
3. Існують два типи дієвідмін – I-II. 1) до I дієвідміни належать дієслова, які в III особі множини мають закінчення -уть (-ють), що і визначає написання букв е, є в особових закінченнях; 2) до II дієвідміни належать дієслова, які в III особі множини мають закінчення -ать (-ять), що й визначає написання букв, и, і в особових закінченнях.

Студент повинен уміти:

1. Розрізняти часові форми дієслів.
2. Змінювати дієслова за особами і числами.
3. Визначати особу дієслова за закінченням та відміняти дієслова відносно особи.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І.З., Сегень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців: Посібник для слухачів підготовчих відділень і факультетів. - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999.
2. Зайченко Н. Ф. Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення / Зайченко Н. Ф., Воробйова С. А. – К: Знання України, 2005.
3. Майданюк І.З., Лазарчук Л.Ю. Українська мова. Збірник вправ і завдань (робочий зошит для студентів-іноземців): Частина 1. – Тернопіль: Мандрівець, 2005 – 120 с.
4. Тишковець М.П., Кривоус М.Б. Тести з української мови як іноземної. – Тернопіль, 2007. – 162 с.
5. Альбіна С.В., Оникович Г.В., Шатенко Я.С.-М. Українська мова для іноземних студентів: початково-предметні курси. – Київ, 1998. – 150с.
6. Джура М. Вивчаймо українську мову. – Львів, 2007.– 210 с.
7. Кривоус М. Б., Тишковець М. П. Українська мова як іноземна у кросвордах. – Тернопіль, 2008. – 32 с.
8. Палінська О. Крок-1 (рівень А1-А2). Українська мова як іноземна: книга для студента / Олеся Палінська, Оксана Туркевич. – Львів: Артос, 2011. – 100 с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

За типом відмінювання всі дієслова поділяються на дієслова I та II дієвідмін.

До I дієвідміни належать дієслова, які в 3-й особі множини мають закінчення **-уть, -ють**. Характерним голосним у закінченнях є **е** (а після голосного **є**).

До **II дієвідміни** належать дієслова, які в 3-й особі множини мають закінчення **-ать, -ять**. Характерним голосним у закінченнях є **и** (а після голосного **і**).

Визначити дієвідміну можна за основою інфінітива (відкинувши суфікси).

ОРИЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Розберіть теоретичні питання теми і виконайте наступні завдання.

Завдання 1. Провідмінійте наступні слова I дієвідміни: Прибирати, плавати, бігати, брати, гуляти, хотіти, бути.

Завдання 2. Провідмінійте наступні слова II дієвідміни:

Лежати, стояти, сидіти, бачити, ходити, вчитися, вчити.

Завдання 3. Вставте пропущені літери в закінченнях дієслів та визначте дієвідміну.

Чита..ш, леж..ш, ми..ш, прибира..ш, сто..ть, пиш..ш, сид..мо, хоч..ть, буд..ть, кресл..мо, пита..мо, шука..те, диха.., рибал...ть.

Завдання 4. Читайте та відповідайте на запитання.

Це наша кімната. Тут моя сім'я. Тут батько, мама, брат, сестра і я. Батько сидить і читає. Брат теж читає. Батько читає журнал, а брат читає текст. Мама і сестра сидять і слухають радіо. А я сиджу і пишу вправу.

Хто читає журнал? Хто читає текст? Хто сидить і слухає радіо? Хто сидить і пише вправу?

Завдання 5. Читайте та відповідайте на запитання.

Це моя кімната. Тут моє вікно. Тут стоїть мій стіл. Тут я читаю і пишу. Лампа теж стоїть тут. А це мої зошити. Вони лежать тут, а журнали лежать там. Це теж стіл. Тут стоїть радіо. Стілець теж стоїть тут. Тут я сиджу і слухаю радіо. А там стоїть моя шафа. Там стоять мої книжки.

Що стоїть тут? Де лежать зошити? Де лежать журнали? Де стоїть радіо? Хто сидить і слухає радіо? Де стоїть шафа? Де стоять книжки?

Завдання 6. Перепишіть речення, розкриваючи дужки за зразком.

Зразок: Я (читати). – Я читаю.

Я (слухати) і (розповідати). Ти (снідати) і (відпочивати). Вона (грати шахи) і (плавати). Ви (вечеряти)? Ні, ми (обідати). Він (брати) словник. Вони (нести) підручники.

Завдання 7. Прочитайте речення і виділіть особові закінчення дієслів за зразком.

Зразок: читаю – 1 особа однини.

1. Це – мій друг. Він питає і відповідає. 2. Це – наша сусідка. Вона слухає радіо і читає газети. 3. Це – наші батьки. Вони розмовляють і снідають.

4. Це – я і брат. Ми гуляємо. 5. Ви танцюєте? Так, я танцюю. 6. Я – викладач. Я люблю подорожувати.

Завдання 8. Відповідно до особового займенника поставте у правильну форму наступні дієслова: *співати, грати, любити, жити, купувати, вчитися, розуміти, хотіти.*

Я, Він, Ти, Вони, Ми, Ви.

Завдання 9. Відповідно до дієслова доберіть займенник.

(...) пишу. (...) відпочиває. (...) працюємо. (...) готуєте.

(...) люблять. (...) граєш у футбол? (...) слухає. (...) маю.

Завдання 10. Заповніть таблицю:

Слухати, відпочивати, працювати, писати, читати, знати, вміти.

Я (що роблю?). Ти (що робиш?). Він (що робить?). Вона (що робить?). Ми (що робимо?). Ви (що робите?). Вони (що роблять?).

Завдання 11. Заповніть таблицю:

Перекладаю, знаю, будую, складаю, прасую, несу. (I)

Я (що роблю?). Ти (що робиш?). Він (що робить?). Вона (що робить?). Ми (що робимо?). Ви (що робите?). Вони (що роблять?).

Завдання 12. Заповніть таблицю:

Говорю, їм, вірю, люблю, сплю, вчу, вчуся. (II)

Я (що роблю?). Ти (що робиш?). Він (що робить?). Вона (що робить?). Ми (що робимо?). Ви (що робите?). Вони (що роблять?).

Завдання 13. Пишіть, що ви знаєте чи не знаєте; що ви любите чи не любите.

Зразок: Я знаю, де музей. Я не знаю, де аптека. Я люблю спати. Я не люблю грати у футбол.

Завдання 14. Відкрийте дужки на поставте дієслова у правильній формі.

Запишіть речення.

Я (знати)..., де аеропорт. Діти (любити)...гуляти. Зараз ми (писати).....завдання. Ліза (відповідати)... урок. В класі учні (читати і слухати).....Микола (робити)...завдання. Дідусь та бабуся (відпочивати)...

Завдання 15. Читайте дієслова. Пишіть та відмінійте їх.

1 *дієвідміна:* читати, слухати, знати, нести, писати, розуміти, питати, запитувати, працювати, повторювати, розповідати, пояснювати, відповідати, готувати, снідати, обідати, вечеряти, відпочивати, вивчати, перевіряти, грати, виконувати;

2 *дієвідміна:* робити, вчити, вчитися, висіти, сидіти, лежати, стояти, дивитися, говорити.

Завдання 16. Дієслова у дужках пишіть у правильній формі.

1. Я ... (любити) футбол. 2. Він ... (писати) вірш. 3. – Що вони ... (робити)? – Вони ... (спати). 4. – Ти лежиш? – Ні, я ... (сидіти). 5. Батько ... (працювати). 6. – Що ... (робити) викладач? – Вона ... (пояснювати) урок. 7. – Що ви ... (робити)? – Я ... (дивитися) телевізор. А ви? – Ми теж ... (дивитися) телевізор. 8. Я ... (повторювати) слова. 9. Що ти ... (готувати)?

Завдання 17. Доповнюйте речення, замість крапок уживайте дієслова: читати, розуміти, писати, слухати, запитувати, нести, вчити, лежати, стояти, працювати, розповідати, пояснювати, сидіти, висіти, відповідати.

1. Я ... текст. 2. Ти ... завдання. 3. Він ... лист. 4. Ми ... журнал. 5. Вона ... правило. 6. Ви ... дієслова. 7. Вони ... слова. 8. Де він ...? 9. Де ... книжка? 10. Що ти ...?

Завдання 18. Читайте речення. Ставте питання за зразком.

Зразок: Студент читає. 1. Хто читає? 2. Що робить студент?

1. Я пишу слова. 2. Викладач пояснює урок. 3. Тато працює. 4. Друг відпочиває. 5. Подруга розуміє правило. 6. Студенти слухають радіо. 7. Вони несуть речі. 8. Я вчу слова. 9. Мати стоїть. 10. Декан розповідає. 11. Бабуся сидить. 12. Я відповідаю урок. 13. Ви готуєте обід.

Завдання 19. Ставте питання до підкреслених слів.

1. Я читаю. 2. Вона слухає. 3. Вони відповідають. 4. Ми працюємо. 5. Він сидить. 6. Я запитую. 7. Ми несемо речі. 8. Вони вчать вірш. 9. Вона стоїть.

Завдання 20. Пишіть закінчення дієслів.

а) 1. Я чита... текст. 2. Ти чита... питання? 3. Він чита... журнал. 4. Вона чита... книжку. 5. Ми чита... фразу. 6. Ви чита... речення? 7. Вони чита... правило.

б) 1. Ми слуха... радіо. 2. Вона слуха... урок. 3. Я слуха ... фразу. 4. Ти слуха... пісню? 5. Ви слуха... музику? 6. Вони слуха... лекцію.

в) 1. Ми повторю... правило. 2. Він повторю... слова. 3. Ви повторю... дієслова? 4. Я повторю... текст. 5. Вони повторю... граматику. 6. Ти повторю... фрази?

Завдання 21. Дієслово в дужках пишть у правильній формі.

Зразок: Студенти ... (писати) диктант.

Студенти пишуть диктант.

1. Я добре ... (розуміти) урок. 2. Він завжди ... (снідати) рано вранці. 3. Ввечері ми ... (слухати) музику. 4. Ти добре ... (знати) дієслова? 5. Студенти ... (вивчати) українську мову. 6. Ви ... (писати) лист? 7. Ганна й Антон ... (гуляти) ввечері. 8. Ви ... (працювати) вдень? 9. Студенти ... (відпочивати) ввечері. 10. Зараз ми ... (розмовляти). 11. Коли ти ... (обідати)? 12. Викладач ... (перевіряти) диктант.

Завдання 22. Вибирайте потрібне дієслово і пишть його у правильній формі: читати, слухати, повторювати, вивчати, писати, знати, пояснювати, працювати, робити, розуміти, гуляти, відпочивати, нести, стояти, лежати, сидіти, снідати, обідати, вечеряти.

1. Ввечері я ... домашнє завдання, ... листи, ... газети й журнали, ... музику. А що ви ... ввечері? 2. Вранці ми ..., вдень ..., а ввечері 3. Викладач повільно ... диктант, а студенти 4. Викладач ... граматику, а студенти уважно 5. Сьогодні ти добре ... урок. Ганна теж добре ... слова і текст. А Марія ... урок погано. 6. Зараз урок. Що ви ...? Ми ... текст. Потім викладач ..., а ми 7. Ось кафе. Зараз перерва. Студенти Викладач теж 8. Що ти ...? – Я ... книжку. А ти? – Я ... газету й журнал.

Завдання 23. Складайте речення за зразком. Пишть їх.

а) *Зразок:* Телевізор.

– Він дивиться телевізор.

– Що він дивиться?

1. Фільм. 2. Футбол. 3. Новини. 4. Книжки. 6. Журнал. 7. Фотографії. 8. Газети. 9. Таблиці.

б) *Зразок:* Марія, говорити, по-англійськи.

Марія говорить по-англійськи.

1. Вони, говорити, по-арабськи. 2. Ми, читати, по-французьки. 3. Я, не, розмовляти, по-російськи. 4. Ви, розмовляти, по-перськи. 5. Галина, говорити, по-українськи.

Завдання 24. Читайте. Зверніть увагу: дієслово + інф. Складіть власні речення із дієсловами хотіти, любити, могли, вміти, починати, закінчувати.

Хотіти (т/ч)	Я хочу спати. Ти хочеш гуляти?
Любити (б/бл)	Він любить читати. Я не люблю готувати.
Могти (г/ж)	Я не можу зараз гуляти. Ти можеш починати урок.
Вміти	Ти вмієш готувати? Я не вмію малювати.

НАБІР ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКРЕТНИХ ЦІЛЕЙ

1.	До першої дієвідміни належать дієслова, які мають закінчення:	А) –ать;-ять; Б) –ать;-ють; В) –уть;ють.
2.	До другої дієвідміни належать дієслова, які мають	А) –уть;-ать; Б) –ать;-ють;

	закінчення:	В) -ать;ять.
3.	Виберіть групу дієслів, які належать до I дієвідміни:	А) косити, лежати, стояти; Б) співати, накрити, звикати; В) читаєш, виходимо, умиваються.
4.	Виберіть групу дієслів, які належать до II дієвідміни:	А) співаю, мрію, пишу; Б) стою, мовчу, кричу; В) люблю, кричу, сиджу.
5.	Виберіть варіант, в якому повинні бути наступні букви в словах: співа...мо, крич...мо, виход...те, чита....ш, перемага....мо.	А) є, и, и, є, є; Б) ї, е, и, ї, є; В) є, е, и, и, ї, є.
6.	В якому часі можна визначити рід?	А) минулому; Б) теперішньому; В) майбутньому.
7.	Укажи групу слів, яка складається тільки з дієслів неозначеної форми:	А) працюють, дружать, знають, Б) працювати, дружити, знати; В) працювали, дружили, знали.
8.	Дієслова: бачиш, любиш, носиш, ловиш належать:	А) I дієвідміни; Б) II дієвідміни.
9.	У котрому рядку ви використаєте тільки букву и?	А) стріча..ш, пом..єш, напиш..ш, сто..ш; Б) причепур..ш, мовч..ш, лов..ш, важ..ш; В) полагод..ть, виправ..ть, вит..рти, купат..ся.
10.	У котрому рядку ви використаєте тільки букву е?	А) витр.ш, використову.єш, йд.ш; Б) бер.ш, хоч.ш, нес.мо; В) дару.мо, жив.мо, працюємо.

ТЕМА 6. МИНУЛИЙ ТА МАЙБУТНІЙ ЧАС ДІЄСЛОВА

МЕТА: дати поняття про часи дієслова, зокрема про минулий та майбутній час; з'ясувати, яку дію означають дієслова в минулому часі, які зміни дієслів у минулому часі відбуваються; вирізняти майбутній час дієслів від інших; удосконалити загальнопізнавальні вміння й навички визначати час дієслів та розвивати творчі вміння доцільно використовувати дієслова минулого та майбутнього часу в монологічних та діалогічних висловлюваннях.

ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

Студент повинен знати:

1. Дієслова минулого часу змінюються за родами (в однині) та числами.
2. Дієслова минулого часу утворюються додаванням до основи неозначеної форми суфікса -в-у чоловічому роді та суфікса -л- у формі жіночого й середнього роду та у множині.
3. Минулий час дієслів чоловічого роду утворюється без суфікса, якщо основа неозначеної форми закінчується на приголосний: біг-ти — біг, нести — ніс, допомог-ти — допоміг.

4. Форми майбутнього часу можуть виражати тривалу (необмежену в часі) дію і одноразову або обмежену із вказівкою на завершеність. Відповідно вони творяться від основ дієслів недоконаного і доконаного виду.
5. Дієслова майбутнього часу в усіх формах змінюються за особами й числами.

Студент повинен вміти:

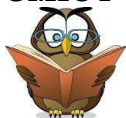
1. Змінювати дієслова минулого часу за родами (в однині) та числами.
2. Утворювати за допомогою суфіксів форми дієслів минулого часу.
3. Утворювати від основ дієслів доконаного та недоконаного виду форми майбутнього часу.
4. Змінювати дієслова минулого часу за особами та числами.
5. Використовувати дієслова минулого та майбутнього часу у монологічних та діалогічних висловлюваннях.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАТЬ, УМІТЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І.З., Сегень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців: Посібник для слухачів підготовчих відділень і факультетів. - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999.
2. Зайченко Н. Ф. Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення / Зайченко Н. Ф., Воробйова С. А. – К: Знання України, 2005.
3. Майданюк І.З., Лазарчук Л.Ю. Українська мова. Збірник вправ і завдань (робочий зошит для студентів-іноземців):Частина1.– Тернопіль: Мандрівець, 2005 – 120 с.
4. Тишковець М.П., Кривоус М.Б. Тести з української мови як іноземної. – Тернопіль, 2007. – 162 с.
5. Альбіна С.В., Оникович Г.В., Шатенко Я.С.-М. Українська мова для іноземних студентів: початково-предметні курси. – Київ, 1998. – 150с.
6. Джура М. Вивчаймо українську мову. – Львів, 2007.– 210 с.
7. Кривоус М. Б., Тишковець М. П. Українська мова як іноземна у кросвордах. – Тернопіль, 2008. – 32 с.
8. Палінська О. Крок-1 (рівень А1-А2). Українська мова як іноземна: книга для студента / Олеся Палінська, Оксана Туркевич. – Львів: Артос, 2011. – 100 с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

Минулий час

	читати	писати	стояти	дивитися	
я, ти, він	читав	писав	стояв	дивився	-в
я, ти, вона	читала	писала	стояла	дивилася	-ла ся /сь
ми,ви,вони	читали	писали	стояли	дивилися	-ли

Що ти робив? Що він робив? Що вона робила? Що ви робили? Що вони робили?

♦ *Запам'ятайте: нести – ніс (але несла, несли)*

Майбутній час. Складена форма.

я	буду	читати (інф.)
ти	будеш	вчити
він, вона, воно	буде	розмовляти
ми	будемо	гуляти
ви	будете	працювати
вони	будуть	снідати

Що ти будеш робити? Що він (вона, воно) буде робити? Що ви будете робити? Що вони будуть робити?

Складна форма

я	читатиму	вчитиму	дивитимуся
ти	читатимеш	вчитимеш	дивитимешся [с':а]
він, вона, воно ми	читатиме	вчитиме	дивитиметься ц':а]
ви	читатимемо	вчитимемо	дивитимемося
вони	читатимете	вчитимете	дивитиметесья
	читатимуть	вчитимуть	дивитимуться[ц':а]

Що ти робитимеш? Що він (вона) робитиме? Що ви робитимете? Що вони робитимуть?

ОРІЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Розберіть теоретичні питання теми і виконайте наступні завдання.

Завдання 1. Закінчіть речення. Ставте дієслова в дужках в Минулий час.

Я (читати) книгу в кімнаті. Я (вчитися) в школі. Ти (дивитися) цей фільм? Ви (розуміти) українську мову? Він (знати) вірш про природу? Вони (писати) листи додому. Микола (вчитися) в університеті. Хуан і Марта (дивитися) телевизор? Ганна (слухати) музику, а Петро (читати) книгу. Ми (працювати) в лабораторії. Наталя і Петро (гуляти) в парку. Ми (працювати) в хімічному кабінеті. Я (відпочивати) на Чорному морі.

Завдання 2. Утворюйте форму минулого часу від цих дієслів.

Зразок: Читати – він читав, вона читала, вони читали.

Робити, знати, учити, говорити, слухати, нести, питати, запитувати, відповідати, писати, снідати, обідати, вечеряти, гуляти, розуміти, перевіряти, займатися, вивчати, повторювати, пояснювати, учитися, дивитися, відпочивати, працювати, розмовляти, розповідати, виконувати, грати.

Завдання 3. Читайте питання й відповідайте.

Зразок: – Ти читав сьогодні газети? Так, я читав сьогодні газети.

1. Антон читав сьогодні цей текст? 2. Студентка читала цей журнал? 3. Викладач перевіряв це завдання? 4. Студенти писали сьогодні цей диктант? 5. Ваш друг писав вчора цю вправу? 6. Викладач пояснював сьогодні новий урок? 7. Ти гуляв вчора? 8. Твоя подруга гуляла вчора? 9. Ви працювали вчора? 10. Антон дивився вчора цей фільм? 11. Анна дивилася вчора новини? 12. Ваш сусід слухав вчора музику? 13. Ви розмовляли раніше по-українськи? 14. Він уже обідав сьогодні?

Завдання 4. Відновлюйте питання за зразком.

Зразок: – ?

– Вранці я працював.

1. – ... ?

– Вдень ми працювали.

2. – ...

– Ввечері ми гуляли.

3. – ... ?

– Що ти робив вранці?

– Вранці я працював.

- Вранці вона писала лист.
- 4. - ... ?
- Після обіду вона читала ці газети.
- 5. - ... ?
- Сьогодні вони слухали музику.
- 6. - ... ?
- Вчора я дивилася новий фільм.
- 7. - ... ?
- Позавчора Тетяна відпочивала.
- 8. - ... ?
- Після уроку ми обідали.
- 9. - ... ?
- Після перерви ми писали твір.
- 10. - ... ?
- Після обіду я спав.

Завдання 5. Читайте діалоги.

- 1) - Де ви були вчора?
- Я був у музеї. А ви?
- А я був у кіно.

- 2. - Ви були у музеї?
- Так, була.
- А в кіно?
- Теж була.

- 3) - Ви вже були у деканаті?
- Так, був. А ви?
- Ні, ще не був.
- Ти не знаєш, Марат і Антон були вчора в клубі?
- Ні, не були.

Завдання 6. Читайте питання й відповідайте.

- а) *Зразок:* - Ти будеш читати сьогодні газети?
- Так, я буду читати сьогодні газети.

- 1. Ти будеш слухати музику? 2. Ваш викладач буде пояснювати новий урок? 3. Ви будете снідати? 4. Він буде обідати? 5. Студенти будуть гуляти ввечері? 6. Ганна буде відпочивати? 7. Марат буде завтра працювати? 8. Ти будеш ввечері дивитися телевізор?

- б) *Зразок:* - Ти читатимеш сьогодні газети?
- Так, я читатиму сьогодні газети.

- 1. Ви дивитиметеся новини? 2. Діти гулятимуть ввечері? 3. Ваш викладач пояснюватиме новий урок? 4. Ганна відпочиватиме зараз? 5. Ти слухатимеш музику? 6. Марат завтра працюватиме?

Завдання 7. Читайте питання й відповідайте.

- Зразок:* - Коли ви будете сьогодні гуляти?
- Я буду гуляти після уроку.

- 1. Коли ми будемо обідати? 2. Коли ти будеш готувати обід? 3. Коли ти працюватимеш? 4. Коли він писатиме твір? 5. Коли Антон буде спати? 6. Коли вони дивитимуться телевізор?

Завдання 8. Пишіть дієслова у майбутньому (складеному або складному) часі.

- Зразок:* - Ви ... сьогодні газети? (читати)

- Ви будете читати / читатимете сьогодні газети?

- 1. Зараз викладач ... (пояснювати) новий урок. 2. Завтра ми ... (гуляти). 3. Ви ... (обідати)? 4. Після перерви студенти ... (писати) диктант. 5. Ти ... (вивчати) українську мову? 6. Ввечері вони ... (дивитися) телевізор. 7.

Вранці я ... (робити) зарядку. 8. Завтра він ... (повторювати) слова. 9. Післязавтра ми ... (готувати) піцу.

Завдання 9. Складіть питання.

Зразок: – Вранці він снідав. – Що він робив вранці?

1. Ввечері ми відпочивали. 2. Він читає газету. 3. Сьогодні вранці я слухав новини. 4. Завтра ввечері мій сусід буде писати лист. 5. Я працюю. 6. Сьогодні вони дивилися фільм. 7. Вчора Антон гуляв. 8. Завтра викладач пояснюватиме складний урок. 9. Вранці вона читала цей журнал. 10. Ми вивчаємо українську мову. 11. Вчора лікар працював. 12. Ганна вже вечеряла. 13. Вчора весь вечір я робив це завдання. 14. Вчора вранці він учив дієслова. 15. Завтра вдень я працюватиму. 16. Після перерви ми будемо писати диктант.

Завдання 10. Читайте питання й відповідайте.

1. Що ви робили вчора? 2. Що ви будете робити (робитимете) завтра? 3. Що ваш друг буде робити (робитиме) вранці? 4. Що ваш друг робив вчора ввечері? 5. Що студенти будуть робити (робитимуть) ввечері? 6. Що студенти робили вчора ввечері? 7. Що Ганна буде робити (робитиме) завтра вдень? 8. Що вона робила вчора вдень? 9. Що Марат буде робити (робитиме) сьогодні ввечері? 10. Що вони робили після обіду? 11. Що ви будете робити (робитимете) після перерви?

Завдання 11. Пишіть тексти в минулому та майбутньому часі.

а) Що ви робите? Ми читаємо текст. Потім викладач пояснює новий урок. Студенти слухають дуже уважно. Викладач говорить повільно й голосно. Ми розуміємо урок добре. Потім викладач запитує, а ми відповідаємо. Ми повторюємо старе правило, пишемо нові дієслова й складний диктант, багато розмовляємо українською. Усі студенти працюють дуже добре.

б) Ми перевіряємо домашнє завдання, потім виконуємо вправи, розповідаємо текст, пишемо диктант, відповідаємо на питання. Потім викладач пояснює новий урок, а ми уважно слухаємо. Ввечері я відпочиваю, гуляю, дивлюся телевізор, слухаю музику або готую. Я і мої друзі багато говоримо українською.

в) Після обіду я відпочиваю, читаю газети й журнали. Потім я пишу вправи, вчу слова, повторюю дієслова. Ввечері я готую вечерю, а потім дивлюсь телевізор і слухаю музику.

Завдання 12. За відповідями відновлюйте питання.

1. ... ?
– Ввечері ми гуляли.
2. ... ?
– Студент відповідає урок.
3. ... ?
– Ввечері ми відпочиватимемо.
4. ... ?
– Завтра вранці я буду працювати.
5. ... ?
– Він говорить по-українськи.
6. ... ?
– Я вчив нові слова.
7. ... ?
– Вранці вона снідала.
8. ... ?
– Він буде повторювати старий урок.

9. ... ?

– Я обідаю.

Завдання 13. Читайте. Зверніть увагу: Дієслово бути.

Минулий час (вчора)	Теперішній час (зараз)	Майбутній час (завтра)
був, була, було, були	буду, будеш будуть
Він <i>був</i> удома. Де вона <i>була</i> ? Позавчора <i>був</i> дощ. Вчора <i>було</i> тепло.	Він <i>вдома</i> . Де вона <i>зараз</i> ? Зараз дощ. Сьогодні тепло.	Він <i>буде</i> вдома. Де вона <i>буде</i> ? Завтра <i>буде</i> дощ. Завтра <i>буде</i> тепло.

Завдання 14. Виконуйте вправу за зразком.

Зразок: – Вчора ми були в театрі. – ... (концерт)

– А ми були на концерті.

1. – Вчора я був у басейні. – ... (стадіон). 2. – Після обіду ми були у деканаті. – ... (аудиторія). 3. – Ми були у Києві. – ... (Полтава). 4. Позавчора я була в музеї. – ... (екскурсія). 5. Після обіду ми будемо у кімнаті. – ... (вулиця). 6. Після перерви ці студенти будуть у класі. – ... (бібліотека). 7. Завтра я буду в лікарні. ... – (ринок).

Завдання 15. Заповнюйте пропуски у таблиці.

Вчора, раніше	Сьогодні, зараз	Завтра, потім
Вчора я був/була в університеті.	Зараз я в університеті.	Завтра я буду в університеті.
Вчора було тепло.
... ..	Де ці діти зараз?
...	Завтра буде холодно.
Студенти були у класі.
...	Ви будете після обіду в залі?
... ..	Антон у магазині.

Завдання 16. Поставте подані дієслова у форму майбутнього та минулого часу. Фотографувати, відпочивати, вивчати, займатися, відповідати (на занятті), ходити, повертатися, креслити, записувати, мріяти, конспектувати, працювати, спати, дзвонити, дарувати, мандрувати, їхати, вчити, кохати, пам'ятати, поздоровляти, розуміти, телефонувати.

Завдання 17. Виберіть та вставте дієслова у правильній формі (теперішній, минулий, майбутній часи).

Дієслова: прибирати, дивитися, робити, будувати, писати, коштувати, любити, ходити, поздоровляти, читати, вміти, пити, співати, готувати, мріяти, жити, починатися, працювати.

1. Зараз ми телевізор.
2. Він вчора ... книгу.
3. Ми завжди ... домашнє завдання.
4. Завтра вона ... у кімнаті.
5. Вони ... дуже багато спати.
6. Позавчора будівельники ... великий будинок.
7. Він післязавтра ... лист мамі.
8. Стефані на минулому тижні ... рис з м'ясом.
9. Я не ... сік.
10. Ти ... малювати?
11. Де ви ... у минулому році?
12. О котрій годині ...перший урок?

13. Ми... тебе з днем народження у наступному місяці.

14. Кожен день я ... в університет.

Завдання 18. Від поданих дієслів утворіть і запишіть усі можливі форми минулого часу. Виділіть суфікси й закінчення. Прагнути, намагатися, перемогти, складати, розмовляти, розказати. Позначте в утворених формах дієслів вивчені орфограми.

ТЕМА 7. ПРИСЛІВНИК ЯК ЧАСТИНА МОВИ

МЕТА: досягти практичного усвідомлення прислівника як лексико-граматичної групи слів; навчити розпізнавати прислівники серед інших частин мови; систематизувати відомості про граматичні та морфологічні ознаки прислівника, його лексичне значення, правопис, синтаксичну роль; формувати в учнів навички практичного застосування теоретичних знань, правильного використання в усному й писемному мовленні.

ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

Студент повинен знати:

1. На які питання відповідають прислівники.
2. Що прислівники не змінюються і в реченні вступають у синтаксичний зв'язок передусім з дієсловами.
3. На які групи за загальними значеннями розподіляються прислівники.

Студент повинен уміти:

1. Ставити питання до прислівників.
2. Знаходити прислівники в реченні і будувати власні.
3. Визначати розряди прислівників за значенням.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І.З., Сегень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців: Посібник для слухачів підготовчих відділень і факультетів. - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999.
2. Зайченко Н. Ф. Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення / Зайченко Н. Ф., Воробйова С. А. – К: Знання України, 2005.
3. Майданюк І.З., Лазарчук Л.Ю. Українська мова. Збірник вправ і завдань (робочий зошит для студентів-іноземців): Частина 1. – Тернопіль: Мандрівець, 2005 – 120 с.
4. Тишковець М.П., Кривоус М.Б. Тести з української мови як іноземної. – Тернопіль, 2007. – 162 с.
5. Альбіна С.В., Оникович Г.В., Шатенко Я.С.-М. Українська мова для іноземних студентів: початково-предметні курси. – Київ, 1998. – 150с.
6. Джура М. Вивчаймо українську мову. – Львів, 2007.– 210 с.
7. Кривоус М. Б., Тишковець М. П. Українська мова як іноземна у кросвордах. – Тернопіль, 2008. – 32 с.
8. Палінська О. Крок-1 (рівень А1-А2). Українська мова як іноземна: книга для студента / Олеся Палінська, Оксана Туркевич. – Львів: Артос, 2011. – 100 с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

Прислівник – це незмінна частина мови, яка позначає ознаку дії (*зробити швидко*), ознака ознаки (*дуже хороший*) або ознаку предмета (*поворот направо*) і відповідає на питання *як? де? коли? навіщо? скільки? чому?* і

под. Прислівники утворюються від різних частин мови: *швидкий* – *швидко*, *далечінь* – *вдалину*, *швидше* – *скоріше*, *двоє* – *надвоє*, *весь* – *щосили*. Будучи незмінними, вони не мають закінчень (все слово – основа).

ОРІЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Розберіть теоретичні питання теми і виконайте наступні завдання.

Завдання 1. *Закінчіть речення. Замість крапок ставте прислівники.*

1. ... Петро слухав концерт. 2. ... Оксана виконувала вправи. 3. Ми ... з Олегом ходили в кіно. 4. ... Марина працювала в кабінеті хімії. 5. ... я відпочивала на Чорному морі. 6. ... я чекала Судгіра біля кінотеатру. 7. Вони ... чекали на викладача біля деканату. 8. ... я питаю Олену про минулу лекцію. 9. ... ми дивилися фільм про балет. 10. ... Ян Пінг не знав, де знаходиться крамниця. 11. Ми ... не знали, де живе Хуан. 12. ... я бачив Віктора і Марію у студентському кафе.

Завдання 2. *Складіть та запишіть речення з наступними словами:* вчора, вчора ввечері, раніше, спочатку, потім, сьогодні, позавчора, вранці, вдень, вночі, влітку, взимку, восени, навесні.

Завдання 3. *Відповідайте на запитання та складіть діалоги.*

1) Як працювала Марія сьогодні? 2) Як Марія читає? 3) Як вона пише? 4) Як читає і пише Петро? 5) Як Петро говорить по-українськи? 6) Як працює Петро? 7) Коли Марія читала тексти? 8) Коли Петро купував сувеніри? 9) Коли Петро писав листи? 10) Коли був урок? 11) Коли Марія і Петро слухали концерт? 12) Коли приїхав Джон?

Завдання 4. *За відповідями відновлюйте питання.*

1. – ... ? – Вранці Тетяна працює. 2. – ... ? – Зараз ми слухаємо музику. 3. – ... ? – Ввечері Антон гуляє. 4. – ... ? – Зараз вони снідають. 5. – ... ? – Вдень я працюю. 6. – ... ? – Ввечері ми виконуємо домашнє завдання. 7. – ... ? – Вдень вона вчиться. 8. – ... ? – Вона лежить.

Завдання 5. *Відповідайте на питання.*

Зразок: – Що ви робите зараз? (відпочивати)

– Зараз ми відпочиваємо.

1. Що ви робите ввечері? (читати, вечеряти, відпочивати) 2. Що Максим робить ввечері? (гуляти) 3. Що ти робиш зараз? (писати твір) 4. Що ви робите вранці? (снідати, слухати радіо, читати журнал) 5. Що Тетяна робить вдень? (спати, обідати, дивитися телевізор) 6. Що робить викладач? (пояснювати урок, перевіряти диктант) 7. Що ти робиш ввечері? (повторювати дієслова, писати вправу, слухати радіо) 8. Що студенти роблять зараз? (писати диктант, повторювати дієслова, відповідати урок) 9. Що ви робите тут? (вивчати дієслово) 10. Що вони роблять зараз? (писати твір, читати діалог).

Завдання 6. *Читайте.*

1. Він читає швидко. – Як він читає? 2. Викладач читає голосно. – Як читає викладач? 3. Ми пишемо повільно. – Як ви пишете? 4. Марат добре відповідає. – Як Марат відповідає? 5. Вони слухають уважно. – Як вони слухають? 6. Він погано розуміє урок. – Як він розуміє урок? 7. Він говорить тихо. – Як він говорить? 8. Антон говорить по-українськи. – Як Антон говорить?

Завдання 7. *Відповідайте на питання.*

1. Як ви читаєте? 2. Як він обідає? 3. Як студенти відповідають? 4. Як викладач пояснює урок? 5. Як Тетяна знає урок? 6. Як сестра працює? 7. Як Антон пише диктант? 8. Як ти працюєш? 9. Як ви розумієте урок? 10. Як студент слухає урок?

Завдання 8. *Читайте фрази. Відповідайте на питання.*

1. Ганна читає голосно, а Джон тихо. Як читає Джон? А Ганна?
2. Стіл стоїть ліворуч, а шафа – праворуч. Де стоїть стіл? А шафа?
3. Ненсі слухає уважно, а Хасан неуважно. Як слухає Ненсі? А Хасан?
4. Я снідаю вранці, а обідаю вдень. Коли ти снідаєш? А обідаєш?

Завдання 9. *Читайте діалог. Побудуйте подібний діалог.*

- Як ви розмовляєте? – Ми розмовляємо по-англійськи.
- Як розмовляє Леслі? – Леслі розмовляє по-французьки.
- Ви розмовляєте по-українськи добре? – Так, ми розмовляємо по-українськи добре. – Як розмовляє Хасан? – Хасан розмовляє по-арабськи.
- Як розмовляє викладач? – Викладач розмовляє по-українськи.
- Як читає Джон? – Джон читає повільно.
- Як читає Ганна? – Ганна читає швидко.

Завдання 10. *Ставте питання до підкреслених слів та запишіть їх.*

1. Я читаю голосно.
2. Студент слухає неуважно.
3. Шафа стоїть праворуч.
4. Карта висить ліворуч.
5. Викладач пояснює по-українськи.
6. Студенти пишуть добре.
7. Вона відпочиває вдень.
8. Ввечері студенти роблять домашнє завдання.
9. Ганна говорить дуже швидко.
10. Ми читаємо повільно.

Завдання 11. *Відповідайте на питання.*

- а) 1. Ви добре пишете диктанти? 2. Ви добре знаєте українську мову? 3. Ви говорите швидко? 4. Ви уважно слухаєте? 4. Ви правильно відповідаєте? 5. Ви снідаєте ввечері? 6. Ви працюєте вночі? 7. Ви погано розумієте правило? 8. Дошка висить праворуч? 9. Мати стоїть поруч?
- б) 1. Що слухають студенти? (лекція, радіо, музика, пісня) 2. Що ви дивитесь? (фільм, концерт, новини, програма, таблиця) 3. Що читає Том? (книга, газета, журнал, вірш, лист, речення) ? 4. Що ви вивчаєте? (фізика, математика, англійська мова) 5. Що вивчає ваш друг (біологія, хімія, українська мова) 6. Що ви пишете? (вір, лист, вправа, фраза, дієслова).

Завдання 12. *Читайте текст. Складіть до нього питання.*

Ось наша аудиторія. Тут працює наша група. Зараз урок. Викладач пояснює завдання. Він пояснює повільно й голосно. Студенти уважно слухають, але не розуміють завдання. Викладач пояснює ще один раз. Студенти слухають, а потім вони пишуть. Тепер студенти добре розуміють завдання.

Завдання 13. *Складайте діалоги за зразком, використовуйте настурні слова: добре, погано, непогано, трохи, правильно, неправильно, швидко, повільно.*

Зразок: Ви, говорити, по-англійськи, по-арабськи.

– Скажіть, будь ласка, ви говорите по-арабськи? – Ні, не говорю.

– А англійською? – Говорю, але погано.

1. Ти, читати, по-арабськи, по-українськи.
2. Джон, писати, по-англійськи, по-російськи.
3. Він, говорити, по-французьки, по-німецьки.
4. Сестра, писати, по-перськи, по-арабськи.
5. Жанна, читати, по-китайськи, по-українськи.

Завдання 14. *Поставте питання до поданих відповідей.*

Зразок: Сьогодні холодно. Яка сьогодні погода?

2. Вчора було холодно. Яка погода була вчора?

3.? Завтра буде холодно.
4.? Вчора було тепло.
5.? Сьогодні жарко.
6.? Завтра буде тепло.
7.? Сьогодні жарко.
8.? Завтра буде холодно.
9.? Вчора було тепло.

Завдання 15. Відповідайте на питання:

1. Коли ти гуляєш у парку? 2. Де ти купуєш овочі? 3. Де знаходиться твій гуртожиток? 4. Де ти відпочиваєш влітку? 5. Коли ти вчиш українську мову? 6. Як розмовляють студенти по-українськи? 7. Де ти купуєш ліки? 8. Коли ти слухаєш радіо? 9. Як ти розмовляєш по-англійськи?

Завдання 16. Запишіть до поданих слів антоніми.

Сьогодні # День # Взимку # Ввечері # Вночі # Ранок #

Завдання 17. Утворіть прислівники.

Радісний - , Сумний - , Вчорашній - , Зимовий - , Літній - , Завтрашній - , Ранковий - , Вечірній - , Осінній - , Важкий - .

Завдання 18. Випишіть прислівники групами за питаннями:

Як? Де? Куди? Звідки? Коли?

Вперед, добре, гарно, вгорі, вліво, здалеку, згори, знизу, вчора, тут, там, сьогодні.

Складіть і запишіть речення з одним прислівником.

Завдання 19. Доповніть ряд:

(Як?) Щасливо... (Коли?) Вранці... (Де?) Праворуч... (Куди?) Додому...

Складіть і запишіть речення з одним прислівником.

Завдання 20. Спишіть, вставляючи пропущені букви. Складіть з одним прислівником речення.

Т...пер, вс...ди, сь...годні, вп...ред, спер...ду.

Завдання 21. Прочитайте загадки-жарту.

1. Який прислівник однаково читається зліва направо і справа наліво?
2. В яких прислівниках є три-чотири приголосних і один голосний?
3. Які прислівники запитують про себе?
4. Який прислівник вживається з серцем?

Відгадки: 1. Зараз. 2. Вдень, ввверх, вниз. 3. Щотижня, щогодини, щороку, щоденно. 4. Натще серце.

Завдання 22. Прочитайте. Випишіть прислівники. Над кожним надпишіть питання, на яке він відповідає.

Голосно, двічі, дві, тихий, потім, стояти, стоянка, завжди, той, навстоячки, назавжди, жди, моє, миє, по-моєму, куди, по-доброму, добро, дуже, подужав, учора, учорашній, спересердя, сердитися, уголос, голос, тут, спросоння, соня, сон, сонний, сніжно, сніжинка, підсніжник.

Завдання 23. Утворіть і запишіть від поданих слів прислівники.

Осінь, весна, коло, слизький, малий, четверо, стояти, інший, синій, сонячний, тихий, швидкий.

Завдання 24. До поданих висловів доберіть прислівники-синоніми і запишіть їх.

Прокидається ні світ , ні зоря - Виконує н'яте через десяте -

Працює, як сонна муха - З'явився, як сніг на голову -

Завдання 25. Закінчіть речення, дібравши по 3 потрібних прислівники.

Розмовляти по телефону потрібно..... Писати в зошиті треба...

Завдання 26. До поданих слів доберіть прислівники з протилежним значенням.

Старанно. Поволі. Вперед. Завжди. Праворуч. Там.

Завдання 27. Серед слів-синонімів підкресліть зайве. До всієї групи доберіть антонім.

Багато, чимало, достатньо. Тихо, повільно, спокійно, легко. Боязко, опасливо, темно.

Завдання 28. *Замість крапок вставте в, пишучи із словами разом чи окремо.*

... вечері, ... осени, ... день, ... озері, ... гору, ... затишку, ... криниці, ... голос, ... хаті, ... колі.

Завдання 29. *Читайте і запам'ятовуйте.*

1. Антонім до слова “чорно” (біло).
2. Антонім до прислівника «рано» (пізно)
3. Синонім до слова “неблизько” (далеко).
4. Прислівник від слова “негайний” (негайно).
5. Прислівник, який має значення “цього дня” (сьогодні).
6. Антонім до слова “пізно” (рано).
7. Прислівник, який має значення “кожного дня” (щодня).
8. Прислівник від слова “низький” (низько).
9. Синонім до слова “зліва” (ліворуч).
10. Прислівник, який має значення дії, виконаної “помимо волі” (мимоволі)

Завдання 30. *Розгадайте лінгвістичну загадку.*

Назвіть п'ять днів тижня, не називаючи при цьому ні числа ні назв днів. Які прислівники ви використаєте? Запишіть їх та складіть речення з цими словами.

Завдання 31. *За допомогою суфіксів утворіть від прикметників прислівники, які б відповідали на питання ЯК?*

Гарний – гарно. Голосний – голосно. Ясне – ясно. Чиста – чисто. Ніжна – ніжно.

Завдання 32. *Перепишіть словосполучення, підкресліть в них прислівники, поставте до кожного питання, з'ясуйте їх належність до певного розряду за значенням.*

Дуже високий, їхати додому, збоку видніше, краще тепер, дерти втридорога, працювати добросовісно, вставати рано, піти туди, крикнути спересердя, назбирати багато, говорити наперекір.

НАБІР ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКРЕТНИХ ЦІЛЕЙ

1.	Незмінна частина мови, що характеризує ознаку дії або пояснює, де, коли відбувається дія, куди вона спрямована, називається:	А) дієсловом; Б) прислівником; В) прийменником.
2.	Прислівник відповідає на питання:	А) який? яка? яке? які? Б) скільки? який? котрий? В) де? куди? коли? як?
3.	Прислівники у реченні пов'язані з:	А) іменниками; Б) прикметниками; В) дієсловами.
4.	У реченні прислівники виконують роль:	А) головних членів; Б) другорядних членів.
5.	Прислівники утворюються від прикметників за допомогою:	А) суфікса; Б) префікса; В) кореня
6.	Оберіть відповідь до запитання <i>коли?</i>	А) завтра; Б) швидко; В) читати.
7.	Оберіть відповідь до запитання <i>як?</i>	А) снідати; Б) добре; В) сестра.
8.	Оберіть відповідь до запитання <i>де?</i>	А) спочатку; Б) тут; В) повільно.
9.	Оберіть відповідь до запитання <i>де?</i>	А) гуртожиток;

		Б) праворуч; В) кімната.
10.	Оберіть відповідь до запитання <i>де?</i>	А) брат; Б) тато; В) вдома;

ТЕМА 8. ПРИКМЕТНИК ЯК ЧАСТИНА МОВИ

МЕТА: Досягти засвоєння студентами знань про відмінкові закінчення прикметників та особливості утворення ступенів порівняння прикметників, вмінь використовувати їх під час виконання практичних занять. Забезпечити оволодіння нормами української літературної мови в усній і писемній формах. Формувати вміння працювати з довідниками, словниками.

ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

Студент повинен знати:

1. Що таке прикметник.
2. На які питання відповідають прикметники.
3. Групи прикметників залежно від кінцевого приголосного.
4. Про ступені порівняння якісних прикметників.

Студент повинен уміти:

1. Впізнавати і розрізняти слова – назви ознак.
2. Ставити питання до прикметників.
3. Правильно визначати групи прикметників за кінцевим приголосним.
4. Утворювати ступені порівняння у якісних прикметників.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАТЬ, УМІТЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І.З., Сегень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців: Посібник для слухачів підготовчих відділень і факультетів. - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999.
2. Зайченко Н. Ф. Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення / Зайченко Н. Ф., Воробйова С. А. – К: Знання України, 2005.
3. Майданюк І.З., Лазарчук Л.Ю. Українська мова. Збірник вправ і завдань (робочий зошит для студентів-іноземців): Частина 1. – Тернопіль: Мандрівець, 2005 – 120 с.
4. Тишковець М.П., Кривоус М.Б. Тести з української мови як іноземної. – Тернопіль, 2007. – 162 с.
5. Альбіна С.В., Оникович Г.В., Шатенко Я.С.-М. Українська мова для іноземних студентів: початково-предметні курси. – Київ, 1998. – 150с.
6. Джура М. Вивчаймо українську мову. – Львів, 2007.– 210 с.
7. Кривоус М. Б., Тишковець М. П. Українська мова як іноземна у кросвордах. – Тернопіль, 2008. – 32 с.
8. Палінська О. Крок-1 (рівень А1-А2). Українська мова як іноземна: книга для студента / Олеся Палінська, Оксана Туркевич. – Львів: Артос, 2011. – 100 с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

Прикметник - це частина мови, що виражає ознаку предмета і відповідає на питання *який? чий?* (*зелений, мудрий, сміливий*).

Прикметники виражають ознаку: запаху (*п'яний, запашний*), кольору (*білий, зелений*), віку (*старенький, давній*), розміру (*величезний, середній*), матеріалу (*діамантовий, дерев'яний*), якості (*твердий, гнучкий*), приналежності (*зятів, сестрин*), простору (*далекий, близький*), часу (*ранній, вчорашній*), внутрішні властивості (*добрий, щедрий*), зовнішні прикмети (*смаглявий, чепурний*), ознаки за відношенням до місця (*міський, районний*). За характером ознаки, яку вони виражають, морфологічними і словотворчими особливостями прикметники поділяються на **якісні, відносні і присвійні**:

прикметники	приклади
якісні	<i>велика, духмяне, опуклий, гарячі</i>
відносні	<i>дерев'яні, військова, приміський</i>
присвійні	<i>сестрин, вчителів, заяча, мамин</i>

ОРІЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Розберіть теоретичні питання теми і виконайте наступні завдання.

Завдання 1. Допишіть закінчення прикметників:

велик.... словник, мал... кабінет, велик.... книга, мал... кімната, велик.... вікно, мал... дзеркало, велик.... міста, мал... діти, син... олівець, нов... комп'ютер, син... ручка, нов... студентка, син... море, нов... оголошення, син... зошити, нов... книжки, складн... текст, іноземн... журнал, складн... тема, іноземн... подруга, складн... речення іноземн... місто, складн... слова, іноземн... товариші.

Завдання 2. Поставте питання до виділених слів.

Зразок: Малий стілець – Який стілець?

Чудові квіти. Гарне фото. Зелена долина. Старе місто. Іноземні студенти. Українська музика. Жовте листя. Великий будинок. Нові друзі.

Завдання 3. Напишіть питальні речення за зразком:

Це великий магазин – Який це магазин?

1. Це українська пісня. 2. Це великий будинок. 3. Це мала аудиторія. 4. Це гарна кімната. 5. Це складний текст. 6. Це старі книги. 7. Це іноземний журнал. 8. Це новий викладач.

Завдання 4. Допишіть іменники до прикметників.

Гарна..., старий..., нове..., чудовий..., зелене..., червона..., малі..., синє..., український..., іноземна..., велике..., складна... .

Завдання 5. Напишіть речення. Замість крапок поставте потрібні прикметники: *український, великий, новий, чорний, іноземний, складний, зручний.*

1. Це ... академія. 2. Тут ... аудиторії. 3. А це ... аудиторія. 4. Тут стоять ... столи. 5. Тут сидять ... студенти. 6. Тут лежать ... ручки і олівці. 7. Вони пишуть ... вправи.

Завдання 6. *Читайте.*

Який це клас? – Це великий клас. Яка це кімната? – Це тепла кімната.

Яке це пальто? – Це нове пальто. Які це аудиторії? – Це світлі аудиторії.

Ваш клас великий? – Ні, наш клас маленький. Ваша кімната світла? – Так, моя кімната світла.

Ваше пальто тепле? – Так, моє пальто тепле.

Ваші книжки нові? – Так, наші книжки нові.

Сьогодні теплий день? – Ні, сьогодні холодний день.

Це хороша музика? – Так, це хороша музика.

Це нове завдання? – Ні, це старе завдання. Це старі дерева? – Ні, це молоді дерева.

Завдання 7. *Замість крапок пишіть прикметники.*

1. Новий -а, -е, -і: ... урок, ... полиця, ... завдання, ... вулиці.
2. Стари -й -а, -е, -і: ... словник, ... ручка, ... пальто, ... друзі.
3. Теплий -а, -е, -і: ... гуртожиток, ... кімната, ... пальто, ... речі.
4. Холодний -а, -е, -і: ... ранок, ... молоко, ... погода, ... ночі.
5. Світлий -а, -е, -і: ... клас, ... будинки, ... сорочка, ... волосся.
6. Великий -а, -е, -і: ... вікно, ... країна, ... конверт, ... міста.
7. Маленький -а, -е, -і: ...чашки, ...вправа, ...речення, ... хлопчик.
8. Хороший -а, -е, -і: ... відповідь, ... друг, ... діти, ... радіо.
9. П'ятий -а, -е: ... вправа, ... поверх, ... число.
10. Другий -а, -е: ... завдання, ... гуртожиток, ... сторінка.

Завдання 8. *Доберіть прикметники до цих іменників.*

А) Олівець, урок, викладач, студент, клас, друг, зошит, стіл, журнал, лист.

Б) Машина, подруга, вправа, вулиця, лампа, погода, сім'я, дитина.

В) Пальто, молоко, дзеркало, дерево, крісло, вікно, завдання, волосся, радіо, місто, дівча.

Г) Будинки, вулиці, олівці, газети, студенти, сорочки, стільці, двері, джинси.

Д) Площа, міста, речення, секретар, музика, друзі, кімната, студенти, хлоп'я.

Завдання 9. *Доберіть іменники до цих прикметників і числівників.*

Чудовий (-а, -е, -і), великий (-а, -е, -і), новий (-а, -е, -і), гарний (-а, -е, -і), білий (-а, -е, -і), молодший (-а, -е, -і), теплий (-а, -е, -і), вродливий (-а, -е, -і), перший (-а, -е, -і), сьомий (-а, -е, -і)

Завдання 10. *Напишіть 2 варіанти речення за зразком:*

Зразок: Мій дідусь добра людина. Мій дідусь найдобріша людина.

1. Літо – краща пора року.
2. Туризм є цікавим видом спорту.
3. Петренко – популярний артист у нашому місті.
4. Цю дорогу будуватимуть у короткий проміжок часу.
5. Я не зміг розв'язати просте завдання.
6. Це озеро глибоке.
7. Ромашки – гарні польові квіти.

Завдання 11. *Відгадайте назву предмета за його ознакою (прикметою).*

Запиши ці словосполучення.

Довідка: довга отруйна, хижий злий, маленька працьовита, довговухий полохливий, зелена бульката, руда хитра, домашній ласкавий, жвава швидка,

неприємний надокучливий, сильний рогатий.

Завдання 12. За відповідями відтворіть питання.

1. ... ?
– Ввечері ми гуляємо.
2. ... ?
– Студент відповідає голосно і правильно.
3. ... ?
– Ми працюємо вдень.
4. ... ?
– Це мої речі.
5. ... ?
– Він пише лист.
6. ... ?
– Наша аудиторія світла.
7. ... ?
– Це перший поверх.
8. ... ?
– Тут лежить їхнє фото.

Завдання 13. Прочитайте діалоги, поставте у потрібну форму прикметники і прислівники. Зверніть увагу на дієслова руху, утворіть від них неозначену форму дієслів.

- 1) – Скажіть, будь ласка, як доїхати («най» – швидко) до зоопарку, там мене чекають друзі.
– («Най» – коротко) шлях до зоопарку – якщо ви поїдете тролейбусом №5.
– Так, дійсно це («най» – краще) шлях. Я швидко туди дістануся. Дякую.

2) – Добрий день, Олено! Добре, що я тебе побачив: я не знаю, як можна пройти до Оперного театру. Я знаю, що він десь близько.

- («Най» – близько) шлях до Оперного театру – це через парк. Я вас проведу. Я також йду туди. Це («най» – гарний) парк у нашому місті.
Я із задоволенням пройдуся з вами.

Завдання 14. Читайте та порівняйте прислівник і прикметник:

Прикметник	Прислівник
Який? Яка? Яке? Які? + іменник	Як? + дієслово
Це гарний <u>студент</u> .	Він гарно <u>читає</u> .
Це гарна <u>дівчина</u> .	Вона гарно <u>співає</u> .
Це гарні <u>студенти</u> .	Вони гарно <u>пишуть</u> .
Це цікаве <u>оповідання</u> .	Він цікаво <u>розповідає</u> .
Це швидкий <u>поїзд</u> .	Він <u>говорить</u> швидко.
Я знаю українську <u>мову</u> .	Я <u>говорю</u> по-українськи.
Наш <u>клас</u> завжди чистий.	Тут завжди чисто.

Завдання 15. *Замість крапок пишiть прикметник у правильнiй формi або прислiвник.*

Зразок: Він ... студент. Він ... читає. (добрий, добре) Він добрий студент. Він добре читає.

1. Ми ще ... говоримо по-українськи. Він завжди відповідає Він ... студент. (поганий/погано) 2. Ганна говорить У неї ... голос. (тихий/тихо) 3. Я дивлюся ... фільм. Сіменон пише дуже (цікавий/цікаво) 4. Він відповідає Його відповідь (правильний/ правильно) 5. Марина ... співає. Сьогодні ... погода. (чудовий/ чудово) 6. Моє ліжко Тут ... спати і лежати. (зручний/ зручно) 5. Це дуже ... літак. Я пишу (швидкий/швидко) 5. Я знаю ... мову. Ми розмовляємо (український/ українською) 6. Наша аудиторія завжди Ось наша аудиторія, тут завжди (чистий/чисто).

Завдання 16. *Читайте. Зверніть увагу на синоніми та антоніми. Наведіть свої приклади.*

буква = літера	довгий ≠ короткий
вузький = неширокий	широкий ≠ вузький
маленький = невеликий	високий ≠ низький
низький = невисокий	чистий ≠ брудний

Завдання 17. *Читайте та пишiть новi прикметники. Утворіть словосполучення прикметник + іменник.*

Зразок: довгий коридор, довга дорога, довге волосся, довгий день, довга спідниця.

Брудний, вузький, географічний, довгий, зручний, іноземний, короткий, підготовчий, чистий, широкий.

Завдання 18. *Читайте текст. Підкреслюйте у ньому прикметники.*

Наш факультет Я іноземний студент. Мене звуть Імад. Це наша академія. Я тут навчаюсь. Ось другий поверх. Тут знаходиться деканат. Там працюють декан, його секретар та інспектори. Ось третій поверх, тут знаходиться наша їдальня. Вона велика і зручна. Тут завжди тепло, затишно і чисто. Тут ми відпочиваємо після уроку і обідаємо. А ось четвертий поверх. Тут довгий, але вузький коридор. Тут знаходиться наш підготовчий факультет. Праворуч та ліворуч класи. Тут працюють іноземні студенти і викладачі. Поруч кафедра, там стоїть комп'ютер, столи і висока шафа. Ось лежать книжки, словники, зошити. Тут працюють лаборант та викладачі. Навпроти висить розклад і оголошення. А ось аудиторія № 405. Ця аудиторія невелика, але світла, тепла та чиста. Це наша аудиторія. Праворуч велике вікно. Прямо висить дошка, поруч – українська абетка і географічна карта. Це карта України. А ось стоять нові столи. Там лежать книжки, зошити, ручки, олівці, словники. Тут мій стіл. Поряд стоять зручні стільці. Тут сиджу я і мій друг Ахмед. А тут стіл викладача. Там лежать книжка, зошити, журнал. Ліворуч стоїть велика шафа. Там лежать

підручники і словники. Зараз урок. Студенти і викладач працюють. Викладач голосно пояснює нову граматику. Студенти уважно слухають. Вони пишуть літери, слова, фрази, читають нові діалоги та нові тексти. Потім викладач запитує, а студенти відповідають. Ми слухаємо уважно і відповідаємо швидко. Я добре розумію питання. Ахмед теж все розуміє добре. Ми відповідаємо правильно та голосно. Потім студенти пишуть диктант. Вони пишуть диктант українською. Викладач читає диктант повільно і голосно, а студенти пишуть уважно.

Завдання 19. Відповідайте на питання за текстом. Відповіді запишіть.

1. Це академія? 2. Ось другий поверх. Що тут знаходиться? 3. Хто там працює? 4. Ось третій поверх. Що тут знаходиться? 5. Що студенти роблять у їдальні? 6. Ось четвертий поверх. Що тут знаходиться? 7. Які студенти тут працюють? 8. Який тут коридор? 9. Де висить розклад і оголошення? 10. Ось аудиторія. Яка вона? 11. Де вікно? 12. Де дошка і абетка? 13. Ось столи. Що там лежить? 14. Тут стіл викладача. Що там лежить? 15. Де висить географічна карта? 16. Що пояснює викладач? 17. Як пояснює викладач? 18. Як слухають студенти? 19. А як вони відповідають? 20. Як Імад розуміє питання? А як розуміє Ахмед? 21. Що потім роблять студенти? 22. Як викладач читає диктант? 23. А як пишуть студенти?

Завдання 20. Доповнюйте речення за текстом.

Це наша Ось другий Тут знаходиться Там працює Ось третій, тут наша Вона Тут завжди Тут ми А ось четвертий Тут Праворуч та ліворуч Тут працюють Поруч, там стоїть Ось лежать Навпроти висить А ось наша Вона невелика, але Праворуч Прямо, а поруч Зараз урок. Студенти і викладач

Завдання 21. Пишіть антоніми.

1. Холодний ≠ ...	5. Старий ≠ ...	9. Брудний ≠ ...
2. Темний ≠ ...	6. Молодший ≠ ...	10. Маленький ≠ ..
3. Короткий ≠ ...	7. Вузкий ≠ ...	11. Старий ≠
4. Поганий ≠ ...	8. Низький ≠ ...	12. Мудрий ≠...

Завдання 22. Складіть із цими прикметниками словосполучення.

Зразок: студентський квиток, студентська лікарня, студентська їдальня, студентський клуб.

Український ..., арабський ..., іноземний ..., шкільний ..., університетський ..., сільський ..., міський ..., районний ..., дитячий ..., сьогоднішній ..., книжковий ..., вечірній ..., ранковий ..., дружній ...

Завдання 23. Наведіть антоніми до цих слів:

Короткий ≠ ..., широкий ≠ ..., ліворуч ≠ ..., низький ≠ ..., брудний ≠ ..., великий ≠ ..., холодний ≠ ..., швидко ≠ ..., голосно ≠ ..., погано ≠ ..., світлий ≠ ..., старий ≠ ..., молодший ≠ ..., незручний ≠ ..., вільний ≠ ...

Завдання 24. Подивіться у словнику значення нових прикметників. Складіть речення з підкресленими словами.

Веселий, енергійний, жвавий, затишний, лагідний, просторий, рідний, розумний, справедливий, стрункий, суворий, турботливий, чемний.

Завдання 25. Запишіть речення. Поставте необхідні прикметники, використовуючи слова з довідки. Складіть свої речення.

1. Цей кінофільм ..., а цей відеофільм 2. Цей студент ..., а той 3. Ось моя ... дочка, а це мій ... син. 4. Тут є ... готель, а там ... бібліотека. 5. Антон - ... мій сусід.

Слова для довідок: хороший, новий, старий, серйозний, цікавий, нецікавий, широкий, вузький, синій, червоний, щирий, гарний, маленький, великий, високий, низький, старший, молодший.

Завдання 26. Прочитайте текст. Поставте питання до виділених слів.

Ось Королівство Непал. Це моє рідне місто Банешор. Воно невелике, але гарне. Тут є школи, коледжі, фабрики, заводи, магазини, бібліотеки. Вулиці широкі і вузькі, будинки старі і нові. Там мої батьки, молодша сестра Аніма і старший брат Авішек, моя старенька бабуся, мої гарні друзі.

Завдання 27. Дайте відповіді на питання.

1. Яке ваше місто? 2. Що там є? 3. Які там вулиці, будинки? 4. Хто там живе?

Завдання 28. Читайте текст. Поставте всі можливі питання.

Я студент-іноземець. Мене звати Бісвас. Моя країна – Королівство Непал. Моє рідне місто Катманду. Це гарне, старовинне місто. Катманду – столиця Непалу. Там є школи, коледжі, університет, бібліотеки, музеї, храми. Вулиці широкі і вузькі. Площі великі і маленькі, будинки старі і нові. Ось старий парк, а там нові магазини. Тут гарна площа, а там широкий проспект.

Завдання 29. Запишіть прикметники-синоніми групами.

Холодний, буйний, морозний, густий, крижаний, щедрий, студений, рясний, сірий, сталевий, слабкий, попелястий, німецький, сивий, кволий, безсилий.

Завдання 30. Доберіть антоніми до виділених слів, запиши утворені словосполучення.

Сухий одяг. Суха шкіра. Сухий хліб. Суха земля.

Завдання 31. Підкресліть словосполучення, у яких прикметники вжиті в переносному значенні.

Солодка вода, солодка мова, важкий портфель, важкий характер, глибоке мислення, глибокий яр, теплий погляд, теплий чай, свіже обличчя, свіже повітря.

Завдання 32. З поданих словосполучень утвори прикметники за зразком. Напиши речення з утвореним словом.

Зразок. Червоні щоки – червонощокий.

Новий рік. сині очі. біла кора. дзвінкий голос.

Завдання 33. Складіть речення зі слів.

Зразок: Я, сир, їсти, люблю – Я люблю їсти сир.

1. Пити, я, люблю, чай. 2. Дощова, сьогодні, погода, хмарна, і. 3.

Розумний, хороший, ти, гарний, студент.

4. Улюблений, червоний, колір, мій. 5. Ти, що, їсти, любиш? 6. Вона, робила, що, вчора? 7. Це, брат, мій, твій, чи? 8. Я, що, хочеш, ти, не, знаю. 9. Кімната, 102, номер, це? 10. Твоя, та, мама, де, сестра? 11. Ти, хочеш, ким, бути? 12. Завтра, що, робити, ти, будеш? 13. Він, був, вчора, кіно, в. 14. Будь ласка, це, книга, скажіть, ваша? 15. Дайте, молоко, мені, будь ласка. 16. Що, скажіть, це, будь ласка? 17. Це, чия, кухня? 18. Це, університет, технічний, Вінницький, національний. 19. Це, викладач, наша, Людмила, пані. 20. Однина, а, це, множина, це. 21. Я, цукерки, не, морозиво, люблю, та, їсти. 22. Це, спальня, велика, дуже. 23. Балкон, малий, це, дуже. 24. Це, малюнок, гарний, це, а, поганий. 25. Старі, це, нові, це, будинки, а. 26. Інженер, чи, ти, економіст? 27. Я, не, вечір, ранок, а, люблю. 28. Чорний, це, кольори, білий, і. 29. Країни, знаєш, ти, які? 30. Солодке, солоне, морозиво, це, чи?

НАБІР ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКРЕТНИХ ЦІЛЕЙ

1.	Прикметник означає	A) дію предмета; B) предмет; B) ознаку предмета.
2.	Вкажіть рядок, де прикметники стоять у формі однини.	A) великий, затишна, світлі; B) червона, сміливий, сонячне; B) красиві, жовтий, хоробра
3.	Вкажіть рядок, де прикметники стоять у формі множини.	A) маленький, багате, глибоке; B) голодні, запашні, сонячні; B) велика, іноземні, зелені.
4.	Вкажіть рядок, де всі прикметники жіночого роду.	A) запашний, червоний, жвава; B) бадьора, весела, розумна; B) дружний, суботній, жовта.
5.	Вкажіть рядок, де всі прикметники стоять у чоловічому роді.	A) хижий, хитрий, червоний; B) весела, полохлива, густий; B) снігове, сніжна, добра.
6.	Вкажіть рядок, де всі прикметники стоять у середньому роді.	A) кольорова чудовий веселе; B) маленьке, розумна, старе; B) синє, низьке, старовинне.
7.	До кожного прикметника доберіть відповідний іменник.	A) червоне 1) помідор B) стиглий 2) молоко B) свіже 3) яблуко
8.	Підберіть прикметники – синоніми.	A) старий 1) запашний B) ароматний 2) ніжний B) ласкавий 3) стародавній
9.	Підберіть прикметники-антоніми.	A) чорний 1) важкий B) сумний 2) білий B) легкий 3) веселий
10.	Порахуйте кількість прикметників у тексті. На вулиці стоїть сильний мороз. Сонце яскраво світить. Небо – чисте і високе.	A) 4; B) 3; B) 2.

ТЕМА 9. ЧИСЛІВНИК ЯК ЧАСТИНА МОВИ

МЕТА: Дати загальне уявлення про числівник як частину мови; відомості про поділ числівників на групи за значенням; формувати вміння розпізнавати кількісні та порядкові числівники; розвивати логічне мислення, пам'ять.

ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

Студент повинен знати:

1. Про числівник як частину мови.
2. На які питання відповідають числівники.
3. На які групи поділяються числівники за значенням.
4. Вміти називати час протягом доби.

Студент повинен уміти:

1. Впізнавати серед слів числівники.
2. Ставити до них питання скільки? який? котрий? котра? котре? котрі?
3. Визначати та читати кількісні та порядкові числівники.
4. Вживати правильні форми на означення часу протягом доби.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАТЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І.З., Сегень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців: Посібник для слухачів підготовчих відділень і факультетів. - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999.
2. Зайченко Н. Ф. Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення / Зайченко Н. Ф., Воробйова С. А. – К: Знання України, 2005.
3. Майданюк І.З., Лазарчук Л.Ю. Українська мова. Збірник вправ і завдань (робочий зошит для студентів-іноземців): Частина 1. – Тернопіль: Мандрівець, 2005 – 120 с.
4. Тишковець М.П., Кривоус М.Б. Тести з української мови як іноземної. – Тернопіль, 2007. – 162 с.
5. Альбіна С.В., Оникович Г.В., Шатенко Я.С.-М. Українська мова для іноземних студентів: початково-предметні курси. – Київ, 1998. – 150с.
6. Джура М. Вивчаймо українську мову. – Львів, 2007.– 210 с.
7. Кривоус М. Б., Тишковець М. П. Українська мова як іноземна у кросвордах. – Тернопіль, 2008. – 32 с.
8. Палінська О. Крок-1 (рівень А1-А2). Українська мова як іноземна: книга для студента / Оlesia Палінська, Оксана Туркевич. – Львів: Артос, 2011. – 100 с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

Числівник – це самостійна частина мови, яка означає кількість предметів або їх порядок і відповідає на питання скільки? котрий?

Розряди числівників:

- а) *Кількісні* – означають число або кількість предметів і відповідають на питання *скільки?*
- б) *Порядкові* числівники означають порядок предметів при лічбі і відповідають на питання *котрий? котра? котре? котрі?*

За будовою числівники поділяються на *прості, складні і складені:*

1. *Простими* називаються числівники, що мають один корінь: *один, три, сто, перший, третій, сьомий; двоє, мало, багато;*
2. *Складними* називаються числівники, що у своєму складі мають два корені: *одинадцять, дев'ятнадцять, двадцять, двісті, триста;*
3. *Складеними* називаються числівники, які містять в собі два і більше простих чи складених числівників: (*двадцять чотири, тисяча сто*).

ОРІЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Розберіть теоретичні питання теми і виконайте наступні завдання.

Завдання 1. *Запишіть словами числівники.*

Скільки? 1, 2, 3, 4, 5. Котрий? 1, 2, 3, 4, 5.

Скільки? 6, 7, 8, 9, 10. Котрий? 6, 7, 8, 9, 10

Завдання 2. *Дайте відповідь на питання.*

1. Котре це завдання? (3). 2. Котрий це трамвай? (5). 3. Котра це аудиторія? (2). 4. Котра це сторінка? (10). 5. Котрий це кабінет? (7). 6. Котра це вправа? (4). **Завдання 3.** *Запитуйте один одного.*

1. Скільки днів у тижні? 2. Скільки тижнів у місяці? 3. Скільки місяців у році? 4. Скільки днів у році? 5. Скільки тижнів у році? 6. Скільки пальців на руці? 7. Скільки у вас братів? 8. Скільки у вас сестер? 9. Скільки у вас друзів? 10. Скільки у вас подруг? 11. Скільки у вас сусідів? 12. Скільки у вашому гуртожитку поверхів? 13. Скільки годин ви спали сьогодні?

Завдання 4. Подивіться навколо себе і дайте відповіді на питання.

1. Скільки студентів у вашій групі? 2. Скільки юнаків зараз у класі? 3. Скільки дівчат у вашому класі? 4. Скільки викладачів у вашому класі? 5. Скільки столів у вашій аудиторії? 6. Скільки підручників (олівців, словників, зошитів) лежить на вашому столі? 7. Скільки шаф стоїть у вашій аудиторії? 8. Скільки книжок лежить у шафі? 9. Скільки уроків у вашому розкладі сьогодні? 10. Скільки пар у вашому розкладі завтра? 11. Скільки уроків було у вашому розкладі вчора?

Завдання 5. Прочитайте діалог. Складіть подібний діалог із вашим сусідом.

– Дивись, хто це на фото? – Це мій старший брат Дмитро. – Він красень! А скільки у тебе братів? – У мене двоє братів – старший та молодший. – А сестри у тебе є? – Так, у мене чотири сестри-красуні. – О, яка велика родина! – Так, у мене велика і дружна родина.

Завдання 6. Прочитайте речення. Знайдіть у них числівники. Назвіть порядкові вони чи кількісні.

1. Екскурсія починається о п'ятнадцятій годині.
2. У змаганні брали участь троє студентів восьмої групи.
3. На сніданок я з'їв два бутерброди і випив одну склянку чаю.
4. Уроки на факультеті починаються о восьмій годині ранку.
5. Подорож тривала п'ять годин.

Завдання 7. Від поданих числівників, що відповідають на питання який? котрий? Утворіть числівники, що відповідають на питання скільки? Зразок. Сьомий – сім.

Дев'ятий, сорок восьмий, перший, тридцятий, сотий, тридцять шостий, п'ятий, шістнадцятий, сто перший, двісті вісімдесят третій, тридцять третій, двохсотий.

Завдання 8. Запишіть математичні приклади словами. Використовуйте слова плюс, мінус, дорівнює.

$$38-16= 42+31= 40+90=$$

Завдання 9. Складіть питання й відповіді, вживайте інформацію в дужках. Пишіть мікродіалоги у зошит.

Чай (4.10), кава (5.10), ковбаса (25.00), йогурт (3.10), хліб (4.70), журнал «Наталі» (15.00), газета «Голос» (2.00), телепрограма (0.50), квиток (2.60).

Завдання 10. Читайте діалоги, зверніть увагу на інтонацію. Складіть власні діалоги.

- 1) – Добридень. Скажіть, будь ласка, у вас є м'ясо?
 - Так, є.
 - Скільки коштує один кілограм?
 - Двадцять шість гривень.
 - Дайте, будь ласка, один кілограм. Скажіть, будь ласка, а молоко у вас є?
 - Так, звичайно є.
 - Скільки коштує один пакет?
 - Дві гривні.
 - А скільки коштує хліб і батон?
 - Хліб коштує три гривні 10 копійок, а батон – дві гривні 75 копійок.
 - Дякую, ось гроші.
 - Ось, візьміть ваше м'ясо, хліб і молоко.
 - Дякую.

- 1) – Добридень, у вас є українсько-англійський словник?
 – Так, є.
 – Покажіть, будь ласка, словник.
 – Ось, будь ласка, дивіться.
 – Скільки він коштує?
 – Дев'ятнадцять гривень.
 – А зошити у вас є?
 – Так, звичайно є.
 – Дайте чотири зошити і словник. Скільки це коштує?
 – П'ятдесят гривень.
 – Ось гроші. – Візьміть, будь ласка, ваш словник і зошити.
 – Дякую.
- 2) – Покажіть, будь ласка, ваше домашнє завдання.
 – Ось, будь ласка.
 – Де вправа № 2?
 – Ось вона, дивіться.
 – Так, усе правильно. Дуже добре. Візьміть зошит.
 – Дякую.

Завдання 11. *Складіть мікродіалоги, використовуйте інформацію в дужках. Запишіть їх у зошит.*

Словник (17.00), лінійка (1.00), зошит (4.10), папір (8.00), квіток (40.00).

Завдання 12. *Подані нижче числівники розподіліть на дві групи: 1) кількісні, 2) порядкові. На які питання відповідають числівники кожної групи?*

П'ятий, вісім, двадцять третій, сто два, сороковий, сорок сім, сто тридцять третій, дві тисячі чотирнадцятий.

Завдання 13. *Запишіть числівники словами.*

1) кількісні: 7, 11, 15, 1000, 16, 19;

2) порядкові: 2, 9, 10, 100, 14, 7.

Завдання 14. *Подані числівники розподіліть на дві групи: 1) порядкові, 2) кількісні.*

Дев'ять, сорок восьмий, перший, тридцять, сто, тридцять шостий, п'ятий, шістнадцять, сто перший, двісті вісімдесят три, тридцять третій, двохсотий.

Завдання 15. *Прочитайте вірш, знайдіть у ньому числівники. Поставте до них питання. Назвіть, порядкові вони чи кількісні.*

Одна на світі Батьківщина, / І матір теж одна-єдина, / Над нами сонечко одне, / Проміння шле нам золоте. / Земля одна, планет багато, / На небі – тисячі зірок. / Шість буднів тижня, одне свято, / І безліч у полях квіток.

Завдання 16. *Знайдіть у тексті числівники та правильно їх прочитайте. Спишіть цей текст, записуючи числівники словами.*

Серце людини з такою силою викидає кров до артерій, що вона «оббігає» все тіло і повертається до місця старту за 20 секунд! За добу наше серце розвиває силу в 270 кінських сил. Кожну секунду воно переганяє по судинах 100 грамів крові, а за добу – 10 тисяч літрів! Ось такий «мотор» - трудівник, а важить він всього 300 грамів.

Завдання 17. *Подані нижче числівники розподіліть на три групи за будовою: 1) прості, 2) складні, 3) складені.*

П'ять, вісім, двадцять три, сто два, сорок, сорок сім, сто тридцять три, п'ятдесят, триста.

Завдання 18. Використовуючи числівники, розгадайте ребуси. Запишіть слова.

Ті100, пі2л, 100рінка, 3тон, 3вога, 40а, 3кутник, 100лиця, 100вп.

Завдання 19. Знайдіть у тексті числівники та правильно їх прочитайте. Назвіть, які вони за будовою: прості, складні чи складені.

Молоко містить близько ста різних речовин, у тому числі сорок різних мінеральних речовин і мікроелементів, шістнадцять вітамінів. Молоко коров'яче містить білків три цілих одну десяту відсотка, жирів – три цілих чотири десятих відсотка, молочного цукру – чотири цілих дев'ять десятих відсотка, калорійність його двісті сімдесят цілих шість десятих кілоджоуля (з розрахунку на 100 грамів молока).

Завдання 20. Виберіть із переліку слова, які безпосередньо поєднуються з кількісними числівниками.

Батон, масло, молоко, вино, яблуко, сік, банан, помідор, м'ясо, кріп.

Завдання 21. Запишіть номер свого мобільного телефону літерами.

Зразок:

0962145 837 – нуль, дев'ять, шість, два, один, чотири, п'ять, вісім, три, сім.

Завдання 22. Запишіть код м. Тернополя (0352), України (380) та своєї країни літерами.

Завдання 23. Запишіть номер свого будинку (гуртожитку) та квартири (кімнати).

Зразок:

Вулиця Дорошенка, 3 (три), гуртожиток № 2 (номер два), кімната № 48 (номер сорок вісім).

Завдання 24. Яка це частина мови?

Іменник

Хто?	Що?
------	-----

Прикметник

Який?	Яка?	Яке?	Які?
-------	------	------	------

Дієслово	Займенник	Прислівник	Числівник
----------	-----------	------------	-----------

Він, говорити, син, запитувати, площина, думати, ваш, льотчик, двісті, хімічний, посольство, веселі, село, пляшка, любов, жарко, вони, моє, ввічлива, старанні, холодно, валіза, поет, щока, перший, щаслива, їхній, швидко, повільний, розуміти, гра, ключ, тенісист, розмовляти, гарне, сімнадцять, сорок, київський, вінницька, поганий, наполеглива, овочі, час, учений, світлий, темне, один, багато, друг, нова, солодкі, добрий, цікаво, шина, шоколад, шеф, ходити, пояснювати, аналізувати, щітка, крейда, художник, ми, шедевр, учень, зебра, осел, підручник, гроші, формула, дощ.

Завдання 25. Підкресліть слова.

1. Підкресліть слова на тему **“Овочі”**.

Картопля, ягода, огірок, помідор, цибуля, диня, буряк, морква, літо, капуста.

2. Підкресліть слова на тему **“Фрукти”**.

Ягода, лимон, апельсин, макарони, сир, кавун, диня, сіль, ананас, яблуко, персик, кава, виноград, слива, груша, батько, банан.

3. Підкресліть слова на тему **“Посуд”**.

Плита, ложка, газ, чашка, сковорода, виделка, шафа, склянка, тарілка, стіл, ніж, каструля, ліки.

4. Підкресліть слова на тему **“Техніка”**.

Посуд, телевізор, радіо, парта, комп'ютер, чайник, дзеркало.

5. Підкресліть слова на тему **“Меблі”**.

Стілець, вода, стіл, парта, чай, полиця, шафа, диван, ліжко, коридор, весна, дошка, вікно.

6. Підкресліть слова на тему **“Одяг”**.

Куртка, штани, курка, костюм, стіл, шорти, річка, піджак, спідниця, сукня, кофта, шапка, рукавиці, пальто, кіт, сорочка, краватка, капелюх, машина, шкарпетки.

7. Підкресліть слова на тему **“Транспорт”**.

Колесо, автомобіль, автобус, гастроном, метро, вокзал, проспект, трамвай, тролейбус, міст, таксі, літак, повітряна куля, театр.

8. Підкресліть слова на тему **“Частини тіла”**.

Око, голова, хліб, ніс, жовтий, губи, рот, обличчя, тарілка, рука, нога.

НАБІР ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКРЕТНИХ ЦІЛЕЙ

1.	Яка частина мови називається числівником?	А) частина мови, що виражає ознаку кількості; Б) частина мови, що позначає кількість предметів та порядок при лічбі; В) частина мови, що позначає кількість предметів.
2.	Позначте рядок, усі слова в якому – числівники.	А) десять десятка десятий; Б) три, третій, тринадцять; В) двоє, другий, двічі.
3.	У кожному рядку підкресліть зайве слово.	А) білий, квадратний, перший; Б) три, двісті, п'ятий; В) весело, спокійно, сто.
4.	У реченні «У мене мало друзів» числівник:	А) не вжито; Б) кількісний; В) порядковий.
5.	Трое друзів сіли на другий тролейбус о першій годині двадцять п'ять хвилин. Скільки у ньому числівників?	А) 3; Б) 4; В) 5.
6.	Числівник сім	А) простий; Б) складний; В) складений.
7.	Які числівники називаються простими?	А) А які складаються з одного слова ; Б) які складаються з двох коренів ; В) які складаються з одного кореня
8.	4. Які числівники називаються складними?	А) які складаються з двох слів; Б) які складаються з одного кореня; В) які складаються з двох коренів.
9.	Які числівники називаються складеними?	А) які складаються з кількох слів; Б) які складаються зі складних числівників; В) які містять кілька простих чи складених числівників.
10.	У реченні «У мене один	А) прості числівники;

	брат і дві сестри» вжито:	Б) складні числівники; В) складені числівники.
--	---------------------------	---

ТЕМА 16. МІСЦЕВИЙ ВІДМІНОК

МЕТА: Виявити роль місцевого відмінка для з'ясування місцезнаходження предмета; засвоїти закінчення місцевого відмінка однини та множини за участі прийменників У та НА.; розвивати вміння правильно вживати форми іменників у М. в.

ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

Студент повинен знати:

1. У місцевому відмінку однини іменники другої відміни мають закінчення -ові, -еві (-єві), -у (-ю), -і (-ї).
2. Дієслова, які керують Місцевим відмінком.
3. Де можна вжити сполучник **ДЕ**.
4. Конструкції Місцевого відмінка для вираження часу.

Студент повинен уміти:

1. Ставити у Місцевий відмінок іменники другої відміни однини.
2. Складати речення з дієсловами, що керують Місцевим відмінком.
3. Будувати речення з сполучником **ДЕ** з вказівкою на місце.
4. Правильно вживати конструкції з місцевим відмінком для вираження часу в мовленні.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАТЬ, УМІТЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І.З., Сегень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців: Посібник для слухачів підготовчих відділень і факультетів. - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999.
2. Зайченко Н. Ф. Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення / Зайченко Н. Ф., Воробйова С. А. - К: Знання України, 2005.
3. Майданюк І.З., Лазарчук Л.Ю. Українська мова. Збірник вправ і завдань (робочий зошит для студентів-іноземців): Частина 1. - Тернопіль: Мандрівець, 2005 - 120 с.
4. Тишковець М.П., Кривоус М.Б. Тести з української мови як іноземної. - Тернопіль, 2007. - 162 с.
5. Альбіна С.В., Оникович Г.В., Шатенко Я.С.-М. Українська мова для іноземних студентів: початково-предметні курси. - Київ, 1998. - 150с.
6. Джура М. Вивчаймо українську мову. - Львів, 2007.- 210 с.
7. Кривоус М. Б., Тишковець М. П. Українська мова як іноземна у кросвордах. - Тернопіль, 2008. - 32 с.
8. Палінська О. Крок-1 (рівень А1-А2). Українська мова як іноземна: книга для студента / Олеся Палінська, Оксана Туркевич. - Львів: Артос, 2011. - 100 с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

Місцевий відмінок відповідає на питання на (у) кому? на (у) чому?

МІСЦЕВИЙ	1) обставини (час, місце дії)	1) стоїть при дорозі, прийти о восьмій годині
----------	-------------------------------	---

	2) об'єкта	2) ґрати на скрипці
	3) ознаки	3) баба по матері

Місце (де?) у(в)/на + .. -і/-ї
 Де ти живеш? – Я живу у/в Києві Пекіні -і
 селі
 Китаї -ї (після голосного
 Росії та апострофа)
 на Уралі
 вулиці Зеленій

♦ Запам'ятайте: 1) -к(о) – -у: парк – у парку, ліжко – на ліжку, літак – в літаку, банк – у банку, будинок – в будинку.

Але урок – на уроці, Крим – у Криму.

2) чергування: к/ц, г/з, х/с: рука – в руці, книжка – у книжці[з'ц']; Рига – у Ризі, дорога – на дорозі; поверх – на поверсі.

3) чергування у корені: і/о, і/е, ї/є: стіл – на столі, папір – на папері, Канів – у Каневі, Харків – у Харкові, Київ – у Києві.

4) випадання голосного: південь – на півдні, стілець – на стільці.

ОРІЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Розберіть теоретичні питання теми і виконайте наступні завдання.

Завдання 1. Пишіть дієслова, що керують місцевим відмінком (де?).

Бути, лежати, стояти, сидіти, висіти, жити, вчитися, навчатися, працювати, відпочивати, гуляти, снідати, обідати, вечеряти, купувати, знаходитися та ін.

Завдання 2. Задайте питання до виділених слів.

1. Ця лампа стоїть на столі. 2. Ця карта висить на стіні. 3. Книжка лежить у портфелі. 4. Студенти сидять у класі. 5. Його сестра навчається у/в школі. 6. Моя сім'я живе у/в місті. 7. Викладач пише у/в журналі. 8. Студент пише у/в зошиті. 9. Наша сестра навчається в інституті. 10. Я обідаю у/в їдальні. 11. Діти гуляють у парку. 12. Таблиця висить на дошці. 13. Ці словники і підручники у бібліотеці. 14. Лікарня знаходиться у центрі.

Завдання 3. Запишіть речення. Слова в дужках поставте у місцевий відмінок.

Зразок: Газета лежить (стіл). Газета лежить на столі.

1. Квіти стоять (вікно). 2. Студенти сидять (кімната). 3. Туристи живуть (готель). 4. Книжка лежить (стілець). 5. Лампа стоїть (стіл). 6. Діти вчаться (школа).

Завдання 4. Запишіть речення. Поставте необхідні прийменники.

Зразок: Я живу ... у Києві. Я живу в Києві.

1. Джон живе ... Канаді. 2. Галина працює ... школі. 3. Туристи обідають ... ресторані. 4. Сестра живе ... Одесі. 5. Дядько живе ... селі. 6. Джейн працює ... інституті. 7. Друзі вчаться ... університеті. 8. Вчора ми були ... музеї. 9. Газети лежать ... шафі. 10. Я вчуся ... підготовчому факультеті.

Завдання 5. Слова в дужках поставте у формі місцевого відмінка.

Зразок: Викладач пише на (дошка) – Викладач пише на дошці.

1. Діти граються у (кімната). 2. Він працює в (магазин). 3. Книга лежить на (стіл). 4. Він живе у (Київ). 5. Його батьки живуть у (село). 6. Її брат працює

у (лікарня). 7. Зошити лежать на (парта). 8. Студент пише у (зошит). 9. Мій брат живе у (Нігерія). 10. Наш друг навчається в (університет).

Завдання 6. Відповідайте на питання.

1. Ваша сім'я живе у місті? 2. Ви навчаєтесь в університеті? 3. Ваша сестра працює в лікарні? 4. Ваші речі лежать на полиці? 5. Лампа стоїть на столі? 6. Антон сидить на дивані? 7. Ви живете у Харкові? 8. Ірина працює в бібліотеці? 9. Ваш факультет знаходиться на вулиці Пекарській? 10. Дідусь відпочиває на ліжку?

Завдання 7. Дайте відповіді на питання. Слова в дужках ставте у Місцевий відмінок.

1. Де стоїть стіл? (клас) 2. Де лежить ця книжка? (портфель) 3. Де живе його бабуся? (село) 4. Де навчається ваш брат? (університет) 5. Де стоїть цей стакан? (стіл) 6. Де стоять ці квіти? (вікно) 7. Де грають діти? (кімната) 8. Де живе твоя сім'я? (Одеса) 9. Де друзі обідають? (буфет) 10. Де ви купуєте продукти? (магазин) 11. Де працює сестра? (банк) 12. Де пише викладач? (дошка) 13. Де ви зараз живете? (Харків) 14. Де ви жили раніше? (Африка).

Завдання 8. Закінчіть речення.

Зразок: Це стіл. Лампа стоїть Це стіл. Лампа стоїть на столі.

1. Це полиця. Книжки лежать 2. Це кімната. Батько сидить 3. Ось лікарня. Моя мати працює 4. Ось їдальня. Ми обідаємо 5. Ось ваза. Квіти 6. Ось університет. Я навчаюсь 7. Це клас. Студенти сидять 8. Це гуртожиток № 5. Я живу 9. Це банк. Батько працює 10. Китай – моя батьківщина. Мої батьки живуть

Завдання 9. Відповідайте на питання, слова в дужках ставте у правильну форму. Вживайте потрібний сполучник у/в або на.

1. Де працює твій батько? (завод, банк, майстерня) 2. Де працює ваш брат? (фабрика, лабораторія, магазин) 3. Де навчається ваша молодша сестра? (школа, університет) 4. Де стоїть автобус? (зупинка, площа, дорога) 5. Де гуляють діти? (сад, парк, вулиця) 6. Де сидять студенти? (аудиторія, урок, лекція) 7. Де знаходиться Одеса? (Україна, південь) 8. Де ви купуєте продукти? (магазин, кіоск, супермаркет, ринок) 9. Де знаходиться ваш факультет? (центр, вулиця Революції) 10. Де живуть ці студенти? (Харків, гуртожиток, кімната № 20) 11. Де лежать твої книжки? (полиця, шафа, сумка) 12. Де ви дивилися футбол? (стадіон) 13. Де живе його сім'я? (Англія, Лондон) 14. Де ти жив раніше? (столиця, батьківщина, Америка, Росія) 15. Де працює ваша група? (аудиторія № 15).

Завдання 10. Поставте питання до виділених слів.

1. Іноземні студенти навчаються *в університетах* України. 2. В Україні іноземні студенти живуть *у сучасних гуртожитках*. 3. Студенти беруть підручники *в студентських бібліотеках*. 4. *У їхніх кімнатах* тепло та затишно. 5. Домашні та класні роботи студенти пишуть *у робочих зошитах*. 6. *У деканатах* студенти отримують студентські квитки. 7. Вищі навчальні заклади розташовані *на центральних вулицях* міста.

Завдання 11. Напишіть займенники у місцевому відмінку множини.

1. На (мої) вікнах стоять квіти. 2. У (ці) аудиторіях навчаються іноземні студенти. 3. На (наші) столах лежать нові підручники, робочі зошити, словники. 4. У (твої) роботах є помилки. 5. Наукова конференція проходить у (ті) аудиторіях. 6. Подивіться значення слова у (ваші) словниках. 7. У (їхні) країнах завжди тепло.

Завдання 12. Дайте відповіді на питання, використовуючи слова в дужках.

1. З яких країн приїхали іноземні студенти? (північні країни). 2. Де гуляють студенти? (зелені парки). 3. У яких гуртожитках живуть студенти? (студентські гуртожитки). 4. На яких факультетах спочатку навчаються іноземні студенти? (підготовчі факультети). 5. Де в гуртожитку висить ваш одяг? (шафи, вішаки). 6. У яких аудиторіях ви навчаєтесь? (невеликі, світлі аудиторії). 7. Де можна купити модні речі (центральні магазини).

Завдання 13. Підкреслені слова поставте в множині.

1. Наші журнали та книги стоять у *книжковій шафі*. 2. У *південному районі* України стоїть тепла погода. 3. Ми беремо гроші в *національному банку*. 4. Українські бізнесмени працюють в *іноземній країні*. 5. Студенти беруть книжки в *університетській бібліотеці*. 6. Друзі написали адресу на *чистому конверті*. 7. У гуртожитку на *нашому вікні* стоять гарні квіти.

Завдання 14. Напишіть текст. Дайте йому назву. Слова в дужках поставте в місцевому відмінку множини.

Нещодавно ми були на (екскурсія) по академії. Спочатку ми зайшли до бібліотеки. Там ми побачили в (різні відділи) бібліотеки на (численні полиці) багато підручників, словників, книжок. У(коридори) на (вікна) стоять квіти. На (другий поверх) знаходяться буфети. У (буфети) багатий вибір страв та напоїв. Студенти там снідають, а обідають та вечеряють у (студентські їдальні) або в (свої кімнати). В академії багато різних факультетів. На (різні факультети) навчаються українські та іноземні студенти. На (всі факультети) працюють висококваліфіковані фахівці. У (деканати) студенти беруть документи, розклад занять, а також необхідну інформацію. Після закінчення академії студенти будуть працювати в (різні галузі) зв'язку, на (українські заводи та фабрики), в (офіси) та (фірми) зв'язку. Тепер ми знаємо, які є факультети в (академія), яких фахівців вона випускає.

Завдання 15. Відповідайте на питання, звертайте увагу на форму місцевого відмінку прикметників, числівників та іменників.

1. У якому місті ви живете, великому чи маленькому? 2. У якому будинку живе ваша родина, у новому чи старому? 3. На котрому поверсі знаходиться деканат, на другому чи на третьому? 4. На котрому поверсі знаходиться бібліотека, на першому чи на другому? 5. На якому поверсі знаходиться ваш факультет, на четвертому чи на п'ятому? 6. На якому факультеті ви вчитесь, на підготовчому чи на економічному? 7. В якому клубі ви були, в спортивному чи студентському? 8. У якому зошиті ти пишеш, у новому чи старому? 9. В якому селі живуть твої бабуся і дідусь, у маленькому чи великому?

Завдання 16. Відповідайте на питання та записуйте їх у зошит.

1. У якій кімнаті ви живете, в маленькій чи великій? 2. В якій лікарні працює твоя сестра, районній чи студентській? 3. У котрій аудиторії буде лекція, у першій чи у другій? 4. На якій вулиці знаходиться готель, на цій чи на сусідній? 5. На котрій сторінці ви читаете, на п'ятій чи на шостій? 6. В якій газеті ви читали цю статтю, у сьогоднішній чи у вчорашній? 7. У якій бібліотеці працює Ірина, у міській чи у районній? 8. В якій їдальні ви обідатимете, у великій чи маленькій?

Завдання 17. Відповідайте на питання, вживайте інформацію в дужках.

1. В яких гуртожитках живуть іноземні студенти? (зручні і сучасні гуртожитки) 2. У яких кімнатах живуть твої друзі? (ці теплі та світлі кімнати) 3. В яких магазинах ви купуєте підручники й словники? (книжкові магазини) 4. Де студенти слухають лекції? (ці великі аудиторії) 5. Де ви купуєте газети? (газетні кіоски) 6. Де були студенти? (різні

екскурсії) 7. Де навчаються іноземні студенти? (підготовчі факультети) 8. Де грає ця актриса? (романтичні комедії) 9. Де працював Володимир? (різні спортивні клуби) 10. Де гуляють діти? (міські парки).

Завдання 18. Відповідайте на питання за зразком.

Зразок: – Іванко живе на другому поверсі? – Я не знаю, на котрому поверсі він живе.

1. Максим купив словник у цьому магазині? 2. Вони купують ліки у цій аптеці? 3. Мати купує продукти в цих магазинах? 4. Ірина працює в дитячій лікарні? 5. Деканат знаходиться на першому поверсі? 6. Максим живе у цій кімнаті? 7. Марина вчиться в медичному університеті? 8. Сашко вчиться на третьому курсі? 9. Студенти працюють у цих класах? 10. Вчора вони були в історичному музеї? 11. У нашому студентському клубі сьогодні буде концерт? 12. Його брат вчиться в п'ятому класі? 13. Він буде вчитися на підготовчому факультеті? 14. Бібліотека знаходиться на четвертому поверсі?

Завдання 19. Закінчіть речення.

1. Скажіть, будь ласка, на котрому поверсі ... ? 2. Скажіть, будь ласка, у котрій кімнаті ... ? 3. Ви не знаєте, в якому будинку ... ? 4. Я не знаю, на якій вулиці 5. Ви не знаєте, в якому гуртожитку ... ? 6. Скажіть, будь ласка, на котрій сторінці ... ? 7. Скажіть, будь ласка, у якому магазині ... ? 8. Я не знаю, у якій газеті

Завдання 20. Читайте текст. Ставте питання до підкреслених слів.

В аудиторії

Я іноземний студент. Я живу в Харкові й навчаюсь в медичній академії. Я вивчаю українську мову. У мене є чудовий друг Рамон. Раніше він жив у Мексичі, а тепер живе в Харкові. Рамон теж студент. Він живе в шостому гуртожитку.

Зараз урок. Ми сидимо в нашій аудиторії. На великому столі лежать наші книжки, зошити, ручки. Викладач пише на новій дошці, а я пишу в своєму зошиті. Потім ми читаємо новий текст. Я читаю уважно, але розумію не всі слова в новому тексті. Я дивлюсь нові слова в українсько-англійському словнику.

Після уроку я обідаю у їдальні. Після обіду я відпочиваю, а потім готую домашнє завдання. Іноді я працюю у студентській бібліотеці, а іноді вдома, в гуртожитку. Ввечері я гуляю у старому парку. А вчора я не був у парку, тому що ввечері було дуже холодно.

Завдання 21. Відповідайте на питання.

1. Коли починається навчальний рік в академії? (вересень) 2. Коли закінчується навчальний рік в академії? (червень) 3. Коли будуть екзамени на підготовчому факультеті? (січень) 4. Коли будуть зимові канікули? (лютий) 5. Коли будуть літні канікули? (липень та серпень) 6. Коли жив Наполеон? (19 століття) 7. У котрому столітті ми живемо? (21 століття) 8. Коли Макар народився? (жовтень, тисяча дев'ятсот вісімдесят восьмий рік) 9. Коли ви народились? 10. Коли народилася ваша мати? 11. Коли народився ваш батько?

Завдання 22. Відповідайте на питання.

1. О котрій годині (Коли?) починається урок? (9:00) 2. О котрій годині (Коли?) починається велика перерва? (12:00) 3. О котрій годині (Коли?) починає працювати лабораторія? (8:00) 4. О котрій годині (Коли?) ви закінчуєте уроки? (14:00) 5. О котрій годині (Коли?) закінчується велика перерва? (12:30) 6. О котрій годині (Коли?) закінчує працювати лікар?

(16:00) 7. О котрій годині (Коли?) починає працювати їдальня? (8:30) 8. О котрій годині (Коли?) закінчує працювати деканат? (17:00).

Завдання 23. Читайте текст. Складіть аналогічний текст про свій робочий день.

Мій робочий день

Я зазвичай прокидаюся о восьмій годині ранку. Потім я вмиваюся, одягаюся і снідаю. Мої заняття розпочинаються о дев'ятій годині. Зараз ми вивчаємо тільки українську мову. Ми розмовляємо тільки по-українськи. Щодня на заняттях ми пишемо диктанти, читаємо тексти, вивчаємо граматику. Наші заняття цікаві. Заняття закінчуються о 15 годині (о п'ятнадцятій). Після занять у мене мало вільного часу. Я готую їжу, обідаю, відпочиваю. Я також купую продукти в магазині і на базарі. Я часто слухаю музику, дивлюся українські фільми. У гуртожитку я розмовляю також по-українськи, тому що я хочу добре знати українську мову. Увечері, о 18 годині я роблю домашнє завдання. Я читаю тексти, виконую вправи. Я дуже багато працюю. Я лягаю спати пізно – о двадцять третій годині.

Завдання 24. Читайте текст. Якщо ви не розумієте значення слів, дивіться їх у словнику. Складіть із ними речення. Розкажіть про ваш розклад.

Я іноземний студент. Мене звать Анас. Я вчуся у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького на підготовчому факультеті. А живу в гуртожитку № 2. Наш гуртожиток знаходиться на вулиці Мечнікова. Кожний день у мене є заняття в університеті. Наш університет знаходиться на вулиці Пекарській. На першому поверсі знаходяться деканати. На другому поверсі – адміністративні кабінети. А на третьому поверсі знаходиться моя аудиторія. Ось вона! Навпроти на стіні висить наш розклад. Кожний день у нас три або чотири пари, тому я завжди дуже зайнятий. Заняття починаються о 9:15 (о дев'ятій годині п'ятнадцять хвилин), а закінчуються о 15:20 (о третій годині 15 хвилин). Об 11:50 (об одинадцятій годині п'ятдесят хвилин) у нас велика перерва. Під час перерви ми обідаємо і відпочиваємо в їдальні. Тут завжди дуже багато студентів і викладачів. Після перерви у нас знову заняття. Зараз ми вивчаємо тільки українську мову, а вже скоро ми будемо вивчати й інші предмети – математику, фізику, хімію, біологію, інформатику та країнознавство.

Завдання 25. Прочитайте текст. Знайдіть та підкресліть нові слова.

Наша сім'я

Я студент-іноземець, мене звать Імад. Зараз я живу у великому українському місті Львові. Я вчусь в медичному університеті на підготовчому факультеті. А раніше я жив та вчився у Рабаті. Рабат – це столиця Марокко. Там зараз живе вся моя сім'я – батько, мати, троє братів і старша сестра. Мій батько ще не дуже старий. Його звать Хасан. Раніше він жив у невеликому місті на півдні Марокко. Там він працював у міській школі, викладав історію. Моя мама ще молода і дуже вродлива жінка. Її звать Аміна. Раніше вона працювала у шкільній бібліотеці. Зараз мої батьки не працюють, вони отримують пенсію. Моя мати дуже лагідна і турботлива. А батько суворий, але справедливий. У нашій сім'ї п'ятеро дітей – четверо хлопців і одна дівчина. Наша старша сестра вже заміжня. Її звать Рая. Рая висока, струнка і вродлива жінка. У неї чудовий чоловік і дві маленькі дочки. Мій старший брат Мухамед вже працює. Раніше він вчився у політехнічному університеті. А зараз він інженер на великому заводі у

Рабаті. Мухамед іще не одружений, але у нього є наречена. Мухамед дуже розумний і чемний. Він багато читає, любить спорт. Мої молодші брати Самір і Джаміль – близнюки. Вони ще маленькі й вчаться у школі, у шостому класі. Самір і Джаміль дуже жваві, веселі та енергійні хлопці. Вони люблять гуляти, плавати, грати у футбол. А вчитися вони не люблять. Тому в них не дуже добрі оцінки у школі. Моя сім'я живе у великому сучасному будинку. У цьому будинку три поверхи. На першому поверсі коридор, велика кухня, простора вітальня і туалет. На другому поверсі дві спальні, кабінет та ванна. У кабінеті працюють батько та мій старший брат. На третьому поверсі теж дві спальні та душ. Наш будинок дуже зручний і завжди чистий. А ще у нас є невеликий сад. Моя мама дуже любить працювати у нашому саду. Там ростуть багато квітів й дерев. Ввечері мої рідні люблять відпочивати у нашому затишному саду.

Завдання 26. Дайте відповіді на питання за текстом.

а) 1. Хто такий Імад? 2. Де він живе? 3. Де він вчиться? 4. Де Імад жив і вчився раніше? 5. Де зараз живе його сім'я? 6. Де батько жив і працював раніше? 7. Де працювала раніше мати? 8. Чи батьки зараз працюють? 9. Хто така Рая? 10. Хто такий Мухамед? 11. Де він вчився? 12. Де він працює? 13. Що любить робити Мухамед? 14. Хто такі Самір і Джаміль? 15. Що вони люблять робити? 16. Які у них оцінки?

б) 1. У якому будинку живе родина? 2. Скільки поверхів у будинку? 3. Скільки кімнат на другому поверсі? 4. Скільки кімнат на третьому поверсі? 5. Де знаходиться ванна (душ, туалет, кухня, кабінет)? 6. Хто працює у кабінеті? 7. Який у них сад? 8. Що любить робити мати? 9. Де родина любить відпочивати?

Завдання 27. Перекажіть текст за планом. Складіть власний текст «Моя родина».

План

- 1) Імад.
- 2) Його батьки.
- 3) Рая.
- 4) Мухамед.
- 5) Самір і Джаміль.
- 6) Їхній будинок.
- 7) Сад.

Завдання 28. Відкривайте дужки та пишіть слова у правильній граматичній формі.

1. Я (жити) в (місто, село, країна).
2. Вона (працювати) на (завод, фабрика).
3. Ти (вчитися) в (університет, школа, коледж, ліцей).
4. Вони (відпочивати) на (море, пляж, річка).
5. Ми (йти) в (бібліотека, університет, магазин, кіно, аптека, лікарня, кафе, парк).
6. Квіти (стояти) на (стіл, вікно, стілець).
7. Продукти (лежати) на (стіл) і в (холодильник).
8. У (середа) я буду гуляти у (парк).
9. У (четвер) він (лягати) спати у (кімната) дуже пізно.
10. Потяг (прибувати) на (вокзал) (14:30).
11. Урок (починатися) (8:15).
12. Він приїхав в (Англія) 11.07. 2006.
13. Ми (лягати) спати (23:00).
14. Літні канікули будуть в (червень, липень, серпень).
15. Зимові канікули будуть в (грудень, січень, лютий).
16. Я (отримувати) (гроші) у (банк).
17. Зараз 15:40.
18. Зараз 12:22.
19. Я буду святкувати день народження о 20:10.
20. У (субота) ми не (ходити) в (університет), а (спати і відпочивати) в (гуртожиток).
21. Одяг (висіти) у (шафа).
22. Мій

брат (їхати) вчитися в (Малайзія, Лондон, Одеса, Львів, Пакистан). 23. Вистава (закінчуватися) (13:50).

Завдання 29. Пишіть правильно, відкриваючи дужки, прикметник, числівник, іменник.

Зразок. Це технічний університет. Я вчуся в/на (технічний університет).

□ Я вчуся у технічному університеті. **У якому університеті ти вчишся?**

В **якому?** (він, воно) – **ому**. В **якій?** (вона) – **ій**. В **яких?** (вони) – **их**.

1. Це медичний університет. Він вчиться в/на (медичний університет).

2. Це малий будинок. Алла живе у/на (малий будинок). 3. Це четвертий поверх. Він мешкає на/у (четвертий поверх). 4. Це новий басейн. Ми плаваємо у /на (новий басейн). 5. Це третя квартира. Моя подруга живе у /на (третя квартира). 6. Наш клас великий. Ми сидимо у /на (великий клас). 7. Це нові школи. Діти вчаться у/на (нові школи). 8. Це затишні аудиторії. Ми вчимося в/на (затишні аудиторії).

Завдання 30. Подані іменники поставте у місцевому відмінку:

Кімната. Стіна. Рука. Сон. Море. підлога. Сходи.

Завдання 31. Складіть словосполучення, використавши прийменник і поставивши іменники у місцевому відмінку:

іти (вулиця). носити (руки). лежить (тарілка). висить (стіна). відповідати (заняття). сидіти (стілець). їздити (таксі). вчитись (академія).

Завдання 32. Доберіть до іменників необхідні прийменники:

... підлозі лежить килим. Студенти навчаються ... академії. Вони добре відповідають ... заняттях. ... театрі ми дивились виставу. Ми були ... музеї. Там ... стіні висить картина. ... морі легенькі хвилі.

Завдання 33. Розкрийте дужки і поставте іменники у місцевому відмінку.

Цікаві книжки будемо брати у ... (бібліотека). У ... (січень) завжди холодно, а в ... (травень) - цвітуть сади. Мій брат живе тепер на ... (дача), а сестра – у ... (місто). У ... (кімната) один стіл, два ліжка і три стільці. Я навчаюся в ... (інститут), а мій брат – в ... (училище). Мій батько працює у ... (лікарня), а я буду працювати в ... (аптека). Я був на ... (спектакль) у ... (театр).

Завдання 34. Із наведених слів побудуйте речення. У них вживайте іменники у місцевому відмінку.

Я, гуртожиток, жити. Кімната, є, картини, і, вазони. Килим, підлога, лежати. Стіл, ваза, стояти, квіти. Я, працювати, комп'ютер. Листи, вони, писати, новини, про. Я вчитись, медична, академія, і, часто, бувати, бібліотека. У, неділя, я, відпочивати, парк, і, театр. Ми, бути, на, вистави, видатні, артисти, бачити.

НАБІР ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКРЕТНИХ ЦІЛЕЙ

1	Вкажіть рядок, у якому всі іменники вжиті у місцевому відмінку	А) в універмазі, у Празі, на дошка; Б) на урок, на дошка, в Африка; В) у місті, у магазині, на вулиці.
2	Вкажіть рядок, у якому всі іменники вжиті у місцевому відмінку	А) у магазині, в університеті, в інституті; Б) у школі, у книжка, у парку; В) в сад, у парк, у гуртожиток.
3	Вкажіть рядок, у якому всі іменники вжиті у місцевому відмінку	А) на уроці, на поверх, на дошці; Б) на парті, на урок, на дошка; В) на дошці, у відділенні, на шафі.
4	Вкажіть рядок, у якому всі іменники вжиті у місцевому відмінку	А) у великій кімнаті, в студентська бібліотека, у зеленій вулиці; Б) у новому зошиті, у моєму кімнаті, у свій школі;

		В) в фруктовому саду, у зеленому парку, у великій аудиторії.
5	Вкажіть рядок, у якому всі іменники вжиті у місцевому відмінку	А) на нас, на мені, у магазин; Б) на них, на вас, у школах; В) на групі, у кімнаті, на вас.
6	Закінчіть речення « Я живу»	А) у Львів; Б) у Львіві; В) у Львові.
7	Закінчіть речення « Іноземні студенти живуть....»	А) у мій гуртожиток; Б) у моїму гуртожитку; В) у моєму гуртожитку.
8	Закінчіть речення « Мої батьки відпочивали»	А) у Чорне море; Б) на Чорне море; В) на Чорному морі.
9	Поставте необхідні прийменники в даному реченні. Я вчусяуніверситеті філологічному факультеті.	А) на, на; Б) на, у; В) в на.
10	З якого питального слова починається речення? гуртожитку ти живеш?	А) на котрому?; Б) у котрому?; В) у котрих?.

ТЕМА 11. ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК

МЕТА: Засвоїти матеріал про загальні аспекти значень знахідного відмінка (прямий об'єкт і час). Виробляти вміння визначати іменники у знахідному відмінку та розуміти їх смислові відношення у реченні. Правильно використовувати у мовленні форму знахідного відмінка; узгодження іменників, прикметників, займенників та числівників у знахідному відмінку однини та множини.

ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

Студент повинен знати:

1. Дієслова, що керують Знахідним відмінком.
2. Правильно використовувати граматичні форми іменників, прикметників, займенників та числівників.
3. Смислову ситуацію, в якій виживаються значення знахідного відмінка як прямого об'єкта та часу дії.

Студент повинен уміти:

1. Ставити питання від дієслів, що керують Знахідним відмінком.
2. Утворювати форми знахідного відмінка однини та множини від поданих іменників.
3. Використовувати значення знахідного відмінка іменника відповідно до контексту.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І.З., Сегень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців: Посібник для слухачів підготовчих відділень і факультетів. - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999.
2. Зайченко Н. Ф. Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення / Зайченко Н. Ф., Воробйова С. А. – К: Знання України, 2005.

3. Майданюк І.З., Лазарчук Л.Ю. Українська мова. Збірник вправ і завдань (робочий зошит для студентів-іноземців): Частина 1. – Тернопіль: Мандрівець, 2005 – 120 с.
4. Тишковець М.П., Кривоус М.Б. Тести з української мови як іноземної. – Тернопіль, 2007. – 162 с.
5. Альбіна С.В., Оникович Г.В., Шатенко Я.С.-М. Українська мова для іноземних студентів: початково-предметні курси. – Київ, 1998. – 150с.
6. Джура М. Вивчаймо українську мову. – Львів, 2007.– 210 с.
7. Кривоус М. Б., Тишковець М. П. Українська мова як іноземна у кросвордах. – Тернопіль, 2008. – 32 с.
8. Палінська О. Крок-1 (рівень А1-А2). Українська мова як іноземна: книга для студента / Олеся Палінська, Оксана Туркевич. – Львів: Артос, 2011. – 100 с.
9. Лисенко Н. О. Українська мова для іноземних студентів : навч. осібник / Н.О. Лисенко, Р. М. Кривко, Є. І. Світлична, Т. П. Цапко ; за ред. С. М. Смоленського. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 240 с.
10. Методика навчання української мови : підручник он-лайн. – Режим доступу : <http://subject.com.ua/ukrmova/method/index.html>.
11. Новицька Л. Г. Вивчаємо українську : навч. посібник / Л. Г. Новицька, Т. М. Поліщук, Н. П. Шавшина, Д. Б. Хом'як, Н. А. Курилова, Н. Д. Григораш, Н. В. Мамаєва. – К. : НИК ВО, 1993. – 336 с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

Знахідний відмінок відповідає на питання кого?що?

ВІДМІНОК	ЗНАЧЕННЯ	ПРИКЛАДИ
ЗНАХІДНИЙ	1) об'єкта	1) передплатити газету
	2) обставини	2) прийти на заняття
	3) ознаки	3) зошит у клітинку

ОРІЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Розберіть теоретичні питання теми і виконайте наступні завдання.

Завдання 1. *Пишіть дієслова, що керують знахідним відмінком (що?). Значення незнайомих дієслів дивіться у словнику.*

Читати, писати, слухати, знати, робити, виконувати, нести, розуміти, повторювати, розповідати, пояснювати, відповідати, готувати, вивчати, вчити, перевіряти, дивитися, отримувати, надсилати, викладати, купувати, їсти, пити, брати, любити, давати, бачити, чути, показувати, класти, вшати, ставити, співати, втрачати, знаходити, мати, згадувати, забувати, пам'ятати, вибирати, прибирати, відчиняти, зачиняти, відвідувати.

Завдання 2. *Утворіть форми знахідного відмінка однини від поданих іменників. Складіть речення з дієсловом МАТИ або ЗНАТИ у різних формах теперішнього часу.*

Зразок: Плащ Я маю плащ.

Викладач Ми знаємо викладача.

Перукар, водій, міліціонер, пілот, лікар, офіцер, моряк, бібліотекар, кухар, професор, учитель, годинник, кулак, автомобіль, словник, поляк, зуб, телефон, лист, сусід, товариш, костюм, галстук, ніж, друг.

Завдання 3. Заповніть таблицю. Поставте словосполучення у знахідному відмінку.

Новий студент. Високий хлопець. Мій викладач. Його учениця. Відома артистка. Рідна сестра. Цікавий фільм. Смачна булка. Солодке тістечко. Наш народ. Твоя батьківщина. Своє фото. Важливий предмет. Жива істота. Моє серце.

Завдання 4. Поставте іменники чоловічого роду у форму знахідного відмінка. Доповніть іменники прикметниками з довідки.

Зразок: Віктор має брата. - Віктор має старшого брата.

Довідка. Новий, цікавий, львівський, молодший, веселий, сучасний, складний, вчорашній, тижневий, солодкий.

1. Викладач питає (студент). 2. Я хочу написати (лист) додому. 3. Ми любимо (університет). 4. Мама чекає (син). 5. Ми бачили в парку (Тарас). 6. Я подарую (фотоапарат). 7. Сьогодні ми писали (диктант). 8. Викладач питає (Віктор) (урок). 9. Іноземні студенти вивчають (розклад). 10. Петро їсть (апельсин).

Завдання 5. Поставте подані іменники у знахідному відмінку однини, введіть їх у речення.

Лікар, лікарня, анатомія, студент, подруга, година.

Завдання 6. Поставте слова у потрібній формі.

1. Я маю (кава). 2. Він має (кав'ярня). 3. Вона має (машина). 4. Ми маємо (робота). 5. Вони мають (час). 6. Я люблю (мама). 7. Ти дуже любиш (тато). 8. Він любить (Соломія). 9. Ми любимо (Тарас). 10. Ви любите (Остап). 11. Вони люблять (Роксоляна). 12. Він п'є (кава). 13. Вона їсть (печиво). 14. Я пишу (стаття). 15. Ми замовляємо (сік). 16. Чи ви любите (чай)? 17. Він купує (квиток). 18. Вони люблять цю (вистава).

Завдання 7. Закінчіть речення. Слова в дужках ставте в знахідний відмінок.

1. Що Орися має? (хліб, масло). 2. Що має Левко? (список). 3. Що має пані Мельник? (сік, молоко). 4. Що мають діти? (олівець, папір). 5. Що я маю? (помаранча, суниця, диня). 6. Що має баба? (борщ, ковбаса, сир). 7. Що ви маєте? (газета, словник, перо). 8. Що Ірина має? (картопля, цибуля).

Завдання 8. Напишіть видову пару до поданих дієслів, утворіть словосполучення «дієслово та іменник».

Читати що? Малювати кого? що? Любити кого? що? Будувати що? Нести що? Вчити кого? що?

Завдання 9. Відповідайте на питання, вживайте інформацію в дужках.

1. Що ми бачимо на вулиці? (автобус, тролейбус, трамвай, машини, високі будинки, великий парк) 2. Що ви читаєте ввечері? (ця цікава книга, вечірня газета, новий журнал) 3. Що слухають студенти в клубі? (цікава лекція, концерт, джазова музика) 4. Що ви купуєте в кіоску? (сигарети, м'ятна жуйка, яблучний сік, цукерки, печиво, мінеральна вода) 5. Що ви купуєте у цьому магазині? (хліб, м'ясо, сир, ковбаса, цукор, молоко, риба, яйця). 6. Що ви їсте вранці? (сендвіч, яєшня, йогурт, сир, ковбаса) 7. Що ви п'єте вранці? (чай, кава, молоко, газована вода) 8. Що ви їсте на обід? (суп, макарони, рис, картопляне пюре, м'ясо або риба) 9. Що ви їсте ввечері? (сир, смажена або варена картопля, котлети) 10. Що ви п'єте у кав'ярні? (чай, кава, томатний сік, коктейль або вода).

Завдання 10. Складіть мікротексти за зразком.

Зразок: пошта, надсилати, телеграма. Я був на пошті. Там я надсилав телеграму.

1. магазин, купувати, диск і фотоальбом; 2. ринок, купувати, овочі та фрукти; 3. бібліотека, брати, книжка і тлумачний словник; 4. театр, дивитися, цікава вистава; 5. аудиторія, слухати, лекція; 6. кінотеатр, дивитися, комедія; 7. банк, отримувати, гроші; 8. деканат, отримувати, довідка; 9. їдальня, їсти, смачний суп і салат; 10. кав'ярня, пити, кава.

Завдання 11. *Читайте речення. Зверніть увагу на керування дієслів вивчати, вчити, вчитися, навчатися.*

1. Зараз урок. Ми вчимо слова, правило, діалоги. Ми вивчаємо українську мову. 2. – Що ви вивчаєте? – Ми вивчаємо математику. 3. – Що ви вчите? – Я вчу дієслова. 4. – Ви працюєте чи вчитесь? – Я працюю. – Твій брат теж працює? – Ні, він вчиться. – Де він навчається? – Він навчається в університеті на підготовчому факультеті. 5. Ось наш факультет. Я навчаюсь тут. Мої друзі теж вчаться на підготовчому факультеті. 6. Моя сестра добре вчиться. Вона багато вчиться. 7. – Як ти вчишся? – Я вчусь добре.

Завдання 12. *Замість крапок пишіть дієслова вчитися, навчатися, вчити, вивчати у правильній формі.*

1. Ви ... правило? 2. Як ви ... ? 3. Ваш брат працює чи ... ? – Він – Де він ...? – Він ... в університеті. 4. Я ... українську мову. 5. Як ... твій брат? 6. Він ... слова. 7. Ввечері я 8. Вони ... англійську мову. 9. Студенти ... добре. 10. Я відпочиваю, а мої друзі 11. Що ти ... ? – Я ... діалог. 12. Твоя сестра багато ... ? 13. Студенти ... в академії. 14. Ти ... у групі № 5? – Ні, я ... у групі № 3.

Завдання 13. *Пишіть дієслова, що керують знахідним відмінком (кого?). Значення незнайомих дієслів дивіться у словнику.*

Слухати, знати, розуміти, питати, запитувати, звати, любити, кохати, вітати, бачити, чути, запрошувати, чекати, очікувати, згадувати, забувати, пам'ятати, вибирати, зустрічати, годувати, відвідувати, поважати.

Завдання 14. *Дайте стверджувальну відповідь на питання.*

1. Ви знаєте його брата? 2. Ви знаєте його друга? 3. Ви чекаєте декана? 4. Вона чекає Василя? 5. Ви бачили сьогодні секретаря? 6. Ви добре розумієте викладача? 7. Ви добре знаєте Юрка? 8. Ви чекаєте його сестру? 9. Ви бачили сьогодні Олену? 10. Ти відвідував вчора бабусю? 11. Ти згадуєш подругу? 12. Ти пам'ятаєш Андрія?

Завдання 15. *Дайте відповіді на питання. Слова в дужках ставте у правильну форму.*

1. Що слухають студенти? (лекція, радіо, концерт, джазова музика, українські пісні) 2. Кого слухають студенти (викладач, декан, наша секретарка, інспектор) 3. Що ви вивчали у школі? (література, історія, математика, фізика, хімія, географія, біологія) 4. Кого ви сьогодні бачили в університеті (професор, письменник, Павло, Тетяна) 5. Що ви берете на заняття? (підручник, ручка, олівець, словник, зошити) 6. Кого ви тут чекаєте? (лікар, лаборант, медсестра, друг, подруга, Василь, Галина) 7. Що ти тут купуєш? (костюм, краватка, сорочка, пальто, спідниця) 8. Кого годує мати? (син, дочка, хлопчик, маля) 9. Що отримують студенти? (стипендія, листи, зошити, віза, довідка) 10. Кого Тарас запитує? (секретарка, декан, мама).

Завдання 16. *Слова у дужках ставте у правильну форму.*

1. Я бачу в аудиторії ... (дошка, карта, комп'ютер, шафа). 2. Я добре знаю ... (Борис, Марина, Тарас). 3. Викладач запитує ... (студент, студентка). 4. Я недавно бачив ... (мама і батько). 5. Мій брат любить ... (музика і спорт). 6. Я знаю його ... (син і дочка). 7. У бібліотеці я беру ... (книжка, словник,

журнал, методичка). 8. Я чекаю ... (брат і сестра). 9. Мати готує ... (картопля, яєшня, суп, каша, сніданок, обід, вечеря). 10. Я часто згадую ... (бабуся і дідусь). 11. Студенти отримують ... (довідка, паспорти). 12. Ви знаєте, як звуть ... (декан, викладач, сусідка)? 13. Мати прибирає ... (моя кімната, будинок).

Завдання 17. Відновлюйте питання за відповідями.

1. – ... ?
– Я купую в кіоску газету.
2. – ... ?
– Вранці я бачив Ганну.
3. – ... ?
– Вона вивчає фізику.
4. – ... ?
– Вона любить класичну музику.
5. – ... ?
– Мати готує яєшню.
6. – ... ?
– Ми чекаємо декана.
7. ... ?
– Тетяна надсилає телеграму.
8. – ... ?
– Вчора ми разом слухали музику.
9. – ... ?
– Викладач запитує Тараса.

Завдання 18. Слова, що в дужках поставте у правильній формі, а до підкреслених слів поставте запитання:

1. Ольга чекає (Марта й Андрій). 2. Іноземці думають (батьківщина). 3. Сьогодні на занятті студенти розповідали (екскурсія). 4. На Високому Замку ми довго дивилися (місто Львів). 5. Сьогодні в оперному театрі ми будемо дивитися (опера). 6. Студенти з нетерпінням чекають (відпочинок).

Завдання 19. Напишіть іменники у формі знахідного відмінка множини: Студента. Студентку. Книжку. Журнал. Місто. Море. Оповідання. Кімнату. Викладача. Викладачку.

Завдання 20. Поставте питання до виділених слів.

1. На столі лежать підручники. 2. Я добре розумію своїх друзів. 3. Щодня студенти повторюють нові слова. 5. Секретар побачив нових студентів. 6. Я вивчаю українську та російську мови. 7. Ми дивимось цікаві українські фільми.

Завдання 21. Слова у дужках ставте у правильну форму.

1. Я бачу в аудиторії ... (студенти, студентки, викладачі). 2. На вулиці я бачу ... (люди, чоловіки, жінки, дівчата, хлопці). 3. Мати любить ... (діти, сини, дочки). 4. Ми запрошуємо ... (гості, сусіди, друзі). 5. Він пам'ятає ... (батьки). 6. Ганна очікує ... (подруги). 7. Ми відвідуємо ... (друзі, вчителі).

Завдання 22. Напишіть відповіді до питань:

1. Про кого ви розповідаєте? (друзі). 2. Кого ви сьогодні зустріли на вулиці? (подруги). 3. Що ви читаете на занятті з української мови? (оповідання, тексти, історії про життя). 4. Що ви пишете на занятті з української мови? (вправи, диктанти). 5. Кого можна побачити на вихідні дні у центрі Львова? (туристи).

Завдання 23. Слова в дужках поставте в потрібній формі.

1. Щодня під час занять викладачі запитують (ці іноземні студенти).

2. Іноземні студенти часто згадують (дорогі батьки). 3. Ми завжди вчасно та правильно виконуємо (домашні завдання). 4. Учора на уроці ми читали (нові тексти). 5. Усі уважно слухали розповідь (китайські студенти) про їхні рідні міста. 6. Сьогодні викладач пояснював (нові граматичні правила). 7. Учора ми отримали (студентські квитки).

Завдання 24. *Дайте відповіді на питання, використовуючи слова у дужках.*

1. Що ви вивчаєте на уроках української мови? (українські відмінки). 2. Кого ви зустріли в академії? (мої нові друзі). 3. Кого поздоровили діти зі святом? (свої вчителі). 4. Що зараз пояснює викладач? (граматичні правила). 5. Які фільми дивляться твої друзі? (українські, російські та американські фільми). 6. Які страви готують іноземні студенти? (смачні національні страви). 7. Що ви щодня купуєте (українські продукти, свіжі овочі та фрукти).

Завдання 25. *Утворіть з поданих слів речення і поставте питання до кожного слова.*

1. Вчора, вулиця, я, друг, зустріти, подруги. 2. У Львів, мій, подруга, часто, ходити, дискотеки.

Завдання 26. *Відповідайте на питання за зразком.*

Зразок: – Хто цей чоловік?

– Я знаю його. Я зустрічав його раніше.

1. Хто ця дівчина? 2. Хто цей молодий чоловік? 3. Хто ці хлоп'ята? 4. Хто цей юнак? 5. Хто ця жінка? 6. Хто ці молоді люди? 7. Хто ці дівчата?

Завдання 27. *Замість крапок пишіть займенники у правильній формі.*

1. У мене є друг. Я часто запрошую ... в гості. 2. – Де Марина? – Я бачив ... у буфеті. 3. Мої батьки живуть у Києві. Я недавно бачив 4. Що ти робитимеш завтра? Я запрошу ... у кіно. 5. – Ти знаєш, де моя нова сорочка? – Я бачила ... у шафі. 6. – Яке смачне молоко! – Так, дуже смачне, я купую ... на ринку. 7. – Хто ця дівчина? – Я знаю 8. Ви говорите надто тихо, я погано чую 9. Це наші батьки. Ми любимо 10. Коли я був малий, моя мати часто годувала 11. Це наш новий викладач. Я не знаю, як ... звуть. 12. Тут надто шумно, я не чую навіть

Завдання 28. *Відповідайте на питання, займенники у дужках ставте у правильну форму.*

1. Кого ви зустрічали вчора на вокзалі? (він і вона) 2. Кого ви чекаєте тут? (ти і він) 3. Кого ви запрошуєте в гості? (ви і вона) 4. Кого ви недавно бачили? (ви та вони) 5. Кого він чекає коло метро? (ми) 6. Кого ти знаєш у нашій академії? (він і ти) 7. Кого він любить? (я).

Завдання 29. *Поставте слова в потрібній формі.*

1. Я люблю (ти). 2. Чи ти любиш (я)? 3. Він любить (вона). 4. Вона любить (він). 5. Ми любимо (ви). 6. Ви любите (вони). 7. Вони люблять (ми). 8. Я люблю (він). 9. Я люблю (він). 10. Я люблю (вона). 11. Ти любиш (він). 12. Він любить (ми). 13. Вона любить (ви). 14. Ми любимо (вони). 16. Вони люблять (воно).

Завдання 30. *Відповідайте на питання, вживайте інформацію в дужках.*

1. Який фільм ви дивились? (новий американський) 2. Яку виставу ви дивились? (цікава) 3. Яку музику ви любите? (сучасна й класична) 4. Яке завдання ви виконуєте (складне велике) 5. Які слова ви дивитесь у словнику? (незнайомі) 6. Яку дівчину ви запрошуєте в кіно? (ця вродлива) 7. Яких студентів ви знаєте? (ці іноземні) 8. Якого викладача ви вітаєте? (наш новий) 9. Яку адресу ви знаєте? (твоя нова) 10. Яку новину ви чули?

(ця чудова) 11. Якого письменника ви зустрічаєте? (відомий) 12. Які газети ви купуєте? (сьогоднішні та вчорашні) 13. Які книжки ви любите читати? (різні) 14. Які передачі ви слухаєте? (спортивні або кулінарні) 15. Якого брата він недавно бачив? (молодший).

Завдання 31. *Читайте і порівняйте. Складіть і запишіть свої речення з цими дієсловами.*

Любити (що? кого?)	Кохати (кого?)
Я люблю молоко, чай, каву.	— — —
Я люблю футбол, музику.	— — —
Я люблю батьківщину.	— — —
Я люблю маму, батьків, брата, цю дівчину.	Я кохаю маму, батьків, брата, цю дівчину.
Я люблю тебе (вас, його, її).	Я кохаю тебе (вас, його, її).

Завдання 32. *Читайте діалог. Знайдіть іменники в місцевому та знахідному відмінках.*

Знайомство

- Добрий день!
- Добрий день!
- Скажіть, будь ласка, як вас звать?
- Моє ім'я Ян Пінґ. Моє прізвище – Ян, ім'я – Пінґ.
- Звідки ви приїхали?
- Я приїхав з Китаю.
- Де ви зараз навчаєтесь?
- Я навчаюсь у місті Львові в медичному університеті на підготовчому факультеті.
- Ваша сім'я живе у Китаї?
- Так, моя сім'я живе у Китаї.
- У вас велика родина?
- Ні, наша родина невелика: мати, батько, бабуся і я.
- Я також студент, живу в гуртожитку. Я приїхав з Росії.
- Будемо товаришувати?
- Із задоволенням.
- Скажіть, будь ласка, де ви живете?
- Я живу в гуртожитку № 3.
- На якому поверсі ви живете?
- Я живу на 4-му поверсі.
- У якій кімнаті?
- У кімнаті №416.
- Ви живете в кімнаті сам чи з другом?
- Я живу в кімнаті з другом. Він також студент, він навчається зі мною в одній групі.
- А де живе ваша сім'я, ваші батьки?
- Моя родина живе в Китаї, в місті Шанхаї.
- Ви живете в центрі міста?
- Так, ми живемо в центрі міста.
- Ваша квартира велика? Розкажіть про неї.

Завдання 33. *Задайте питання до виділених слів.*

1. Я знаю *цю* студентку.
2. Я вже бачив *цей* фільм.
3. Ми зустрічаємо *цього* юнака кожний день.
4. Я давно знаю *цю* дівчину.
5. Я відвідую *цього* лікаря.
6. Я люблю *цих* акторів.
7. Я добре пам'ятаю *цю* викладачку.
8. Він погано знає *цього* чоловіка.
9. *Цього* хлопця звать Тарас.
10. Я кохаю *цю* дівчину.
11. Вони запрошують *цих* акторів.
12. Ми чекаємо *цю* секретарку.

Завдання 34. Поставте займенники в потрібній формі.

1. На заняття з української мови студенти принесли (свої) зошити та підручники. 2. Діти повинні добре розуміти (свої) батьків. 3. Викладач завжди уважно перевіряє (їхні) домашні завдання. 4. Під час екскурсії містом іноземні студенти зустріли (їхні) товаришів. 5. Викладачі уважно перевіряють (наші) домашні завдання. 6. Учора в університеті я бачив (наші) студентів. 7. Ми добре знаємо (ці) студентів. 8. Студенти щодня повторюють (ці) українські слова.

Завдання 35. Напишіть текст, слова в дужках поставте в знахідному відмінку множини.

В Україні іноземні студенти спочатку вчаться на підготовчих факультетах. Там вони вивчають (різні предмети). Щодня можна бачити (іноземні студенти) на заняттях у їхніх аудиторіях. Вони уважно слухають (українські викладачі), вчать (нові правила). На столі у студентів завжди поруч лежать (великі словники), (нові підручники та зошити). Студенти завжди виконують (домашні завдання). Щоденна робота дає (хороші результати). Вони вже вміють перекладати (невеликі тексти) та складати (свої цікаві розповіді). Вони раді бачити (нові друзі), яким розповідають про (свої країни, свої батьки, свої сестри та брати). Під час перерви часто можна бачити (іноземні студенти) у коридорі. Китайські, турецькі та африканські студенти спілкуються по-українськи. Китайські студенти уважно слухають (еквадорські студенти), а еквадорські студенти – (африканські студенти). Вони розуміють (товариші) та набувають (нові знання). Хороші студенти завжди будуть згадувати (свої підготовчі факультети, нові друзі та улюблені викладачі).

Завдання 36. Читайте та зверніть увагу на займенники: свій, своя, своє, свої.

Це мій брат.	Я люблю мого брата.	= Я люблю свого брата.
Це твій брат?	Ти любиш твого брата?	= Ти любиш свого брата?
Це Самір. А це його брат.	Самір любить його брата.	= Він любить свого брата.
Це Дарина. А це її брат.	Дарина любить її брата.	= Вона любить свого брата.
Це наш брат.	Ми любимо нашого брата.	= Ми любимо свого брата.
Це ваш брат?	Ви любите вашого брата?	= Ви любите свого брата?
Це Том і Ніна. А це їхній брат.	Том і Ніна люблять їхнього брата.	= Вони люблять свого брата.

1. Самір і Джаміль – рідні брати. Самір любить свого брата. (= Самір любить Джаміля). 2. Ганна і Марина – подруги. Ганна не бачила вчора свою подругу. (= Ганна не бачила вчора Марину). 3. Антон, Марк, Сергій і Юрко – друзі. Юрко запрошує своїх друзів у гості. (= Юрко запрошує в гості Антона, Марка і Сергія).

Завдання 37. Поставте питання до прикметників та присвійних займенників.

1. Я зустрів твого батька. 2. Сестра знає вашу подругу. 3. Я купив гарний костюм. 4. Джон любить маленького Олеся. 5. Ми проводжали мого старого друга. 6. Він запитав нашого викладача. 7. Ти знаєш його дядька. 8. Студенти запросили чудового співака. 9. Микола зустрів нашу сестру. 10. Я читаю цікавий журнал.

Завдання 38. Закінчіть речення. Слова в дужках ставте в знахідний відмінок.

1. Ви знаєте (мій батько). 2. Він читає (мій новий журнал). 3. Ми запросили (наш старий викладач). 4. Він чекає (їхній дядько). 5. Ми любимо (наш гарний дім). 6. Ганна любить (ваш маленький син). 7. Вона зустріла (його вчитель). 8. Ми бачили (їхній старий університет). 9. Я бачила (твій новий друг). 10. Він зустрів (її стара мама).

Завдання 39. *Склади питання і дай відповідь на них, використовуючи дані словосполучення.*

Зразок: Мій син Андрій.

Як звати вашого сина?

Його звати Андрій.

1. Мій брат Петро. 2. Моя дружина Оксана. 3. Мій батько Євген. 4. Моя мама Світлана. 5. Мій друг Сиверин. 6. Моя подруга Марія.

Завдання 40. *Читайте мікродіалоги. Займенники мій, твій, наш, ваш, її, його, їхній або свій ставте у правильну форму.*

– Олена, я дуже турбуюсь про ... брата. – Чому ти не пишеш?

– Я теж турбуюсь про нього. – Я забув ... ручку вдома.

– Візьми ... ручку й пиши.

– Познайомтесь, це ... наречена Ірина. – Том, де ти любиш відпочивати?

– А ми вже знаємо ... наречену. – Я люблю відпочивати у кав'ярні або у ... кімнаті.

– Іванко, дай мені, будь ласка, ... словник. – Діти, кого ви тут чекаєте?

– Вибач, але я забув сьогодні ... словник. – Ми чекаємо ... викладача.

– Тетяна – хороша дочка, вона дуже поважає ... батьків.

– Усі люди поважають ... батьків.

Олена, кого ти запрошуєш у гості?

– Я запрошую тебе і ... наречену

Завдання 41. *Відповідайте на питання, вживайте інформацію в дужках. Зверніть увагу на дієслова, що потребують знахідного відмінку (про кого/що?). Пишіть їх, значення незнайомих дієслів дивіться у словнику.*

1. Про що ви розповідаєте зараз? (новий фільм) 2. Про що і про кого ви розмовляли на перерві? (погода, футбол, дівчата) 3. Про кого ви часто думаете? (батьки, сестри, кохана дівчина) 4. Про що говорив на уроці викладач? (наші помилки) 5. Про що і про кого питає батько у своєму листі? (моє навчання, погода у Харкові, українські люди) 6. Про що і про кого завжди запитує твоя мати? (моє здоров'я, мої друзі) 7. Про що і про кого ти пишеш у листах? (наш факультет, наші викладачі) 8. Про що і про кого ви любите читати? (політика, відомі люди) 9. Про кого ви часто згадуєте? (наречена, бабуся, дідусь) 10. Про кого мати турбується? (діти).

Завдання 42. *Слова в дужках пишіть у правильній формі.*

1. У листі брат пише про ... (його/своя наречена). 2. На уроці ми говорили про ... (наші/свої зимові канікули). 3. Він любить говорити про ... (література). 4. На уроці ми читали статтю про ... (цей відомий актор). 5. Зараз студенти думають про ... (іспити). 6. Вчора ми довго розмовляли про ... (наша/своя майбутня екскурсія). 7. Мати пише про ... (наші сусіди). 8. Ми запитували викладача про ... (наш/свій хворий товариш). 9. Я люблю читати про ... (футбольні гравці). 10. Ми дуже турбуємося про ... (його здоров'я). 11. Він запитував декана про ... (майбутні іспити). 12. Вони пишуть твір про ... (їхня/своя рідна країна і їхнє/своє рідне місто).

Завдання 43. *Виконуйте вправу за зразком.*

Зразок: – Ви чули, про що вони розмовляли?

– Так, чув. Вони розмовляли про виставу.

(Так, я чув, про що вони розмовляли. Вони розмовляли про виставу.)

1. Ви чули, про що ми зараз говорили? 2. Ви знаєте, про що я думаю? 3. Ти знаєш, про кого запитував декан? 4. Ви розумієте, про що говорить викладач? 5. Ти знаєш, про кого ми розповідаємо? 6. Ти чув, про що вони вчора говорили? 7. Ви знаєте, про кого розповідає ця стаття? 8. Ви знаєте, про що я турбуюсь?

Завдання 44. *Читайте речення. Задайте питання до виділених займенників.*

1. Мої батьки живуть у селі, а я у місті. Я знаю, що вони завжди думають *про мене*. 2. Чому ти не був вчора на уроці? Викладач питав *про тебе*. 3. Це твій новий друг? Він працює чи навчається? Я не чув раніше *про нього*. 4. Хто це маля? Воно таке симпатичне! Що ти знаєш *про нього*? 5. Це моя наречена, вона живе на півночі. Я часто думаю *про неї*. 6. Вчора ми не були в академії, тому декан питав *про нас*. 7. Ви будете завтра на екскурсії? Викладач питав *про вас*. 8. Це мої брати, вони навчаються у Києві. Мати турбується *про них*. 9. Вчора на уроці студенти розповідали *про себе*.

Завдання 45. *Закінчіть речення, замість крапок вживайте займенники.*

1. Моя наречена живе в Одесі. Я часто думаю 2. Ваш старший брат вчиться у Києві? Ви згадуєте ... ? 3. Скоро канікули. На уроці ми говорили 4. Сьогодні ви не були на лекції. Професор питав 5. Вчора ми дивились новий фільм, а потім говорили 6. Я знаю, що мої батьки завжди думають і турбуються 7. Антон – егоїст, він турбується тільки ...

Завдання 46. *Відповідайте на питання, займенники у дужках ставте у правильну форму.*

1. Про кого ви говорили вчора? (він і вона) 2. Про кого батько писав у листі? (вони) 3. Про кого питав лікар? (ми) 4. Про кого ви згадуєте? (ви) 5. Про кого вони розмовляли? (ти і я) 6. Про кого він думає весь час? (вона) 7. Про кого мати турбується? (я і ви).

Завдання 47. *а) Читайте та порівняйте:*

грати у що? (Зн.в.) (спорт). грати на чому? (М.в.). (музичний інструмент). Марат грає у футбол. Іванко добре грає на гітарі.

б) Задайте питання до виділених слів. Скажіть, у що ви граєте?

На чому ви граєте?

1. Я люблю грати *на гітарі*. 2. Він добре вміє грати *у шахи*. 3. Хлопці хочуть грати *в баскетбол*. 4. Ця дівчина добре грає *на піаніно*. 5. Тарас не вміє грати *на музичних інструментах*. 6. Ганна вміє грати *в теніс*. 7. Завтра ми гратимемо *у футбол*.

Завдання 48. *Читайте та запам'ятайте: Він схожий на матір. Скажіть хто у вашій сім'ї на кого схожий.*

– На кого ти схожий? – Я схожий на свого батька.

– На кого схожа твоя сестра? – Вона схожа на бабусю.

– На кого схожий твій брат? – Мій брат трохи схожий на мене.

□ *Зверніть увагу:*

Самір і Джаміль – близнюки, тому вони дуже схожі один <i>на одного</i> .	на кого?
Вони люблять один <i>одного</i> .	кого?
Вони турбуються один <i>про одного</i> .	про кого?

Завдання 49. *Прочитайте текст. Зверніть увагу на вживання знахідного відмінку. Задайте питання до виділених слів і словосполучень.*

Імад розповідає про свою сестру і братів

Усі ми – я, мої брати та сестра – любимо *один одного* і турбуємося один про одного. Старша сестра Рая дуже вродлива жінка. Вона схожа *на маму*. Рая вже заміжня. У неї є чудовий чоловік і дві маленькі дочки. Молодша дочка схожа на Раю, а старша дочка схожа на її чоловіка. Рая любить *свого чоловіка і своїх маленьких дочок*. Вона добре турбується про них. Старший брат Мухамед працює на заводі. Він інженер. Мухамед дуже любить *свою професію*. Мухамед неодружений, але у нього є наречена. Її звать Мунія. Він дуже кохає *Мунію* і завжди запрошує її в кіно або у ресторан. У вільний час Мухамед любить слухати *музику* або грати у шахи. Він часто грає у шахи з батьком або зі мною. Мухамед схожий на свого батька і трохи на матір. Самір і Джаміль – близнюки. Вони люблять грати у футбол, гуляти, плавати. Вони все роблять разом, тому що люблять *один одного*. Самір і Джаміль схожі і на батька, і на маму. І звичайно, вони дуже схожі *один на одного*. Ось така дружна сім'я! Я дуже люблю *свою родину*. Але особливо я люблю *своїх батьків і свою старшу сестру*.

Завдання 50. Розкажіть студентам вашої групи про вашу сім'ю: кого ви любите, про кого турбуєтесь, на кого ви схожі, на батька чи на матір, у що (або на чому) ви граєте.

Завдання 51. Запитайте студентів про їхню сім'ю: кого вони люблять, про кого вони турбуються, на кого вони схожі, у що (або на чому) вони грають.

Завдання 52. Поставте слова в дужках у потрібній формі.

1. У (понеділок) я йду на роботу. 2. Що ти робиш у (вівторок)? 3. У (середа) я не йду на роботу. 4. У (четвер) він вдома. 5. У (п'ятниця) ми йдемо до кав'ярні. 6. У (субота) я нічого не роблю. 7. У (неділя) я йду до театру.

Завдання 53. Дайте відповіді на питання, вживайте інформацію в дужках.

а) Зразок: – Коли ви були в театрі? (минула субота) – Ми були в театрі у минулу суботу.

1. Коли ви були на екскурсії? (минулий понеділок) 2. Коли ви не були в класі? (четвер і п'ятниця) 3. Коли вони гратимуть у футбол (вівторок) 4. Коли ти була у поліклініці? (середа) 5. Коли у вас буде фізика? (наступний четвер).

б) Зразок: – Коли ви бачили Тараса? (тиждень) – Я бачив його тиждень тому.

1. Коли студенти писали диктант? (2 дні) 2. Коли ви бачили декана? (година) 3. Коли він був тут? (рік) 4. Коли ви були в кіно? (три тижні) 5. Коли ти обідав? (10 хвилин) 6. Коли ви були на батьківщині? (2 місяці).

в) Зразок: – Коли ви будете вечеряти? (15 хвилин) – Ми будемо вечеряти через/за 15 хвилин.

Завдання 54. Дайте відповіді на питання, вживайте інформацію в дужках.

1. Коли ви писатимете диктант? (півгодини). 2. Коли він відпочиватиме? (20 хвилин) 3. Коли починається урок? (хвилина) 4. Коли починається перерва? (година). 5. Коли ви будете вдома? (кілька годин) 6. Коли будуть екзамени? (2 тижні).

г) Зразок: – Скільки часу (як довго) ви спали? (3 години) – Я спав 3 години.

1. Скільки часу працює батько? (7 годин) 2. Як довго він відпочивав? (тиждень) 3. Скільки часу він живе в Харкові? (місяць) 4. Як довго ти житимеш в Харкові? (5 або 6 років) 5. Як довго вона писала твір? (цілий день) 6. Скільки часу діти гуляли? (25 хвилин) 7. Як довго триває урок? (45

хвилини) 8. Як довго триває перерва? (15 хвилин) 9. Скільки часу триватиме концерт? (півтори години).

Завдання 55. Слова в дужках ставте у правильну форму. Якщо треба, використовуйте прийменники у/в, на, про, через/за, тому.

Зразок: Я запрошую ... (ти, виставка). Я запрошую тебе на виставку.

1. Ми йдемо ... (театр, вівторок).
2. Я запрошую ... (ви, екскурсія, Крим).
3. Він буде вдома ... (хвилина).
4. Батько запитує в своєму листі ... (моє здоров'я, мої друзі).
5. Після уроку я іду ... (бібліотека).
6. Він кладе ... (продукти, холодильник).
7. Я знаю, що батьки дуже турбуються ... (я і мої брати).
8. Максим буде у Києві ... (місяць).
9. Ми виконуємо ... (домашнє завдання).
10. Ганна купує ... (продукти) в супермаркеті або на ринку.
11. Я люблю ... (свої батьки) і часто думаю ... (вони).
12. У мене є наречений. ... (Він) зветь Андрій. Я дуже люблю ... (він). І я знаю, що Андрій теж кохає ... (я).
13. Ви знаєте ... (їхня дочка)?
14. Вчора ми дивилися ... (цікава комедія).
15. В аудиторії ми бачимо ... (викладачі та іноземні студенти).
16. Ми зустрічаємо на вокзалі ... (старший брат).

Завдання 56. Пишіть дієслова, що керують знахідним відмінком (куди?). Значення незнайомих дієслів дивіться у словнику. Іти (йти), їхати, ходити, запрошувати, поспішати, класти, ставити, вішати.

Завдання 57. Закінчіть речення, слова в дужках ставте у правильну форму. Зверніть увагу на вживання прийменників у/в та на.

1. Студенти йдуть ... (університет, заняття).
2. Ми з другом дуже поспішаємо ... (академія, іспит).
3. Максим завжди запрошує друзів ... (кав'ярня).
4. Діти поспішають ... (школа, уроки).
5. Олена йде ... (бібліотека, лекція).
6. Група йде ... (виставка, музей).
7. Сьогодні діти йдуть ... (зоопарк, стадіон).
8. Вранці батько поспішає ... (завод, магазин).
9. У суботу ми йдемо ... (Київ, екскурсія).
10. Через тиждень я іду ... (батьківщина, столиця).
11. Я запрошую тебе ... (театр, вистава).
12. Мати з дочкою йдуть ... (супермаркет, ринок).

Завдання 58. Відповідайте на питання.

1. Куди ви з другом поспішаєте вранці?
2. Куди ви з Томом ідете обідати?
3. Куди ти йдеш після перерви?
4. Куди він іде після уроку?
5. Куди Максим запрошує свою наречену?
6. Куди вони з Ганною йдуть післязавтра?
7. Куди ви з Мариною ідете в суботу?
8. Куди ти йдеш у неділю?
9. Куди ваш друг іде в середу?
10. Куди ваша подруга іде через рік?
11. Куди ви з братом ідете сьогодні?
12. Куди Володимир іде ввечері?

Завдання 59. Читайте діалоги. Замість крапок ставте дієслова іти або їхати у правильній формі. Складіть подібні діалоги, запитайте друга, куди він іде (іде).

– Куди ... Марина?

– Куди ви ...?

– Вона ... на лекцію.

– Я ... в кіно.

– А ви теж ... лекцію?

– Ви ... один?

– Так, я теж ... туди.

– Мої друзі вже бачили цей фільм, тому я ... один.

– Куди ... Борис і Марина?

– Я не знаю, куди вони ...

– Я думаю, що вони ... у їдальню.

– А ти куди ... ?

– Я ... в деканат. Скоро закінчується перерва, тому я поспішаю.

– Ну добре, ...!

– Куди ти ... в суботу?

- Я ... у Київ, на екскурсію.
- А ми з Іваном ... на екскурсію в Крим.
- Чудово! А куди ви ... зараз?
- Зараз ми ... на ринок, а потім додому.

Завдання 60. *Читайте діалоги. Замість крапок використайте дієслова іти, їхати або бути у правильній формі. Складіть подібні діалоги.*

- Куди ти ...?
- Я ... в їдальню, я ще не снідав. А ти?
- Я теж ... туди. Ходімо разом!
- Чудово! Із задоволенням!
- Де ти ... вчора ввечері?
- Я ... вдома, відпочивав. А ти?
- А я ... у театрі, дивився чудову виставу.
- Сьогодні ввечері я ... на концерт. Ходімо разом!
- Дякую, але я не люблю музику.
- Шкода! А я дуже люблю музику. Я вчора вже ... на цьому концерті. Це було так чудово! Тому сьогодні я знову ... туди.
- Куди ти зараз ...?
- Я ... у бібліотеку.
- Ти ... один чи з Антоном?
- Так, ми ... з ним. А куди ви ...?
- Ми ... в актовий зал. Там зараз ... цікава лекція. Ходімо разом!
- Із задоволенням!

Завдання 61. *Трансформуйте речення. Використовуйте Місцевий відмінок як показано в зразку.*

Зразок: Ми ходили на концерт. Ми були на концерті.

1. Ми їздили на море. 2. Туристи ходили на екскурсію. 3. Інженер ходив на завод. 4. Друзі їздили в Грузію. 5. Ми ходили на пляж. 6. Ми ходили на демонстрацію. 7. Мої батьки ходили на виставку. 8. Я літав в Марокко.

Завдання 62. *а) Прочитайте текст. Зверніть увагу на вживання знахідного відмінку. Задайте питання до підкреслених слів.*

Сьогодні субота. У суботу я завжди прибираю свою кімнату. Спочатку я кладу кожну річ на своє місце. Зошити, ручки, олівці я кладу в письмовий стіл. Пальто, сорочки, костюми я вішаю у шафу. Книжку, підручник та словник я ставлю у книжкову шафу, а свій годинник я ставлю на полицю. Потім я відпочиваю.

б) Розкажіть, як ви прибираєте свою кімнату, куди ви кладете (вішаєте, ставите) свої речі.

Завдання 63. *Відповідайте на питання.*

1. Куди ви кладете свої книжки і зошити, коли ідете на заняття? 2. Куди ви вішаєте свій одяг? 3. Куди ви кладете молоко, м'ясо та овочі? 4. Куди Павло кладе лист? 5. Куди ти ставиш посуд? 6. Куди мати кладе гроші? 7. Куди Дмитро вішає календар і фото? 8. Куди лаборант вішає новий розклад та оголошення? 9. Куди ти ставиш квіти? 10. Куди інспектор кладе паспорти? Слова для довідок: конверт, кишень, ваза, шафа, стіна, холодильник, сейф, портфель, гаманець, стіл, дошка.

Завдання 64. *Відповідайте на питання, слова праворуч ставте у правильну форму.*

1. Де лежать книжки? Куди ти кладеш книжки? книжкова полиця
2. Куди він кладе паспорт? Де лежить твій паспорт? ліва кишень

3. Де стоїть лампа? Куди він ставить лампу? *письмовий стіл*
4. Куди мати ставить квіти?
Де стоять квіти? *підвіконня*
5. Де висить розклад? Куди лаборант вішає розклад? *дошка або стіна*
6. Куди батько вішає свій костюм? Де висить костюм? *ця велика шафа*

Завдання 65. Повторіть усі значення знахідного відмінку. Задайте питання до підкреслених слів.

1. Я добре знаю англійську мову. 2. Ми любимо своїх батьків, вони теж нас люблять і турбуються про нас. 3. Ми будемо вечеряти за 10 хвилин. 4. Декан запитував мене про тебе. 5. Викладач кладе зошити на стіл. 6. Вони були в Криму тиждень тому. 7. Ми дуже турбуємося про іспити. 8. Після перерви я їду в деканат. 9. Сестра прибирає свою кімнату. 10. Ганна завжди зустрічає у парку цього чоловіка. 11. Антон запрошує мене у кав'ярню. 12. Студенти йдуть на екскурсію у середу.

Завдання 66. Поставте потрібні прийменники до іменників та дайте відповідь на питання:

Куди ви ідете (їдете)?

Україна, море, Карпати, виставка, Крим, музей, гори, річка, стадіон, кіно, театр, концерт, екскурсія, парк, гуртожиток, пляж, стадіон.

Завдання 67. Поставте питання як в зразку.

Зразок: Він іде на стадіон.
Куди він іде?

1. Уранці ми поїхали на виставку. 2. Батько пішов на завод. 3. Діти ідуть у кіно. 4. Увечері туристи підуть на концерт. 5. Завтра ми поїдемо в Карпати. 6. Мати пішла в магазин. 7. Друзі йдуть на пляж. 8. Мій брат поїде відпочивати на море. 9. Вона йде в магазин. 10. Я їду на Україну. 11. Друзі їдуть у село.

Завдання 68. Прочитайте текст. Поставте 10 запитань до тексту.

Мене звати Анас. Це моя група. Тут є студенти з різних країн. Андреа і Сінді приїхали з Еквадору, Муаяд і Луай з Палестини, Мішель і Рене з Камеруну, Мустафа і Мухамед з Сомалі. А з Колумбії тільки один студент – Ернан. Всі вони – мої друзі. Ми зазвичай робимо домашнє завдання разом в гуртожитку, допомагаємо один одному, пояснюємо правила, перекладаємо слова.

Сьогодні в університеті свято – День Студента. Всі веселі й щасливі, тому що в цей день тільки чотири уроки. А потім концерт в актовому залі. Тут будуть виступати викладачі та студенти, директори інститутів і ректор університету. Студенти будуть танцювати й співати, декламувати вірші, жартувати тощо. А глядачі будуть уважно слухати, спостерігати й аплодувати.

Ввечері свято продовжується. Спочатку святкова вечеря в гуртожитку, а потім усі іноземці йдуть на дискотеку.

Як ви думаєте, завтра ми приїдемо вчасно в університет на перший урок?

Завдання 69. Прочитайте речення і зверніть увагу на вживання дієслів.

1. Іноді ми їздимо на заняття на автобусі. Сьогодні ми їдемо туди на машині. Батько їде у відрядження. 2. Ці спортсмени часто літають на змагання до столиці. Цього тижня вони теж летять туди. 3. Ми завжди ходимо у театр разом. Сьогодні я їду в театр один. Мати йде на роботу о пів на восьму. 4. Зазвичай я воджу сина до школи. Сьогодні його веде до

школи моя дружина. 5. Зазвичай я вожу сина до школи на машині. Сьогодні моя дружина везе його до школи на автобусі. 6. Цей корабель завжди плаває у Туреччину. Зараз він теж пливе туди. 7. Я завжди ношу на лекції зошити, книжки й словники. Сьогодні я несу тільки зошити. 8. У парку бігають діти. Діти біжать в кіоск по морозиво. 9. У неділю батько летить за кордон у відрядження. Він літає за кордон кілька разів на рік. 10. По гілці повзе равлик. Равлики дуже повільно повзають.

Завдання 70. Дайте відповіді на питання. Слова з правого стовпчика поставте у правильну форму.

Де лежить ніж?	
Куди офіціант поклав ніж?	стіл
Куди ви поклали свої речі?	
Де лежать ваші речі?	стілець
Куди ти поклала продукти?	
Де лежать продукти?	холодильник
Де можна пообідати?	
Куди ми підемо обідати?	недорогий ресторан
Де вони сьогодні були?	
Куди можна піти поснідати?	нова їдальня
	Куди вони йдуть вечеряти?
Де вони зазвичай ця маленька вечеряють?	кав'ярня
Де ви купуєте продукти?	
Куди поїхала Лариса?	центральний ринок

Завдання 71. Відкрийте дужки та поставте слова у правильній граматичній формі.

1. Я (знати) (декан). 2. Я (вивчати) (українська мова). 3. Він (любити) його (сім'я). 4. Вона (розуміти) (викладач). 5. Ми (бачити) (студенти). 6. Вони (малювати) (малюнки). 7. Ви (розв'язувати) (задачі). 8. Я (розповідаю) (текст). 9. Я (писати) (контрольна робота). 10. Він (читати) (книга і журнал). 11. Вона (їсти) (морозиво). 12. Ми (писати) (стаття). 13. Ти (готувати) (м'ясо). 14. Ви (пити) (мінеральна вода і чай). 15. Ми (любити) (наша) (країна). 16. Я (прати) (одяг). 17. Вони (купувати) (книги). 18. Ти (поважати) (робітники). 19. Ми (дарувати) (подарунки). 20. Він (бачити) (Ірина, Олег, Павло, Микола).

Завдання 72. Прочитайте уважно текст. З'ясуйте зміст нових слів. Поставте запитання до речень. Розкажіть, як ви проводите свій робочий день.

Мій робочий день

Я прокидаюся о сьомій годині ранку, приймаю душ, снідаю та їду на роботу. Працюю вісім годин. Серед дня обідаю в сусідній кав'ярні. Ввечері повертаюся додому автобусом. Вдома вечеряю, дивлюся телевізор, читаю газети. Спати лягаю рано, бо наступного дня знову рано вставати.

Вчора я прокинувся о сьомій годині ранку, прийняв душ, поснідав та поїхав на роботу. Пропрацював вісім годин. Серед дня пообідав у сусідній кав'ярні. Ввечері повернувся додому автобусом. Вдома повечеряв, подивився телевізор, прочитав газети. Спати ліг рано, а наступного дня знову рано встав.

Завдання 73. Поставте подані іменники у знахідному відмінку однини, введіть їх у речення.

Лікар. Лікарня. Анатомія. Студент. Подруга. Година.

Завдання 74. Прочитайте текст і поставте питання до кожного речення, запишіть їх.

Візит до лікаря.

Вчора я ходив у поліклініку. Мене прийняв терапевт у терапевтичному кабінеті. Він дуже уважно оглянув мене, послухав, зміряв тиск. Запитав, на що я скаржуся. Ввечері у мене піднялась температура, почався кашель, нежить.

Надворі холодна зима, бувають морози. Я попросив лікаря виписати мені ефективні ліки, бо не можу довго лежати в ліжку. Терапевт виписав рецепт і порадив займатися ранковою гімнастикою. Я подякував і пообіцяв виконувати його цінні поради.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!

Що болить?

Серце болить.

Голова болить.

Горло болить.

Нога болить.

Що трапилось?

Серце заболіло.

Голова заболіла.

Зуб заболів.

Нога заболіла.

Горло заболіло.

Федір зламав ногу.

Богдан зламав руку.

Завдання 75. Напишіть видову пару до поданих дієслів, утворіть словосполучення „дієслово та іменник“.

Читати/ кого? що? Малювати/ кого? що? Любити/ кого? що? Будувати / що? Нести / що? Вчити/ кого? що?

Завдання 76. Прочитайте і запам'ятайте стійкі словосполучення. Підберіть до них синоніми.

Прийти в себе - отямитися.

Піймати облизня. Байдики бити. Пекти раки. Брати гору. Ловити ґави. Тримати камінь на серці. Сісти в калошу. Брати бога за бороду. Водити хліб і сіль. Узяти втямки.

Завдання 77. Прочитайте текст, складіть до нього план, перекажіть його за планом.

Чимало назв народи світу запозичили з давньогрецької та латинської, колись розвинених мов. Ми так звикли до цих назв, що не завжди замислюємося над походженням таких, наприклад, слів, як школа, інститут, університет, академія, консерваторія, діаграма, цитрусові, ін'єкція, група, поліклініка, амбулаторія, хірург, спирт, бинт... Серед запозичених слів багато таких, що стали міжнародними термінами. У кожній мові вони вживаються у дещо зміненій формі - залежно від граматичних особливостей і законів вимови мови.

Слово „аптека“ довго мандрувало, поки дійшло до нас: у XVI столітті російська й українська мови запозичили його з польської, куди воно потрапило через німецьку з латинської. Та, правду кажучи, й сама латинська мова взяла його з грецької. Там це слово означало „склад“, „комора“.

Слово „вата“ теж іншомовне. Років 200 тому воно з'явилося в нас на основі німецького, що виникло внаслідок переоформлення французького, де воно

означало „гуска". Очевидно, слово „вата" спочатку означало гусячий пух, потім - „пух" взагалі і, нарешті, - „пухнастий матеріал з бавовни".

(За творами Євгенії Чак)

Прочитайте і запам'ятайте слова. Перекладіть їх рідною мовою, запишіть у словничок.

Чимало, запозичили, особливості, мандрувати, потрапити, з'явитись, матеріал.

Завдання 78. Уявіть, що ви - лікар. Порадьте, що треба робити хворому, якщо у нього:

Болить горло	Відпочивати
Болить голова	Пити (що?)
Висока температура	Звернутись до лікаря (якого?)
У нього кашель	Зміряти тиск
У нього нежить	Лягти в ліжку
	Купити ліки
	Тепло одягнутись

НАБІР ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКРЕТНИХ ЦІЛЕЙ

1	Оберіть правильний варіант:	А) Студенти перекладають текст. Б) Він купує шапка. В) Лікар оглядає хворий.
2	Оберіть правильний варіант:	А) Ніна купує ліків. Б) Я зустрічаю в університеті викладач. В) Сергій думає про зустріч.
3	Оберіть правильний варіант:	А) У школі ми вивчали фізика. Б) Вони співали пісня. В) Вона зустріла подругу.
4	Вкажіть рядок, у якому всі іменники вжиті у знахідному відмінку:	А) друга, викладача, ректора, декана; Б) стіл, гора, Тернопіль, слово; В) старість, схід, зірка, брата.
5	Вкажіть рядок, у якому всі іменники вжиті у знахідному відмінку:	А) рахунок, вечір, солдата, роботу; Б) сонце, масло, моста, ліс; В) подруги, курки, книжки, професора.
6	Щодня на заняттях можна бачити....	А) іноземні студенти Б) іноземним студентам В) іноземних студентів
7	Я бачив....	А) твій новий друг Б) твого нового друга В) твоєму другу
8	Я часто думаю про....	А) мами Б) мама В) маму
9	Коли ви були у театрі?	А) в суботу Б) в субота В) в суботи
10	Куди вони йдуть вечеряти?....	А) в кав'ярні Б) в кав'ярня

ТЕМА 12. РОДОВИЙ ВІДМІНОК

МЕТА: ознайомити із правописом іменників II відмінив родовому відмінку, вчити використовувати орфографічний словник для визначення закінчень іменників чоловічого роду в родовому відмінку однини; з граматичною формою іменників жіночого роду в родовому відмінку, розвивати вміння пояснювати закінчення іменників жіночого роду в даній формі за допомогою засвоєного правила; правильно вживати відмінкові форми іменника в усному і писемному мовленні.

ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

Студент повинен вміти:

1. Знаходити слова в родовому відмінку.
2. Ставити слова та словосполучення в родовий відмінок однини і множини.
3. Правильно використовувати родовий відмінок в усному та писемному мовленні.

Студент повинен знати:

1. Правила написання закінчень –а(-я); –у(-ю) іменників чоловічого роду залежно від лексичного значення. *Все, що конкретне, можна полічити – має закінчення –а(-я) в родовому відмінку однини, все, що абстрактне, до чого не можна доторкнутися, – закінчення –у(-ю).*
2. Правила написання іменників жіночого роду в родовому відмінку.
3. Відмінкові форми іменника в усному та писемному мовленні.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАТЬ, УМІТЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І.З., Сегень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців: Посібник для слухачів підготовчих відділень і факультетів. - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999.
2. Зайченко Н. Ф. Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення / Зайченко Н. Ф., Воробйова С. А. – К: Знання України, 2005.
3. Майданюк І.З., Лазарчук Л.Ю. Українська мова. Збірник вправ і завдань (робочий зошит для студентів-іноземців): Частина 1. – Тернопіль: Мандрівець, 2005 – 120 с.
4. Тишковець М.П., Кривоус М.Б. Тести з української мови як іноземної. – Тернопіль, 2007. – 162 с.
5. Альбіна С.В., Оникович Г.В., Шатенко Я.С.-М. Українська мова для іноземних студентів: початково-предметні курси. – Київ, 1998. – 150с.
6. Джура М. Вивчаймо українську мову. – Львів, 2007.– 210 с.
7. Кривоус М. Б., Тишковець М. П. Українська мова як іноземна у кросвордах. – Тернопіль, 2008. – 32 с.
8. Палінська О. Крок-1 (рівень А1-А2). Українська мова як іноземна: книга для студента / Олеся Палінська, Оксана Туркевич. – Львів: Артос, 2011. – 100 с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

Родовий відмінок відповідає на питання кого? чого?

ВІДМІНОК	ЗНАЧЕННЯ	ПРИКЛАДИ
РОДОВИЙ	1) суб'єкта	1) виступ академіка
	2) об'єкта	2) не боятися дощу
	3) ознаки	3) хатина зайчика
	4) обставини (час, місце, причина, спосіб дії)	4) кататися протягом дня, стати біля столу, замовкнути від несподіванки, сміятися до сліз

ОРІЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Розберіть теоретичні питання теми і виконайте наступні завдання.

Завдання 1. Закінчіть речення. Використовуйте Знахідний та Родовий відмінки.

1. (квиток) Мама має ... , а тато не має.... 2. (грушка) Таня має ... , а Леся не має... . 3. (авто) Олесь має..., а Мирон не має.... 4. (рушник) Віра має..., а Дмитро не має.... 5. (мило) Максим має ... , а Тереза не має ... 6. (школа) Це місто має ... , а те місто не має 7. (вітальня) Ірина має..., а ми не маємо 8. (пара) Дідо має ... , а бабуся Тамара не має 9. (дзеркало) Мій дядько має ... , а моя тітка не має 10. (список) Тарас має ... , а мама не має ...

Завдання 79. Скажіть, кого або чого тут немає.

Тут немає ...

а) зошит, підручник, словник, журнал, телевізор, календар, ліфт, готель, молоко, місце, юнак, студент, викладач, секретар, лікар

б) вікно, місце, море, село, речення

в) книжка, лінійка, кава, машина, полиця, аптека, бібліотека, лікарня, медсестра, дівчина, студентка, викладачка, бабуся

г) дівча, маля, лоша, теля, цуценя, ім'я

д) столи, книжки, зошити, словники, журнали, телевізори, готелі, місця, студенти, студентки, машини, автобуси, заводи, парки, магазини, аптеки, лікарні, бабусі, дідусі

Завдання 80. Поставте іменники в дужках у родовому відмінку.

Зразок: У (друг) є собака. У друга є собака.

1. У (Галина) є словник. 2. У (викладач) є вільний час. 3. У (Джон) є наречена. 4. У (Олена) є комп'ютер. 5. У (Сергій) є машина. 6. У (Ахмед) є брат. 7. У (Марія) є підручник. 8. У (друг) є телефон. 9. У (студенти) сьогодні є екзамен. 10. У (дівчата) є гроші. 11. У (дитина) є іграшка.

Завдання 81. Поставте іменники в дужках у родовому відмінку.

Зразок: У (друг) немає (собака). У друга немає собаки.

1. У (Марина) немає (словник). 2. У (декан) немає (час). У (Ахмед) немає (гроші). 3. У (Том) немає (друзі). 4. У (Андрій) немає (подруга). 5. У (Ганна) немає (брати і сестри). 6. У (батьки) немає (машина). 7. У (сусід) немає (телефон). 8. У (студенти) сьогодні немає (фізика). 9. У кав'ярні сьогодні немає (кава). 10. В магазині немає (морозиво). 11. У (декан) сьогодні немає (час).

Завдання 82. Складіть речення.

Зразок: Максим – немає – ноутбук. – У Максима немає ноутбука.

1. Перекладач – немає – досвід. 2. Ірина – немає – парасолька. 3. Секретарка – немає – робота. 4. Спортсмен – немає – тренування. 5. Ахмед – немає – віза. 6. Андрій – немає – голос. 7. Актор – немає – талант. 8. Олена – немає – мрія. 9. Бабуся – немає – ліки. 10. Том – немає – гітара.

Завдання 83. *Складіть речення.*

Зразок: Ганна – немає – кішка – але є – собака. – У Ганни немає кішки, але є собака.

1. Марія – немає – комп'ютер – але є – факс. 2. Стас – немає – факс – але є – ноутбук. 3. Антон – немає – машина – але є – велосипед. 4. Марта – немає – велосипед – але є – машина. 5. Дідусь – немає – парасолька – але є – плащ. 6. Бабуся – немає – плащ – але є – парасолька.

Завдання 84. *Складіть речення.*

Зразок: Андрій – плащ, парасолька (+),

Марина – (-).

У Андрія є і плащ, і парасолька. А у Марини немає ані плаща, ані парасольки.

1. Максим – комп'ютер, принтер (+), Дарина – (-). 2. Андрій – фотокамера, відеокамера (+), Ніна – (-). 3. Ліда – градусник, ліки (+), Том – (-). 4. Олена – брати, сестри (+), Наталка – (-).

Завдання 85. *Відповідайте на питання, слова в дужках ставте у родовий відмінок.*

1. У кого є квитки до театру? (батько й мама) 2. У кого немає грошей? (друг) 3. У кого завжди є червона ручка? (викладачка) 4. У кого немає сьогодні математики? (друзі) 5. У кого є новий комп'ютер? (Антон та Сергій) 6. У кого сьогодні немає часу? (Надія та Максим) 7. У кого є новий журнал? (подруга) 8. У кого є маленька донька? (Ганна Петрівна) 9. У кого немає машини? (дядько) 10. У кого є квитки на літак? (Том і Наталка).

Завдання 86. *Дайте відповіді на питання, вживайте інформацію в дужках.*

1. Чого немає на вулиці? (автобус, тролейбус, трамвай, машина, аптека, стадіон) 2. Чого немає в кіоску? (книги, газети, журнали) 3. Чого завтра не буде в клубі? (лекція, концерт) 4. Чого не було в буфеті? (сигарети, жуйка, цукерки, печиво) 5. Чого немає в холодильнику? (м'ясо, сир, ковбаса, молоко, риба, яйця) 6. Чого ви не їсте вранці? (бутерброд, яєшня, йогурт, сир, ковбаса) 7. Чого ви не п'єте вранці? (чай, кава, молоко) 8. Чого ви не їсте на обід? (суп, макарони, рис, картопля, м'ясо, риба) 9. Чого ви не їсте ввечері? (сир, картопля, котлети) 10. Чого ви не п'єте у кав'ярні? (чай, кава, сік, коктейль, вода). 11. Чого немає у квартирі? (телефон, холодильник, килим) 12. Чого немає у місті? (стадіон, басейн) 13. Чого немає у вашому будинку? (ліфт, гараж) 14. Чого немає у цьому селі? (школа, кінотеатр, лікарня).

Завдання 87. *Читайте без чого не буває чого. Поміркуйте і запишіть ваші варіанти.*

1. Без чого не буває річки? Річки не буває без берегів, без води, без піску, без течії.

2. Без чого не ростуть гриби? Гриби не ростуть без дощу, без землі, без тепла.

3. Без чого не буває казки? Казки не буває без фантазії, без слів, без бабусі, без уяви, без початку, без кінця.

4. Без чого не буде зими? Зими не буде без снігу без холоду без катання на санках, без ковзанів, без лиж.

5. Без чого не буває свята? Свята не буває без мам, без пісні, без подарунків, без грошей, без друзів, без цукерок.

Завдання 88. Дайте відповіді на питання, підкреслені іменники замініть особовим займенником.

Зразок: У Ганни є телефон? – Так у неї є телефон.

1. Сьогодні у студентів групи № 3 є фізика? 2. У Амїра є українсько-арабський словник? 3. У Марти є новий журнал «Наталі»? 4. У друзів є квитки на концерт? 5. У батька є нова машина? 6. У студентки в суботу є пари? 7. У Тома є мобільний телефон?

Завдання 89. Пишіть речення. Слова в дужках ставте у правильну форму.

1. У (вона) є червона ручка. 2. У (ми) є сьогодні пари в академії. 3. У (він) немає сестри. 4. У (ви) є в кімнаті комп'ютер? 5. У (вони) є сьогодні контрольна робота. 6. У (ти) є Інтернет у кімнаті? 7. У (я) є молодша сестра.

Завдання 90. Замість крапок пишіть займенники у правильній формі.

1. Марія показувала нам альбом. У ... дуже гарні фото. 2. Ганна йде на виставку? У ... є квиток? 3. Батьки знають про твої справи? У ... є твій номер телефону? 4. Друзі знають, де ти живеш? У ... є твоя адреса? 5. Це моя подруга. У ... є гарна домашня бібліотека. 6. Це наша викладачка. У ... є словник. 7. Ми вивчаємо українську мову. Щодня у ... є диктант. 8. Ви вивчаєте фізику? У ... є підручник? 9. Мого сусїда звать Володимир. У ... є сучасна відеокамера. Зараз ... немає вдома. 10. Мою сестру звать Віра. ... немає зараз вдома. У ... зараз побачення.

Завдання 91. Прочитайте діалоги. Зверніть увагу на вживання дієслів.

- 1) – Ахмед має телефон?
– Так, у нього є телефон.
– А Джон?
– Ні, у Джона немає телефона.
- 2) – Олено, у тебе є брат?
– Так, є.
– А сестра?
– Ні, немає.
- 3) – У вас є сьогодні фізика?
– Ні, у нас немає фізики.
– А коли буде фізика?
– Фізика буде в середу.
- 4) – Азіз, у тебе є паспорт?
– Ні, у мене немає паспорта.
– Чому?
– Мій паспорт у деканаті.

Завдання 92. Дайте відповіді на питання за зразком.

Зразок: – Павло зараз на уроці? – Ні, його сьогодні немає.

1. Батько сьогодні вдома? 2. Професор в університеті? 3. Ганна в лікарні? 4. Вони зараз у класі? 5. Твої друзі вдома? 6. Василь зараз у їдальні? 7. Борис зараз у гуртожитку? 8. Лікар у кабінеті? 9. Ваша наречена зараз вдома? 10. Батьки відпочивають у вітальні? 11. Ало, скажіть будь ласка, Стас вдома? 12. Ало, скажіть, будь ласка, Марина й Наталка у кабінеті?

Завдання 93. Прочитайте речення. Зверніть увагу на наявність чи відсутність дієслова бути у теперішньому часі.

1. Тома немає вдома. У нього побачення. 2.– Де твій брат? – У нього тренування. 3. – У тебе є сьогодні лекції? – Ні, у мене сьогодні вихідний. 4.

У нашого викладача сильний характер. 5. У Марини великі зелені очі й довге світле волосся. 6. У нього велика дружна родина. 7. У нього в диктанті багато помилок. 8. – Як у тебе справи? – Дякую, у мене все добре. 9. – Студенти, у вас є питання до професора? – Так, у мене є одне питання. 10. У цього співака чудовий голос. 11. У бабусі погана пам'ять.

Завдання 94. Дайте негативну відповідь на питання.

1. У вас була сьогодні лекція? 2. У них будуть завтра збори? 3. У тебе була в неділю екскурсія? 4. Завтра у клубі буде концерт? 5. У неї вчора було побачення? 6. У студентів є іспити сьогодні? 7. У четвер у нього буде консультація? 8. У нас є сьогодні математика? 9. У декана був сьогодні час? 10. У вас будуть в неділю змагання? 11. У тебе в кімнаті є Інтернет? 12. У вас є зараз гроші?

Завдання 95. Дайте відповіді на питання за зразком.

Зразок: – Чому ти не пишеш вправу? – Я не пишу, тому що у мене немає ручки.

1. Чому ти не була вчора на зборах? 2. Чому ти не був у суботу в театрі? 3. Чому він не дивиться слова у словнику? 4. Чому вона не слухає музику? 5. Чому ти не йдеш у кіно? 6. Чому ти не читаєш? 7. Чому ти не купуєш каву? 8. Чому ви не йдете сьогодні в академію? 9. Чому батьки не купують машину? 10. Чому він не йде в лікарню? 11. Чому Максим не їде у Німеччину? 12. Чому ти не робиш бутерброд? Слова для довідок: уроки, гроші, час, температура, радіо, хліб, квиток, віза, журнал, словник, настрій, можливість.

Завдання 96. Виконайте вправу за зразком.

Зразок: Марина – машина. У Марини ніколи не було машини.

1. Максим – температура. 2. Том – костюм. 3. Наталка – мрія. 4. Я – депресія. 5. Ліда – акцент. 6. Антон – гроші. 7. Ми – секрети. 8. Він – друзі. 9. Вона – вороги. 10. Батьки – яхта. 11. Дядько – мотоцикл. 12. Тітка – велосипед.

Завдання 97. Порівняйте Львів і ваше рідне місто. Напишіть, що є у Львові, а чого немає. Що скоро буде і т. д.

У Львові є	А у моєму рідному місті немає
У Львові немає	А у моєму рідному місті є
У Львові скоро буде	У моєму рідному місті скоро буде
У Львові ніколи не було	У моєму рідному місті ніколи не було

Завдання 98. Дайте відповіді на питання.

1. Якого студента сьогодні немає в класі? (іноземний) 2. Якого соку немає в нашому буфеті? (яблучний) 3. Якого завдання немає у студента? (домашнє) 4. Якого телефону немає у бабусі? (мобільний). 5. Якого залу немає в гуртожитку? (спортивний) 6. Якої сестри немає у Ганни? (молодша) 7. Яких підручників немає у студента? (нові) 8. Якої ручки немає у Джона? (червона).

Завдання 99. Слова в дужках напишіть у правильній формі.

1. У ... (мій товариш) є ... (сучасний ноутбук). 2. У ... (наша викладачка) сьогодні немає ... (вільний час). 3. У ... (мої сусіди) є ... (сьогоднішні газети). 4. У цьому місті немає ... (ботанічний сад і оперний театр). 5. У ... (Марина) немає ... (синій олівець). 6. У ... (старша сестра) є ... (велика валіза). 7. У ... (іноземні студенти) сьогодні немає ... (домашнє завдання). 8. У ... (ця дівчина) немає ... (старший брат). 9. У ... (це маля) є новий м'яч.

Завдання 100. Розкрийте дужки та запишіть речення.

Я люблю читати книжки (іноземні письменники). У школи учні читають багато (цікаві твори) (письменники) (різні країни) (світ). Зараз у Львові є багато (дорогі перукарні), (вишукані салони) краси. Мій друг не любить читати (любовні романи). Зараз у мене мало (хороші друзі).

Завдання 101. Запишіть словосполучення в родовому відмінку однини. Складіть з ними речення, використавши дієслова:

бачити, розуміти, куштувати, купувати, читати, знати, вибрати, шукати, зустрічати, мама, пити, вивчати, досліджувати.

Високий студент, м'який рушник, високий хлопець, малий предмет, сильний мороз, далекий Ліван, його кіт, глибокий океан, цікавий фільм, довгий коридор, смачний суп, голосний сміх, вільний народ, хімічний аналіз, мій батько, квадратний метр, паперовий носовичок, університетський гуртожиток, старий сад, гірський маршрут.

Завдання 102. Дайте негативну відповідь на питання.

Зразок: – У Іванка є старший брат? – Ні, у нього немає старшого брата.

1. У Максима є тлумачний словник? 2. У Марти є вільний час? 3. У матері є нова сукня? 4. У Ірини є знайомий лікар? 5. У лаборанта є свій кабінет? 6. У Максима є новий телефон? 7. У Марини є сучасний ноутбук? 8. У Сашка є домашнє завдання? 9. У студентів є студентські квитки? 10. У тебе є чистий зошит? 11. У вашому студентському клубі є музичні інструменти? 12. У вашого брата є нова червона машина? 13. У вас є маленьке кошєня? 14. Ти знаєш її прізвище та ім'я?

Завдання 103. Прочитайте речення, зверніть увагу на вживання іменників у родовому відмінку на позначення власника предмета.

Телефон Андрія лежить у кишені. Чий телефон лежить у кишені?

Ручка Ольги лежить у сумці. Чия ручка лежить у сумці? Чашка Марії стоїть на столі. Чия чашка стоїть на столі? Пальто моєї матері висить у шафі. Чие пальто висить у шафі? Книжки моїх батьків стоять на полиці. Чії книжки стоять на полиці?

Завдання 104. Дайте відповіді на запитання, використовуйте слова в дужках.

1. Чия це кімната? (Ахмед і Джон) 2. Чий це олівець? (студентка) 3. Чия це тарілка? (Лідія) 4. Чий це журнал? (наш викладач) 5. Чий це капелюх? (Андрій) 6. Чие це місце? (моя подруга) 6. Чие це фото? (батько і мама). 7. Чії це речі? (мої сусіди) 8. Чий це комп'ютер? (наші друзі) 9. Чії це ліки? (наш дідусь) 10. Чия це парасолька? (ця жінка) 11. Чий це ноутбук? (мій товариш).

Завдання 105. Напишіть речення за зразком. Слова в дужках ставте у потрібну форму.

Зразок: На столі (викладач) лежать журнал, ручки, підручник, папери. – На столі викладача лежать журнал, ручки, підручник, папери.

1. На другому поверсі розташований кабінет (наш декан). 2. Ось альбом (мій товариш). 3. Ми бачили в музеї картини (цей відомий художник). 4. У цій кімнаті живе подруга (Андрій). 5. У гаражі стоїть машина (мої батьки). 6. На стіні висить фотографія (його подруга).

Завдання 106. Поставте питання як в зразку.

Зразок: Це син сестри. Чий це син?
Я зустрів сина сестри. Чийого сина я зустрів?
Це дочка брата. Чия це дочка?

1. Це село дядька. 2. Ми зустріли брата подруги. 3. Це журнал сестри. 4. Ми зустріли подруг сестри. 5. Це будинок учителів. 6. Туристи бачили будинок лікарів. 7. Це дочка знайомого. 8. Діти читали книжку батька. 9. Мама любить друзів сина. 10. Ми любимо вірші Шевченка. 11. Вони чекають подруг сестри. 12. Я маю фото сусіда.

Завдання 107. *Поставте питання як в зразку.*

Зразок: Я зустрів подруг. Кого я зустрів? Це сумки подруг. Чиї це сумки?

1. Ми чекаємо на брата. 2. Це книжка брата. 3. Я бачив дочку брата. 4. Іван запросив друзів. 5. Ми любимо друзів сина. 6. Це будинок друзів. 7. Я люблю сестру. 8. Він любить сестер. 9. Тут кімната сестри. 10. Тут живе сестра.

Завдання 108. *Відкривайте дужки та ставте слова в Родовому відмінку як в зразку.*

Зразок: Це син (мій друг). Це син мого друга.

1. Це кімната (мій батько). 2. Я давно не бачив сина (твоя сестра). 3. Олесь – син (Джон). 4. Брат читав про клініку (їхній дядько). 5. Павло – брат (Галина). 6. Ми бачили фото (його молода дружина). 7. Тут живе сім'я (українська поетеса). 8. Ми читаємо лист (наші друзі). 9. Ми слухали концерт (молоді українські співаки).

Завдання 109. *Відкривайте дужки та ставте слова в Родовому відмінку.*

1. Учора ми ходили на концерт (українська пісня). 2. Я люблю вірші (українські поети). 3. Вчора виступали актори (наш театр) і студенти (наш університет). 4. Учні запросили на зустріч працівників (автомобільний завод). 5. Сьогодні Майкл має урок (українська мова). 6. Ми купили карту (Україна). 7. Дядько розповів про життя (старе село).

Завдання 110. *Складіть діалог як показано в зразку.*

Зразок: Мій брат – стоматолог. Кого він бачив? Він бачив мого брата – стоматолога. Про кого він розповідав? Він розповідав про мого брата – стоматолога.

1. Це наша мама Марія. 2. Це іноземні студенти. 3. Твій брат – фармацевт. 4. Моя сестра – викладач. 5. Це ваш батько. 6. Це їхня бабуся. 7. Це її син. 8. Це наш викладач.

Завдання 111. *Відповідайте на питання, використовуючи слова в дужках.*

Зразок: Чий це дім? (мій батько). Це дім мого батька.

1. Чий це стіл? (мій брат) 2. Чия це кімната? (твій дядько). 3. Чиє це фото? (мій син) 4. Чиї це діти? (мій друг) 5. Чий це журнал? (моя дружина) 6. Чия це книга? (твоя дочка) 7. Чиє це пальто? (ваша тітка). 8. Чиї це квіти? (наша сусідка)

Завдання 112. *Прочитайте речення. Зверніть увагу на вираження ознаки предмета за допомогою іменників у родовому відмінку.*

Урок історії буде в четвер. Який урок буде в четвер? Карта України висить у нашій аудиторії. Яка карта висить в аудиторії? Кафе академії дуже затишне. Яке кафе дуже затишне? Великі супермаркети цілодобово. Які супермаркети працюють цілодобово?

Завдання 113. *Прочитайте речення, поставте питання до підкреслених слів.* 1. Студенти академії вивчають різні предмети. 2. Ось комендант гуртожитку № 5. 3. Декан факультету часто робить оголошення. 4. Викладач групи перевіряє домашнє завдання. 5. Бібліотека академії знаходиться на першому поверсі. 6. Магазин взуття знаходиться недалеко. 7. У розкладі занять є урок математики. 8. Я люблю книжки цього письменника. 9. Ми були на концерті джазової музики. 10. Операцію

буде робити головний лікар міської лікарні. 11. Моя сестра – учениця десятого класу. 12. Це академія міського господарства. 13. Дайте мені список іноземних студентів. 14. Том – студент підготовчого факультету.

Завдання 114. Слова у дужках поставте у правильну форму.

1. Париж – столиця ... (Франція). 2. Я люблю музику ... (сучасні композитори). 3. Ви знаєте, де знаходиться магазин ... (дитяча книга)? 4. Ось новий корпус ... (наш університет). 5. Це зупинка ... (п'ятий трамвай). 6. Іванко – учень ... (восьмий клас). 7. Це новий декан ... (наш факультет). 8. Вони відпочивають на березі ... (Чорне море). 9. Ввечері я йду на концерт ... (класична музика). 10. Де знаходиться театр ... (опера та балет)?

Завдання 115. Із слів у дужках утворіть словосполучення і поставте їх у правильну форму. Якщо треба, використайте прийменники.

Зразок: Я не чув ... (питання/журналіст) – Я не чув питання журналіста.

1. У мене немає ... (телефон/директор). 2. Ви знаєте ... (дружина/колега)? 3. Ми живемо ... (будинок/дідусь). 4. Я читаю ... (життя/поет). 5. У мене немає ... (адреса/магазин). 6. Я люблю ... (дочка/сусіди). 7. Вона працює ... (фірма/чоловік). 8. Викладач відповідає ... (питання/студенти). 9. Батько мріє ... (успіх/син). 10. Де можна купити ... (карта/Харківська область)? 11. Марина вчиться ... (факультет/філологія). 12. Я ще не знаю ... (подруга/сестра). 13. Мама ставить на стіл ... (пляшка/молоко). 14. Я не бачив сьогодні ... (завідувач/кафедра).

Завдання 116. Дайте відповіді на питання за зразком.

Зразок: – Це твоя газета? (Борис). – Ні, це газета Бориса.

1. Це твоє місце? (мій товариш) 2. Це твої речі? (мої сусіди) 3. Це твоя кімната? (моя молодша сестра Ліда) 4. Це ваша машина? (мої батьки) 5. Це твій підручник? (наша викладачка) 6. Це твоя машина? (наш професор).

Завдання 117. Дайте відповіді на питання за зразком.

Зразок: – Які студенти були на екскурсії? (підготовчий факультет) – На екскурсії були студенти підготовчого факультету.

1. У якому магазині ти купив підручник? (медична книга) 2. Які вірші ти любиш? (російські поети) 3. Яку музику ти любиш? (цей композитор) 4. Яка це студентка? (наша група) 5. На яких вулицях ви гуляєте? (Харків) 6. Які це викладачі? (наша академія) 7. Який (з чого) у вас урок зараз? (українська мова) 8. У якому зошиті ти пишеш? (граматика) 9. Чий виступ ви слухали? (новий ректор).

Завдання 118. Поставте іменники з дужок у Родовому відмінку, вживаючи закінчення –а (-я) або –у (-ю). Поясніть вживання відповідного закінчення.

1. Ми слухали виступ (Президент). 2. Дайте мені, будь ласка, склянку (сік). 3. Я хочу купити кілограм (сир). 4. Бейрут - столиця (Ліван). 5. Ми студенти (університет). 6. Це будинок (гуртожиток). 7. Мій брат - робітник (завод). 8. Ми дивилися концерт артистів (театр). 9. Це кімната (Самір). 10. Його брат директор (банк). 11. Ми прочитали наказ (директор). 12. Ми вивчаємо будову (атом). 13. Вранці я випив чашку (чай). 14. Це парк (відпочинок). 15. Деревя (парк) дуже великі. 16. Я люблю оглядати зали (музеї). 17. Мешканці (Дамаск) дуже люблять своє місто. 18. Він виконав поради (лікар). 19. Це фотографія сім'ї (Сергій Миколайович). 20. Це карта (Іран).

Завдання 119. Допишіть закінчення іменників.

1. На вечорі ми познайомились з письменником-автором роман... . 2. Галя читала нам вірші поет 3. Ми оглянули станції метрополітен 4. Це молекула азот... . 5. Тут знаходиться бібліотека інститут... . 6. Студенти

почали вивчення головного закон... України. 7. Я люблю вулиці Києв. 8. Київ стоїть на березі Дніпр... .

Завдання 120. *Змініть речення за зразком.*

Зразок. Богдан вчиться на четвертому курсі на економічному факультеті в політехнічному університеті. (Студент)

Богдан – студент четвертого курсу економічного факультету політехнічного університету.

1. Тарас навчається на третьому курсі на історичному факультеті у Київському національному університеті. (студент)
2. Оксана навчається на другому курсі на юридичному факультеті у Києво-Могилянській академії. (студентка)
3. Петро навчається в десятому класі у середній школі. (учень)
4. Наталка вчиться у восьмому класі у технічному ліцеї. (учениця)
5. Микола Петрович працює на економічному факультеті у Львівському університеті. (декан)
6. Мій старший брат працює в дитячій лікарні. (лікар)
7. Його батько працює на Дніпропетровському машинобудівному заводі. (інженер)

Завдання 121. *Дайте відповіді на питання, використовуючи прикметники та присвійні займенники.*

1. Кого вчора не було у класі?
2. Кого ви бачили вчора у центрі?
3. Де живуть іноземні студенти?
4. Чого ви не любите у Львові?
5. Що ви любите у Львові?
6. Звідки ви приїхали?
7. Де навчаються студенти вашої групи?
8. На якому факультеті вони навчаються?

Завдання 122. *Складіть та запишіть речення:*

Я студент....

ЛНМУ імені Данила Галицького

Я навчаюсь....

Зараз студенти живуть...

українське старе мальовниче місто
Львів

Мої друзі не знають....

Я люблю....

Завдання 123. *Виконайте за зразком.*

Зразок. – Наш викладач зараз в аудиторії?
- Ні, нашого викладача зараз немає в аудиторії.
(-Ні, його зараз немає в аудиторії).

1. Євген Федорович зараз на роботі? 2. Головний інженер на заводі? 3. Молода актриса зараз у театрі? 4. Ваша мама вдома? 5. Його молодший брат у школі? 6. Їхня сестра в бібліотеці?

Завдання 124. *Виконайте за зразком.*

Зразок. – Наш новий студент був сьогодні на лекції?
- Ні, нашого нового студента не було на лекції.
(-Ні, його сьогодні не було на лекції).

1. Їхній учитель був у четвер на екскурсії? 2. Твоя сестра була вчора у школі? 3. Головний лікар був учора в лікарні? 4. Наш іноземний аспірант був сьогодні в лабораторії? 5. Його маленький син був у суботу в цирку? 6. Її шкільна подруга була минулого тижня на вечорі?

Завдання 125. *Замініть стверджувальні речення на заперечні.*

Я бачив цей фільм. Я не бачив цього фільму.

1. Я читав цю книжку. 2. Я знаю цю гарну дівчину. 3. Я купив цей підручник. 4. Я виконав це завдання. 5. Він зустрів свою старшу сестру. 6. Вони прочитали важкий текст. 7. Вона зробила домашню роботу. 8. Журналіст написав нову статтю. 9. Я люблю це велике місто.

Завдання 126. Закінчіть речення як у зразку.

Сергій - мій молодший брат. Він - студент. У нього є гарний друг. Сергій часто розповідає про нього. Зараз його немає в Києві.

1. Ганна - лікар. ... любить свою професію. ... є шкільна подруга. Ганна завжди згадує звати Оксана. ... не було в інституті. 2. Олесь - перекладач. ... має багато роботи. ... немає вільного часу. Друзі часто запитують Але ... немає вдома. 3. Марія - моя подруга. Я часто думаю Вчора ... не було на уроці. ... була хвора. ... був грип.

Завдання 127. Поставте слова із дужок у правильній формі.

1. Нам сподобався виступ (молоді артисти і артистки). 2. У цьому маленькому місті немає (великі театри). 3. Я вже бачив багато (історичні музеї). 4. Учитель із задоволенням слухав відповіді (свої учні). 5. На заводі ми бачили фотографії (найкращі робітники та робітниця). 6. Ми чекали на приїзд (наші батьки) 7. Я люблю читати листи (мої шкільні друзі та подруги) 8. У цьому будинку немає (темні вікна). 9. У тебе немає (всі потрібні речі). 10 На стіні висіла фотографія (їхні діти). 11. Учні (міські школи) беруть участь у змаганнях з футболу. 12. На стадіоні не було (гарні місця). 13. Я знаю назви (усі українські міста). 14. Влітку люди відпочивають на берегах (теплі моря). 15. Сьогодні ще не було (вечірні газети). 16. Професор уважно слухав мрії (майбутні лікарі).

Завдання 128. Дайте заперечну відповідь на запитання.

1. Чи будуть завтра практичні заняття з біології? 2. Чи будуть наступного тижня контрольні роботи з української мови? 3. Чи є у цій кімнаті письмові столи і книжкові шафи? 4. Чи були в його роботі серйозні помилки? 5. Чи є у вас знайомі українські хлопці та дівчата? 6. Чи є у вашого друга теплі речі? 7. Чи були на спектаклі вільні місця? 8. Чи знаєте ви всі київські вулиці?

Завдання 129. Дайте відповіді на запитання, вживаючи слова в дужках.

1. Чия це кімната? (мої друзі) 2. Чиї це книжки? (наші викладачі) 3. Чий це будинок? (його товариші) 4. Чиє це місце? (їхні інститутські друзі) 5. Чию музику ви слухали? (молоді композитори) 6. Чиї книжки ви читали? (ці відомі письменники) 7. Чієму успіху ви радієте?(наші молодші брати і сестри).

Завдання 130. Слова в дужках поставте у правильну форму (уважно стежте за числом іменників).

1. У мене багато ... (брати, сестри, друзі). 2. Друзі завжди купують багато ... (книжки, диски, фрукти). 3. У цьому місті багато ... (парки, сади, вулиці, площі). 4. У нашій академії багато ... (аудиторії, кабінети, коридори, студенти, викладачі). 5. На цій вулиці мало ... (дерева, квіти, машини). 6. Скільки у тебе є ... (гроші, час, зошити)? 7. У музеї висять кілька ... (картини, портрети) цього художника. 8. Ми відпочиватимемо кілька ... (дні, тижні, години, хвилини). 9. У морській воді багато ... (сіль). 10. В Україні багато ... (залізо, вугілля). 11. У цьому році було багато ... (сніг, дощі). 12. У цьому районі декілька ... (нічні клуби).

Завдання 131. Складіть словосполучення і запишіть.

(Тарілка, суп); (половина, яблуко); (чашка, кава); (шматок, хліб); (1 метр, стрічка).

Завдання 132. Утворіть словосполучення. Слова з правого стовпчика поставте у правильну форму.

Зразок: порція морозива, пакет морозива

пакет, упаковка, пляшка, банка, мішок, коробка, порція, шматок, кілограм, літр	морозиво, картопля, вино, сірники, цукерки, цукор, сало, молоко, сіль, макарони, огірки, сигарети, хліб, ковбаса, піца, цибуля, сік
--	---

Завдання 133. Скажіть, що ви бачите у кухні – у холодильнику, у шафі, на столі, на полиці. Слова в дужках поставте у правильну форму.

1. У холодильнику лежить півкілограма ... (шинка), триста грамів ... (сир), упаковка ... (масло), десяток ... (яйце). 2. На столі стоїть пляшка ... (вино), поруч лежить коробка ... (шоколадні цукерки). 3. На полиці стоїть упаковка ... (зелений чай) і (бразильська кава). 4. У шафі лежить кілограм ... (макарони), пакет ... (рисова крупа). 5. На полиці лежить упаковка ... (серветки), декілька ... (лимон), півтора кілограма ... (банани).

Завдання 134. Закінчіть речення. Поставте слова в дужках у правильній формі.

Зразок: У мене є 1 (брат). У мене є один брат.

1. У мене є 1 (сестра). 2. У Петра є 2 (сестра). 3. У тебе є 5 (зошит). 4. У нас є 4 (квиток). 5. У мене є 3 (брат). 6. У них є 8 (студент). 7. Тут є 10 (студентка). 8. Ця книжка має 27 (сторінка).

Завдання 135. Поставте слова в дужках у правильній формі.

- Скільки часу ви живете в Києві?
- 5 (місяць).
- А ваш брат?
- 2 (рік).
- Скільки (рік) ви будете навчатися в інституті?
- 6 (рік).
- Як довго ви вивчаєте українську мову?
- 2 (місяць) і 3 (тиждень).
- Скільки у вас (брат) і (сестра)?
- 2 (брат) і (сестра)?
- А у вашого друга?
- У нього 5 (молодший брат).

Завдання 136. Дайте відповіді на запитання. Спитайте сусіда і запишіть.

1. Скільки у вас зараз книжок? 2. Скільки у вас зошитів? 3. Скільки кімнат у вашому будинку? 4. Скільки вікон у вашому будинку? 5. Скільки у вас друзів? 6. У вас багато вільного часу?

Завдання 137. Поставте слова в дужках у правильній формі.

1. Я купив 2 (нова книжка). 2. Сестра поставила на стіл 5 (маленька тарілка) і поклала 5 (срібний ніж, срібна ложка і виделка). 3. У мене є 4 (біла сорочка) і 6 (сіра сорочка). 4. У вашому університеті багато (велика аудиторія, хімічна і фізична лабораторія, спортивний зал). 5. На цій вулиці мало (старе дерево). 6. Я купив у кіоску кілька (вечірня газета і свіжий журнал). 7. Викладач дав студентам декілька (важка задача) з математики. 8. Ми написали вже декілька (контрольна робота) з граматики. 9. У цьому місті багато (зелений парк, затишний садок, широкий бульвар і тиха вулиця).

Завдання 138. а) Прочитайте мікротекст. Зверніть увагу на вживання числівників з іменниками.

Це група № 5. У нашій групі дев'ять іноземних студентів. Зараз в аудиторії всі студенти. Один студент із Сирії, одна студентка із Зімбабве, два студенти з Палестини, дві студентки з Китаю, три студенти з Ірану. В групі № 6 десять студентів: чотири студенти з Китаю, та шість студенток із В'єтнаму.

б) Скажіть, скільки студентів у вашій групі та звідки вони.

Завдання 139. Напишіть за зразком.

Зразок: У нашій академії 5 (факультет). – У нашій академії 5 факультетів.

1. У харківському метро 38 (станція). 2. У Ахмеда є 2 (брат) і 3 (сестра). 3. На нашому факультеті навчається 102 (студент). 4. В академії 4 (буфет). 5. Ми будемо складати 6 (екзамен). 6. В Харкові багато (університет, академія). 7. У мене мало (друг). 8. В Україні 26 (область).

Завдання 140. Дайте відповіді на питання.

Зразок: – Скільки поверхів у вашому гуртожитку (9). – У нашому гуртожитку 9 поверхів.

1. Скільки годин ви спали? (8, 1) 2. Скільки годин ви працюєте? (6, 2) 3. Скільки днів ви були в Києві? (4, 1, 5) 4. Скільки місяців ви вивчаєте українську мову? (1, 2, 6) 5. Скільки днів ви хворіли? (1, 3, 5) 6. Скільки хвилин ви розмовляли по телефону? (1, 2, 10) 7. Скільки років ви навчалися у школі? (1, 12) 8. Скільки років ви будете жити в Харкові? (1, 3, 6) 9. Скільки студентів зараз в аудиторії? (2, 4, 9) 10. Скільки столів у вашій аудиторії? (1, 4, 15) 11. Скільки сторінок у вашому підручнику? (118, 303) 12. Скільки іспитів у вас буде? (1, 4, 7) 13. Скільки пар у вас є сьогодні? (1, 3, кілька) 14. Скільки студентів живе у гуртожитку? (51, 90) 15. Скільки місць у цьому залі? (101, 124).

Завдання 141. Замість крапок використайте слова з правого стовпчика у правильній формі.

1. У нашій аудиторії одна ... , дві ... вісім ..., шістнадцять

дошка, шафа, стіл, стілець

2. У цьому будинку сім *поверх* 3. Я вивчаю українську мову три

місяць 4. У нього є три ... і дві *брат, сестра* 5. Ця книжка коштує 30 ...

. гривня 6. Я був у Києві кілька *раз* 7. Я читав цю книжку чотири

день 8. Іспити будуть через п'ять *тиждень* 9. У мене в гаманці 22 ... і

10 *гривня, долар* 10. Він живе у Харкові 2 *рік*

Завдання 142. Побудуйте діалоги за зразком.

Зразок: Овочевий відділ у магазині: 2 (кілограм, картопля), 1 (качан, капуста), 300 (грам, цибуля).

– У вас є картопля, капуста й цибуля?

– Так, є.

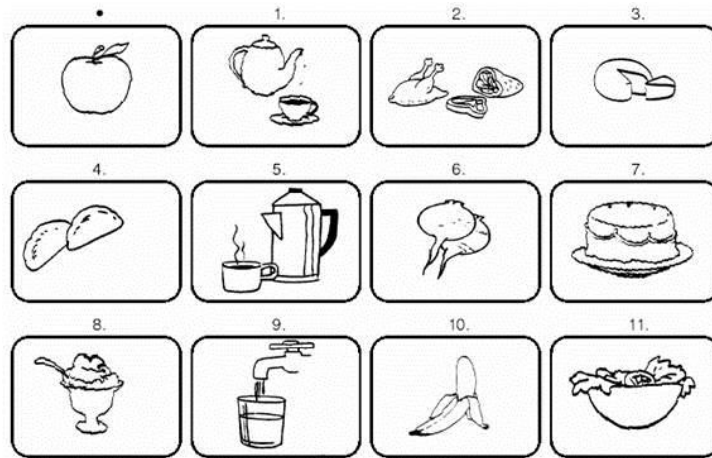
– Дайте, будь ласка, 2 кілограми картоплі, 1 качан капусти і 300 грамів цибулі.

– Будь ласка. З вас сім гривень п'ятдесят копійок.

1. Фруктовий відділ у магазині: 1 (кілограм, банани), 3 (груша), 2 (лимон), 3 (апельсин). 30 (гривні). 2. Кондитерський відділ у магазині: 1 (плитка, шоколад), 1 (кілограм, цукерки). 35 (гривні). 3. Хлібний відділ у магазині: 1 (батон), 2 (кекс), 3 (лаваш). 11(гривні). 4. Молочний відділ у магазині: 2 (пакет, молоко), 1 (пакет, кефір), 1 (кілограм, сир). 55 (гривні). 5. Відділ господарчих товарів: 3 (пачка, пральний порошок), 1 (шампунь), 2 (мило),

5 (рулон, туалетний папір). 43 (гривні). 6. Відділ одягу: 1 (тепла куртка), 2 (футболка), 5 (пара, шкарпетки). 672 (гривні). 7. Відділ посуду: 4 (глибока тарілка, десертна тарілка), 5 (чашка), 5 (стакан), 3 (каструля), 1 (сковорода), 2 (ніж). 182 (гривні).

Завдання 143. Подивіться на малюнки та за зразком дайте відповіді на питання.

- Петрик Яблуко для Петрика.
- 1. пані Марія _____
- 2. жінка _____
- 3. син _____
- 4. Оксана _____
- 5. пан Козак _____
- 6. сестра _____
- 7. брат _____
- 8. дочка _____
- 9. панна Баран _____
- 10. мама _____
- 11. Тарас _____

Завдання 144. Складіть речення з даними словами як показано в зразку.
Зразок:

(Марія) Іван --- мати --- --- для _____.

Іван має пилосос для Марії

1. (дід) Тато --- мати --- --- для _____

2. (мама) Таня --- мати --- --- для _____

3. (хата) Дівчата --- мати --- --- для _____

4. (тато) Хлопці --- мати --- і --- для _____

5. (тітка, вуйко) Хто --- мати --- --- для _____ ?

6. (Маруся) Ти --- мати --- --- для _____ ?

1. (Софія) Роман --- мати --- --- для _____

8. (школа) Чи --- ти --- мати --- --- для _____ ?

Завдання 145. Запишіть речення. Ставте слова в дужках у Родовому відмінку.

1. Ми ходили на екскурсію (минулий понеділок). 2. (Минулий вечір) Оля і Оксана читали цікаву книжку. 3. Тарас Шевченко народився (9, березень, 1814, рік). 4. Я народився..... 5. Мої батьки (минулий рік) їздили відпочивати у Францію. 6. Від (червень) до (вересень) ми будемо мати канікули. 7. Я робив домашнє завдання до (12.00 година ніч). 8. (Завтрашній ранок) наша група буде писати контрольну роботу. 9. Від (понеділок) до (п'ятниця) ми багато працюємо в університеті і вдома. 10. (2015 рік) ми закінчимо підготовчий факультет.

Завдання 146. Допишіть закінчення іменників.

Стояв біля каштан..; читав до вечор..; випало багато сніг..; вийшли з клас..; пішов до ліс..; сів з виноград...

Завдання 147. Виберіть слова, які, на вашу думку, підходять за змістом, поставте їх у правильну форму. Якщо треба, додайте прийменник.

1. Я можу взяти гроші Я ніколи не візьму грошей (близькі друзі, колеги, батьки, сусіди, мій тренер, мій викладач, малознайомі люди, співробітники). 2. З друзями я можу обговорювати Я ніколи не буду обговорювати з друзями (особисті справи, проблеми на роботі, інші

люди, чужі секрети, дівчата). 3. Я можу витратити багато грошей Я ніколи не витрачу багато грошей (друзі, машина, діти, продукти, одяг, взуття, розваги, дівчата, бідні люди). 4. Я можу критикувати ... друзів. Я ніколи не буду критикувати ... друзів (помилки, поразка, погана робота, запізнення, плітки, зрада, легковажність). 5. Я можу легко прожити Я не можу прожити ... (друзі, сусіди, батьки; робота, телевізор, комп'ютер, мобільний телефон, кава, пиво, сигарети).

Завдання 148. *Спишіть текст. Підкресліть іменники, визначте їх рід, число та відмінок.*

Символ життя, святості, любові, вічності — усе це мама. Слово «мама» утворилося з перших складів дитячої мови: ма-ма. Серце матері... Чи є на Землі щось щасливіше й стражденніше від нього? Руки матері... Чи є на світі те, що могло б зрівнятися з ніжністю й ласкою материнських рук? Жодної хвилики не знаючи відпочинку, вони знаходять роботу: миють, варять їсти, білять, перуть, шиють.

2. Складіть за малюнком розповідь про маму.

Завдання 149. *Читайте. Це цікаво! Складіть та запишіть свої власні речення зі словом-звертанням до мамі.*

Українська мова багата на пестливі слова. Ось як можна звертатися до мамі: мамо, мамочко, мамусенько, мамусю, мамцю, матінко, матусенько, матусю, нене, ненечко.

Завдання 150. *Спишіть речення. Підкресліть іменники. Визначте назви істот і неістот, поставивши питання до кожного іменника.*

1. Слепе щеня й те до мамі лізе. 2. На сонці тепло, а біля мамі добре. 3. У дитини заболить пальчик, а в мамі — серце. 4. На світі знайдеш усе, крім рідної мамі. 5. Одна мамі — вірна порада (Народна творчість).

Пригадаймо! Назви свят, імена, імена по батькові та прізвища людей, назви організацій, географічні назви пишуться з великої букви.

Завдання 151. *Спишіть текст. Поясніть, у чому полягає відмінність між написанням іменників — власних назв та іменників — загальних назв.*

Перший День матері відсвяткували 10 травня 1908 року в Америці. Його запровадила американка Анна Джарвіс на знак любові й пошани до своєї матері. Згодом це свято прийняли жінки Європи, а 1929 року його вперше відсвяткували в Галичині з ініціативи Союзу українок. Пізніше це свято поширилося по всій Україні.

Випишіть іменники — власні назви. Поясніть уживання великої букви, використавши підказки з довідки.

Довідка: назва держави; назва регіону країни; перше слово офіційної назви свята; неофіційна назва країни; назва населеного пункту; ім'я та прізвище; назва континенту; перше слово назви громадської організації.

Завдання 152. Продовжіть подані нижче відповіді на поставлені запитання. Використовуйте правильну форму іменників.

Це студенти-іноземці? Так, у нашій академії багато ... Це журналісти? Так, сьогодні тут є декілька ... Ви вже отримали пакети? Ні, за цим столом було мало

... Чи є методички для мене? Не хвилюйтесь, у нас достатньо ... Здається, у вас багато (друзі)? Так, у мене багато ... Ви робите операції? Так у мене щотижня кілька ... У хворого є відвідувачі? Ні, у нього сьогодні мало ...

Завдання 153. *Запишіть заперечні варіанти поданих речень.*

Ми бачили ці нові підручники. - Ти дав мені свої книги. - Я вже прочитала її конспекти. - У лікарні відкриті дослідницькі лабораторії. У контрольній роботі є орфографічні помилки. На заняття з фізкультури студенти взяли свої спортивні костюми.

Завдання 154. Поставте слова з дужок у правильній формі.

На столі розсипано трохи (сіль). Ці квіти люблять багато (вода). У мене зараз мало (час). Дайте, будь ласка, трохи (цукерки). Скільки (пари) у тебе сьогодні? Налий мені трохи (кава). Дощ іде вже дві (доба). Мені потрібно взяти десять (пачка) зошитів. Скільки (діти) має Оксана Андріївна? Для принтера потрібно ще трохи (папір).

Завдання 155. Виконайте вправу за зразком.

На озері є пляж. - На озері немає пляжу. У бібліотеці є підручники. - В аудиторії є студенти. - Зі студентами є викладачі. - У їдальні є вареники - У медпункті є лікарі -

Завдання 156. Перебудуйте речення. У нових дайте відповідь на запитання, куди і до кого ви ходили, їздили.

Ми були на екскурсії. — Ми їздили на екскурсію. Ми були в Олега. — Ми ходили до Олега.

Ми були на концерті студентського танцювального колективу. Ми були на консультації у відомого окуліста. Вони були на лекції столичного вченого. Студенти були на науковій конференції. Василь був у гостях у свого давнього друга.

Завдання 157. Прочитайте текст, підкресліть слова, вжиті у родовому відмінку, поставте їх у називний відмінок, родовий відмінок множини.

Мило

Археологи встановили, що вже 6000 років тому існувало налагоджене виробництво мила. В античні часи мило виготовляли із козячого чи баранячого жиру з домішками попелу бука. Було воно трьох сортів: рідке, тверде, м'яке. Причому використовували мило не тільки для вмивання, а й для фарбування волосся. Навчилися римляни цього у галлів, які носили довге волосся, а щоб воно гарно лежало, змазували олією, в яку додавали червону земляну фарбу. Коли ж на цю суміш попадала вода, то утворювалася густа піна, завдяки

якій волосся ставало чистим і пухнастим. Можливо, подальший хід міркувань давньоримських „дослідників" був такий: якщо до олії, якою було прийняти натирати тіло, додати якусь речовину, подібну до цієї фарби, то можна буде легко змивати жир і бруд. Не виключено, що до олії додавали попіл морських рослин або деревне вугілля. Так був відкритий один із способів виробництва мила. У середні віки основними постачальниками мила в Європу вважались міста Неаполь і Марсель. (Г. Яковенко)

Завдання 158. Напишіть речення за моделлю: Він (вона, вони) з ... каже, що ...

Зразок: Хуан (Мексика): Київ – це дуже гарне місто. Хуан із Мексики каже, що Київ – це дуже гарне місто.

1. Джон (Канада): Я хочу розмовляти українською мовою.
2. Лоліта (Париж): Я хочу знати, як живуть українці.
3. Мері (Англія): Я хочу послухати оперу «Наталка Полтавка».

4. Пітер (Іран): Я був учора в музеї Шевченка.
5. Лейла (Ірак): Я зараз дуже багато читаю українською мовою.
6. Алік і Муса (Багдад): Ми не кияни, але дуже любимо Київ.
7. Чан Ван Мієн (В'єтнам): Я завжди дивлюсь футбол, тому що я люблю спорт.

Завдання 159. *Напишіть, використовуючи подані слова, звідки ви приїхали, куди плануєте поїхати потім.*

1. Москва, Америка, Київ.
2. Київ, Запоріжжя, Крим.
3. Індія, Україна, Ізраїль.
4. Тегеран, Туреччина, Ірак.
5. Донецьк, Харків, Канів.
6. Іран, Греція, Японія.
7. Париж, Токіо, Венеція.

Завдання 160. *Складіть діалоги за зразком.*

Зразок: словник, бібліотека.

- Скажіть, будь ласка, у вас є словник?
- На жаль, у мене **немає словника**.
- Чине підкажете, де його взяти?
- Я думаю, треба піти **до бібліотеки**. У бібліотеці він напевне є.

1. Сувеніри, універмаг.
2. Морозиво, кіоск.
3. Квитки на новий фільм, каса кінотеатру.
4. Підручник української мови, книгарня.

Завдання 161. *Напишіть, у кого що є, а чого немає.*

1. Джон, зошит, словник.
2. Оксана, журнал, олівець.
3. Микола, фарби, папір.
4. Степан, машина, велосипед.

НАБІР ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКРЕТНИХ ЦІЛЕЙ

1	Вкажіть правильну форму родового відмінка слова <i>психолог</i> :	А) психолога; Б) психологу; В) психолог.
2	Які слова в родовому відмінку закінчуються на <i>-а</i> ?	А) парк, текст, космос; Б) телефон, грам, словник; В) університет, музей, театр.
3	Оберіть правильний варіант відповіді:	А) Дайте мені, будь ласка, чаю; Б) Дайте мені, будь ласка, чая; В) Дайте мені, будь ласка, чай.
4	Вкажіть правильну форму слова <i>аудиторія</i> у родовому відмінку:	А) аудиторії; Б) аудиторію; В) аудиторія.
5	Закінчіть речення: « <i>Хочете до чаю ...?</i> »	А) лимону; Б) лимона; В) лимони.
6	Закінчіть речення: « <i>Завтра день народження у мого ...</i> ».	А) брата; Б) брату; В) брат.
7	У якому рядку всі іменники вжиті у родовому відмінку?	А) друзі, міста, назв, життя; Б) імена, качка, фабрики, речі; В) викладача, друга, книжки, дочки.
8	Доповніть речення: « <i>Ми посадили багато квітів біля ...</i> ».	А) будинка; Б) будинку; В) будинок.
9	У котрому рядку подано правильні форми родового відмінка?	А) Я бачив цього фільму; Б) Я не бачив цього фільма; В) Я не бачив цього фільму.

10	Продовжіть речення: «Лікар зайшов до ...».	А) терапевтичний кабінет; Б) терапевтичного кабінету; В) терапевтичну кабінет.
----	--	--

ТЕМА 13. ВИД ДІЄСЛОВА. ДОКОНАНИЙ ВИД У МИНУЛОМУ ТА МАЙБУТНЬОМУ ЧАСІ

МЕТА: ознайомити студентів із доконаним і недоконаним видами дієслів, сформуванню вміння розрізняти дієслова доконаного і недоконаного видів; пояснити причини специфічної зміни ознаки всіх форм дієслова; удосконалити вміння доречно вживати види дієслів в усному та писемному мовленні.

ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

Студент повинен знати:

1. Правила поділу дієслів на види.
2. Різницю між вживанням дієслів доконаного та недоконаного виду.
3. Часові форми у яких дієслова вживаються у двох видах.
4. Правила творення видових форм дієслова.

Студент повинен уміти:

1. Визначити вид дієслова.
2. Виділити серед дієслів вжиті у доконаному чи недоконаному виді дієслова.
3. Утворювати ту чи іншу видову форму дієслова.
4. Вживати правильну видову форму дієслова при формуванні речення.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАТЬ, УМІТЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня.

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І. З., Сечень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 320с.
2. Вальченко І.В. Ласкаво просимо! : навч. посібник української мови для іноземних студентів : у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2011. – Частина 1. – 386 с.
3. Вінницька В.М., Плющ Н.Г. Українська мова : Практичний курс граматики для студентів-іноземців. – К., 1997. – 224с.
4. Зайченко Н.Ф., Воробйова С.А. Практичний курс української мови для студентів-іноземців: усне мовлення. – К.: Знання України, 2005. – 324с.
5. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2012. – 183с.
6. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, А.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. – Х. : Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2008. – 384с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

Дієслова бувають доконаного і недоконаного виду. Дієслова доконаного виду означають завершену дію і відповідають на питання що зробити? (прочитати, сказати, відбігти). Дієслова недоконаного виду означають незавершену дію і відповідають на питання що робити? (читати, думати,

співати). Види дієслів творяться префіксальним (думати – придумати) і суфіксальним (стрибати – стрибнути) способами, за допомогою чергування голосних і приголосних звуків у коренях (застерегти – застерігати, пискнути – пищати) або зміни наголосу (скликати – скликати). Деякі дієслова утворюють видові пари від інших основ (брати – взяти).

ОРІЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Розберіть теоретичні питання теми і виконайте наступні завдання.

1. Поділіть дієслова на вжиті у доконаному і недоконаному виді та запишіть їх у дві колонки.

Читати, сказати, розуміти, малювати, подумати, згадати, говорити.

2. На які питання відповідають дієслова доконаного та недоконаного виду?

3. Самостійно наведіть приклади дієслів доконаного і недоконаного виду.

Завдання 162. Утворіть від поданих дієслів форми доконаного виду.

Читати –	Змінювати –
Закінчувати –	Бачити –
Писати –	Просити –
Брати –	Радити –
Казати –	Диктувати –
Лікувати –	Починати –
Розуміти –	Давати –
Допомагати –	Говорити –
Купувати –	Виконувати –
Отримувати –	Відповідати –
Вчити –	Мити –
Прибирати –	Дякувати –
Питати –	Чекати –
Відчиняти –	Називати –
Зустрічати –	Дарувати –
Робити –	Вмикати –
Вітати –	Згадувати –
Вимикати –	Думати –
Зачиняти –	Вітатися –
Рости –	Фотографувати –
Засновувати –	Вибирати –

Завдання 163. Від поданих дієслів утворіть інфінітиви.

Розповідав – розповів	Відповідав – відповів
Снідав – поснідав	Вітався – привітався
Називав – назвав	Ламав – зламав
Вирішував – вирішив	Помилявся – помилився
Фотографував – сфотографував	Казав – сказав
Вечеряв – повечеряв	Плакав – заплакав
Показував – показав	Складав – склав
Запізнювався – запізнівся	Отримував – отримав

Завдання 164. Прочитайте речення. Виділені дієслова замініть формами доконаного виду минулого часу.

1. Уранці мій брат *готує* сніданок.
2. Студент *виконує* завдання у зошиті.
3. У кафе дівчина *замовляє* каву.
4. Увечері учень *повторює* домашнє завдання.
5. Відомий художник *малює* чарівні картини.
6. На канікулах студентка *перекладала* великий і складний текст.
7. У ресторані мої друзі *їли* великий торт.
8. На дні народження діти *пили* багато соку.
9. Після

вечері мама *миє* посуд. 10. Студент правильно *відповідав* на питання професора. 11. Після вечері студенти *мили* багато посуду. 12. В суботу на ринку друзі *купували* новий одяг. 13. У Києві студенти *бачили* різні цікаві місця. 14. Родичі *радили* мені вступити до медичного університету. 15. На першому курсі ми *писали* багато конспектів. 16. Учора мені *телефонував* друг і *розповідав* про ситуацію в нашій країні. 17. Анна *питала* викладача, що потрібно прочитати на канікулах. 18. У середу Василь *вітав* Галину з іменинами. 19. Минулої осені моя сестра *купувала* нову сумку та парасолю.

Завдання 165. Прочитайте речення. Перепишіть їх, змінивши майбутній час дієслів на минулий доконаного виду.

1. У вівторок я буду читати книгу. 2. У п'ятницю я буду складати іспит. 3. Увечері я буду мити посуд. 4. В обід я буду прибирати в кімнаті. 5. Вранці я буду писати лист додому. 6. Цього року я буду вивчати нові предмети. 7. Вдень я буду виконувати важливу роботу. 8. Після обіду я буду телефонувати до подруги. 9. Коли я закінчу вивчати підручник, то буду розуміти усі правила. 10. Коли я повернуся додому, то буду готувати їжу. 11. В понеділок я буду зустрічати подругу на вокзалі. 12. Я буду думати і вирішу цю проблему.

Завдання 166. Виберіть необхідне дієслово і впишіть його на місці крапок, поставивши у правильну форму.

1. Олег довго розв'язував задачу,	розв'язувати–	
	розв'язати	
але не ... їй.		
2. Мій товариш щодня ... до своєї матері.	телефонувати –	
	зателефонувати	
3. Сьогодні Оксана була у магазині,	купувати –	купити
але не ... нового плаття.		
4. Наш викладач завжди цікаво ... новий	пояснювати	–
пояснити		
матеріал.		
5. Коли я увійшла до кімнати, то	вмикати –	увімкнути
... світло.		
6. У дитинстві я завжди ...	відпочивати	–
відпочити		
у парку.		
7. Влітку моя подруга щотижня ... книги	брати –	взяти
у бібліотеці.		
8. Увечері моя подруга довго ... телевізор.	дивитися –	подивитися
9. Він уже рік ... українську мову, але ще не ... їй.	вивчати –	вивчити
10. Віктор ... з кімнати і зачинив двері.	виходити –	вийти
11. Ольга завжди ... свою подругу з днем	вітати –	привітати
народження.		
12. Мій друг часто ... свою рідну країну.	згадувати –	згадати
13. Вчора я не зміг ... текст.	перекладати–	
	перекласти	
14. Вранці я ходила на пошту, щоб отримати	отримувати –	отримати
посилку, але не ... їй.		
15. Марія довго писала домашнє завдання, але	писати	–
написати		
не ... його.		
16. Минулого тижня я випадково ... давню	зустрічати –	зустріти

подругу.

17. Я завжди ... вікна, коли на вулиці дощ і гроза.

зачиняти – зачинити

18. Коли я прибрав у кімнаті, то ... друзів у гості.

запрошувати –
запросити

19. Минулого літа я раптово

хворіти – захворіти

20. Коли Даніель жив у Україні, то часто ... про свою сім'ю і друзів.

думати – подумати

21. Студенти купили в магазині продукти і ... з приготувати

готувати –

них смачні страви.

22. Хішам пішов у банк і ... долари на гривні.

міняти – обміняти

23. Ірина попросила у мами грошей, і мама

давати – дати

24. Евеліна довго ... це завдання.

виконувати – виконати

Завдання 167. На місце трьох крапок вставте потрібні дієслова із довідки, поставивши їх у потрібну форму.

Довідка: говорити – сказати, відвідувати – відвідати, розповідати – розповісти, навчатися – навчитися, вивчати – вивчити, писати – написати, надсилати – надіслати, мати, жити, любити – полюбити.

Минулого тижня моя подруга Айо ... лист додому. У листі вона ... про своє життя в Україні. Що вона вже добре ... українську мову і вільно Також Айо ... , що ... на першому курсі медичного факультету і ... багато цікавих предметів, що ... у гуртожитку, але часто буває у центрі і минулого тижня ... картинну галерею. Айо розповіла, що Україна, - це дуже гарна країна, що тут багато привітних людей, і, що вона ... Україну одразу, коли приїхала сюди.

Завдання 168. Закінчіть речення, використовуючи дієслова минулого часу доконаного виду.

1. Анна спочатку прочитала книгу, ... 2. Коли Андрій отримав листа від батьків, ... 3. Молодший брат заважав мені працювати, тому ... 4. Вчора я запізнилася на заняття, ... 5. Я втомився, коли працював, ... 6. Сергій сказав мамі, що хоче нову куртку, ... 7. Ольга увійшла до класу, ... 8. Коли я закінчив писати лист, то ... 9. Спершу я пообідала, ... 10. Вчора Наталя показала мені свого собаку і ... 11. Син подякував батькові... 12. Викладач продиктував текст, ... 13. Христина попросила у брата, щоб ... 14. Після того, як Олена повернулася з магазину, ... 15. Коли викладач пояснив нову тему, ... 16. Спочатку ми повечеряли, ... 17. У гостях вони випили чаю і ... 18. Учора студенти пішли в клуб і ... 19. Мій друг закінчив писати вправу і ... 20. Наталя вимила посуд і ... 21. Адам успішно склав всі іспити і ... 22. Студенти прийшли в деканат і ...

Завдання 169. Поставте запитання до виділених слів.

1. Ігор *знайшов* на вулиці п'ять гривень. 2. Марта *увімкнула* лампу в кімнаті. 3. У суботу моя тітка *прала* одяг. 4. Дядько Іван *не любить прибирати* в квартирі. 5. Коли Віктор ішов *гуляти*, то *одягнув* теплий одяг, бо надворі було холодно. 6. У неділю Євген довго *дивився* телевізор і *грав* на комп'ютері. 7. Батько *дозволив* мені *взяти* автомобіль. 8. Місто Львів *заснував* король Данило Галицький. 9. Максим *вимкнув* світло у кімнаті і *зачинив* двері. 10. Сьогодні моя сестра *загубила* гаманець. 11. Батьки *не дозволяють* дітям *гуляти* уночі. 12. На нашій вулиці два роки *будували* великий супермаркет. 13. Остап *швидко запам'ятав* нові правила. 14. У мого діда *взимку боліло* горло. 15. Нещодавно наш викладач *раптово*

захворів. 16. Студенти швидко склали іспит і пішли додому. 17. Вчора викладачі святкували своє професійне свято. 18. Декан привітав студентів і вручив їм дипломи. 19. У кафетерії діти з'їли багато морозива. 20. Марія на вокзалі зустрічала свою подругу. 21. Андрій довго читав новий текст. 22. Сергій зустрів давнього друга у центрі міста. 23. У Львові туристи побачили безліч пам'яток архітектури. 24. Нещодавно у місті відкрили новий великий аквапарк.

Завдання 170. На місце трьох крапок вставте потрібні дієслова із довідки, поставивши їх у правильну форму.

Довідка: бачили – побачили, навчатися – навчитися, запрошувати – запросити, вивчати – вивчити, знайомити – познайомити, рекомендувати – порекомендувати, відвідувати – відвідати, допомагати – допомогти, показувати – показати.

Зараз у Львівському національному медичному університеті ... багато студентів з різних країн. Щороку вони ... нові предмети. Окрім навчання, студенти ... з містом, ... визначні місця, музеї, галереї Львова. Найчастіше вони бувають у місцях, які їм раніше ... їхні друзі. Минулого року студенти їздили в Карпати і ... там красу української природи. Місцеві жителі ... їм найвищу гору Говерлу і ... знайти житло. Коли студенти повертались додому, то жителі гір ... їх приїхати наступного року знову.

Завдання 171. Дайте відповідь на запитання, використовуючи дієслова минулого часу доконаного виду.

Зразок: - Чому ти не читаєш книги?

- Тому що я вже прочитав її.

1. Чому ти не виконуєш вправи? 2. Чому ви не пишете домашнє завдання? 3. Чому він не прибирає у кімнаті? 4. Чому вона не розчісує волосся? 5. Чому вони не вчать вірші? 6. Чому Світлана не чистить картоплю? 7. Чому Дмитро не молиться? 8. Чому твій друг не телефонує батькам? 9. Коли ти відвідував сестру? 10. Коли Орест допомагав мамі? 11. Чому ти вранці не приготувала сніданок? 12. Коли ти писав цей текст? 13. Чому ти вранці не чекав на Оксану? 14. Чому вона весь день лежала в ліжку? 15. Чому Уляна боїться собак? 16. Коли вони слухали музику? 17. Чому він не працює? 18. Коли ти пив ліки? 19. Чому вона не має посуду? 20. Чому Ігор не відповідає на запитання? 21. Коли ти відпочивав? 22. Чому влітку ти не поїхав додому? 23. Чому Анна зараз пише вправи? 24. Чому студенти вивчають українську мову?

Завдання 172. На місце трьох крапок вставте потрібні дієслова із довідки, поставивши їх у потрібну форму.

Довідка: втомлюватися – втомитися, купувати – купити, розповідати – розповісти, платити – заплатити, пити – випити, телефонувати – зателефонувати, казати – сказати, відпочивати – відпочити, чекати – зачекати, повертатися – повернутися, пропонувати – запропонувати.

У четвер Роберт був на вокзалі. У касі він ... квитки і ... за них п'ятсот гривень. Потім хлопець ... до друга і ..., що буде ... його біля вокзалу. Роберт ... на товариша півгодини, а коли Віктор прийшов, то хлопці разом ... у гуртожиток. Дорогою додому Віктор ..., що дуже довго їхав і тому Роберт ... другові відпочити і ... кави. Віктор погодився і хлопці добре ... у кафе біля гуртожитку.

Завдання 173. Прочитайте діалог. Знайдіть невідомі слова, з'ясуйте зі словником їхнє значення, та запам'ятайте. Зверніть увагу на дієслова

доконаного виду. Самостійно складіть діалог, використовуючи інші дієслова минулого часу доконаного виду.

- Сьогодні я їздив на вокзал, щоб купити квитки на літак.

- Ти скоро поїдеш додому?

- Так, поїду. Мої друзі вже давно поїхали.

- А я вирішив, що цього року залишусь в Україні, бо хочу краще пізнати Львів.

- Я вивчив місто ще під час навчального року, відвідав багато музеїв, побачив різні визначні місця і тобі також рекомендую ознайомитись з культурою Львова.

- Дякую! Я хочу відвідати храми міста, вже знайшов багато гарних церков, які рекомендують туристи і запланував оглянути їх протягом літа.

- Думаю, тобі сподобається архітектура Львова, храми тут справді чарівні.

- Я теж так думаю.

Завдання 174. Поясніть вживання у реченнях доконаного і недоконаного виду виділених дієслів.

1. Коли Остап жив у Одесі, то часто *плавав* у морі. 2. Моя бабуся щовечора *дивиться* на зорі. 3. Студентка випадково *зробила* помилку у диктанті. 4. Людмила закінчила виконувати домашнє завдання і *лягла* спати. 5. Іноді художники *малюють* не пензлем, а душею. 6. Ольга прибрала в кімнаті і *пішла* гуляти. 7. Марина довго перекладала тексти, бо ще *не знала* української мови. 8. Старанний студент швидко виконав усі завдання і *здав* роботу. 9. Школяр вивчив новий вірш і *розказав* його вчителєві. 10. На день народження Оксані *подарували* телефон. 11. Взимку Марта завжди *одягала* теплий одяг. 12. Ольга раптово *відчула* біль у грудях. 13. Іноді Ірина *запізнювалася* на заняття. 14. Олег виконав усю роботу і *ліг* спати. 15. Викладач пояснив студентам завдання і *сів* на крісло. 16. Сьогодні на вокзалі я несподівано *зустрів* старого друга. 17. Моя подруга завжди довго *їла*. 18. Студент взяв листок і *написав* усі вправи.

Завдання 175. Прочитайте діалог. Зверніть увагу на дієслова доконаного виду. Самостійно складіть діалог, використовуючи інші дієслова минулого часу доконаного виду.

- Оксано, привіт! Ти сьогодні була у центрі?

- Привіт, Таню. Так, була. Я ходила в магазин і замовила гарний дорогий торт до свого дня народження. Я заплатила за нього половину своєї стипендії.

- А у тому магазині, де ти купила торт, продають тістечка?

- Так. Там дуже багато різних солодощів. У дитинстві я любила ходити в цей магазин, бо мама завжди купувала там мені цукерки. От і сьогодні я згадала смак дитинства.

- А я сьогодні не зїла ще нічого солодкого, бо забула зайти в банк і взяти з картки гроші, то й не могла купити. Може завтра ти мені покажеш, де ця крамниця солодощів?

- Звичайно, з радістю покажу.

Завдання 176. Використовуючи дієслова минулого часу доконаного виду, напишіть розповідь на тему: «Мій минулий тиждень».

Завдання 177. Подані нижче дієслова провідмінійте в усіх особах однини і множини майбутнього часу.

	Запитати	Закінчити
	Написати	Взяти
Я	Подарувати	Прибрати

Ми	Вилікувати	Дати
Ти	Вибрати	Виконати
Ви	Зрозуміти	Допомогти
Він / вона	Подумати	Зробити
Вони	Прочитати	Отримати
	Вивчити	Почати
	Зустріти	Купити

Завдання 178. Прочитайте текст. Знайдіть невідомі слова, з'ясуйте зі словником їхнє значення, та запам'ятайте. Перепишіть його, змінивши минулий час на майбутній.

На минулих вихідних група іноземних студентів була у Києві. Там вони добре відпочили: відвідали різні музеї та галереї, побачили багато пам'ятників, погуляли у парках міста. Також студенти зробили безліч веселих фотографій. Сфотографувалися біля будинку з химерами, біля Києво-Печерської лаври та Маріїнського палацу. Побували у кафетеріях та ресторанах, де замовили смачні страви і з задоволенням посмакували їх. Студентам дуже сподобалась ця екскурсія по столиці України.

Завдання 179. Прочитайте текст. Перепишіть його, змінивши минулий час на майбутній.

Минулого року на літніх канікулах мої друзі мали екскурсію по Україні. Вони побували у багатьох великих і відомих містах нашої країни. Відпочили на одеському пляжі, помолилися у кількох київських храмах, оглянули замки в Ужгороді, Кам'янець-Подільському, Дубно, Білгород-Дністровському. Під час екскурсії друзі самі приготували багато смачних страв та відвідали цікаві ресторани Львова. У Харкові вони орендували автомобіль і замовили послуги гіда, який детально розповів про першу столицю України. Загалом мої товариші погостювали у дев'ятих містах і залишилися задоволені від поїздки.

Завдання 180. Замініть дієслова недоконаного виду на дієслова доконаного виду.

1. Я буду дарувати мамі квіти на день народження. 2. Скоро він буде починати писати твір. 3. Завтра Тереза буде питати викладача про практику. 4. У суботу Іван буде прибирати у своїй кімнаті. 5. На вихідних батьки поїдуть в автосалон, де будуть вибирати новий автомобіль. 6. Після обіду ти будеш виконувати домашнє завдання. 7. Після занять ми будемо купувати продукти, щоб приготувати вечерю. 8. На вокзалі ви будете зустрічати друга з Польщі. 9. Я буду думати над вашою пропозицією, коли повернусь додому. 10. Ти будеш робити новий стіл наступного тижня. 11. Післязавтра він буде вітати бабусю з іменинами. 12. Не знаю, чи буду згадувати про це літо наступного року. 13. Навесні мама буде мінати штори у вітальні. 14. Ти будеш просити допомоги у родичів. 15. Ви будете казати друзям про свої проблеми? 16. Завтра вони будуть бачити давніх знайомих. 17. Студент буде добре відповідати на запитання. 18. Скоро я буду читати нову книгу. 19. Вранці на пошті я буду отримувати важливого листа. 20. Через тиждень він буде писати нову пісню. 21. Завтра вона буде закінчувати заняття о дванадцятій годині. 22. Ти прийдеш додому і будеш допомагати сестрі вчити уроки. 23. На першому курсі ви будете вивчати багато цікавих предметів. 24. У центрі міста я буду фотографувати наймальовничіші архітектурні пам'ятки. 25. Ветеринар буде лікувати мого kota. 26. Скоро ми будемо розуміти новий матеріал. 27. У понеділок тато

буде давати гроші мені на цукерки. 28. Вранці ти будеш брати собаку на прогулянку.

Завдання 181. Закінчіть речення, використовуючи дієслова майбутнього часу доконаного виду.

1. Коли я повернусь додому, то... 2. Завтра ми напишемо тест і ... 3. Наступного року він поїде в Грецію і ... 4. У неділю на автостанції вона зустрине подругу і ... 5. Після занять товариш розповість мені про нове кафе і ... 6. Взимку вони поїдуть у гори і ... 7. На свята ми відвідаємо всіх родичів і ... 8. Скоро ви купите нове авто і ... 9. На день народження мама приготує мені смачний торт, ... 10. Коли він закінчить університет, то ... 11. Наступного року я поїду у навколосвітню подорож і ... 12. Восьмого березня я привітаю своїх маму та бабусю і ... 13. На Різдво ми приїдемо в гості до батьків і ... 14. Коли вона закінчить вправу, то ... 15. У жовтні в кіно палаці покажуть новий фільм і ... 16. У суботу ти купиш квитки до театру і ... 17. Коли вони закінчать слухати радіо, то ... 18. Студент підготує урок і ... 19. Коли викладач закінчить читати лекцію, ... 20. Після того, як ми напишемо диктант, ... 21. Завтра вони погуляють у парку і ... 22. На вихідних ми підемо в магазин і ... 23. Після відпустки я повернуся на роботу і ... 24. Скоро ти закінчиш всі справи і ... 25. Післязавтра ви підете у центр і ... 26. Спершу ми відпочинемо, ... 27. До обіду ви складете іспити, ... 28. Увечері вони підуть на дискотеку і ... 29. Коли Андрій виконає завдання з біології, то ...

Завдання 182. Прочитайте текст. Знайдіть невідомі слова, з'ясуйте зі словником їхнє значення, та запам'ятайте. Перепишіть його, змінивши минулий час на майбутній.

На свій день народження Оленка була у зоопарку. Вона ретельно приготувалася до прогулянки: склала у сумку фотоапарат, взяла гроші і купила банани, якими в зоопарку погодувала мавп. У клітках дівчинка побачила багато нових звірів: тигрів, левів, слонів, бегемотів. Пригостила зебру свіжою травою, а фазанам дала зерно. Після зоопарку Оленка повернулись додому, де її привітали родичі і подарували багато іграшок. Це був дуже щасливий день народження.

Завдання 183. Поставте запитання до виділених слів.

1. Спочатку ми *відпочинемо*, а потім будемо *виконувати* домашнє завдання. 2. Завтра ми *зустрінемо* друзів. 3. Навесні у санах *виростуть* барвисті пахучі квіти. 4. На лекціях з хімії ви будете *писати* великі конспекти. 5. Якщо я *захворію*, то *куплю* ліки в аптеці. 6. Вони будуть *читати* художні книги, коли *складуть* всі іспити. 7. Коли вона *втомиться*, то буде *слухати* музику. 8. Коли *закінчиться* серіал, я *підугуляти*. 9. Якщо ви *не приготуєте* їжу, то будете голодні. 10. Якщо ти *купиш* продукти, то я *приготую* вечерю. 11. Наступного року я буду *відпочивати* на морі. 12. Скоро ви будете *працювати* в лікарні. 13. Цього року ви *вступите* до університету. 14. Коли вони успішно *складуть* іспити, то *стануть* студентами медичного університету. 15. Коли ми *прочитаємо* біологію, то будемо *вчити* фізику. 16. Коли я *напишу* листа, то *підугуляти* на пошту і *надішлю* його батькам. 17. Якщо я *захочу*, то *куплю* собі автомобіль. 18. Якщо хворий *прийде* в лікарню, то лікар *допоможе* йому. 19. Якщо у мене буде вільний час, то я буду *допомагати* мамі на роботі. 20. Скоро ми будемо *святкувати* іменини моєї подруги. 21. Наступного року ми *купимо* нову квартиру. 22. Взимку ти будеш *кататися* на ковзанах. 23. Після канікул ви *повернетесь* в Україну. 24. Завтра студенти *напишуть*

контрольну роботу. 25. Незабаром друг *покаже* мені найгарніші місця Львова. 26. Я впевнений, зо завтра добре *зіграю* в шахи.

Завдання 184. Використовуючи дієслова майбутнього часу доконаного виду, дайте відповіді на запитання.

1. Що ти зробиш, коли купиш продуктів? 2. Що ви зробите, коли підете у басейн? 3. Що ми зробимо, коли буде багато снігу? 4. Що він зробить, якщо буде холодна погода? 5. Що вони зроблять, коли будуть гуляти у центрі? 6. Що ти зробиш, коли закінчиш вивчати хімію? 7. Що ви зробите, коли приїдете у гори? 8. Що вона зробить, коли отримає стипендію? 9. Що ми зробимо, коли приїдемо в магазин? 10. Що вони зроблять, якщо піде дощ? 11. Що ти зробиш, коли повернешся додому? 12. Що ви зробите, коли складете іспити? 13. Що він зробить, коли зателефонує батькам? 14. Що ми зробимо, коли приїдемо у ліс? 15. Що вони зроблять, коли підуть у кінотеатр?

Завдання 185. Відкрийте дужки і напишіть дієслова у потрібній формі.

1. У неділю ми підемо на річку і ... у теплій воді (плавати – поплавати). 2. Минулого року у горах ми ... ведмедів (бачили – побачили). 3. Зараз я зайнятий, бо ... домашнє завдання з математики (виконувати – виконати). 4. Наступного року я буду ... в гуртожитку (жити – прожити). 5. Незабаром я ... новий телевізор (купувати – купити). 6. На концерті я ... свою нову пісню (співати – заспівати). 7. На змаганнях спортсмен далеко ... м'яч (кидати – кинути). 8. Останній київський князь ... багато років тому (помирати – померти). 9. Мій молодший брат ... три роки тому (народжуватися – народитися). 10. Я вже двічі ... цю книжку (читати – прочитати). 11. Наступного року батьки ... мені велосипед (дарувати – подарувати). 12. Протягом літа ми з батьком будемо ... гриби (збирати – зібрати). 13. Завтра я ... друга на вокзалі (зустрічати – зустріти). 14. Лікар пообіцяв, що ... мого дідуся (лікувати – вилікувати). 15. Батьки ... мені оплатити навчання наступного року (допомагати – допомогти). 16. До кінця місяця моя подруга закінчить ... нову картину (малювати – намалювати). 17. Марта ... перший варіант тестів (вибирати – вибрати). 18. Скоро я ... вивчати українську мову (починати – почати). 19. Він ніколи не ... свою батьківщину (забувати – забути). 20. Мамі стало сумно і вона ... (плакати – заплакати). 21. Через тиждень я ... листа від родичів (отримувати – отримати). 22. Діти довго ... над анекдотом (сміятися – засміятися). 23. У п'ятницю Марія швидко ... речі і поїде додому (збирати – зібрати). 24. Я повільно ... газету, бо в ній дуже маленькі букви (читати – прочитати). 25. Незабаром ... навчання в університеті (закінчуватися – закінчитися).

Завдання 186. Використовуючи дієслова майбутнього часу доконаного виду, напишіть 2 діалоги на теми: «Прогулянка містом» та «Похід у театр»..

Завдання 187. Використовуючи дієслова майбутнього часу доконаного виду, напишіть твір на тему: «Мої плани на літні канікули».

НАБІР ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКРЕТНИХ ЦІЛЕЙ

1	Минулого місяця Андрій успішно ... всі екзамени.	А) складе Б) складав В) склав
2	Завтра Ганна ... смачний обід.	А) приготувала Б) приготує В) буде приготувати
3	Моя подруга любить ... на сцені.	А) співати Б) заспівати

		В) заспівала
4	Скоро ми будемо ... різні предмети.	А) вивчати Б) вивчити В) навчатися
5	На наступній лекції викладач ... нову тему.	А) пояснив Б) буде пояснити В) пояснить
6	Влітку ми ... багато морозива і кавунів.	А) з'їли Б) з'їдять В) з'їсть
7	Наші студенти ... лише хороші оцінки.	А) отримаєте Б) отримують В) будуть отримати
8	Коли я хворію, то ... багато гарячого чаю.	А) пити Б) буду пити В) п'ю
9	Студент увійшов в аудиторію і	А) привітається Б) привітався В) вітався
10.	Якщо у дитини буде висока температура, то лікар ... укол.	А) зробив Б) зробить В) робить

ТЕМА 14. УЖИВАННЯ РОДОВОГО ВІДМІНКА ДЛЯ ПОЗНАЧЕННЯ НАПРЯМКУ. ПИТАННЯ «КУДИ?», «ЗВІДКИ?», «ДО КОГО?», «ВІД КОГО?»

МЕТА: повторити й поглибити знання про іменник як частину мови, сформувані вміння відмінювати іменники чоловічого і жіночого роду; розвивати навички правильно вживати закінчення іменників в родовому відмінку; вдосконалювати вміння та навички визначати відмінок іменника та встановлювати зв'язок слів у реченні; вдосконалювати вміння складати речення; розвивати вміння аналізувати, правильно і повно відповідати на запитання «Куди?», «Звідки?», а також формувати питальні речення з цими словами.

ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

Студент повинен знати:

1. Правила правильного вживання прийменників «до», «з».
2. Як правильно поєднувати прийменники «до», «з» з відмінковими формами іменників.
3. Як формувати питання використовуючи слова «Куди?», «Звідки?» та давати відповіді на такі запитання.

Студент повинен уміти:

1. Правильно вживати з відповідними відмінковими формами прийменники «до», «з».
2. Будувані питання, використовуючи слова «Куди?», «Звідки?» та давати відповіді на такі запитання.
3. Знаходити у текстах та самостійно відтворювати відповідні мовні конструкції.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАТЬ, УМІТЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня.

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І. З., Сечень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 320с.
2. Вальченко І.В. Ласкаво просимо! : навч. посібник української мови для іноземних студентів : у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2011. – Частина 1. – 386 с.
3. Вінницька В.М., Плющ Н.Г. Українська мова : Практичний курс граматики для студентів-іноземців. – К., 1997. – 224с.
4. Зайченко Н.Ф., Воробйова С.А. Практичний курс української мови для студентів-іноземців: усне мовлення. – К.: Знання України, 2005. – 324с.
5. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2012. – 183с.
6. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні; Інститут української мови 4-те вид., випр. і доп. – К. : Наук. думка, 1993. – 240с.
7. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. – Х. : Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2008, 384с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

Кожний прийменник має визначене коло зв'язку з відповідними відмінками і виражає певні відношення тільки з відповідною формою. Прийменник «з» може вживатись з іменниками родового чи орудного відмінка. У випадку, коли ми відповідаємо на питання «Звідки?» і вказуємо на напрям руху, прийменник «з» завжди вживають з іменниками родового відмінка (з вулиці, з центру). Прийменник до завжди вживається з формою родового відмінка іменника (до мами, до Києва) і також вказує на предмет; у напрямку до якого спрямовано рух. У цьому випадку ми ставимо питання «Куди?».

ОРІЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Розберіть теоретичні питання теми і виконайте наступні завдання.

1. Пригадайте закінчення родового відмінка іменників.
2. На які питання відповідають іменники у родовому відмінку?
3. Запишіть подані слова у родовому відмінку. Будинок, друзі, батько, автобус, Париж, мама, родичі, столиця, вокзал, інститут.

Завдання 188. Дайте відповіді на запитання, використовуючи прийменник «до».

Зразок: Куди він іде? (театр)

Він іде до театру.

1. Куди ідуть Джон і Емануель? (університет)
2. Куди ти ідеш? (центр)
3. Куди він їздив? (Одеса)
4. Куди ви ідете? (книжковий магазин)
5. Куди ми їдемо? (наші друзі)
6. Куди вона поїде? (батьки)
7. Куди ти ідеш? (хороший лікар)
8. Куди ви їздили? (далекі родичі)

Завдання 189. Напишіть слова в дужках у потрібній формі.

1. У мами скоро день народження. Я поїду до (вона) ... в гості.
2. Андрій запросив мене в гості. Я завтра піду до (він)
3. Батьки дуже сумували за Ольгою, тому влітку вона їздила до (вони)...
4. Викладач пообіцяв підготувати студентів до олімпіади, тому вони пішли до (він)
5. Друзі

чекали на нас у центрі, тому ми пішли до (вони) 6. Дружина покликкала чоловіка, і він пішов до (вона)

Завдання 190. Напишіть на місці трьох крапок потрібні слова.

1. Скоро я поїду до ... на день народження. 2. Минулого року ми їздили до ... відпочивати. 3. Він іде до ... в гості. 4. Сашко ходив до ..., щоб допомогти йому. 5. Євген піде до ..., щоб повернути книгу. 6. Вона їде до ..., бо сумує за ними. 7. Завтра я поїду до ... на екскурсію. 8. Вчора Ганна ходила до ... у справах. 9. Батьки увійшли до

Завдання 191. Поставте питання до виділених слів.

1. Минулого літа я їздив до *Іспанії*. 2. На вихідних наша група піде до *театру*. 3. Цього року я піду до *школи*. 4. Вчора ваша тітка ходила до *лікаря*. 5. Зараз Віктор іде до товариша, а потім поїде до *інституту*.

Завдання 192. Складіть та запишіть речення. Подані іменники поставте у правильну відмінкову форму.

1. Мої батьки люблять ходити ... **школа**.
2. Вчора студенти їздили ... **інститут**.
3. Максим іде ... **центр**. на
4. Зоряна скоро піде ... **вулиця**. у
5. Ваш брат влітку поїде ... **Київ**. до
6. Ми часто ходимо ... **екскурсія**.
7. Недавно мої друзі ходили ... **кінотеатр**.

Завдання 193. Прочитайте діалог. Зверніть увагу на вживання родового відмінка після прийменника «до». Напишіть діалог за зразком поданого.

- Привіт, Маріє!
- Привіт, Оленко.
- Куди ти ідеш?
- Я іду до театру. Сьогодні покажуть мою улюблену виставу «Украдене щастя». А ти куди ідеш?
- Я іду до каси, хочу купити квитки на автобус.
- Ти кудись ідеш?
- Так, на вихідних я хочу поїхати до столиці на екскурсію.
- Рекомендую відвідати музей історії України. Минулого року я ходила до цього музею, мені дуже сподобалось.
- Дякую за пораду, обов'язково піду. Бувай!
- До зустрічі.

Завдання 194. Дайте відповіді на запитання.

Зразок: Звідки він іде? (театр)

Він іде з театру.

1. Звідки приїхав Крістіан? (Нігерія) 2. Звідки прийшов студент? (університет). 3. Звідки вам прийшов лист? (дім) 4. Звідки студенти принесли продукти? (магазин) 5. Звідки в зоопарк привезли тварин? (Африка) 6. Звідки прилетіли нові студенти? (Польща) 7. Звідки добре видно стадіон? (вікно) 8. Звідки повернулися ваші приятелі? (екскурсія) 9. Звідки ви взяли книгу? (полиця)

Завдання 195. Напишіть слова в дужках у потрібній формі.

1. Майкл взяв продукти з ... (холодильник). 2. Корабель приплив з ... (Австралія). 3. Батько вийшов з ... (кімната). 4. Джозеф прилетів з ... (Камерун), а Філіп з ... (Париж). 5. Анна повернулася з ... (гори). 6. Марина приїхала з ... (село). 7. Оксана прийшла з ... (уроки). 8. Друзі пізно повернулися з ... (дискотека).

Завдання 196. Напишіть на місці трьох крапок потрібні слова.

1. Вчора Щон повернувся з 2. Студентка дістала підручник з 3. Хосе приїхав з 4. Студенти вийшли з 5. Хуан прилетів з 6. Вчора мені телефонувала подруга з 7. Саманта приїхала з

Завдання 197. Поставте питання до виділених слів.

1. Рита вийшла з *магазину*. 2. Минулого року він приїхав з *Америци*. 3. Цього року я повернувся з *далекого сходу*. 4. Нещодавно батько прийшов з *роботи*. 5. Інженер вийшов з *кабінету* директора.

Завдання 198. Напишіть речення за зразком.

Зразок: Андре француз – Андре приїхав з Франції.

1. Самір марокканець – . 2. Джейк канадець – . 3. Гіфт нігерійка – . 4. Єва росіянка – . 5. Малгожата полька – . 6. Мухамед турок – . 7. Жустін французженка – . 8. Блез конгулесець – . 9. Чен китаєць – .

Завдання 199. Прочитайте текст. Зверніть увагу на вживання родового відмінка після прийменника «з». Напишіть розповідь про свою групу, скажіть хто звідки приїхав.

Сім'я Марка інтернаціональна. Він народився в Чехії, але його мама приїхала з Польщі, а батько – з Сербії. Його дідусь, мамин тато, з Казахстану, а бабуся з українського Криму. Інший дідусь з Угорщини, а бабуся з Молдови. Зараз Марк в Україні, тому, можливо, він продовжить традицію і одружиться на дівчині з України.

Завдання 200. Дайте відповіді на запитання.

Зразок: Звідки ти йдеш? (кардіолог). Я йду від кардіолога.

1. Звідки Анна повертається? (адвокат) 2. Звідки прийшов студент? (однорупник) 3. Звідки йде Марта? (знайомий лікар) 4. Звідки їде Девід? (старі батьки) 5. Звідки їде Світлана? (сестра) 6. Звідки повернувся Цедрік? (добрий приятель) 7. Звідки приїхав Артур? (тітка і дядько) 8. Звідки ви дізнались цю новину? (товариші)

Завдання 201. Напишіть на місці трьох крапок потрібні слова.

1. Завтра Мері повернеться від 2. Остап дізнався цікаву інформацію від 3. Антон приїхав від 4. Увечері сестра прийшла від 5. Вкінці літа Семен приїде від 6. У вересні Оксана повернулася від... . 7. Джейк пізно прийшов від

Завдання 202. Поставте питання до виділених слів.

1. Щойно я вийшла *від подруги* і йду гуляти. 2. Марина вийшла *від лікаря* щаслива. 3. Руслан повернувся *від родичів*. 4. Мар'яна вийшла *від стоматолога* і пішла додому. 5. Марко приїхав *від батьків*.

Завдання 203. Продовжте речення за зразком.

Зразок: Вранці я була у подруги...

Вранці я була у подруги, а зараз йду від неї.

1. Недавно Іван був у товариша... 2. В обід Павло був у сестри... 3. Іванна три дні гостювала у подруги... 4. Я відпочивала у друзів... 5. Спершу я поїду до батьків...

Завдання 204. Прочитайте текст. Зверніть увагу на вживання родового відмінка після прийменника «від».

Сьогодні Катерина повернулась додому втомлена, бо побувала в гостях у багатьох людей. Вранці вона зайшла навідати своїх батьків, а від них пішла до брата. У брата дівчина гостювало до обіду, а потім пішла від нього до хорошої товаришки. Там вони до вечора пили каву і говорили. Катерина дізналась від подруги багато цікавих та приємних новин. Тому, хоч день і був важким, але дівчина залишилась задоволена.

Завдання 205. Напишіть діалог. Ужуйте в ньому питальне слово «звідки?» та прийменник «від».

Завдання 206. Дайте відповіді на запитання.

1. Звідки ви приїхали? 2. Звідки приїхали ваші сусіди по кімнаті? 3. Куди ви поїдете, коли закінчите навчання? 4. Куди ви хотіли б поїхати на екскурсію? 5. Звідки отримують листи ваші друзі? 6. Звідки ви берете гроші на навчання? 7. Куди ви ходите відпочивати у Львові?

Завдання 207. Напишіть слова в дужках у потрібній формі.

1. Сем і Саманта приїхали з ... (Лондон). 2. Даніель повернувся від ... (свій брат). 3. Після навчання Антуан повернеться до ... (Австралія). 4. Скоро моя сестра поїде до ... (наші батьки). 5. Часто хлопці дізнаються домашнє завдання від ... (одногрупники). 6. Ігор іде з ... (центр) додому.

Завдання 208. Дайте відповіді на питання.

1. Ірина живе у Львові, а Марта живе у Києві. Ірина приїхала до Марти. *Звідки і куди приїхала Ірина?* 2. Раніше Шень жив у Китаї, а зараз він живе в Україні. *Звідки і куди приїхав Шень?* 3. Алан живе у Гані, а Кабір живе у Нігерії. Кабір запросив Алана в гості. *Звідки і куди повинен летіти Алан?* 4. Аліна відпочиває вдома, а її друзі гуляють і запрошують дівчинку на прогулянку. *Звідки і куди повинна піти Аліна.* 5. Зараз Віссам живе у Литві, а у вересні буде жити в Німеччині. *Звідки і куди переїде Віссам?*

Завдання 209. Поставте питання до виділених слів.

1. Тетяна приїхала з *Тернополя до Харкова*. 2. Від *сестри* я пішла до брата. 3. Ірина взяла словник з *полиці* в кімнаті і принесла до *кухні*. 4. Викладач увійшов до *аудиторії*. 5. Хлопець вийшов з *під'їзду*.

Завдання 210. Складіть діалоги.

Зразок.

1. Нізар. Сирія. – Вибачте, Нізар сирієць? – Так, він приїхав із Сирії.

1. Рене і Мішель. Камерун. 2. Сергій. Росія. 3. Арфан. Сирія. 4. Юля.

Україна. 5. Рамазан, Зафер і Озер. Туреччина 6. Луай і Муаяд. Палестина.

7. Суніл. Індія. 8. Мері. Англія. 9. Таня. Росія. 10. Мустафа, Мухамед і Гулед. Сомалі.

Завдання 211. Пишіть.

Зразок. Рене – камерунець. Він приїхав з Камеруну. Він добре знає свою країну Камерун.

1. Аднан – палестинець. Він добре знає свою (країна Палестина). 2. Мерлін приїхала з (Малайзія). Вона добре знає (Малайзія). 3. Марія приїхала з (Росія). Вона добре знає (Росія). 4. Це наша аудиторія. Ми добре знаємо нашу (аудиторія). 5. Це місто Вінниця. Ми добре знаємо (Вінниця). 6. Це наш декан. Ми добре знаємо нашого (декан). 7. Це їхня вчителька. Вони добре знають свою (вчителька).

НАБІР ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКРЕТНИХ ЦІЛЕЙ

1.	Ольга недавно повернулася з	А) екскурсію Б) екскурсії В) екскурсія
2.	Максим поїхав до ... в Київ.	А) приятелі Б) приятель В) приятелів
3.	Іван пішов на	А) дискотеки Б) дискотеку В) дискотеці
4.	Марта почула багато цікавого від	А) хорошої подруги

		Б) хорошу подругу В) хорошого подруга
5.	Роберт повернувся до ... з	А) Польщу-України Б) Польщі-України В) Польщі-Україну
6.	У медичному університеті вчиться багато студентів з ...	А) Нігерія Б) Нігерію В) Нігерії
7.	Потяг поїхав з ... до... .	А) Донецьк-Харків Б) Донецька-Харків В)Донецька-Харкова
8.	Після обіду студент піде до ...	А) деканату Б) деканата В) деканат
9.	Юрій піде з ... у	А)інститут-гуртожиток Б)інституту-гуртожитку В)інституту-гуртожиток
10.	Увечері я піду від ... додому.	А) давнього друга Б) давні друзі В) давнього друг

ТЕМА 15. ДІЄСЛОВА РУХУ. ВЖИВАННЯ ДІЄСЛІВ РУХУ У ТЕПЕРІШНЬОМУ, МИНУЛОМУ ТА МАЙБУТНЬОМУ ЧАСІ

МЕТА: узагальнити й систематизувати знання про загальне значення дієслів руху (іти, їхати, нести, везти, вести, пласти, летіти, бігти), на практиці усвідомити доцільність вживання тієї чи іншої словоформи, повторити правила їхнього вживання у різних часах і особах.

ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

Студент повинен знати.

1. Які є дієслова руху.
2. Різницю між дієсловами які вказують на дію та на рух.
3. Закінчення, які утворюють різні часові та особові форми дієслів руху.
4. Як правильно вживати дієслова руху при побудові речень.

Студент повинен уміти:

1. Знайти у тексті дієслова руху.
2. Визначати час дієслів руху та змінювати такі дієслова у різних часах і особах.
3. Будувати речення, використовуючи дієслова руху.
4. Правильно використовувати дієслова руху при постановці запитань та відповідей на них.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня.

- 1.Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І. З., Сечень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 320с.

2. Вальченко І.В. Ласкаво просимо! : навч. посібник української мови для іноземних студентів : у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2011. – Частина 1. – 386 с.
3. Вінницька В.М., Плющ Н.Г. Українська мова : Практичний курс граматики для студентів-іноземців. – К., 1997. – 224с.
4. Зайченко Н.Ф., Воробйова С.А. Практичний курс української мови для студентів-іноземців: усне мовлення. – К.: Знання України, 2005. – 324с.
5. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2012. – 183с.
6. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. – Х. : Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2008, 384с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

Дієслова руху – це обмежена група дієслів, які означають рух суб'єкта у просторі й відрізняються від інших дієслів тим, що мають пари: одне із слів означає рух в одному напрямку (іти, нести), а інше – у різних (ходити, носити). Як і інші, ці дієслова поділяються на дві дієвідміни і змінюються за особами, видом і часами.

ОРІЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Завдання 212. Напишіть речення за зразком:

Зразок: *Учора Максим був у кіно. Учора Максим ходив у кіно.*

1. Увечері наші батьки були у театрі.
2. Минулого тижня Андрій був у лікаря.
3. У неділю студенти були на екскурсії.
4. Уранці спортсмени були на стадіоні.
5. Позавчора Світлана була у батьків.
6. Недавно Марія була у церкві.
7. На вихідних мої друзі були в аквапарку.
8. Вчора моя сестра була на річці.

Завдання 213. Вжуйте дієслово «ходити» у минулому часі.

1. Увечері Іван ... на дискотеку.
2. Минулого місяця діти ... в цирк.
3. Недавно школярі ... в ліс.
4. Вчора вранці студентка ... в інститут.
5. Минулого тижня Марк ... до друзів.
6. Ірина вже давно ... у кінотеатр.
7. Минулого тижня мій товариш ... на виставу у театр.

Завдання 214. За зразком дайте відповіді на запитання.

Зразок: - *Що ви робили вранці? (товариші).* - *Я ходив до товаришів.*

1. Що ви робили минулого тижня? (філармонія)
2. Що студент робив у понеділок? (університет)
3. Що ваші батьки робили у неділю? (родичі)
4. Що Ганна робила позавчора? (стоматолог)
5. Що Ганна недавно робила? (викладач)
6. Що ваші друзі робили на канікулах? (озеро)

Завдання 215. Поставте питання до виділених слів.

1. Вчора я ходив у центр.
2. У четвер Марта ходила на ринок.
3. Влітку Мирон часто ходив в гори.
4. Після занять ми ходили у кафе.
5. Колись Віра часто ходила у ресторани.

Завдання 216. Прочитайте діалог. На місці трьох крапок запишіть слова «іти-ходити».

- Привіт, Джоне! Куди ти - Привіт Кларо! Я саме ... в центр. Хочу зустрітись з давніми друзями. А ти куди? - Я теж ... в центр. Зараз ми з друзями ... в театр на виставу «Украдене щастя». - Я теж ... на цю виставу

минулого тижня. Актори дуже гарно грають. Це прекрасна вистава. Бажаю гарного перегляду. - Дякую, бувай! - Бувай!

Завдання 217. Дайте відповіді на запитання.

1. Куди ти ідеш? (кіно) 2. Куди ми йдемо? (виставка) 3. Куди ви йдете? (зупинка) 4. Куди він іде? (друг) 5. Куди вона іде? (музей) 6. Куди вони ідуть? (клуб)

Завдання 218. Замініть дієслово «іти» на дієслово «піти» і напишіть речення в майбутньому часі.

1. Зараз я іду в галерею. 2. В цей час Віктор іде на роботу. 3. Батьки ідуть до хороших знайомих. 4. Студенти ідуть на літню практику. 5. Дівчина іде до перукаря.

Завдання 219. Напишіть речення за зразком:

Зразок: *Завтра Ігор буде у кіно. Завтра Ігор піде у кіно.*

1. Скоро студент буде на екзамені. 2. Завтра викладач буде на роботі. 3. У суботу друзі будуть у центрі. 4. В обід працівники будуть їсти. 5. Після роботи я буду в спортзалі. 6. Потім ти будеш у кафе.

Завдання 220. Поставте питання до виділених слів.

1. На Різдво я піду до батьків. 2. Післязавтра дівчина піде до лікаря. 3. Вранці вони підуть в аптеку. 4. У вересні він піде до школи. 5. Після занять ти підеш додому.

Завдання 221. Напишіть речення за зразком.

Зразок: *Я іду на роботу. Я ходив на роботу. Я піду на роботу.*

1. Він іде до школи. 2. Студенти ідуть на пари. 3. Дівчина іде в кав'ярню. 4. Ти ідеш до друзів. 5. Ми ідемо на озеро.

Завдання 222. Напишіть на місці трьох крапок дієслово «прийти» у потрібній формі.

1. Увечері батько пізно ... з роботи. 2. Вчора мати ... додому засмучена. 3. Минулого разу всі студенти вчасно ... на екзамен. 4. Завтра ми ... до батьків у гості. 5. Зачекайте мене, я скоро 6. Післязавтра хворий ... до лікаря. 7. Наступного тижня вони ... провідати подругу. 8. Скоро ми ... у центр. 9. Завтра ти ... до викладача.

Завдання 223. Прочитайте діалог. На місці трьох крапок запишіть дієслова «іти-ходити-піти». Самостійно складіть діалог, використавши вище зазначені дієслова.

- Куди ти ...? - Я ... в їдальню, бо дуже голодна. А ви куди ...? - Ми ... на вулицю. Ми ... в їдальню на минулій перерві. - Давайте після занять разом ... в студентське кафе. - Ми згодні. Зустрінемося біля університету. Бувай! - Бувайте!

Завдання 224. Напишіть речення за зразком:

Зразок: *Минулого року Іван був у Росії. Минулого року Іван їздив у Росію.*

1. Навесні студенти були у горах. 2. Взимку спортсмени були в Альпах. 3. Минулого тижня інженер був на заводі. 4. На вихідних Анні була у батьків. 5. Позавчора учні були на екскурсії. 6. Недавно Емануель був у Києві. 7. У неділю хлопці були у своїх товаришів. 8. Вчора моя мама була у поліклініці.

Завдання 225. Вжійте дієслово «їздити» у минулому часі.

1. У жовтні Марко ... за кордон. 2. Минулого тижня діти ... у Дніпропетровськ. 3. Недавно наші товариші ... на озеро. 4. Позавчора студентка ... в університет. 5. Минулого тижня Оксана ... до викладача. 6. Вранці Микола ... у банк.

Завдання 226. За зразком дайте відповіді на запитання.

Зразок: - *Що ви робили вранці? (друзі).* - *Я їздив до друзів.*

1. Що ви робили минулого тижня? (інститут) 2. Що студент робив у понеділок? (ботанічний сад) 3. Що ваші сусіди робили у неділю? (село) 4. Що Ганна робила позавчора? (зоопарк) 5. Що Іванна недавно робила? (супермаркет) 6. Що ваші приятелі робили на канікулах? (ліс)

Завдання 227. Поставте питання до виділених слів.

1. Вчора Назар їздив *до батьків*. 2. У понеділок Марія їздила *на ринок*. 3. Влітку Борис їздив у Грецію. 4. Після занять ми їздили *на річку*. 5. Взимку діти їздили *у Буковель* кататись на лижах.

Завдання 228. Прочитайте діалог. На місці трьох крапок запишіть слова «їхати-їздити».

- Привіт, Вікторе! Куди ти ...? - Привіт Миколо! Я ... на вокзал, бо хочу купити квитки на поїзд до Києва. А куди ти ...? - Я ... у центр, бо вчора ми з приятелями ... на дискотеку, і я забув у клубі телефон. Тож зараз хочу забрати. - Успіху, бувай. - Дякую, і тобі вдалої поїздки.

Завдання 229. Дайте відповіді на запитання.

1. Куди ти їдеш? (театр) 2. Куди ми їдемо? (родичі) 3. Куди ви їдете? (столиця) 4. Куди він їде? (товариш) 5. Куди вона їде? (галерея) 6. Куди вони їдуть? (Кіпр) 7. Ти часто їдиш на таксі?

Завдання 230. Замініть дієслово «їхати» на дієслово «поїхати» і напишіть речення в майбутньому часі.

1. Зараз я їду у село. 2. Вадим їде до своїх батьків. 3. Родичі їдуть до нас у гості. 4. Учні їдуть на шкільну практику. 5. Чоловік їде на роботу.

Завдання 231. Напишіть речення за зразком:

Зразок: *Завтра Євген буде у лісі. Завтра Євген поїде у ліс.*

1. Скоро студент буде за кордоном. 2. Завтра фотограф буде на роботі. 3. У вівторок батьки будуть у дідуся та бабусі. 4. Увечері працівники будуть удома. 5. Після екзаменів я буду у Марокко. 6. Потім ти будеш у центрі.

Завдання 232. Поставте питання до виділених слів.

1. На свята я поїду *до родичів*. 2. Завтра моя подруга поїде *до лікарки*. 3. В обід вони *поїдуть* в супермаркет. 4. У липні він поїде *на море*. 5. Після уроків ти *поїдеш* на ринок.

Завдання 233. Напишіть речення за зразком.

Зразок: *Я їду на роботу. Я їздив на роботу. Я поїду на роботу.*

1. Він їде до Криму. 2. Учні їдуть на уроки. 3. Наша сестра їде в ресторан. 4. Ти їдеш у подорож. 5. Ми їдемо на відпочинок.

Завдання 234. Напишіть на місці трьох крапок дієслово «приїхати» у потрібній формі.

1. Учора Семен пізно ... від батьків. 2. Минулого тижня моя тітка ... додому. 3. Недавно ми ... з відпустки. 4. Завтра ви ... до родичів у гості. 5. Незабаром я ... до тебе. 6. Післязавтра лікар ... до пацієнта. 7. Через місяць вони ... з Польщі. 8. Скоро ви ... у ресторан. 9. Потім ти ... до бабусі.

Завдання 235. Прочитайте діалог. На місці трьох крапок запишіть дієслова «їхати-їздити-поїхати». Самостійно складіть діалог, використавши вище зазначені дієслова.

- Куди ти ...? - Я ... до батьків у село, бо давно не бачила їх. А ви куди ...? - Ми ... на відпочинок до озера. Минулого тижня ми ... в гори, а зараз хочемо позасмагати. - Я також вчора ... на озеро з друзями. Там зараз дуже гарно і тепла вода. Бажаю гарно відпочити. - Дякуємо, навзаєм.

Завдання 236. Вжуйте дієслова «носити – нести – приносити» у минулому часі.

1. Батько ... меблі з коридору у квартиру. 2. Марина часто ... на плечі сумку. 3. Бабуся ніколи не ... важких пакетів. 4. Учора падав дощ, тому люди ... парасолі. 5. Минулого тижня Оксана ... до викладача. 6. Вранці Микола ... у банк.

Завдання 237. Дайте відповіді на запитання, використовуючи дієслова «носити – нести – приносити» в минулому часі.

1. Що ви робили вчора? (книги у бібліотеку) 2. Що вона зробила? (чай) 3. Що люди робили взимку? (теплий одяг) 4. Що зробив студент? (підручники в деканат) 5. Що зробили діти? (продуктів з магазину додому).

Завдання 238. Поставте питання до виділених слів.

1. Ми *принесли* батькам квіти. 2. Хлопчик *приніс* додому собаку. 3. Галина *несла* гарячий чай. 4. Студентка *принесла* конспекти лекцій. 5. Учень часто *носив* важкий портфель.

Завдання 239. Вжуйте дієслова «носити – нести» у теперішньому часі.

1. Я часто ... короткі спідниці. 2. Іноді ти ... дуже важкі сумки. 3. Ми завжди ... шарфи взимку. 4. Ви ... дорогі окуляри. 5. Він не ... годинника. 6. Спортсмени ... спортивну форму. 7. Чоловіки ... важкого стола.

Завдання 240. Дайте відповіді на запитання, використовуючи дієслова «носити – нести» в теперішньому часі.

1. Що ти робиш? (квіти з крамниці) 2. Що ви робите? (воду з криниці) 3. Що хлопець робить? (дівчину на руках) 4. Що ми робимо? (довгі плаття) 5. Що батьки роблять? (носять дітей)

Завдання 241. Дайте відповіді на запитання, використовуючи дієслова «носити – нести – приносити» в майбутньому часі.

1. Що ти будеш робити? (сумки) 2. Що ви зробите? (гроші) 3. Що він зробить? (гаманець) 4. Що вони будуть робити? (легкі коробки) 5. Що ми зробимо? (багато фруктів)

Завдання 242. Замініть дієслово «нести» на дієслово «принести» і напишіть речення в майбутньому часі.

1. Я несу товар у магазин. 2. Він несе гроші в банк. 3. Вони несуть брудний одяг у ванну. 4. Ти несеш книги у бібліотеку. 5. Ви несете важкі сумки.

Завдання 243. Прочитайте діалог. Випишіть та запам'ятайте невідомі слова. На місці трьох крапок запишіть слова «носити – нести – приносити» у потрібній формі та поставте до них запитання.

- Привіт, Анно! Що це ти робиш?

- Привіт Маріє! Я ... їжу у лікарню, бо там лежить моя мама.

- А що трапилось?

- Вона зламала ногу. Тому тепер щодня я ... обіди для неї. Вона любить домашні страви. Вчора я ... їй борщ, сьогодні – галушки, а завтра ... вареників.

- Якщо твоя мама щодня буде їсти їжу, яку ти готуєш від щирого серця, то вона точно скоро видужає. Передавай їй вітання.

- Дякую, передам. Бувай!

- До зустрічі.

Завдання 244. Вжуйте дієслова «плисти – плавати – приплисти» у минулому часі.

1. Англійський корабель довго ... в океані. 2. Цей човен вчора ... у одеський порт. 3. Український спортсмен на змаганнях ... до фінішу перший. 4. Серфінгіст повільно ... до берега. 5. Колись Галина добре 6. Вранці мої друзі ... до України на пароплаві.

Завдання 245. Розкрийте дужки та запишіть слова у минулому часі.

1. В середу Діана ... (плавати) в басейні. 2. Минулого місяця корабель ... (приплисти) з Нігерії. 3. На змаганнях студенти медичного університету ... (плавати) найкраще. 4. Андрій дуже добре ... (плисти) по річці. 5. Нафтова баржа ... (приплисти) з Сирії.

Завдання 246. Поставте питання до виділених слів.

1. Ми *припливли* на великому кораблі. 2. Капітан *приплив* з далекого плавання. 3. По Дніпрі *плавали* пароплави і катери. 4. Спортсменка *пливла* дуже швидко. 5. Я ніколи не вмів так гарно *плисти*.

Завдання 247. Вжуйте дієслова «плисти – плавати» у теперішньому часі.

1. Я добре 2. Дерево ніколи не 3. Ми завжди ... у озері. 4. Ви ... дуже повільно. 5. Він не ... ніде, крім басейну. 6. Спортсмени часто ... не тренуваннях.

Завдання 248. Розкрийте дужки та запишіть слова у теперішньому часі.

1. Що ти робиш? (плавати) 2. Що ви робите? (плисти) 3. Що хлопець робить? (плавати) 4. Що ми робимо? (плавати) 5. Що батьки роблять? (плисти)

Завдання 249. Дайте відповіді на запитання, використовуючи дієслова «плисти – плавати – приплисти» в майбутньому часі.

1. Що ти будеш робити? (плавати) 2. Що ви зробите? (припливти) 3. Що він зробить? (припливти) 4. Що вони будуть робити? (плисти) 5. Що ми зробимо? (припливти)

Завдання 250. Замініть дієслово «плисти» на дієслово «припливти» і напишіть речення в майбутньому часі.

1. Я пливу в порт. 2. Він пливе в Америку. 3. Вони пливуть до берега. 4. Ти пливеш до фінішу. 5. Ви пливете до Китаю.

Завдання 251. Прочитайте текст. Випишіть та запам'ятайте невідомі слова. Зверніть увагу на використання дієслів «плисти – плавати – приплисти». Спробуйте переказати текст.

У Чорному морі плаває багато кораблів. Іноді я дивлюсь на захід сонця, а в його променях пливе у гавань корабель. Коли припливе до порту, то з нього на берег виходять високі, стрункі і вродливі моряки. Вони довго плавали у морських водах і зараз дуже раді знову зустріти рідних. Ліворуч від порту є пляж, там плаває велика кількість туристів. Іноді можна побачити рибаків, які сидять і чекають, коли припливе велика риба. І все навколо заспокоює...

Завдання 252. Вжуйте дієслова «бігти – бігати – прибігти» у минулому часі.

1. Спортсмен добре ... на змаганнях. 2. Хлопчик замерз, тому ... додому. 3. Андрій довго ... до друга. 4. Мама покликала Ганну, і дівчинка ... до неї. 5. Студент повільно на стадіоні. 6. Вранці мої друзі ... до мене в гості.

Завдання 253. Розкрийте дужки та запишіть слова у минулому часі.

1. На вихідних Тамара ... (бігати) в спортзалі. 2. Інна швидко ... (бігти) до подруги. 3. На змаганнях студенти стоматологічного факультету... (прибігти) першими. 4. Федір дуже добре ... (бігати). 5. Спортсмен найшвидше ... (прибігти) до фінішу.

Завдання 254. Поставте питання до виділених слів.

1. Іван *прибіг* до своїх друзів. 2. Тренер сказав спортсменам багато *бігати*. 3. Хлопці *прибігли* до бабусі. 4. Учні *бігали* на уроці фізкультури. 5. Вечоріло, тому Марина швидко *бігла* додому.

Завдання 255. Вжуйте дієслова «бігти – бігати» у теперішньому часі.

1. Я повільно 2. Зараз я ... до тебе. 3. Іноді ми ... на стадіоні. 4. Сергій ... у центр. 5. Вранці хлопці 6. Спортсмени завжди ... не тренуваннях.

Завдання 256. Розкрийте дужки та запишіть слова у теперішньому часі.

1. Що ти робиш? (бігати) 2. Що ви робите? (бігти) 3. Що хлопець робить? (бігти) 4. Що ми робимо? (бігти) 5. Що батьки роблять? (бігати)

Завдання 257. Дайте відповіді на запитання, використовуючи дієслова «бігти – бігати – прибігти» в майбутньому часі.

1. Що ти будеш робити? (бігати) 2. Що ви зробите? (прибігти) 3. Що він зробить? (прибігти) 4. Що вони будуть робити? (бігти) 5. Що ми зробимо? (прибігти)

Завдання 258. Прочитайте текст. Випишіть та запам'ятайте невідомі слова. Зверніть увагу на використання дієслів «бігти – бігати – прибігти». Дайте відповіді на запитання після тексту.

У великих містах люди завжди поспішають. Здається, що вони не ходять, а бігають. Хтось біжить на роботу, інші саме прибігли з роботи і біжать на ринок. У всіх великі плани на завтра. Хтось вранці буде бігти в магазин чи лікарню, а хтось бігати на стадіоні, інший прибіжить до друзів і повідомить їм цікаві новини. Час біжить дуже швидко. Тому, мабуть, і люди поспішають.

1. Що роблять люди у великих містах? 2. Куди і звідки біжать люди? 3. Що роблять люди вранці? 4. Що робить час? 5. Чому люди поспішають?

Завдання 259. Вжуйте дієслова «везти – возити – привезти» у минулому часі.

1. Товаришка ... мені подарунок з Чехії. 2. Остап довго ... мене в село. 3. Учора батько ... додому собаку. 4. Хлопці ... батьків на море. 5. Мама ... багато іграшок. 6. Мої друзі ... в Україну китайські дерева.

Завдання 260. Розкрийте дужки та запишіть слова у минулому часі.

1. Сестра ... (привезти) мені нову куртку і черевики. 2. Кур'єр ... (привезти) посылку до будинку. 3. Софія ... (везти) багато солодоців для дітей. 4. Автобус довго (везти) пасажирів. 5. Дядько ... (возити) мене на коні.

Завдання 261. Поставте питання до виділених слів.

1. У дитинстві тато *возив* мене на велосипеді. 2. Вчора тітка *привезла* дітей у село. 3. Потяг *віз* чоловіка у далекі країни. 4. Друзі *привезли* мені kota. 5. Таксист довго *возив* дівчину по місті.

Завдання 261. Вжуйте дієслова «везти – возити» у теперішньому часі.

1. Я ... маму додому. 2. Він щодня ... багатьох людей. 3. Зараз вона ... сестру у лікарню. 4. Ви ... подругу до університету. 5. Він часто ... брата у школу. 6. Руслан щотижня ... батьків у супермаркет.

Завдання 262. Дайте відповідь на запитання, використавши дієслова «везти - возити».

1. Що ти робиш? (важкі сумки) 2. Що ви робите? (подарунок друзям) 3. Що хлопець робить? (друга додому) 4. Що ми робимо? (товаришів навколо міста) 5. Що батьки роблять? (дітей у коледж)

Завдання 263. Дайте відповіді на запитання, використовуючи дієслова «везти – возити – привезти» в майбутньому часі.

1. Що ти будеш робити? (одяг) 2. Що ви зробите? (овочі та фрукти) 3. Що він зробить? (свого товариша) 4. Що вони будуть робити? (підручники) 5. Що ми зробимо? (конспекти)

Завдання 264. Замініть дієслово «везти» на дієслово «привезти» і напишіть речення в майбутньому часі.

1. Я везу торт. 2. Він везе батьків з магазину. 3. Вони везуть лікаря до пацієнта. 4. Ти везеш додому новий телевізор. 5. Ви везете сусідів на море.

Завдання 265. Прочитайте текст. Випишіть та запам'ятайте невідомі слова. Зверніть увагу на використання дієслів «везти – возити – привезти». Спробуйте переказати текст. Дайте відповіді на запитання після тексту.

Мій батько часто їздить за кордон, бо він водій і возить туристів на екскурсії. Коли повертається додому, то привозить мені та моїй сестрі подарунки. Ми завжди просимо купити нам фруктів з інших країн, але батько ніколи їх не купує, бо возить людей дуже далеко і в дорозі фрукти можуть зіпсуватись. Наприклад, зараз батько везе групу аж у Нідерланди, отже, ми знову отримаємо іграшки замість фруктів.

1. Що робить батько? 2.Що батько привозить дітям? 3.Що батько робить зараз?

Завдання 266. Вжуйте дієслова «летіти – літати – прилетіти» у минулому часі.

1. Військовий літак довго ... у небі. 2. Цей чоловік вчора ... в Україну. 3. Моя подруга недавно ... на Кубу. 4. Повітряна кулька повільно ... в повітрі. 5. Вчора Галина ... у Канаду. 6. Вранці мої друзі ... в літаку.

Завдання 267. Розкрийте дужки та запишіть слова у минулому часі.

1. У небі ...(літати) великий птах. 2. Минулого місяця вертоліт ... (прилетіти) з Польщі. 3. Зараз мої друзі у літаку і ... (летіти) на батьківщину. 4. Андрій дуже добре ... (літати). 5. Дув сильний вітер і у повітрі ... (літати) багато листя.

Завдання 268. Поставте питання до виділених слів.

1. Ми *прилетіли* на новому літаку. 2. Пілот *прилетів* з далекого рейсу. 3. У хмарах *літали* різні птахи. 4. Стріла *летіла* дуже далеко. 5. Я ніколи *літав* у вертольоті..

Завдання 269. Вжуйте дієслова «літати – летіти» у теперішньому часі.

1. Я часто ... на літаку. 2. Люди не ..., бо не мають крил . 3. Ми завжди довго ... додому. 4. Ви часто 5. Він зараз ... до Африки.

Завдання 270. Розкрийте дужки та запишіть слова у теперішньому часі.

1. Що ти робиш? (літати) 2. Що ви робите? (літати) 3. Що хлопець робить? (летіти) 4. Що ми робимо? (летіти) 5. Що батьки роблять? (летіти)

Завдання 271. Дайте відповіді на запитання, використовуючи дієслова «летіти – літати – прилетіти» в майбутньому часі.

1. Що ти будеш робити? (летіти) 2. Що ви зробите? (прилетіти) 3. Що він зробить? (прилетіти) 4. Що вони будуть робити? (літати) 5.Що ми робимо? (літати)

Завдання 272. Замініть дієслово «летіти» на дієслово «прилетіти» і напишіть речення в майбутньому часі.

1. Я лечу в Англію. 2. Він летить в аеропорт. 3. Вони летять з Росії. 4. Ти летиш до друзів. 5. Ви летите від батьків.

Завдання 273. Прочитайте текст. Випишіть та запам'ятайте невідомі слова. Зверніть увагу на використання дієслів «летіти – літати – прилетіти». Спробуйте переказати текст.

Я часто дивлюся, як літають птахи. Одні летять у зграї, інші – парами, ще інші – поодиночі. Найчастіше бачу, як до своїх гнізд прилітають пари голубів. Там вони годують своїх діток і летять знову шукати їжу для малечі. Але, як і люди, голуб'ята виростуть, навчатися самостійно літати і, можливо, більше ніколи не прилетять до рідного гнізда.

Завдання 274. Вжуйте дієслова «вести – водити – привести» у минулому часі.

1. Мама ... дитину зі школи. 2. Брат щодня ... сестру до тітки. 3. Спершу батько ... мене до стоматолога, а потім дозволяв гуляти. 4. Потім вчителька ... учнів до класу. 5. Сестра ... дитину за руку.

Завдання 275. Розкрийте дужки та запишіть слова у минулому часі.

1. Мій дідусь добре ... автомобіль. 2. Вчителька ... учня до директора. 3. Софія ... брата до лікаря. 4. Друг часто ... по місті. 5. Дядько довго ... мене на заняття.

Завдання 276. Поставте питання до виділених слів.

1. У дитинстві тато *водив* мене у кафе. 2. Вчора тітка *привела* дітей до школи. 3. Друг *вів* чоловіка через усе місто. 4. Друзі *привели* мені коня. 5. Товариш довго *водив* мою сестру по парку.

Завдання 277. Вжуйте дієслова «вести – водити» у теперішньому часі.

1. Я ... маму до лікаря. 2. Він щодня ... машину. 3. Зараз вона ... брата у поліклініку. 4. Ви ... подругу в перукарню. 5. Він часто ... сестру до родичів. 6. Роман щотижня ... дітей у аквапарк.

Завдання 278. Дайте відповідь на запитання, використавши дієслова «вести - водити».

1. Що ти робиш? (друзів на екскурсію) 2. Що ви робите? (дітей на озеро) 3. Що хлопець робить? (дівчину у ресторан) 4. Що ми робимо? (друзів у визначні місця Львова) 5. Що друзі роблять? (мене до себе додому)

Завдання 279. Дайте відповіді на запитання, використовуючи дієслова «вести – водити – привести» в майбутньому часі.

1. Що ти будеш робити? (автомобіль) 2. Що ви зробите? (приятелів в гості) 3. Що він зробить? (своїх батьків до школи) 4. Що вони будуть робити? (подругу до перукаря) 5. Що ми зробимо? (товаришів у кафе)

Завдання 280. Замініть дієслово «вести» на дієслово «привести» і напишіть речення в майбутньому часі.

1. Я веду друга. 2. Він веде батьків у парк. 3. Вони ведуть брата до лікаря. 4. Ти ведеш сестру на уроки. 5. Ви ведете сусідів у гості.

НАБІР ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКРЕТНИХ ЦІЛЕЙ

1	Вчора Максим вчасно ... на заняття.	А) ходив Б) прийшов В) піде
2	Мій брат добре ... машину.	А) водить Б) водиш В) їздить
3	Завтра моряки ... до берега.	А) припливли Б) припливуть В) пливуть
4	Щоранку на стадіоні моя подруга ...	А) біжить Б) прибігає В) бігає
5	Ми часто ... до родичів у село.	А) приїхали Б) їздимо В) приїдемо
6	Іноді мої друзі ... в Туреччину.	А) літають Б) літаєте В) літає
7	Вчора мої приятелі ... мені словники і підручники.	А) приносять Б) принесли В) носив
8	Завтра я ... маленького брата до подруги	А) приведу

		Б) воджу В) прийду
9	Щойно цей літак ... з Торонто.	А) прилетів Б) приїхав В) літав
10	На змаганнях наші студенти ... перші.	А) припливли Б) припливла В) плавав

ТЕМА 16. ДАВАЛЬНИЙ ВІДМІНОК ІМЕННИКІВ, ПРИКМЕТНИКІВ ТА ЗАЙМЕННИКІВ

МЕТА: удосконалювати уміння студентів змінювати іменники, прикметники та займенники в давальному відмінку, правильно писати та визначати закінчення давального відмінка різних частин мови; навчити вживати відповідні форми при побудові речень та ставити правильні запитання; розвивати логічне мислення, зорову і слухову пам'ять, сприймання, мовленнєві уміння.

ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

Студент повинен знати:

1. Відмінкові закінчення іменників, прикметників та займенників у формі давального відмінка.
2. Правила коректного вживання слів у давальному відмінку та їх поєднання у реченні.
3. Доцільність вживання форм давального відмінка у реченнях та при побудові текстів.

Студент повинен уміти:

1. Утворювати форми давального відмінка іменників, прикметників та займенників в усіх числах та особах.
2. Поєднувати займенники, прикметники та іменники у давальному відмінку.
3. Будувати речення і тексти, використовуючи займенники, прикметники та іменники у давальному відмінку й поєднуючи їх зі словами інших частин мови.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАТЬ, УМІТЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня.

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І. З., Сечень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 320с.
2. Вальченко І.В. Ласкаво просимо! : навч. посібник української мови для іноземних студентів : у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2011. – Частина 1. – 386 с.
3. Вінницька В.М., Плющ Н.Г. Українська мова : Практичний курс граматики для студентів-іноземців. – К., 1997. – 224с.
4. Зайченко Н.Ф., Воробйова С.А. Практичний курс української мови для студентів-іноземців: усне мовлення. – К.: Знання України, 2005. – 324с.
5. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2012. – 183с.

6. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні; Інститут української мови 4-те вид., випр. і доп. – К. : Наук. думка, 1993. – 240с.
7. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. – Х. : Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2008, 384с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

Давальний відмінок відповідає на різні питання залежно від того, яку частину мови вживають у такій формі. Іменники та особові займенники відповідають на запитання «Кому?», «Чому?», присвійні займенники – «Чієму?», «Чій?», «Чієм?», прикметники та вказівні займенники – «Якому?», «Якій», «Яким?». Слова у цьому відмінку вживають для позначення адресата, вираження фізичного або емоційного стану чи вказівки на вік. Форми давального відмінка утворюють без використання прийменників, лише за допомогою відмінкових закінчень усіх частин мови.

ОРІЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Розберіть теоретичні питання теми і виконайте наступні завдання.

1. Пригадайте закінчення іменників у давальному відмінку.
2. Повторіть закінчення прикметників та вказівних займенників давального відмінка.
3. Назвіть всі особові займенники у давальному відмінку.
4. Наведіть приклади різних частин мови у давальному відмінку.
5. Подані нижче слова поставте у формі давального відмінка однини.
Поет, жінка, батько, бабуся, вчителька, директор, перукар, я, ви, вони, наш, їхній, твій, твоя, зелений, справжня, добрий, молода, вчорашній.

Завдання 281. Поставте нижче подані слова у форму давального відмінка однини.

Архітектор, актриса, дитина, студентка, тато, друг, подруга, приятель, співак, дівчина, жінка, сусідка, дядько, викладач, гід, гість, дідо, перукар, ветеринар, журналіст, перекладач, дідусь, сестра, брат, професор, мама, хлопець, донька, водій, товариш, лікар, журналістка, декан, директор, іноземець, актриса, лаборант, поет, письменниця, родич, фотограф.

Завдання 282. Дайте відповіді на запитання.

1. Кому ви порадили купити книгу?	Сестра
2. Кому подобається отримувати подарунки?	Брат
3. Кому студенти віддали конспекти?	Професор
4. Чому присвячена ця книга?	Любов
5. Кому син пообіцяв, що купить продукти?	Мама
6. Кому хлопець допоміг перейти через дорогу?	Бабуся
7. Кому батьки дозволили гуляти до вечора?	Донька
8. Кому люди розповідають про свої хвороби?	Лікар
9. Кому сподобався новий автомобіль?	Товариш
10. Кому ви оплачуєте за проїзд у таксі?	Водій
11. Кому дідусь заборонив водити автомобіль?	Онук
12. Кому учні подарували квіти?	Викладачка
13. Кому дівчина часто пише листи?	Хлопець
14. Кому мати читає казки?	Дитина

15. Кому викладач пояснив завдання?	Студентка
16. Кому ти вчора написав листа?	Батько
17. Кому ти довіряєш?	Друг
18. Кому студентка розповіла про результати екзамену?	Подруга
19. Кому Сергій допоміг прибрати двір?	Сусід
20. Кому учні написали вірш?	Вчителька
21. Кому глядачі дякували за концерт?	Співак
22. Кому чоловік повинен дарувати квіти?	Жінка
23. Кому ти купив подарунок?	Дівчина
24. Кому ви завжди позичаєте солі?	Сусідка
25. Кому ви завтра подаруєте годинник?	

Дядько

26. Кому ви дали ключі від своєї квартири? Приятьель

Завдання 283. Розкрийте дужки та запишіть слова у правильній формі.

1. Я подякував ... (художник) за гарну картину. 2. Дівчина заплатила ... (продавець) за товар. 3. Контролер виписав ... (пасажир) штраф. 4. ... (пілот) дали нову форму. 5. Сусід подарував ... (дівчинка) м'яч. 6. ... (ректор) принесли важливий лист. 7. Школяр віддав журнал ... (вчителька). 8. Марта написала лист ... (сім'я). 9. Чоловік подарував букет квітів ... (дружина). 10. Учень показав щоденник ... (батько). 11. Щотижня Ігор телефонує ... (друг). 12. Чоловік пояснив ... (лікар) свою проблему. 13. Продавець віддав продукти ... (покупець). 14. Фанати подякували ... (футболіст) за гарну гру. 15. Я показав розклад ... (товариш). 16. Віктор розповів про свої проблеми ... (приятель). 17. Ольга повернула книги ... (бібліотекарка). 18. Директор виплатив премію ... (працівник). 19. Дівчина надіслала фотографію ... (хлопець). 20. Мама купила солодоші ... (дитина). 21. Батько віддячив ... (медсестра) за роботу. 22. Покупець дав рецепт ... (фармацевт).

Завдання 284. Поставте питання до виділених слів.

1. Студент показав зошит *професорові*. 2. Щотижня чоловік віддає *дружині* гроші. 3. Поет присвятив вірша *дружбі і любові*. 4. *Батькові* сподобалась моя подруга. 5. Дядько подарував *сестрі* телефон. 6. Марія показала *подрузі* старі фотографії. 7. Іван віддав *приятелеві* конспекти. 8. *Дружині* сподобались квіти, які подарував чоловік. 9. Батьки купили *дитині* багато ягід і фруктів. 10. Студенти висловили *деканові* свої вітання.

Завдання 285. Закінчіть речення, використовуючи іменники у формі давального відмінка однини.

1. Професор сказав оцінку 2. Мама купила нову сумку 3. Сусід показав гарний стадіон 4. Ця книга сподобалась 5. Вчора я показала гарний магазин 6. Скоро брат подарує свій телефон 7. Восени батьки куплять теплий одяг 8. Новий будинок дуже сподобався 9. Недавно Андрій подарував словник 10. Діти розповіли про результати навчання 11. Хлопець допоміг нести важкі пакети 12. Я показала нове плаття 13. Викладачка поставила п'ятірку 14. Ми довго вибирали подарунок

Завдання 286. Прочитайте текст. Випишіть іменники у давальному відмінку. Дайте відповіді на запитання після тексту.

Скоро будуть канікули, і Таня повернеться з навчання додому. Тому минулого тижня вона ходила на базар і купувала подарунки зі Львова для своїх рідних. Татові дівчина купила новий гаманець, мамі – шарф, сестрі вирішила подарувати вишиту сорочку, а братові – кружку, на якій

намальовані львівські вулиці. Також Таня придбала дерев'яну шкатулку подрузі. Дівчина була дуже задоволена тим, що купила такі гарні подарунки.

1. Що Таня купила мамі? 2. Що Таня купила батькові? 3. Кому Таня купила кружку? 4. Кому Таня купила вишиту сорочку? 5. Кому Таня купила шкатулку?

Завдання 287. Прочитайте текст. Знайдіть невідомі слова, з'ясуйте зі словником їхнє значення, та запам'ятайте. Випишіть іменники у давальному відмінку. Дайте відповіді на запитання після тексту.

Наступного тижня Роман поїде в гості у село. Там у нього живе багато родичів, тому хлопець повинен купити подарунки. Дідусеві юнак вирішив подарувати новий светр, бабусі – хустину, тітці – сумку, дядькові – сувенірний ніж, сестрі – цукерки, а племінниці – багато фруктів. Роман сподівається, що усі будуть задоволені подарунками.

1. Що Роман подарує бабі? 2. Що Роман подарує дідові? 3. Кому Роман подарує сумку? 4. Кому Роман подарує ніж? 5. Кому Роман подарує цукерки? 6. Кому Роман подарує фрукти?

Завдання 288. Прочитайте текст. Знайдіть невідомі слова, з'ясуйте зі словником їхнє значення, та запам'ятайте. Виділіть іменники у давальному відмінку. Спробуйте переказати зміст тексту.

У Анни сьогодні день народження. Батьки пообіцяли дівчинці, що куплять подарунок і взяли її у магазин. Ані дуже сподобалась велика лялька, і мама купила її доньці. Батько подарував дитині м'яч та ролики, про які давно мріяла донечка. Аня також подарувала мамі і татові поцілунки як подяку за куплені подарунки. Коли сім'я повернулась додому, дівчинка одразу показала нові іграшки товаришеві та подрузі, і вони ще довго святкували день народження.

Завдання 289. Напишіть коротку розповідь на вільну тему, використовуючи у тексті форми іменників давального відмінка однини.

Завдання 290. Прочитайте текст. Знайдіть невідомі слова, з'ясуйте зі словником їхнє значення, та запам'ятайте. Виділіть іменники у давальному відмінку. Спробуйте переказати зміст тексту.

Вранці Наталя зателефонувала подрузі Ірині і попросила її позичити фотоапарат. Ірина відповіла, що не може цього зробити, оскільки вже дала фотоапарат братові на кілька днів. Наталю це засмутило, адже вона пообіцяла сестрі Надійці, що допоможе зробити фото для шкільної стінгазети. На щастя, про проблему почув сусідній хлопчик і вирішив допомогти приятельці. Він взяв фотоапарат і приніс його дівчині. Наталя дуже зраділа і одразу ж почала допомагати сестричці. Разом вони зробили прекрасну стінгазету, яка дуже сподобалась вчительці маленької Наді.

Завдання 291. Подані нижче займенники поставте у форму давального відмінка: Я, Ми, Ти, Ви, Він, Вона, Воно, Вони.

Завдання 292. Виділені іменники замініть займенниками.

1. Марія купила *братові* книгу. 2. Віктор подарував *братові та сестрі* іграшки. 3. Учень показав *вчительці* зошит. 4. Професор поклав *студентові* хорошу оцінку. 5. Син допоміг *матері* прибрати квартиру. 6. Віра подарувала *Андрієві* годинник. 7. Хлопець розказав *друзям* правду. 8. Школярка сказала *татові і мамі*, що наступного тижня у школі будуть батьківські збори.

Завдання 293. Розкрийте дужки.

1. Прийди до мене в гості, я покажу ... (ти) свій новий телефон. 2. Прийдіть завтра в університет, викладач дасть ... (ви) завдання на літо. 3. Я хочу, щоб ти сказав ... (я) правду. 4. Дівчина пообіцяла ... (вони), що вступить до інституту. 5. Друг розповів ... (ми) про свій літній відпочинок. 6. Наступного року батько купить ... (ти) новий велосипед. 7. Подруга зателефонувала ... (вона) і сказала, що запізнюється. 8. Студент подякував ... (вони) за отримані знання. 9. Брат віддав ... (він) свій старий велосипед.

Завдання 294. Напишіть речення за зразком.

Зразок: *Це моя подруга. Я купила ... шоколадку. Це моя подруга, я купила їй шоколадку.*

1. Це мої батько і мама. Я часто розповідаю ... про навчання. 2. Це моя сестра. Я купила ... нову книгу. 3. Це мої друзі. Я покажу ... свою кімнату. 4. Андрій не розуміє правила. Володя пояснить ... їх. 5. Я не пам'ятаю цього вірша. Нагадай ..., будь ласка. 6. Ти хочеш морозива? Мама купить його 7. Ми не знали відповіді на запитання. Професор допоміг ... відповісти. 8. Ви не знаєте де вулиця Личаківська? Я ... покажу. 9. Діти були голодні. Вчителька дала ... фрукти. 10. Водій безоплатно провіз пасажирів, який не мав грошей. Чоловік подякував 11. Тітка мала важкі сумки. Я допомогла ... їх нести. 12. Ти забув у магазині гаманець? Охорона ... його поверне.

Завдання 295. Дайте відповіді на питання, замінивши виділені іменники на займенники.

1. Ти написала листа *батькові і матері*? 2. Він вчора телефонував *дідусеві*? 3. Вони продали *дитині* зламану іграшку? 4. Ольга купила *братові* бананів та апельсинів? 5. Бабуся розповіла *лікарці* про свою хворобу? 6. Ти сказала *перукареві*, яку зачіску хочеш? 7. Ти покажеш *Олені* та *Анні* новий магазин на нашій вулиці? 8. Він повернув картку *лікареві*? 9. Ти позичиш *сусідці* фотоапарат? Вона показала *інженерові* свій проект?

Завдання 296. Використайте потрібні займенники.

1. Розкажіть ... свою історію. 2. Хочеш, я ... допоможу перекласти текст? 3. Хочете, я поясню ... цей матеріал. 4. Дайте ... кілограм яблук. 5. Подаруйте ... новий м'яч. 6. Розкажи... вірш. 7. Хочете, я куплю ... продуктів? 8. Пообіцяй ... , що більше так не зробиш. 9. Хочеш, я роздрукую ... фотографії?

Завдання 297. Прочитайте діалог. Зверніть увагу за займенники в давальному відмінку.

- Олю, що ти будеш собі замовляти?
- Мабуть я буду лише пити каву. А тобі щось замовити.
- Так, будь ласка, замов каву і морозиво. Також скоро прийде Ігор, давай і йому щось візьмемо.
- Може пиво?
- Так, мабуть, це гарний вибір. А твої друзі прийдуть?
- Ні, я забула телефон і не можу повідомити їм, що зараз у центрі. Може даси мені свій?
- Звичайно! Зателефонуй, хай також прийдуть.

Завдання 298. Самостійно напишіть діалог, використовуючи особові займенники у давальному відмінку.

Завдання 299. Від особових займенників утворіть присвійні чоловічого та жіночого родів (де це можливо) та запишіть їх у давальному відмінку однини.

Особовий займенник	Присвійний займенник	Присвійний займенник	займенник
--------------------	----------------------	----------------------	-----------

	(називний відмінок)	(давальний відмінок)
Я		
Ми		
Ти		
Ви		
Він		
Вона		
Вони		

Завдання 300. Розкрийте дужки та поєднайте займенники з іменниками.

1. (Моя) ... бабі. 2. (Мій)... другові. 3. (Твоя) ... товарищі. 4. (Твій) ... викладачеві. 5. (Його)... племінниці. 6. (Її) ... дитині. 7. (Наш)...братові. 8. (Ваша) ... викладачці 9. (Наша)... тітці. 10. (Ваш) ... лікареві. 11. (Їхній) ... спортсменові. 12. (Їхня)... родичці.

Завдання 301. Запишіть подані словосполучення у давальному відмінку однини.

1. Мій перукар. 2. Твій приятель. 3. Твоя дружина. 4. Її чоловік. 5. Моя лікарка. 6. Його товариш. 7. Їхня тітка. 8. Наш водій. 9. Ваш брат. 10. Наша модельєр. 11. Ваша подруга. 12. Їхній працівник.

Завдання 302. Поєднайте слова та поставте у форму давального відмінка однини.

Ветеринар	його
Лікарка	її
Сестра	мій
Друг	моя
Вчитель	наш
Медсестра	наша
Кравчиня	твій
Продавець	твоя
Пасажир	ваш
Дідо	ваша
Дядько	його
Водій	її
Хірург	їхній
Актриса	їхня
Приятелька	

Завдання 303. Розкрийте дужки.

1. Дід подарував ковзани ... (своя онука). 2. Світлана дала книгу ... (ваш брат). 3. Мама купила нову спідницю ... (моя сестра). 4. Я пообіцяв допомогти ... (його мама). 5. Батько полагодив комп'ютер ... (твоя тітка). 6. Інженер показав зразок будівлі ... (свій директор). 7. Ветеринар зробив

укол ... (її собака). 8. Цей будинок дуже подобається (наш друг). 9. Вчора Аня пояснила задачу ... (їхній приятель).

Завдання 304. Дайте відповіді на запитання.

1. Чиєму братові ти позичила телефон? 2. Чий студентці викладач пояснив нову тему? 3. Чий мамі Ігор зробив подарунок? 4. Чиєму дядькові хлопець показав будинок? 5. Чий дівчині ти повинен повернути ключі? 6. Чиєму працівникові директор дав завдання?

Завдання 305. Поставте запитання до виділених слів?

1. Я хочу допомогти *своєму* другові. 2. Лікар дав рецепт *моїй* тітці. 3. Я показала книгу *його* сестрі. 4. Фармацевт дав ліки *її* дідові. 5. Вчора студентка написала лист *своїй* подрузі з Китаю. 6. Наступного місяця Джон надіслав листівку *моєму* братові. 7. Я переслала повідомлення *вашому* чоловікові. 8. Мама попрала одяг *їхньому* працівникові. 9. Ми подарували альбом *нашому* татові.

Завдання 306. Використайте потрібні займенники з довідки.

Довідка: *мій, моя, твій, твоя, його, її, свій, своя, наш, наша, ваш, ваша, їхній, їхня.*

1. Сестра подарувала шарф ... батькові. 2. Олена зробила фотографії ... подрузі. 3. Євген купив продукти ... матері. 4. Директор дав зарплату ... працівникові. 5. Передайте листа ... другові. 6. Принеси чаю ... гостеві. 7. Подаруй годинник ... тітці. 8. Купи фруктів ... дитині. 9. Дай ручку ... сусідці. 10. Допоможи ... бабусі принести води. 11. Подарунок сподобався ... сестрі.

Завдання 307. Закінчіть речення, використовуючи присвійні займенники у давальному відмінку однини.

1. Максим подарував... 2. Мама порадила... 3. Брат купив ... 4. Викладач порекомендувала ... 5. Сестра пообіцяла... 6. Лікар дав... 7. Мій товариш допоможе... 8. Оксана вибере... 9. Водій підкаже ... 10. Ветеринар зробить ...

Завдання 308. Складіть діалог та використайте в ньому присвійні займенники у давальному відмінку однини.

Завдання 309. Подані нижче прикметники запишіть у давальному відмінку однини.

Вірний
Добрий
Вчорашній
Гарна
Дружня
Старий
Сивий
Поганий
Молода
Вродлива
Стрункий
Худа
Товстий
Щира

Бідний
Талановитий
Багата
Босий
Українська
Зайнятий
Справжня
Мужній
Рідна
Сумлінний
Старанний
Вродливий
Чужий
Сумний

Завдання 310. Розкрийте дужки та поєднайте прикметники з іменниками.

1. (Хороший) ... інженерові. 2. (Вірний) ... приятелеві. 3. (Рідна) ... тітці 4. (Сумлінна) ... школярці. 5. (Старанний) ... студентові. 6. (Видатний) ... професорові. 7. (Відповідальний) ... працівникові. 8. (Справжня) ... лікарці. 9. (Кохана) ... жінці. 10. (Давній) ... другові 11. (Старий) ... спеціалістові. 12. (Талановитий) ... художникові. 13. (Відома) ... актрисі. 14. (Український) ... героєві.

Завдання 311. Запишіть подані словосполучення у давальному відмінку однини.

1. Рідний батько. 2. Старий викладач. 3. Сива бабуся. 4. Лисий чоловік. 5. Боса дитина –
6. Маленька сестра. 7. Великий письменник. 8. Англійський співак. 9. Нігерійський посол. 10. Польський консул. 11. Німецька студентка. 12. Добра бібліотекарка.

Завдання 312. Розкрийте дужки.

1. Глядач подарував квіти ... (молода художниця). 2. Мама розповість казку ... (маленький син). 3. Студент приніс стілець ... (старий професор). 4. Сашко подарував словник ... (давній друг). 5. Марта допомогла ... (літній чоловік). 6. Президент вручив орден ... (мужній солдат). 7. Книга сподобалась ... (молода читачка). 8. Вдячність завжди висловлюють ... (добра людина). 9. Артем подарував сережки ... (кохана дівчина). 10. Ірина зателефонувала ... (вчорашня знайома). 11. Фармацевт дав ліки ... (хворий чоловік).

Завдання 313. Дайте відповіді на запитання.

1. Якому другові ви довіряєте? 2. Якій жінці допоміг Руслан? 3. Якому пацієнтові допоміг лікар? 4. Якому покупцеві продавець віддала товар? 5. Якій тітці ви купили подарунок?

Завдання 314. На місці трьох крапок напишіть потрібні прикметники.

1. Студент відповідав на питання ... викладачеві. 2. Професор пояснив тему ... студентові. 3. Батько повторив запитання ... синові. 4. Школяр прочитав вірша ... вчительці. 5. Жан зателефонував ... подрузі. 6. Лара приготувала вечерю ... сусідові. 7. Онучка подарувала шарф ... дідусеві. 8. Студенти подякували ... деканові. 9. Діти показали нову іграшку ... другові. 10. Чоловік дав грошей ... бабусі. 11. Дівчина усміхнулась ... хлопцеві. 12. Лікар допоміг ... пацієнтові.

Завдання 315. Закінчіть речення, використовуючи прикметники у давальному відмінку однини.

1. Віктор порадив... 2. Сестра купила... 3. Мама показала ... 4. Ветеринар допоміг... 5. Хірург зробив... 6. Стоматологвилікував ... 7. Наталя купила... 8. Школяр розповів... 9. Студент представив... 10. Микола віддав ...

Завдання 316. Прочитайте текст. Знайдіть невідомі слова, з'ясуйте зі словником їхнє значення, та запам'ятайте. Виділіть прикметники у давальному відмінку. Спробуйте переказати зміст тексту.

Андрійкові було чотири роки. На іменини батьки подарували маленькому шибеникові м'яч. Хлопчик одразу побіг грати у двір. Коли він біг за м'ячем, то впав і сильно поранив ногу. Батько швидко зателефонував знайомій лікарці. Вона порадила схвильованому чоловікові привезти хлопчика у лікарню. Так і зробили. У лікарні хлопчика показали черговому хірургові і він сказав, що потрібно накласти шов. Батьки дуже боялися, але довірили сина молодому лікареві. Під час процедури Андрійко не плакав, за що медсестра дала цукерку мужньому пацієнтові.

Завдання 317. Розкрийте дужки.

1. (Незнайомий) ... чоловікові. 2. (Мій давній) ... товаришеві. 3. (Чужа) ... подрузі. 4. (Твоя маленька) ... учениці. 5. (Ваш професійний) ... перукареві. 6. (Відомий) ... вченому. 7. (Його охайний) ... лаборантові. 8. (Твоя літня) ... медсестрі. 9. (Чуйна) ... людині. 10. (Моя слухняна) ... дитині. 11. (Їхній бідний) ... водієві. 12. (Англійський) ... поетові. 13. (Наш домашній) ... собаці. 14. (Мій злий) ... дідові.

Завдання 318. Запишіть подані словосполучення у давальному відмінку однини.

1. Мій поганий сусід. 2. Твій молодий аспірант. 3. Відома художниця. 4. Ваш багатий чоловік –
5. Його симпатична дівчина. 6. Моя рідна бабуся. 7. Їхній старанний студент. 8. Український актор. 9. Наш талановитий спортсмен. 10. Її привітний хлопець. 11. Твоя сумна жінка. 12. Їхня іноземна студентка.

Завдання 319. Розкрийте дужки.

1. Мама купила плаття ... (своя молодша донька). 2. Тато виконав домашнє завдання ... (свій старший син). 3. Андрій купив альбом ... (твоя вродлива подруга). 4. Сашко допоміг ... (твій хороший товариш). 5. Марта допомогла прибрати кімнату ... (мій добрий приятель). 6. Директор виплатив премію ... (наш сумлінний працівник). 7. Пісня сподобалась ... (їхній далекий родич). 8. Лікарі рекомендують відпочити ... (наша хвора бабуся). 9. Віктор купив корм ... (ваш домашній кіт). 10. Ірина написала повідомлення ... (їхня молода сусідка). 11. Продавець віддав товар ... (наш літній дядько).

Завдання 320. Дайте відповіді на запитання, використовуючи прикметники.

1. Якому продавцеві ви подякували? 2. Якій дівчині ви зробили подарунок? 3. Якому професорові ви показали конспект? 4. Якому водієві ви оплатили за проїзд? 5. Якій вчительці школяр подарував квіти?

Завдання 321. На місці *трьох крапок* напишіть потрібні прикметники та присвійні займенники.

1. Мама принесла суп синові. 2. Президент висловив подяку солдатів. 3. Андрій позичив грошей сусідові. 4. Марія купила квитки в театр товарищі. 5. Тамара подарувала нову іграшку племінниці. 6. Ігор розповів про свій відпочинок приятелеві. 7. Онук передав листа бабусі. 8. Учні поскаржилися на товариша вчительці. 9. Чоловік подарував сережки дружині. 10. Водій передав решту пасажирові. 11. Завтра Світлана зателефонує дідусяві.

Завдання 322. Закінчіть речення, використовуючи прикметники та присвійні займенники у давальному відмінку однини.

1. Лікар пояснив ... 2. Дівчинка показала... 3. Сестра написала ... 4. Інженер віддав... 5. Стоматолог допоміг ... 6. Кардіолог вилікував ... 7. Тітка приготувала ... 8. Учень розповів ... 9. Вчителька пообіцяла ... 10. Директор порадив ...

Завдання 323. Використовуючи прикметники та присвійні займенники у формі давального відмінка однини, напишіть розповідь та тему: «День народження».

Завдання 324. Поставте нижче подані слова у форму давального відмінка множини.

Бабуся, брат, мама, колега, приятель, професор, товариш, онук, водій, хлопець, лікар, архітектор, перукар, декан, секретарка, учениця, студентка, пожежник, міліціонер, тітка, сусідка, друг.

Завдання 325. Дайте відповіді на запитання.

1. Кому ти заважав вчитися?	Брати
2. Кому батько допоміг вивчити уроки?	Сестри
3. Кому ти розповів новини?	Друзі
4. Кому лікар робив уколи?	Пацієнти
5. Кому видали нову робочу форму?	Водії
6. Кому сказали прибрати в класі?	Школярки
7. Кому ви надіслали вітальні листівки на Різдво?	Тітки
8. Кому дівчата готують їсти?	Хлопці
9. Кому ви вдячні за життя?	Батьки
10. Кому ви завжди говорите правду?	Товариші

Завдання 326. Розкрийте дужки та запишіть слова у правильній формі.

1. Микола розповів про свою хворобу ... (лікарі). 2. Мама купила солодоці ... (діти). 3. Зазвичай хлопці дарують квіти ... (дівчата). 4. Ми завжди допомагаємо ... (сусіди). 5. В магазині покупці дають гроші ... (продавці). 6. У маршрутках пасажери оплачують проїзд ... (водії). 7. Я часто позичаю свої речі ... (приятелі). 8. Щотижня Віктор приносить продукти ... (пенсіонери). 9. Мелодрами часто подобаються ... (домогосподарки) 10. Я завжди пишу повідомлення ... (друзі).

Завдання 327. Закінчіть речення, використовуючи іменники у формі давального відмінка множини.

1. Вчитель повідомив оцінки 2. Тато подарував нові велосипеди 3. Дідусь пообіцяв зіграти у футбол 4. Віталій запропонував піти у кіно 5. Минулого року тренер придбав нову форму 6. Скоро ми надішлемо вітальні листівки 7. На канікулах я зроблю багато фотографій 8. Після занять я покажу свою кімнату

Завдання 328. Прочитайте текст. Знайдіть невідомі слова, з'ясуйте зі словником їхнє значення, та запам'ятайте. Виділіть іменники у давальному відмінку. Спробуйте переказати зміст тексту. Дайте відповіді на запитання після тексту.

В Україні діти дуже люблять свято Миколая. В цей день батьки кладуть синочкам і донечкам під подушки багато подарунків, солодоці та фрукти, а вранці розповідають діткам, що це ходив Миколай. Також чоловіки дарують подарунки дружинам, а дружини чоловікам, брати – сестрам і навпаки. Часто готують сюрпризи родичам та друзям. Свято Миколая несе багато радості людям.

1. Кому батьки дарують солодоці та фрукти? 2. Кому дарують подарунки чоловіки і дружини? 3. Кому дарують подарунки брати і сестри? 4. Кому готують сюрпризи на свято Миколая? 5. Кому свято Миколая несе радість?

Завдання 329. Поєднайте слова у речення.

1. Минулий, місяць, я, написати, лист, друзі. 2. Мама, завжди, читати, казки, діти. 3. Лікарі, завжди, допомагати, пацієнти. 4. Добрі, діти, ніколи, не брехати, батьки. 5. Мій, товариш, любити, допомагати, люди. 6. У, дитинство, я, часто, позичати, іграшки, діти.

Завдання 330. Напишіть твір на вільну тему, використовуючи у тексті форми іменників давального відмінка множини.

Завдання 331. Розкрийте дужки та поєднайте займенники з іменниками.

1. (Мій) ... викладачам. 2. (Його) ... лікарям. 3. (Наш)... батькам. 4. (Її) ... подругам. 5. (Твій) ... друзям. 6. (Їхні) ... продуктам. 7. (Ваш) ... родичам.

Завдання 332. Запишіть подані словосполучення у давальному відмінку множини.

1. Ваші інженери. 2. Мої медсестри. 3. Їхні викладачі. 4. Наші приятелі. 5. Твої бабусі. 6. Його товариші. 7. Їхні подруги. 8. Мої секретарі. 9. Ваші сусіди. 10. Наші працівники. 11. Твої собаки. 12. Її дідусі.

Завдання 333. Поєднайте слова та поставте у форму давального відмінка. Біолог (ваш), Лікарі (їхні), Подруга (мій), Товариш (наші), Вчителі (наші), Медсестра (наша), Кравчиня (твій), Продавці (їхні), Покупці (ваші), Дідо (ваша), Дядьки (твої), Модельєр (її), Хірурги (їхній), Актриса (їхня), Сусідка (його).

Завдання 334. Розкрийте дужки.

1. Дід подарував шахи ... (свої онуки). 2. Ольга принесла газету ... (ваші батьки). 3. Мама купила модні журнали ... (мої сестри). 4. Я телефонував ... (його друзі). 5. Батько подарував кросівки ... (твої товариші). 6. Архітектор показав проект будинку ... (свої керівники). 7. Лікар написав рецепт таблеток ... (її дядьки). 8. Цей парк дуже подобається (наші діти). 9. Вчора Віра написала домашнє завдання ... (їхні друзі).

Завдання 335. Дайте відповіді на запитання.

1. Чиїм батькам він написав лист? 2. Чиїм дітям ви подаруєте іграшки? 3. Чиїм родичам ви пообіцяли приїхати? 4. Чиїм інженерам вони дали завдання? 5. Чиїм працівникам підняли зарплатню? 6. Чиїм викладачам вона подякувала?

Завдання 336. Поставте запитання до виділених слів?

1. Я прочитала вірша своїм синам. 2. Мама купила взуття їхнім дітям. 3. Дідусь подарував альбоми нашим донькам. 4. Продавці завжди посміхаються своїм клієнтам. 5. Я надішлю подарунок вашим родичам. 6. Він сказав теплі слова моїм батькам. 7. Дружина позичила грошей нашим сусідам. 8. Я куплю продуктів їхнім батькам. 9. Брат завжди допомагає нашим друзям.

Завдання 337. Напишіть потрібні займенники на місці трьох крапок.

1. Хлопчик заважає працювати ... батькам. 2. Андрій пообіцяв допомогти ... друзям. 3. Віра купила ягід ... дітям. 4. Директор підвищив зарплату ... робітникам. 5. Минулого тижня дівчина надіслала листівку ... родичам. 6. Будь ласка, дайте меню ... клієнтам. 7. Покажіть зразки товарів ... покупцям. 8. Вчора ми купили квитки до театру ... бабусі і дідусеві. 9. Викладачі розповіли про результати роботи ... деканові та ректорові. 10. Українці завжди будуть вдячні ... захисникам. 11. Братів подарунок сподобався ... тітці і дядькові..

Завдання 338. Закінчіть речення, використовуючи присвійні займенники у давальному відмінку множини.

1. Ігор купив ... 2. Син пообіцяв... 3. Брат подарував ... 4. Лікар радить ... 5. Сестра допомагає... 6. Ветеринар зробить... 7. Дружини поперуть... 8. Діти намалюють... 9. Студенти принесуть ... 10. Анна приготує ...

Завдання 339. Подані нижче прикметники запишіть у давальному відмінку однини та множини.

Хороший. Мужній. Вчорашній. Сумлінний. Дружня. Старанна. Лисий. Злий. Юна. Вродливий. Сильний. Хвора. Слабкий. Мила.

Завдання 340. Розкрийте дужки та поєднайте прикметники з іменниками.

1. (Відомі) ... архітекторам. 2. (Щирі) ... товаришам. 3. (Молоді) ... дівчатам. 4. (Старанні) ... школярам. 5. (Добрі) ... учням. 6. (Відомі) ... журналістам. 7. (Нові) ... друзям. 8. (Бідні) ... людям. 9. (Старі) ... медсестрам. 10. (Багаті) ... підприємцям. 11. (Професійні) ... спортсменам. 12. (Здорові) ... людям. 13. (Знайомі) ... лікарям. 14. (Сміливі) ... солдатам.

Завдання 341. Запишіть подані словосполучення у давальному відмінку множини.

1. Мила дівчина. 2. Досвідчений керівник. 3. Добрий дідусь. 4. Сива бабуся. 5. Бідна дитина. 6. Відомий банкір. 7. Знаменитий співак. 8. Український професор. 9. Щирий друг. 10. Рідна сестра. 11. Іноземна туристка. 12. Хороша перукарка.

Завдання 342. Розкрийте дужки.

1. Публіка аплодувала ... (гарні танцівниці). 2. Батько купить велосипед ... (сусідські діти). 3. Учень приніс квіти ... (старі вчительки). 4. Анна надіслала привітання ... (давні друзі). 5. Бабуся придбала квитки на виставу ... (улюблені онуки). 6. Декан повідомив результати екзамену ... (останні студенти). 7. Жінка подарувала багато одягу ... (бідні люди). 8. Олена подякувала за роботу ... (старанні працівники). 9. Роман купив подарунки ... (близькі родичі). 10. Наталя зателефонувала ... (хороші друзі). 11. Аптекарь продав ліки ... (хворі пенсіонери).

Завдання 343. Дайте відповіді на запитання.

1. Яким друзям довіряє ваш батько? 2. Яким клієнтам завжди раді продавці? 3. Яким людям допомагають медсестри? 4. Яким лікарям ви довіряєте своє здоров'я? 5. Яким жінкам чоловіки дарують квіти?

Завдання 344. На місці трьох крапок напишіть потрібні прикметники.

1. Марина купила продукти ... сусідам. 2. Дівчина намалювала картини ... подругам. 3. Віктор позичив грошей ... приятелям. 4. Студент розв'язав задачу ... товаришам. 5. Люди часто дякують ... лікарям. 6. Викладач пояснив завдання ... студентам. 7. На випускному студенти подарували букети квітів ... викладачам. 8. Медсестри роздали ліки ... пацієнтам. 9. Директор пояснив правила роботи ... інженерам.

Завдання 345. Закінчіть речення, використовуючи прикметники у давальному відмінку множини.

1. Сергій сказав... 2. Анна подарувала... 3. Хлопчик заважав ... 4. Племінниця показала... 5. Ветеринар допоміг... 6. Лікар дав ... 7. Кравчиня пошила... 8. Студент пояснив... 9. Джон написав... 10. Сусід повернув ...

Завдання 346. Прочитайте текст. Знайдіть невідомі слова, з'ясуйте зі словником їхнє значення, та запам'ятайте. Виділіть прикметники у давальному відмінку. Спробуйте переказати зміст тексту.

Троє хлопчиків не послушали батьківської заборони і вирішили піти на прогулянку до лісу. Маленьким мандрівникам дуже подобалась природа і вони гуляли по лісових стежинах кілька годин. Юним шибеникам здавалось, що вони близько до виходу з лісу. Але раптом хлопці зрозуміли, що заблукали і дуже перелякались. На щастя по лісі в той час ходив лісник. Він побачив дітей і допоміг малим неслухняним розбишакам знайти дорогу додому. Коли хлопці прийшли і розказали усе схвильованим батькам, то батьки їх не сварили, лише обійняли і дали переляканим голодним дітям теплою чаю.

Завдання 347. Подані нижче прикметники запишіть у давальному відмінку множини.

Талановитий. Багата. Здорова. Польська. Бідний. Переляканий. Молодий. Зайнятий. Рідна. Сумлінний. Старанний. Поганий. Голодний. Весела.

Завдання 348. Розкрийте дужки.

1. (Далекі) ... родичам. 2. (Наші близькі) ... сусідам. 3. (Його давні) ... друзям. 4. (Мої маленькі) ... синам. 5. (Твої старі) ... батькам. 6. (Ваш видатний) ... фізикам. 7. (Їхні щасливі) ... родичам. 8. (Наші щирі) ...

подругам. 9. (Ваші налякані) ... дітям. 10. (Свої старанні) ... студентам. 11. (Її нові) ... учням. 12. (Польські) ... викладачам. 13. (Їхні добрі) ... знайомим. 14. (Мої знайомі) ... лікарям.

Завдання 349. Запишіть подані словосполучення у давальному відмінку множини.

1. Мої старенькі батьки. 2. Твої давні друзі. 3. Наші знамениті актори. 4. Їхні розумні студенти. 5. Ваші найкращі учні. 6. Мої далекі родичі. 7. Наші великі поети. 8. Ваші багаті сусіди. 9. Наші добрі викладачі. 10. Їхні строгі батьки. 11. Твої хворі товариші. 12. Наші відомі архітектори.

Завдання 350. Розкрийте дужки.

1. Актор подякував ... (свої українські шанувальники). 2. Чоловік не заважав ... (наші зайняті діти). 3. Андрій передав привіт ... (мої львівські друзі). 4. Я бажаю успіху ... (ваші сильні спортсмени). 5. Держава допомагає ... (сучасні художники). 6. Українці передали підручники ... (наші іноземні студенти). 7. Книга сподобалась ... (мої далекі родичі). 8. Ветеринар допоміг ... (наші хворі папуги). 9. Інна купила новий одяг ... (свої маленькі сестри). 10. Ірина застелила ліжка ... (мої хороші сусідки). 11. Покупець подякував за обслуговування ... (наші ввічливі офіціанти).

Завдання 351. Дайте відповіді на запитання, використовуючи прикметники та присвійні займенники.

1. Яким родичам зателефонували студенти? 2. Яким лікарям ви довіряєте? 3. Яким друзям він допомагає? 4. Яким студентам викладач ставить запитання? 5. Яким дітям мама готує обід?

Завдання 352. На місці трьох крапок напишіть потрібні прикметники та присвійні займенники.

1. Жінка попросила передати гроші донькам. 2. Марина написала листа друзям. 3. Архітектор намалював проект будинку сусідам. 4. Сергій сказав про весілля товаришам. 5. Онуки побажали щастя дідусяві та бабусі. 6. Ігор розповів про свій відпочинок приятелям. 7. Люди довіряють життя лікарям. 8. На випускному студенти заспівали пісню викладачам. 9. Чоловік подарував сережки дружині і доньці. 10. Гід подякував за увагу туристам.

Завдання 353. Закінчіть речення, використовуючи прикметники та присвійні займенники у давальному відмінку множини.

1. Лікар дав ... 2. Хлопець подарував... 3. Офіціант приніс ... 4. Інженер розповів... 5. Хірург зробив ... 6. Студентка відповідала ... 7. Бабуся переслала ... 8. Учні намалювали ... 9. Викладачка пообіцяла ... 10. Керівник порекомендував ...

Завдання 354. Використовуючи прикметники та присвійні займенники у формі давального відмінка однини та множини, напишіть лист додому.

Завдання 355. Дайте відповіді на запитання.

1. Скільки вам років? 2. Скільки років вашому найкращому другові (найкращій подрузі). 3. Скільки років вашому батькові? 4. Скільки років вашій мамі? 5. Скільки років вашим братам чи сестрам? 6. Скільки років вам було, коли ви почали говорити? 7. Скільки років вам було, коли ви пішли до школи? 8. Скільки років вам було, коли ви вступили до університету? 9. Скільки років вам буде, коли ви закінчите університет? 10. Скільки років було вашим батькам, коли вони одружились? 11. Скільки років було вашій мамі, коли ви народились? 12. Скільки років буде вашим батькам, коли ви закінчите навчання?

Завдання 356. Розкрийте дужки.

1. (Моя нова подруга) ... 22 роки. 2. (Цей великий поет) ... 74 роки. 3. (Український відомий художник) ... 47 років. 4. (Знаменитий німецький кардіолог) ... 53 роки. 5. (Наша далека родичка) ... 46 років. 6. (Ваш інженер) ... 50 років. 7. (Мій знайомий лікар) ... 34 роки. 8. (Наш новий викладач) ... 40 років. 9. (Керівник Львівської міліції) ... 58 років. 10. (Президент нашої країни) ... 49 років.

Завдання 357. Дайте відповідь на запитання до речень.

1. Андрій народився 22 серпня 1988 року. *Скільки років зараз Андрієві?* 2. Віктор Петрович народився 7 травня 1952 року. *Скільки років зараз Вікторові Петровичу?* 3. Сергій народився у 1999 році, а почав ходити до школи у 2006 році. *Скільки років було Сергієві, коли він пішов до школи?* 4. Тарас Шевченко народився у 1814 році, а помер у 1961 році. *Скільки років було поетові, коли він помер?* 5. Марія народилася у 1990 році, а в 2014 році народила сина. *Скільки років було Марії, коли вона народила сина?* 6. Зараз Ігореві 12 років. Через 4 роки він буде вступати до університету. *Скільки років буде Ігореві, коли він буде вступати до університету?*

Завдання 358. Вставте потрібний займенник.

1. Ольга ще молода жінка. ... 24 роки. 2. Юрій вже дідусь трьох онуків. ... 75 років. 3. Наші батьки тепер частіше втомлюються, бо ... уже 60 років. 4. Ми повинні самі відповідати за свої вчинки, бо ... уже 20 років. 5. Ви повинні змінити фото у паспорті, бо ... уже 45 років.

Завдання 359. Дайте відповідь на запитання до речень, використавши займенники.

Зразок: *Скільки років вашій матері? – 40. Їй сорок років.*

1. Скільки років твоєму перукареві? – 45. 2. Скільки років вашій лікарці? – 39. 3. Скільки років їхньому дядькові? – 56. 4. Скільки років твоїм однокласникам? – 19. 5. Скільки років вашому дідусеві? – 72. 6. Скільки років цьому університетові? – 354. 7. Скільки років нашій вчительці? – 31.

Завдання 360. Напишіть речення за зразком.

Зразок: *Аліна має 17 років – Аліні 17 років.*

1. Наш електрик має 42 роки – 2. Ваш старий професор має 78 років – 3. Моя кохана дівчина має 21 рік – 4. Їхній знайомий лікар має 54 роки – 5. Наш собака має 11 років – 6. Наша нова бібліотекарка має 28 років – 7. Мій улюблений актор маж 60 років – 8. Ваша хороша подруга має 20 років 9. Їхня викладачка має 47 років – 10. Мій товариш має 18 років – 11. Цей інститут має 125 років – 12. Наш будинок має 52 роки –

Завдання 361. Поставте запитання до виділених слів.

1. Нашому *новому* механікові 56 років. 2. *Вашій* кузині 14 років. 3. *Батькові* Ігоря 62 роки. 4. Цій *книзі* 75 років. 7. *Нашій* знайомій медсестрі 56 років. 8. *Вашим шкільним* друзям 23 роки. 9. *Моєму велосипедові* 12 років. 10. Нашому двоюрідному *братові* 10 років. 11. *Їхній* бабусі 72 роки. 12. *Сусідському* собаці 7 років.

Завдання 362. Поставте запитання до виділених слів.

1. Цьому *пам'ятникові* 23 роки. 2. *Їхньому* дідові 90 років. 3. *Вашій* секретарці 35 років. 4. *Їхнім* давнім приятелям 33 роки. 5. Цій *хворій* жінці 51 рік. 6. Тому *високому* хлопцеві 29 років. 7. *Вашим веселим* друзям 15 років.

Завдання 363. Виконайте вправу за зразком.

Зразок: *Уляна має 17 років. – Скільки років Уляні? – Їй 17 років.*

1. Наш директор має 59 років. – 2. Ваша чарівна тітка має 36 років. – 3. Їхній знайомий архітектор має 58 років. – 4. Моя перукарка має 32 роки. –

5. Талановитий спортсмен має 25 років. – 6. Наша давня подруга має 38 років. – 7. Його багатий приятель має 47 років. –8. Її вірний товариш має 30 років. –

Завдання 364. Прочитайте текст. Дайте відповіді на запитання після тексту. Поставте питання до виділених слів.

Сьогодні хочу розповісти вам про свою подругу. Її звати Джейн. Їй 17 років. Вона дуже мила. Минулого року Джейн запросила мене в гості, і я побачила всю її сім'ю. Маму Джейн звать Аманда, їй 39 років. Батька звати Стів, йому 42 роки. Вони дуже привітні люди. Також Джейн має молодшого брата Майка, йому 11 років, він школяр. Сім'я моєї подруги живе у гарному старому будинку. За легендою *цій будівлі* майже 200 років. Мені дуже сподобалось в гостях у подруги.

1. Скільки років матері Джейн? 2. Скільки років батькові Джейн? 3. Кому 11 років?

Завдання 365. Напишіть розповідь про свою сім'ю. Вкажіть, будь ласка, скільки років кожному з членів вашої родини.

Завдання 366. Розкрийте дужки, та запишіть іменники у потрібному відмінку.

1. (Лікар) ... подобається його робота. 2. (Мій брат) ... подобаються мої подруги. 3. (Наші батьки) ... подобається ходити в театр. 4. (Молоді дівчата) ... подобаються гарні хлопці. 5. (Розумні чоловіки) ... подобаються розумні жінки. 6. (Їхній хороший друг) ... подобається грати шахи. 7. (Мамина приятелька) ... подобається відпочивати на морі.

Завдання 367. Розкрийте дужки, та запишіть займенники у потрібному відмінку.

1. (Я) ... подобається читати книжки. 2. (Ми) ... подобаються заняття з хімії. 3. (Ти) ... подобається малювати? 4. (Ви) ... подобаються українські пісні? 5. (Він) ... подобаються стрункі дівчата. 6. (Вона) ... подобається гуляти на дощі. 7. (Вони) ... подобається співати.

Завдання 368. Напишіть речення за зразком.

Зразок: *Це моя подруга. ... подобається співати. Це моя подруга. Їй подобається співати.*

1. Це Алі. ... подобається жити в Україні. 2. Це Секіна. ... подобається навчатись в медичному університеті. 3. Це наші сусіди. ... подобається відпочивати у селі. 4. Це польські туристи. ... Їм подобається Львів. 5. Це я і моя подруга. ... подобається їсти солодоці. 6. Це моя донька. ... подобаються повітряні кульки.

Завдання 369. Напишіть речення за зразком.

Зразок: *Я люблю їсти цукерки – Мені подобається їсти цукерки.*

1. Моя подруга любить танцювати – 2. Наші діти люблять фрукти і ягоди – 3. Молоді дівчата люблять короткі плаття – 4. Професор любить старанних студентів – 5. Ми любимо свою викладачку – 6. Вони люблять картини цього художника – 7. Він любить гарних дівчат – 8. Марія любить високих хлопців –

Завдання 370. Дайте відповіді на запитання, використовуючи дієслово «подобатися».

1. Що ви любите? 2. Що люблять ваші друзі? 3. Що люблять робити ваші батьки? 4. Що люблять їсти ваші брати і сестри? 5. Що любить читати ваша бабуся?

Завдання 371. Розкрийте дужки і запишіть дієслово «сподобатися» у правильній часовій формі.

1. Подруга запропонувала мені поїхати в гори і сказала, що мені там ... (сподобатися). 2. Ірині дуже ... (сподобатися) вірш її приятельки. 3. Дітям ... (сподобатися) подарунки від батьків. 4. Учора я був у кіно. Там показували новий фільм і він мені ... (сподобатися). 5. Якщо завтра ти підеш зі мною в галерею, то побачиш багато картин, які тобі ... (сподобатися).

Завдання 372. Розкрийте дужки, та запишіть іменники у потрібному відмінку.

1. На вулиці дощова погода, тому ... (дівчина) сумно. 2. (Чоловік) ... було важко на душі. 3. Зараз (мої друзі) ... весело, бо вони на дискотеці. 4. Гості принесли багато подарунків і (хлопчик) ... було приємно. 5. (Мама) ... шкода бездомних тварин. 6. Після молитви (приятель) ... було легко на душі.

Завдання 373. Розкрийте дужки, та запишіть займенники у потрібному відмінку.

1. (Я) ... було приємно побачити друзів. 2. (Ми) ... було смачно. 3. (Ти) ... тепло? 4. (Ви) ... буде холодно. 5. (Він) ... не гаряче? 6. (Вона) ... радісно. 7. (Вони) ... тривожно на душі.

Завдання 374. Змініть речення, використавши прислівники.

Зразок: вони гарячі – *їм гаряче.*

1. Молоді хлопці змерзли – . 2. Маленькі діти веселі – . 3. Наша матір сумна – . 4. Студент стривожений – . 5. Ваша дівчина погано почувається – . 6. Учні шкодують про поганий вчинок – .

Завдання 375. Продовжте речення, використавши прислівники з довідки та займенники в давальному відмінку.

Довідка: холодно, спекотно, сумно, весело, тривожно.

1. Сестра плаче, бо ... 2. Жителі міста почули звуки багатьох пожежних машин і ... 3. Працівники зняли куртки, тому що ... 4. Гості сміялись, бо ... 5. Діти одягнули шапки, тому що ...

Завдання 376. Поставте запитання до виділених слів.

1. *Лікареві* шкода хворих пацієнтів. 2. *Дітям* у кафе було весело. 3. Кухар приготував різні страви, і завтра *гостям* буде смачно. 4. Після неприємної розмови *тітці* стало сумно.

Завдання 377. Розкрийте дужки, та запишіть слова у потрібному відмінку.

1. Можна (я) ... увійти до класу. 2. (Діти) ... не можна гуляти без батьків. 3. (Наш друг) ... можна довіряти. 4. (Люди) ... не можна ображати тварин. 5. (Погані викладачі) ... не можна працювати в школах. 6. Якщо вони хочуть, то (вони) можна прийти до нас у гості?

Завдання 378. Розкрийте дужки, та запишіть слова у потрібному відмінку.

1. (Ти) ... треба підстригти волосся. 2. Сьогодні (батьки) ... треба поїхати в магазин. 3. (Студенти) ... потрібно багато вчитися, щоб мати гарні оцінки. 4. (Лікар) ... потрібно купити новий халат. 5. (Ви) ... треба терміново прийти в деканат. 6. (Викладач) ... потрібно перевірити тести студентів.

Завдання 379. Поставте питання до виділених слів.

1. Сьогодні *дівчинці* не можна гуляти. 2. *Бабусі* треба піти до стоматолога. 3. *Мені* потрібно купити нову сумку. 4. Моїй *подрузі* можна розказувати таємниці. 5. *Пацієнтові* треба зробити укол.

Завдання 380. Складіть речення відповідно до моделей.

1. Кому? – Потрібно – Що зробити? 2. Кому? – Можна – Що робити? 3. Кому? – Треба – Що зробити? – Куди? 4. Кому? – Можна – Що зробити? – Що? 5. Кому? – Потрібно – Що купити? 6. Кому? – Треба – Що зробити? – Кому? – Що?

НАБІР ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКРЕТНИХ ЦІЛЕЙ

1	Вчора я надіслала лист ...	А) батьки Б) батькам В) батьки
2	Хворий розповів про свою проблему ...	А) лікаріві Б) лікаря В) лікареві
3	Вчора Емануель телефонував	А) маму Б) мами В) мамі
4	... передали моє повідомлення?	А) тебе Б) тобі В) ти
5	Мої сусіди дуже старі, тому я купую ... продукти.	А) них Б) їх В) їм
6	... людям не можна довіряти таємниці	А) поганим Б) поганих В) погані
7	Вчора ветеринар допоміг ... собаці.	А) мому Б) моїм В) моему
8	Вчителька прочитала оповідання ... учням.	А) уважним Б) уважнім В) уважніх
9 80 років.	А) нашому дідусеві Б) нашому дідусі В) нашому дідусю
10	... не подобається, коли говорять неправду.	А) ніхто Б) хтось В) нікому

ТЕМА17. ДІЄСЛОВА З -СЯ

МЕТА: повторити особливості вимови і правопису дієслів на -ся (сь); формувати навички правопису: повторити змінювання дієслів у минулому, теперішньому та майбутньому часі; розвивати уважність, спостережливість та вимову студентів; поповнити словниковий запас новими дієслівними формами.

ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

Студент повинен знати:

1. Яке значення дає дієсловам постфікс -ся.
2. Які дієслова завжди закінчуються на -ся, а які можуть вживатися без -ся.
3. Правила поєднання дієслів з -ся і без -ся з відмінковими формами іменників.

Студент повинен вміти:

1. Утворити, де це можливо, від звичайних дієслів дієслівні форми з -ся.
2. Правильно вживати з відповідними відмінковими формами іменників дієслова з -ся і без -ся.

3. Скласти речення з дієсловами на -ся, та правильно вживати їх у мовленні.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня.

1. Вальченко І.В. Ласкаво просимо! : навч. посібник української мови для іноземних студентів : у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2011. – Частина 1. – 386 с.

2. Вінницька В.М., Плющ Н.Г. Українська мова : Практичний курс граматики для студентів-іноземців. – К., 1997. – 224с.

3. Зайченко Н.Ф., Воробйова С.А. Практичний курс української мови для студентів-іноземців: усне мовлення. – К.: Знання України, 2005. – 324с.

4. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2012. – 183с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

Дієслова на -ся (-сь) називають дію, що спрямована на того, хто її виконує. За часами такі словоформи змінюються так само, як і інші дієслова, але вкінці додаємо частинку -ся (-сь).

ОРІЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Розберіть теоретичні питання теми і виконайте наступні завдання.

1. Пригадайте закінчення дієслів при відмінювання їх за часами.
2. Провідмініяйте в усіх часах та особах дієслова: мити, одягати, малювати.
3. Провідмініяйте в усіх часах та особах дієслова: зустрітися, повернутися, вітатися.

Завдання 381. Утворіть від нижче поданих дієслів такі, що закінчуються на -ся. Складіть 3 речення з будь-якими із цих слів.

1. Мити. 2. Одягати. 3. Молити. 4. Збирати. 5. Хвилювати. 6. Повертати. 7. Питати. 8. Вітати. 9. Грати. 10. Крутити. 11. Бити.

Завдання 382. Нижче зазначені дієслова провідмініяйте у минулому, теперішньому та майбутньому часах.

1. дивитися 2. Намагатися 3. Сподіватися 4. Прокидатися 5. Втомитися

Завдання 383. Розкрийте дужки та запишіть потрібні дієслова у правильній формі.

1. На вихідних мій товариш завжди ... (бачити – дивитися) телевизор. 2. Студенти будуть ... (хвилювати – хвилюватися) за день до екзамену. 3. Хлопець ніжно ... (торкати – торкатися) до руки коханої дівчини. 4. Мій товариш уже ... (вимити - вимитися) посуд. 5. Увечері студенти ... (готувати – готуватися) до контрольної роботи. 6. Узимку, коли холодно, я вночі ... (накривати – накриватися), щоб не змерзнути. 7. Старий професор ... (вилікувати – вилікуватися) мою маму. 8. Минулого року я сильно ... (застудити – застудитися) і не ходив на пари. 9. Остання пара дуже довго не ... (закінчувати – закінчуватися). 10. Молекула ... (складати – складатися) з атомів. 11. У фруктах ... (містити – міститися) багато вітамінів.

Завдання 384. На місці трьох крапок напишіть потрібні дієслова на -ся.

1. Після занять я одразу ... додому. 2. Мій сусід завжди швидко 3. Наша подруга ... у цього лікаря. 4. Їхній батько ... на роботі. 5. Іван часто ... фільми. 6. Марко ... рано-вранці.

Завдання 385. Напишіть речення за моделями.

1. Що? – Складається – З чого? 2. Що? – Міститься – В чому? 3. Хто? – Повертається – Звідки? 4. Хто? – Коли? – Дивиться – Що? 5. Хто? – Як? – Що робить?

Завдання 386. Прочитайте текст. Знайдіть невідомі слова, з'ясуйте зі словником їхнє значення, та запам'ятайте. Зверніть увагу на використання дієслів на -ся. Спробуйте переказати зміст тексту.

Я горджуся, що живу у такій прекрасній країні. Це найкраще місце на землі. Вранці прокидаюся і чую, як співають птахи. Швидко одягаюся, виходжу на вулицю, а там усміхаються мої рідні і друзі. Навколо вирує життя, граються діти, намагаються щось зробити дорослі. Це мій рідний край, де мені сміється сонце, де я можу купатися в гірських ріках і напиться води з чистого джерела. Навіть вночі мені сниться моя Україна, її юна краса і милозвучна мова. Це моя Батьківщина, моя радість і мій смуток, мої мрії і мої переживання, найбільший скарб моєї душі.

НАБІР ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКРЕТНИХ ЦІЛЕЙ

1	Взимку діти завжди тепло	А) одягають Б) одягається В) одягаються
2	На вулиці хлопчики та дівчатка ... різні ігри.	А) граються Б) грає В) грають
3	Батько часто ... додому втомлений.	А) повертається Б) повертає В) повертатися
4	Зараз наша подруга хвора, тому ... у київській лікарні.	А) лікує Б) лікується В) лікувалася
5	Вранці Іванна ... і пішла на заняття.	А) вмила Б) вмилася В) вмивається
6	Мій брат любить ... пригодницькі серіали.	А) дивиться Б) дивитися В) бачити
7	Коли студент заходить в клас, то завжди	А) вітався Б) вітає В) вітається
8	Група ... з іноземних студентів.	А) складає Б) складаються В) складається
9	Ми часто ... друзів у центрі міста.	А) зустрічаємо Б) зустрічаємося В) зустрічаєте
10	Ігор ... щоб зателефонувати друзі.	А) зупинився Б) зупинив В) зупинилися

ТЕМА 18. ОРУДНИЙ ВІДМІНОК ІМЕННИКІВ, ПРИКМЕТНИКІВ ТА ЗАЙМЕННИКІВ

МЕТА: ознайомити студентів з вимовою і правописом іменників, прикметників та займенників в орудному відмінку; навчити правильно писати та визначати закінчення слів у орудному відмінку; формувати правильні правописні уміння і навички; збагачувати словниковий запас; розвивати зв'язне мовлення.

ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

Студент повинен знати:

1. Відмінкові закінчення іменників, прикметників та займенників у формі орудного відмінка.
2. Правила коректного вживання слів у орудному відмінку та їх поєднання у реченні.
3. Доцільність вживання форм орудного відмінка у реченнях та при побудові текстів.

Студент повинен уміти:

1. Утворювати форми орудного відмінка іменників, прикметників та займенників в усіх числах та особах.
2. Поєднувати займенники, прикметники та іменники у орудному відмінку.
3. Будувати речення і тексти, використовуючи займенники, прикметники та іменники у орудному відмінку й поєднуючи їх зі словами інших частин мови.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАТЬ, УМІТЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня.

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І. З., Сечень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 320с.
2. Вальченко І.В. Ласкаво просимо! : навч. посібник української мови для іноземних студентів : у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ. госп.-ва. – Х. : ХНАМГ, 2011. – Частина 1. – 386 с.
3. Вінницька В.М., Плющ Н.Г. Українська мова : Практичний курс граматики для студентів-іноземців. – К., 1997. – 224с.
4. Зайченко Н.Ф., Воробйова С.А. Практичний курс української мови для студентів-іноземців: усне мовлення. – К.: Знання України, 2005. – 324с.
5. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2012. – 183с.
6. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні; Інститут української мови 4-те вид., випр. і доп. – К. : Наук. думка, 1993. – 240с.
7. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, А.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. – Х. : Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2008, 384с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

Орудний відмінок може вказувати на різні ознаки: спільність дії (з ким? З чим?), інструмент дії (чим?), емоції, з якими виконують певну дію (з задоволенням), місце дії (перед інститутом). Також у орудному відмінку ми вживаємо іменники, які без прийменників стоять після дієслів *бути*,

працювати, стати. Загалом орудний відмінок можна утворювати як без прийменника, так і з прийменниками (з, під, біля, перед, над і под.).

ОРІЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Розберіть теоретичні питання теми і виконайте наступні завдання.

Завдання 387. Подані нижче іменники поставте у форму орудного відмінка однини.

Подруга, товариш, приятель, сумка, портфель, завдання, гуртожиток, тітка, бабуся, дядько, дід, дитина, стіл, вухо, лампа, вікно, ручка, вулиця, місто, питання, автомобіль, лікар, професор, вежа.

Завдання 388. Дайте відповіді на запитання.

1. З ким ти часто розмовляєш?	Приятель
2. З ким вчора бачилась наша сестра?	Сусід
3. З чим студент прийшов на заняття?	Портфель
4. З ким ти скоро будеш розмовляти?	Подруга
5. З чим гості прийшли на день народження?	Подарунок
6. З ким Марина вчора гуляла у центрі?	Хлопець
7. З чим ти печеш торт?	Мед
8. З ким Максим часто спілкується?	Брат
9. З ким студенти давно не бачились?	Викладач

Завдання 389. Розкрийте дужки та запишіть слова у правильній формі.

1. Вчора Олег гуляв з ... (дівчина) у парку. 2. Завтра діти підуть на екскурсію з ... (вчителька). 3. Туристи з ... (гід) гуляли по місті. 4. Був дощ, тому дівчина пішла на вулицю з ... (парасоля). 5. Максим прийшов до Ольги з ... (букет) квітів. 6. Завтра студенти побачаться з ... (професор). 7. Зараз мати з ... (син) гуляють у парку. 8. Увечері мій друг завжди гуляє з ... (собака). 9. Ми всю дорогу говорили з ... (водій). 10. Я люблю пити чай з ... (цукор.) 11. В обід ми їли борщ зі ... (сметана).

Завдання 390. Поставте питання до виділених слів.

1. Вранці пацієнтка поговорила з *лікарем*. 2. Наступного тижня ми з *чоловіком* поїдемо відпочивати. 3. Моя подруга завжди ходить на заняття з *пляшкою* води. 4. Скоро ти побачишся з *товаришем*. 5. Цей студент завжди сидить на парах з *телефоном* у руках.

Завдання 391. Закінчіть речення, використовуючи іменники у формі орудного відмінка однини.

1. Ми часто гуляємо ... 2. Недавно Андрій посварився ... 3. Діти довго розмовляли ... 4. Вранці Віктор зустрівся ... 5. Я давно не спілкувалася... 6. Викладачка говорить ... 7. Ми довго листувалися ...

Завдання 392. Складіть та запишіть речення з поданими нижче словами, поставивши їх у форму орудного відмінка з прийменником «з».

1. Приятель 2. Бібліотекарка 3. Сік

Завдання 393. Подані нижче іменники поставте у форму орудного відмінка однини.

Олівець, кулак, гумка, палець, маркер, ніж, рука, трамвай, автобус, поїзд, автомобіль, машина, масло, ложка, виделка, м'яч, іграшка.

Завдання 394. Дайте відповіді на запитання.

1. Чим грається дитина?	Телефон
2. Чим сестра їсть суп?	Ложка
3. Чим студент пише на уроці?	Ручка
4. Чим батько відчинив двері?	Ключ
5. Чим ти їдиш в університет?	Тролейбус

6. Чим ти займаєшся?	Спорт
7. Чим дівчина фарбує губи?	Помада
8. Чим люди миють руки?	Мило

Завдання 395. Розкрийте дужки та запишіть слова у правильній формі.

1. Жінки завжди миють голову ... (шампунь). 2. На уроці малювання учень користується ... (олівець). 3. Туристи летіли в Чехію ... (літак). 4. Хлопчик тихо грався ... (іграшка). 5. Салати я завжди їм ... (виделка). 6. Мій брат любить їздити у парку ... (велосипед). 7. Мати відчуває біль дитини ... (серце). 8. Студент відповів ... (питання) на питання професора.

Завдання 396. Поставте питання до виділених слів.

1. Студентка витерла помилку в тексті *гумкою*. 2. Дружина *ганчіркою* витерла пилюку на меблях. 3. Туристи приїхали *поїздом* з Дніпропетровська. 4. Батько відрізав *ножем* шматок хліба. 5. Лікар зробив пацієнтові укол *шприцом*.

Завдання 397. Закінчіть речення, використовуючи іменники у формі орудного відмінка однини.

1. На занятті студент пише ... 2. Сьогодні на заняття наш викладач приїхав ... 3. Діти довго гралися ... 4. Анна похизувалась перед друзями ... 5. Мама намастила хліб... 6. Викладачка пише на дошці ... 7. Хлопець вдарив по столі ...

Завдання 398. Складіть та запишіть речення з поданими нижче словами, поставивши їх у форму орудного відмінка.

1. Поїзд 2. Майонез 3. Фломастер

Завдання 399. Подані нижче іменники поставте у форму орудного відмінка однини.

Перекладач, вчитель, професор, міліціонер, перукар, кравчиня, фотограф, журналіст, адвокат, пожежник, лікар, викладач, секретарка, фізик, ветеринар, бібліотекар, поет, письменниця, дизайнер, стоматолог, фармацевт, інженер, кухар, таксист, медик, співачка, модельєр, футболіст.

Завдання 340. Дайте відповіді на запитання.

1. Ким ти хочеш бути?	Художник
2. Ким став твій брат?	Доцент
3. Ким працює ваша мати?	Лікарка
4. Ким буде Андрій у майбутньому?	Водій
5. Ким стане ваша сестра?	Медсестра
6. Ким хоче бути ваша племінниця?	Вчителька
7. Ким працює наш сусід?	Електрик
8. Ким працювала ваша бабуся?	Суддя

Завдання 341. Розкрийте дужки та запишіть слова у правильній формі.

1. Коли я закінчу університет, то буду ... (фармацевт). 2. Кожен хлопчик у дитинстві мріє стати ... (футболіст). 3. Моя сестра хоче бути ... (актриса). 4. Наша тітка працює ... (психолог). 5. Моя подруга скоро буде працювати ... (офіціантка). 6. Мій брат під час навчання працював ... (оператор). 7. Я завжди хотіла бути ... (лікарка). 8. Наш син мріє бути ... (адвокат).

Завдання 342. Поставте питання до виділених слів.

1. Батько мого друга працює *міліціонером*. 2. Наша мама була *продавцем*. 3. Мій син мріє стати *кардіологом*. 4. Їхній дідусь був *хірургом*. 5. Моя приятелька працює *кухарем*.

Завдання 343. Закінчіть речення, використовуючи іменники у формі орудного відмінка однини.

1. Коли я закінчу університет, то буду... 2. У дитинстві я хотів бути ... 3. Моя подруга мріє стати ... 4. Зараз моя мама працює ... 5. Наш дядько працював...

Завдання 344. Складіть та запишіть речення з поданими нижче словами, поставивши їх у форму орудного відмінка.

1. Ветеринар. 2. Терапевт. 3. Педіатр.

Завдання 345. Подані нижче іменники поставте у форму орудного відмінка однини.

Задоволення, радість, смуток, біль, образа, жаль, любов, ненависть, гнів, ніжність, спокій, тривога.

Завдання 346. За зразком дайте відповіді на запитання.

Зразок: *Як ти граєш футбол? Задоволення*

Я граю футбол із задоволенням.

1. Як чоловік дивиться на дружину?	Любов
2. Як мати дивилась на дітей?	Ніжність
3. Як люди дивляться на своїх ворогів?	Гнів
4. Як ви повідомляєте погані новини?	Жаль
5. Як дівчина дивилась в очі хлопцеві?	Образа
6. Як ви зустрічаєте гостей на день народження?	Радість

Завдання 347. Розкрийте дужки та запишіть слова у правильній формі.

1. З ... (тривога) у душі мати чекала сина з війни. 2. Я з ... (радість) допоможу вам вибрати нову сукню. 3. Дівчина зустріла коханого зі ... (смуток) в очах. 4. Князь з ... (ненависть) дивився на своїх ворогів. 5. Я із ... (задоволення) скуштую ваші страви. 6. З ... (біль) у душі Василь залишав свою родину. 7. Чоловік почав працювати з ... (азарт).

Завдання 348. Поставте питання до виділених слів.

1. Ірина з *ніжністю* дивилась на чоловіка. 2. Діти з *радістю* допомагали мамі прибирати. 3. Туристи із *задоволенням* відвідали музей історії України. 4. Наша бабуся з *любов'ю* у голосі співає українські пісні. 5. Пацієнт зі *страхом* слухав слова лікаря.

Завдання 349. Закінчіть речення, використовуючи іменники з довідки у формі орудного відмінка однини.

Довідка: задоволення, радість, образа, любов, ненависть, ніжність.

1. Галина говорила... 2. Студентка читала вірш ... 3. Мати слухала ... доньку. 4. Викладачка розповідала поему ... 5. Хлопець дивився ...

Завдання 350. Складіть та запишіть речення з поданими нижче словами.

1. З болем. 2. З тривогою. 3. Із вдячністю

Завдання 351. Подані нижче іменники поставте у форму орудного відмінка однини.

Вулиця, парк, гуртожиток, будинок, університет, батько, мама, друг, центр, проспект, бульвар, площа, ліс, місто, село, диван, ліжко, крісло.

Завдання 352. Дайте відповіді на запитання, поставивши іменники у форму орудного відмінка однини та використовуючи, якщо це потрібно, такі прийменники: під, над, перед, за, поруч з, між.

1. Де росте багато дерев.	Інститут
2. Де завжди багато студентів.	Деканат
3. Де ви бачили різні квіти?	Гуртожиток
4. Де Віктор паркує автомобіль?	Будинок
5. Де стоїть стілець?	Шафа та холодильник
6. Де ви відпочиваєте?	Ліс
7. Де чистіше повітря?	Місто

Завдання 353. Розкрийте дужки та запишіть слова у правильній формі.

1. Хлопцеві було соромно перед ... (батько).
2. Мої друзі часто відпочивають на річці за ... (село).
3. Моя сестра любить гуляти ... (парк).
4. Поруч з ... (вокзал) є багато кафе.
5. Між ... (площа та готель) є широка дорога.
6. Над ... (стіл) висіла гарна лампа.
7. Студенти тримають рюкзаки під ... (парта).
8. Донька поклала тарілку перед ... (мама).

Завдання 354. Поставте питання до виділених слів.

1. Птахи літають високо над землею.
2. Під водою є інший прекрасний світ.
3. Перед будинком росте багато квітів.
4. За лісом є гарне озеро.

Завдання 355. Опишіть район, де ви живете, використовуючи прийменники «під, над, перед, за, поруч з, між» та іменники в орудному відмінку однини.

Завдання 356. Подані нижче іменники поставте у форму орудного відмінка множини.

Мама, батько, дядько, тітка, подруга, товариш, приятель, родич, сумка, портфель, завдання, сусід, гуртожиток, тітка, бабуся, дядько, дід, дитина, стіл, вухо, лампа, вікно.

Завдання 357. Дайте відповіді на запитання.

1. З ким ти розмовляєш по телефону?	Друзі
2. З ким недавно говорили ваші батьки?	Родичі
3. З чим ви йдете на ринок?	Гроші
4. З ким ви часто гуляєте?	Сусіди
5. З ким Оксана ділиться секретами?	Подруга
6. З ким Марина обідає?	Працівники
7. З чим ви готуєте суп?	Гриби

Завдання 358. Розкрийте дужки та запишіть слова у правильній формі.

1. Сьогодні вчителька гуляє з ... (діти) у саду.
2. Скоро Олег піде гуляти з ... (собаки).
3. У Львові ми часто спілкуємося з ... (поляки).
4. Завтра я вечеряю з ... (друзі).
5. Ігор прийшов до коханої з ... (квіти).
6. Гід провів цікаву екскурсію з ... (туристи).
7. Пацієнти завжди радяться з ... (лікарі).
8. На роботі я часто розмовляю з ... (люди).
9. Іноді я відпочиваю з ... (приятелі).
10. Вчора студенти познайомились з ... (викладачі).

Завдання 359. Поставте питання до виділених слів.

1. Завтра я познайомлю хлопця з батьками.
2. У четвер школярка гуляла з друзями.
3. Мама поверталася з відпустки з валізами.
4. Сестра приготувала пиріг з ягодами.
5. Вчора Іван зустрівся з родичами.

Завдання 360. Закінчіть речення, використовуючи іменники у формі орудного відмінка множини.

1. Ми часто бачимося ...
2. Недавно Ольга познайомилась ...
3. Учні довго говорили ...
4. Минулих вихідних Андрій фотографувався ...
5. Інна давно не розмовляла...
6. Викладачка зустрілася ...

Завдання 361. Подані нижче іменники поставте у форму орудного відмінка множини.

Поїзд, вухо, кулак, гумка, палець, ключ, маркер, око, ніж, рука, тролейбус, автобус, велосипед, автомобіль, іграшка, фломастер, традиція.

Завдання 362. Дайте відповіді на запитання.

1. Чим граються діти?	Іграшки
2. Чим малюють художники?	Фарби
3. Чим пише дівчинка?	Фломастери
4. Чим зачиняють двері?	Ключі
5. Чим футболісти копають м'яч?	Ноги

6. Чим ти займаєшся?

Справи

7. Чим часто користуються дівчата?

Парфуми

Завдання 363. Розкрийте дужки та запишіть слова у правильній формі.

1. Чоловіки люблять ... (очі), а жінки – ... (вуха). 2. На уроках діти користуються ... (підручники). 3. Суспільство живе ... (правила і традиції). 4. Я часто їжджу ... (трамваї). 5. Дорогу прикрасили ... (квіти). 6. Мій брат любить їсти рибу ... (руки). 7. Дівчина вилікувалася ... (антибіотики).

Завдання 364. Поставте питання до виділених слів.

1. Іноді я літаю літаками. 2. Дівчина намалювала картину фломастерами. 3. Кімнату прикрасили малюнками школярів. 4. Зал обставили дзеркалами. 5. Сьогодні хірург зайнятий пацієнтами.

Завдання 365. Закінчіть речення, використовуючи іменники у формі орудного відмінка множини.

1. Учні довго займалися ... 2. Стіл прикрасили ... 3. Діти гралися ... 4. Батьки зацікавили доньку ... 5. Іноді я їжджу... 6. Викладач пише на дошці ... 7. Хто багато працює язиком, той мало робить ...

Завдання 366. Подані нижче іменники поставте у форму орудного відмінка множини.

Художник, вчитель, професор, педіатр, перукар, кравчиня, фотограф, журналіст, адвокат, пожежник, лікар, викладач, секретарка, біолог, ветеринар, письменниця, терапевт, стоматолог, фармацевт, інженер, кухар, таксист, медик, співачка, офіціантка, футболіст.

Завдання 367. Дайте відповіді на запитання.

1. Ким будуть студенти стоматологічного факультету? Стоматологи
2. Ким стали твої брати? Лікарі
3. Ким працюють ваші батьки? Викладачі
4. Ким хочуть бути їхні діти? Кухарі
5. Ким були ваші дідусь та бабуся? Судді
6. Ким будуть студенти медичного університету? Медики
7. Ким будуть студенти фармацевтичного факультету? Фармацевти

Завдання 368. Розкрийте дужки та запишіть слова у правильній формі.

1. Колись ми мріяли бути ... (інженери). 2. Обидві ваші сестри стали ... (педіатри). 3. Мої подруги будуть ... (лікарки). 4. Наші друзі стануть ... (біологи). 5. Їхні викладачі будуть ... (професори). 6. Наші учні скоро будуть ... (студенти). 7. Його батьки працюють ... (хірурги).

Завдання 369. Поставте питання до виділених слів.

1. Мої приятелі працюють міліціонерами. 2. Її подруги стали медсестрами. 3. Мої одногрупники будуть кардіологами. 4. Колишні працівники вже стали пенсіонерами.

Завдання 370. Закінчіть речення, використовуючи іменники у формі орудного відмінка однини.

1. Коли ми закінчимо університет, то будемо працювати... 2. Мої сестри мріють стати ... 3. Колись мої друзі хотіли бути ... 4. Її родичі працюють ... 5. Наші дядьки працювали ... 6. Колишні студенти стали ...

Завдання 371. Напишіть розповідь про своїх одногрупників. Розкажіть, ким вони будуть і чому обрали таку професію.

Завдання 372. Подані нижче іменники поставте у форму орудного відмінка однини.

Булиця, парк, гуртожиток, будинок, університет, батько, мама, штани, друг, центр, проспект, двері, площа, гора, місто, село.

Завдання 373. Дайте відповіді на запитання, поставивши іменники у форму орудного відмінка множини та використовуючи, якщо це потрібно, такі прийменники: під, над, перед, за, поруч з, між.

1. Де росте гарний сад.	Будинки
2. Де завжди багато студентів.	Університети
3. Де стоїть стіл?	Крісла
4. Де розміщені сходи?	Поверхи
5. Де тече річка?	Береги

Завдання 374. Розкрийте дужки та запишіть слова у правильній формі.

1. Доньці було соромно перед ... (батьки). 2. Іноді ми граємо на площі за ... (магазини). 3. Моя сестра любить гуляти ... (вулиці) міста. 4. За ... (автомобілі) стояли люди. 5. Між ... (готелі) є широка дорога. 6. Над ... (дивани) висять картини. 7. Під ... (деревя) є тінь і там прохолодно.

Завдання 375. Поставте питання до виділених слів.

1. Сонце сховалось за *хмарами*. 2. Між *квітами* росли кущі. 3. Перед *будинками* розміщена автостоянка. 4. Над *столами* висіли лампи.

Завдання 376. Прочитайте текст. Знайдіть невідомі слова, з'ясуйте зі словником їхнє значення, та запам'ятайте. Зверніть увагу на іменники, вжиті в орудному відмінку. Спробуйте переказати зміст тексту.

Я дуже люблю літо. Це пора, коли я щодня бачуся з друзями. Ми гуляємо вулицями міста, спілкуємося з людьми, спостерігаємо різні цікаві ситуації. Нещодавно на одній з таких прогулянок я познайомилась з художником, який саме торгував картинами. Я купила одну із них і сфотографувалась напам'ять з її автором. Тепер ця картина висить на стіні над моїм ліжком і завжди нагадує мені про один з прекрасних літніх днів.

Завдання 377. Від особових займенників утворіть присвійні у орудному відмінку однини і множини.

Особовий займенник	Присвійний займенник в орудному відмінку однини	Присвійний займенник в орудному відмінку множини
Я		
Ми		
Ти		
Ви		
Він		
Вона		
Вони		

Завдання 378. Розкрийте дужки та поєднайте займенники з іменниками.

1. (Мій) ... викладачем.	5. (Його) ... лікарями.
2. (Наші)... батьками.	6. (Її) ... подругами.
3. (Твій) ... товаришем.	7. (Їхній) ... батьком.
4. (Ваш) ... працівниками.	

Завдання 379. Запишіть подані словосполучення у орудному відмінку однини і множини.

1. Ваш тато – 2. Моя сестра – 3. Їхня викладачка – 4. Наш підручник –

5. Твоя бабуся – 6. Його товариш – 7. Їхня подруга – 8. Мій стіл – 9. Ваш сусід – 10. Наш працівник – 11. Твоя книга – 12. Її дідусь –

Завдання 380. Поєднайте слова та поставте у форму орудного відмінка.

Стіл

Лампа

Біолог

Лікарі

Подруга

Товариш

Вчителі

Медсестра

Олівець

Продавці

Голова

Вікно

Дядьки

Інженер

Хірурги

Актриса

Сусідка

Вулиця

Місто

мій

наші

наш

наша

твій

їхні

ваші

ваша

твої

її

їхній

їхня

Завдання 381. Розкрийте дужки.

1. Дід довго гуляв з ... (своя онучка). 2. Ольга принесла газету з ... (її стаття). 3. Вчора я говорив з ... (твоя сестра). 4. Друг писав ... (моя ручка). 5. Сусід возить мене на пари ... (свій автомобіль). 6. Учора Антон спілкувався з ... (свої керівники). 7. Лікарі зустрілися перед ... (його палата). 8. Діти люблять гуляти ... (наш сад). 9. Вчора я виконував домашнє завдання з ... (їхні друзі). 10. Коли він виросте, то стане ... (ваш лікар).

Завдання 382. Дайте відповіді на запитання, використовуючи займенники в орудному відмінку.

1. З чиїми батьками ви говорили? 2. Чиїм маркером писала викладачка? 3. З чією сумкою дівчина прийшла в університет? 4. З чиїм чоловіком сварила дружина? 5. З чиїми студентами спілкувався викладач? 6. Чиїм другом ти хочеш бути?

Завдання 383. Поставте запитання до виділених слів?

1. Мама співала пісню разом з своїми доньками. 2. Завтра ми зустрінемося з твоїм батьком. 3. Дідусь поговорив з нашими сусідами. 4. Я навчаюся у класі з вашою донькою. 5. Я надішлю посылку з їхніми подарунками.

Завдання 384. Напишіть потрібні займенники на місці трьох крапок.

1. Хлопчик заважає працювати ... батькам. 2. Можна мені пройтися ... садом? 3. Батьки довго гралися з ... дітьми. 4. Дозволь скористатися ... підручниками. 5. Я була у кафе з ... другом. 6. Офіціант був ввічливий з ... клієнтами. 7. Покажіть, будь ласка, журнал з ... оцінками.

Завдання 385. Закінчіть речення, використовуючи присвійні займенники у орудному відмінку.

1. Ігор гуляв ... 2. Син говорив... 3. Брат працював ... 4. Лікар сидів ... 5. Сестра фотографувалася...

Завдання 386. Подані нижче прикметники запишіть у орудному відмінку однини та множини.

Хороший. Мужній. Вчорашній. Червоний. Дружня. Старанна. Синій. Злий. Юна. Вродливий. Сильний. Хвора. Слабкий. Мила.

Завдання 387. Розкрийте дужки та поєднайте прикметники з іменниками.

1. (Відомі) ... архітекторами. 2. (Ширий) ... товаришем. 3. (Молода) ... дівчиною. 4. (Старанні) ... школярами. 5. (Добрий) ... учнем. 6. (Відома) ... журналісткою. 7. (Нові) ... друзями. 8. (Бідні) ... людьми. 9. (Стара) ... медсестрою. 10. (Багатий) ... підприємцем. 11. (Професійний) ... спортсменом. 12. (Здорові) ... людьми. 13. (Знайомий) ... лікарем. 14. (Сміливий) ... солдатом.

Завдання 388. Запишіть подані словосполучення у орудному відмінку однини і множини.

1. Гарна дівчина. 2. Старий приятель. 3. Молодша сестра. 4. Бідна дитина. 5. Відомий банкір. 6. Український професор. 7. Вірний товариш. 8. Довга вулиця. 9. Іноземна туристка. 10. Хороший перукар.

Завдання 389. Розкрийте дужки.

1. Публіка була з ... (великі букети). 2. Ми будемо... (гарні лікарі). 3. Студент пише ... (синя ручка). 4. Андрій привітався з ... (давній друг). 5. Бабуся дивилася на онуків з ... (велика любов). 6. Декан сидів за ... (дерев'яний стіл). 7. Жінка повісила лампу над... (маленька тумба). 8. Олена поспілкувалася з ... (цікаві люди). 9. Чоловік підійшов ... (тихі кроки). 10. Я люблю їздити ... (дорогі автомобілі)

Завдання 390. Дайте відповіді на запитання.

1. З яким друзями ви гуляли в центрі? 2. З яким клієнтом говорив банкір? 3. Якою вулицею ви йшли? 4. З якими студентами любить працювати викладач? 5. Яким олівцем пише студент?

Завдання 391. На місці трьох крапок напишіть потрібні прикметники.

1. Марія відпочивала з ... сусідом. 2. Художник подарував нам картину з ... квітами. 3. Віктор пішов гуляти з ... приятелями. 4. Автомобіль їхав ... вулицею. 5. Студент сфотографувався з ... професором 6. Діти стояли під ... будинком.

Завдання 392. Закінчіть речення, використовуючи прикметники у орудному відмінку .

1. Ігор говорив... 2. Дівчина гуляла... 3. Хлопчик грався ... 4. Племянниця ішла... 5. Студент став...

Завдання 393. Прочитайте текст. Знайдіть невідомі слова, з'ясуйте зі словником їхнє значення, та запам'ятайте. Виділіть прикметники та займенники у орудному відмінку. Дайте відповіді на запитання після тексту. Спробуйте переказати зміст тексту.

Колись ми з моїми старими друзями часто гуляли вечірніми вулицями міста. У цей час ми мріяли про те, хто ким хоче стати в майбутньому. Я хотіла бути хорошою лікаркою, інші – відомими письменниками, знаменитими акторами, багатими бізнесменами. Але спільним було те, що всі ми хотіли бути добрими людьми. Минув час. Наші життя змінилися. Чийсь мрії збулися, а чийсь так і залишились далекими мріями. Але найбільшою радістю є те, що між усіма нашими товаришами досі зберігся зв'язок, і, що ми досі залишаємося старими, добрими, щирими друзями.

1. Ким хотіла бути авторка тексту? 2. Ким хотіли бути друзі авторки? 3. Ким хотіли бути усі? 4. Ким всі залишилися?

Завдання 394. Подані нижче займенники поставте у форму орудного відмінка.

Я, Ми, Ти, В, Він, Вона, Воно, Вони.

Завдання 395. Виділені іменники замініть займенниками.

1. Ольга гуляла з *братом*. 2. Я бачився з *батьками*. 3. Віктор давно не говорив з *тіткою*. 4. Професор поспілкувався з *ректором*. 5. Хлопець грався з *собакою*. 6. Ми товаришували з *сусідами*. 7. Учень розмовляв з *вчителькою*.

Завдання 396. Розкрийте дужки.

1. Я з радістю піду з ... (ти) на ринок. 2. Будь ласка, сфотографуйтеся зі ... (я). 3. Сьогодні Ірина буде гуляти з ... (ми). 4. Мама піде з ... (ви) до школи. 5. Я виконаю з ... (він) домашнє завдання. 6. Брат буде читати з ... (вона) книги. 7. Подруга прийде з ... (вони) у кафе.

Завдання 397. Напишіть речення за зразком.

Зразок: *Це моя подруга. Я гуляю з Це моя подруга. Я гуляю з нею.*

1. Це мої батько і мама. Я часто розмовляю з 2. Це моя подруга. Я завжди граюся з 3. Це мій брат. Іноді я з ... відпочиваю. 4. Це я. Зі ... завжди весело. 5. Це ви. Ольга піде з ... гуляти. 6. Це ми. Ходіть з ... у кіно. 7. Це ти. Я хочу з ... товаришувати.

Завдання 398. Дайте відповіді на питання, замінивши виділені іменники на займенники.

1. *Ти гуляв з собакою?* 2. *Він бачився з дідусем та бабусяю?* 3. *Вони гуляли з донькою?* 4. *Ольга розмовляла з братом?* 5. *Бабуся спілкувалася з сусідкою?* Ви привіталися з *батьками?*

Завдання 399. Прочитайте діалог. Зверніть увагу за займенники в орудному відмінку.

- Привіт! Куди ти йдеш? - Привіт. Я іду в центр, бо мушу побачитись з другом. - А ти довго будеш з ним? - Думаю, що ні. Він зараз з іншими хлопцями і піде з ними на футбол, а я футбол не люблю. - То, може, ми з тобою підемо в бар? - Це добра думка. Ходімо зі мною в центр, а після зустрічі вип'ємо пива. - Я згоден, ходімо.

Завдання 400. Самостійно напишіть діалог, використовуючи особові займенники у орудному відмінку.

Завдання 401. Розкрийте дужки та запишіть іменники і потрібному відмінку.

1. Вчора я бачив ... (давні друзі). 2. Сьогодні він познайомився з ... (гарна дівчина). 3. Недавно студент зустрічався з ... (свій викладач). 4. Уранці я познайомив ... (своя дівчина) з друзями. 5. На вихідних я бачилася з ... (далекі родичі). 6. В понеділок я зустрічала на вокзалі ... (іноземні туристи).

Завдання 402. *Поставте запитання до виділених слів. Вкажіть, у якому відмінку ці слова вжито у реченнях.*

1. У парку я фотографував природу. 2. У класі студент привітався з викладачем. 3. На концерті я фотографувалася з музикантами. 4. Діти грали футбол. 5. Хлопці гралися з батьком. 6. Я привітав батьків зі святом.

Завдання 403. *Прочитайте речення. Знайдіть та виправте помилки. Поясніть потребу вживання того чи іншого відмінка.*

1. Вчора Андрій зустрічав з друзями. 2. Тетяна бачилася старих друзів минулого літа. 3. Недавно я познайомила з цікавими людьми. 4. Студентка побачила з професором після уроків. 5. Ми зустрілися своїх одногрупників у центрі.

Завдання 404. *Складіть та запишіть реченні з нижче поданими парами слів.*

1. фотографувати – фотографуватися. 2. бачити – бачитися. 3. знайомити – знайомитися.

Завдання 405. Пишіть за зразком.

Зразок. Ким ти хочеш бути? Я хочу бути інженером.

1. Економіст – . 2. Лікар – . 3. Бізнесмен – . 4. Викладач – . 5. Шахтар – .
6. Пілот – . 7. Електрик – . 8. Професор – . 9. Робітник – . 10. Студент –

Завдання 406. Пишіть правильно.

1. Ми ходили в музей з нашим (викладач). 2. Учора вони їздили на екскурсію разом з (друзі). 3. Я приїхав у Вінницю зі своїм (брат). 4. Вона приїхала зі своєю (сестра). 5. У парку ми зустрілися з нашими (викладачі).
6. Аднан розмовляв з (директор). 7. Анас говорив по телефону з (батько). 8. На перерві Ерік розмовляв з українською (студентка). 9. Він іде в університет разом з (Оксана). 10. Ми ходили на річку разом з (Максим).

Завдання 407. Напишіть, розкриваючи дужки.

Зразок: (Іван), познайомся з (моя подруга Олена). Ми сьогодні разом (оглядати) місто. – Іване, познайомся з моєю подругою Оленою. Ми сьогодні разом оглядатимемо місто.

1. (Петро), коли ти (писати) листи? Я хочу піти з (ти) на пошту. 2. Він працював разом з (моя давня подруга). 3. Моя подруга хоче познайомитися з (мій рідний брат). 4. Учора ми зустрілися з (видатні українські письменники). 5. Іван і Оксана хочуть піти зі (я) в магазин «Український сувенір». 6. Ми сьогодні (слухати) українські пісні. Слухайте з (ми)! 7. Вони (читати) українські вірші. Ви хочете читати з (вони)? 8. Це Оксана. Ви знайомі з (вона)? Ви разом (вивчати) українську мову.

Завдання 408. Напишіть, ким хочуть бути ваші друзі.

Назви професій: економіст, історик, філолог, географ, геолог, біолог, фізик, хімік, математик, будівельник, інженер, актор, музикант, співак, композитор, поет, письменник, соціолог, учитель, лікар.

НАБІР ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКРЕТНИХ ЦІЛЕЙ

1	Вчора вранці Сергій гуляв з	А) собакою Б) собаку В) собаці
2	У селі живе моя тітка й іноді я з ... бачуся.	А) нею Б) її В) ній
3	Я із ... допоможу своєму батькові	А) задоволення Б) задоволенням В) задоволенні
4	Мій брат буде	А) стоматолог Б) стоматологом В) стоматолога
5	Між ... стоять лавки.	А) будинок Б) будинком В) будинками
6	На занятті студенти пишуть ... та	А) ручками, олівці Б) ручкою, олівцях В) ручками, олівцями
7	Чоловік різав хліб ... ножем.	А) гострим Б) гострими В) гострий
8	Я хочу побачитися з ... сестрою.	А) твою Б) твоєї В) твоєю
9	Донька любила їздити машиною.	А) нашою, синьою

		Б) нашою , синою В) нашою, синьою
10	Це мої брати, тому я повинен гратися з	А) ними Б) ним В) їх

ТЕМА 18. УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ. ПРИЙМЕННИКИ ТА ВІДМІНКИ

МЕТА: актуалізувати раніше вивчений матеріал і закріпити навички вживання прийменників з конкретними відмінковими формами. Сформувати навички правильного і багатого розмовного мовлення.

НАВЧАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Студент повинен знати:

1. Як поєднуються прийменники з різними відмінковими формами.
2. Як впливає вибір певного прийменника на творення граматичної форми іменника у реченні.
3. Як правильно вживати прийменники при формулюванні речень.

Студент повинен уміти:

1. Поєднувати прийменник з іншими частинами мови у реченнях.
2. Наводити приклади прийменників, які функціонують у певному відмінку.
3. Будувати речення, правильно вживаючи прийменники.
4. Знаходити прийменники в текстах чи речення і пояснювати їхнє значення.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня.

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І. З., Сечень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 320с.
2. Вальченко І.В. Ласкаво просимо! : навч. посібник української мови для іноземних студентів : у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2011. – Частина 1. – 386 с.
3. Вінницька В.М., Плющ Н.Г. Українська мова : Практичний курс граматики для студентів-іноземців. – К., 1997. – 224с.
4. Зайченко Н.Ф., Воробйова С.А. Практичний курс української мови для студентів-іноземців: усне мовлення. – К.: Знання України, 2005. – 324с.
5. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2012. – 183с.
6. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні; Інститут української мови 4-те вид., випр. і доп. – К. : Наук. думка, 1993. – 240с.
7. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. – Х. : Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2008, 384с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

Прийменник доповнює і посилює значення відмінкової форми, уточнює і ускладнює її. Прийменник може вживатися з формою одного непрямого відмінка (наприклад: без, біля, від, для, до, з-за (із-за), з-під, проти, серед вживаються тільки з родовим, а про – зі знахідним) або може сполучатися з двома чи трьома відмінками (наприклад: над, під, перед, поза – зі знахідним і орудним; на, о (об), по – зі знахідним і місцевим; з, з а -з родовим, знахідним і орудним відмінками). Залежно від того, з якою відмінковою формою вжито прийменник, від вказує на різні значення, місце, причину, предмет певної дії і т.д.

ОРІЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Розберіть теоретичні питання теми і виконайте наступні завдання.

1. Назвіть прийменники, які ви вже знаєте.
2. Скажіть, з якими відмінками поєднують ці прийменники.
3. Складіть з цими прийменниками речення.

Завдання 409. Поєднайте прийменники з відмінками, у яких їх можна використати

при	називний відмінок
про	місцевий відмінок
у/в	орудний відмінок
на	знахідний відмінок
о/об	давальний відмінок
по	клична форма
через	

Завдання 410. Визначте відмінок виділених іменників із прийменниками.

1. Хлопці говорили про футбол.
2. Книжки лежали у сумці.
3. Студенти пішли на дискотеку.
4. Викладач поклав маркери на стіл.
5. Діти гуляли в центрі.
6. Друзі гуляли по вулиці.
7. Фільм закінчився об одинадцятій годині.
8. Поет написав вірш про Україну.
9. Завтра ми підемо у кіно.
10. Ми зустрінемося о першій годині.
11. Батько подивився у газету.
12. Люди відпочивали на річці.
13. При хворобі потрібно вживати ліки.
14. Зараз учні перейдуть через дорогу.
15. У суботу в центрі буде велике свято.

Завдання 411. Перепишіть текст, добираючи з дужок потрібні прийменники.

Вчора ми з друзями вирішили піти (у, на, о) ... парк погуляти. Ми домовились зустрітися (у, на, про) ... площі Героїв (о, в, у) десятій годині. Я прийшов першим. Потім прийшли ще троє друзів, а двоє запізнювались. Поки ми чекали хлопців, говорили (о, про, в) ... те, що будемо робити (у, на, о) ... парку. Ми вирішили, що спершу підемо (у, на, про) ... кафе, а потім – (на, у, о) ... атракціони. Коли наші товариші приїхали, ми разом пішли гуляти і гарно провели час.

Завдання 412. Виправте помилки в реченнях.

1. Зараз ми ідемо на магазині.
2. Я придбав квіти у продавця на великий базар.
3. Ми часто згадуємо про свої батьки.
4. Зустріч відбудеться о одинадцята година.
5. Зошити лежали на наш стіл.
6. У дівчині було одягнене гарне плаття.
7. Батьки прийдуть в першій годині.
8. Дівчина довго дивилась у дзеркалі.

Завдання 413. Поєднайте прийменники з відмінками, у яких їх можна використати.

крім	
з/із	знахідний відмінок

без	називний відмінок
у/в	родовий відмінок
для	клична форма
від	давальний відмінок
до	місцевий відмінок
біля	
коло	

Завдання 414. *Визначте відмінок виділених іменників із прийменниками.*

1. У брата не було словника. 2. Було тепло і дівчинка гуляла без куртки. 3. Син купив квіти для мами. 4. Чоловік повернувся від сусіда. 5. Джон приїхав з Канади. 6. Скоро ми поїдемо до друзів у Париж. 7. Я не можу перекладати тексти без словника. 8. Для батьків найкращий подарунок – це добрі діти. 9. Я йду з дому до центру. 10. Я люблю все, крім брехні. 11. Не люблю брати грошей у сестри. 12. Вчора Максим отримав лист від товариша. 13. Біля інституту було багато студентів. 14. Ми часто ходимо до театру.

Завдання 415. *Перепишіть текст, добираючи з дужок потрібні прийменники.*

Мій товариш Шон приїхав (у, з, від, без) ... Японії (в, на, до, для) ... України минулого року. Зараз він живе на квартирі і йому дуже важко (без, від, для, до) ... сім'ї. Шон часто отримує листи (до, з, для, від) ... своїх родичів та телефонує їм, але все одно дуже сумує за ними. (Без, У, До) ... нього в Україні не багато друзів, (з, крім, для)... мене він ні з ким не спілкується. Але скоро він буде добре знати мову і зможе товаришувати з українськими студентами. Хоч Шон і не розуміє всього, що я кажу, та (для, від, з, без) ... мене він справжній друг, якого я дуже люблю.

Завдання 416. *Виправте помилки в реченнях.*

1. Том повернувся з Америкою. 2. Для мамі на день народження я куплю квіти. 3. Студент часто ходить в гості до сусіди. 4. Мову важко вчити без словнику. 5. У моїх батьках зараз немає грошей. 6. Коли я прийду від приятель, то виконаю домашнє завдання. 7. Скоро я повернуся в Китаю з Україна. 8. Крім добрі люди, є ще й злі люди. 9. Багато дерев росте біля дорозі.

Завдання 417. *Поєднайте прийменники з відмінками, у яких їх можна використати.*

з/із/зі	орудний відмінок
під	знахідний відмінок
над	називний відмінок
за	родовий відмінок
перед	клична форма
між	давальний відмінок
	місцевий відмінок

Завдання 418. *Визначте відмінок виділених іменників із прийменниками.*

1. Учора хлопець зустрівся із друзями. 2. За будинком припарковано автомобілі. 3. Над тумбою висить лампа. 4. Під столом стоять студентські портфелі. 5. Я часто гуляю зі своєю подругою. 6. Перед мандрівкою ми придбали фотоапарат. 7. Мама часто бачиться з подругою. 8. Між ліжками стоїть стіл. 9. За парком розташоване озеро. 10. Над лісом видніється сонце. 11. Іноземний студент рідко бачиться з батьками. 12. Між будинками йде широка дорога.

Завдання 419. *Перепишіть текст, добираючи з дужок потрібні прийменники.*

Одного разу, коли ми (під, за, із) ... подругою розмовляли, я попросила її розповісти мені про свій дім. Подруга (перед, над, з) ... задоволенням погодилась. Вона розповіла, що її будинок дуже великий. Він стоїть (перед, з, над) ... лісом. (З, За, Під) ... будинком є сад, де можна відпочивати, гуляючи (між, за, з) ... деревами. У будинку в подруги є своя кімната, де багато іграшок. У кімнаті є велике ліжко, а (під, з, над) ... ним висять картини. У шафах стоїть багато книг. Посеред кімнати розташований старий дерев'яний стіл, (під, з, над) ... яким стоять маленькі крісла. Мені сподобалась розповідь подруги і я дуже захотіла побачити цей казковий будинок.

Завдання 420. *Виправте помилки в реченнях.*

1. Під крісло сидить великий гарний кіт. 2. З будинком ростуть квіти. 3. Над землею пливуть хмари. 4. Автомобіль зупинився перед пішохід. 5. Кім сумує за родину. 6. Між справжнім другом не може бути брехні. 7. Я люблю спілкуватись зі цікавими людьми. 8. Іноді я відпочиваю за кордон.

Завдання 421. *Поставте питання до виділених слів. Визначте, у якому відмінку вжито ці слова.*

1. Учора батьки повернулися з відпустки. 2. Завтра ми підемо до театру. 3. Скоро я зустрінуся з друзями. 4. Під водою є прекрасний світ. 5. Ця книга про велику любов. 6. Діти бігли вниз по вулиці. 7. У клубі були всі, крім дітей. 8. На ліжку лежать великі подушки. 9. Біля університету стояло багато студентів. 10. Увечері дівчата підуть на дискотеку. 11. Між друзями немає таємниць. 12. Група складається з іноземних студентів. 13. Над домом літали птахи.

Завдання 422. *Виправте помилки в реченнях.*

1. З моїх друзів завжди весело. 2. У журналі написано про відомого музею. 3. Учора хлопці повернулись від родичі. 4. Літак прилетів з Австралію в Україну. 5. Люди відпочивають між озером. 6. Я часто купую подарунки для батьки. 7. Учні увійшли до клас. 8. Скоро ми підемо в інституті.

Завдання 423. *На місце трьох крапок впишіть потрібні прийменники.*

1. Іноді діти їздять ... товаришів ... Київ. 2. Діти нудьгували ... уроків. 3. ... лісі росте багато квітів. 4. ... мостом тече широка річка. 5. На вихідних ми ... товаришами гуляли в парку. 6. Туристи довго ходили ... місті. 7. Хворий закричав ... болю. 8. Автобус переїхав ... міст. 9. Ми зустрінемося ... сьомій годині. 10. ... інституту було багато студентів.

НАБІР ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКРЕТНИХ ЦІЛЕЙ

1	Роман отримав лист ... рідних.	А) для Б) по В) від
2	Батьки часто спілкуються ... дідусем та бабусею.	А) з Б) зі В) про
3	Учень довго думав ... завданнями	А) під Б) з В) над
4	... неділю в мами день народження.	А) на Б) у В) від
5	Брат передав подарунок ... подруги.	А) для

		Б) біля В) між
6	... студента закінчились гроші.	А) у Б) від В) до
7	Ми часто говоримо ... економіку.	А) в Б) про В) на
8	Турист повернувся ... далеких країн.	А) біля Б) з В) на
9	Я люблю гуляти ... осінньому лісі.	А) між Б) біля В) по
10	Улітку сім'я поїде ... море.	А) на Б) у В) до

ТЕМА 19. УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ. ІМЕННИК. РІД, ЧИСЛО ТА ВІДМІНОК ІМЕННИКА

МЕТА: повторити раніше вивчений матеріал і закріпити навички вживання іменників у різних відмінкових формах. Актуалізувати знання про приналежність іменників до певного роду і числа. Сформувати навички правильного письмового та розмовного мовлення.

ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

Студент повинен знати:

1. Назви усіх відмінків української мови.
2. Відмінкові закінчення іменників в однині та множині.
3. Доцільність вживання конкретних відмінкових форм іменників у реченнях.
4. Як правильно поєднати певні відмінкові форми іменників зі словами інших частин мови.

Студент повинен уміти:

1. Поділяти іменники на назви істот на неістот.
2. Визначати та змінювати рід і число іменників.
3. Відміняти іменники в усіх відмінках.
4. Знаходити іменники у реченнях та текстах і визначати їхню відмінкову форму.
5. Поєднувати іменники різних відмінків зі словами інших частин мови у реченнях.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАТЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня.

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І. З., Сечень М.П., Пестухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 320с.
2. Вальченко І.В. Ласкаво просимо! : навч. посібник української мови для іноземних студентів : у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2011. – Частина 1. – 386 с.

3. Вінницька В.М., Плющ Н.Г. Українська мова : Практичний курс граматики для студентів-іноземців. – К., 1997. – 224с.
4. Зайченко Н.Ф., Воробйова С.А. Практичний курс української мови для студентів-іноземців: усне мовлення. – К.: Знання України, 2005. – 324с.
5. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2012. – 183с.
6. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні; Інститут української мови 4-те вид., випр. і доп. – К. : Наук. думка, 1993. – 240с.
7. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. – Х. : Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2008, 384с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

Іменник – це частина мови, що вказує на особу чи предмет і відповідає на питання «Хто?», «Що?». Усі іменники української мови поділяються на слова, що мають поняття істоти чи неістоти. Основними граматичними категоріями іменників є рід (чоловічий, жіночий, середній) та число (однина і множина). Також більшість іменників змінюється за відмінками (називний, родовий, давальний, знахідний, орудний, місцевий). Але є і незмінювані форми іменників (метро, радіо, меню, кіно, фото і т.д.).

ОРІЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Розберіть теоретичні питання теми і виконайте наступні завдання.

1. Дайте приклади іменників назв істоти та неістоти.
 2. Які ви знаєте незмінювані іменники?
 3. Подані іменники провідмініайте в усіх відмінках.
- Словник, подорож, сусідка, двері, мука, приятель, подруга.

Завдання 424. Поділіть подані нижче іменники за родами і заповніть таблицю.

Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід

Вікно, мапа, бабуся, питання, батько, клас, викладач, ручка, аптека, абрикос, автомобіль, дядько, серце, аудиторія, балкон, булка, виделка, завдання, вулиця, дідо, кафе, вечеря, валіза, аптека, плече, гривня, дерево, долоня, душ, жарг, копійка, ковдра, мороз, метал, небо, праска, водій, пиво, предмет, почуття, розмова, радіо, ресторан, слово, стіна, стеля.

Завдання 425. Самостійно пригадайте та запишіть 25 іменників жіночого роду, 25 – чоловічого, 15 – середнього.

Завдання 426. Поділіть подані нижче слова на іменники істоти і неістоти, заповніть таблицю.

Істота	Неістота

Друг, тато, стіл, ручка, вулиця, жінка, студент, водій, учень, викладач, полиця, дитина, дівчина, телефон, кіт, ваза, ключ, брат, картина, бібліотекарка, чай, товариш, біолог, підручник, бабуся, зірка, народ.

Завдання 427. Від поданих іменників утворіть форми множини.

Село – . Батько – . Подушка – . Полиця – . Вікно – . Ганчірка – . Водій – . Плече – . Щока – . Хлопець – . Будинок – . Стіл – . Плече – . Лице – . Шафа – . Дівчина –

Завдання 428. Від поданих іменників утворіть форми однини.

Словники – . Мрії – . Соки – . Столиці – . Спеціальності – . Предмети – . Справи – . Трамвай – . Фабрики – . Очі – . Моделі – . Ліси – . Кінці – . Ліжка – . Екзамени – . Історії – .

Завдання 429. Випишіть з поданих слів іменники, які вживають лише у множині, а в тих, де це можливо, утворіть форми однини.

Пісні, двері, гроші, штани, книги, ложки, вулиці, ножиці, діти, люди, овочі, картини, канікули, тварини, окуляри, ручки, телефони, ласощі, сходи, кімнати, балкони, гаманці.

Завдання 430. Випишіть з поданих слів іменники, які вживають лише у однині, а в тих, де це можливо, утворіть форми множини.

Стіл, цукор, молоко, село, картопля, жінка, квартира, годинник, сметана, гречка, сіль, вухо, лампа, полиця, вода, вежа, площа, бульвар, лікар, склянка, йогурт, залізо.

Завдання 431. Випишіть з поданих слів незмінювані іменники.

Вікно, кіно, місто, меню, двері, радіо, дзеркало, таксі, рушник, подушка, фото, м'яч, метро, звук, озеро, монета, какао, час, кафе, плече, лице.

Завдання 432. Де потрібно, виправте помилки у словах, написавши правильно форми множини.

Вулиці, книги, водії, хлопці, м'ячі, селя, розетки, светри, поверхі, площі, стільці, картини, полиці, пальці.

Завдання 433. Складіть речення з поданими словами.

Канікул. Штани. Таксі. Цукор. Золото. Кафе.

Завдання 434. Від поданих іменників утворіть форми родового відмінка однини. Поясніть написання закінчень.

Трамвай, Львів, дощ, університет, зошит, ручка, хлопець, мрія, м'яч, сніг, зима, осінь, світло, серце, светр, вулиця, їжа, годинник, словник, кімната, деканат, маркер, вухо, плече, око, водій, поверх, спідниця, фініш, смуток, край, вівторок, питання, шкарпетка, магазин, вечір, кашель, температура, суддя, ліжка, плаття, грип, автобус, Кіпр, Париж, Африка, Польща, Мілан, Китай.

Завдання 435. Прочитайте речення, визначте рід і число виділених слів.

1. Мама пішла на базар, щоб купити *перцю*. 2. Човен відплив так далеко, що не видно було *берега*. 3. Зараз чоловік їде з *вокзалу* до *товариша*. 4. Дівчина пішла в магазин без *сумки*. 5. З *села* видніються гори. 6. Від *подруги* я піду до *кінотеатру*. 7. На екзамені студент не написав ні *слова*. 8. Діти гуляли на вулиці без *матері*.

Завдання 436. Поставте питання до виділених слів.

1. Крім *одягу*, я візьму у подорож фотоапарат. 2. Вранці діти ходять до *школи*. 3. Хлопчик написав вірш для *бабусі*. 4. У мене немає *парасолі*. 5. Математик вирішує приклади без *калькулятора*. 6. На столі лежав годинник *батька*. 7. Студент повернувся з *Японії*. 8. Київ – це столиця *України*.

Завдання 437. Дайте відповіді на запитання, використавши іменники у родовому відмінку однини.

1. Без чого не може жити людина? 2. До кого в гості поїхав ваш друг? 3. З чого складається книга. 4. Чия книга лежить на столі? 5. Біля чого росте багато квітів? 6. Для кого ви часто купуєте подарунки?

Завдання 438. Розкрийте дужки, запишіть іменники у потрібній формі.

1. Це один з найвідоміших творів ... (автор). 2. Студент не любить ... (анатомія). 3. Нема ... (людина) без ... (батьківщина). 4. Туристи дістали одяг з ... (валіза). 5. Діти дуже не хочуть ... (осінь), бо ще не відпочили. 6. Художник малював портрет з ... (фотографія). 7. Вранці студенти підуть до ... (університет) на екзамен. 8. Вчора я побачила дівчину ... (брат).

Завдання 439. Прочитайте текст. Знайдіть невідомі слова, з'ясуйте зі словником їхнє значення, та запам'ятайте. Підкресліть іменники у родовому відмінку. З виділеними словами складіть речення, записавши ці слова у родовому відмінку однини.

Народне прислів'я говорить, що без верби і калини нема України. І це справді так. З давніх років Україну прикрашали грона калини та кущі верболозу. Верба найчастіше росте біля річки, а калину можна було побачити майже біля кожної сільської хати, бо без калини не можна уявити життя традиційної української родини. Кажуть, що в калині — любов і мудрість матері. Також колись у народній медицині не було кращих ліків від застуди, ніж калиновий чай, а для загоєння ран застосовувався відвар з верби. Ці рослини – справді символи України, бо саме з ними пов'язана українська історія і сучасність, і саме їх завжди буде шанувати та оспівувати у віршах поетів український народ.

Завдання 440. Від поданих іменників утворіть форми родового відмінка множини.

Елемент, завдання, зупинка, інженер, іноземець, діти, кімната, крісло, книгарня, холодильник, колір, подруга, товариш, концерт, літак, ложка, гроші, мова, люди, молекула, неділя, вікно, двері, новина, олівець, плаття, поїзд, продавець, рот, сезон, сім'я, собака, столиця, університет.

Завдання 441. Прочитайте речення, визначте рід і число виділених слів.

1. Без друзів гуляти нудно. 2. Вчора студент повернувся від батьків. 3. Моя кімната без дверей. 4. Біля картин було багато глядачів. 5. Я не люблю ходити до театрів. 6. Крім іграшок, діти ще люблять морозиво. 7. Студентка не має книг з біології. 8. Учень не склав екзаменів.

Завдання 442. Поставте питання до виділених слів.

1. На прогулянку я не беру нічого, крім грошей. 2. Скоро я поїду в Америку до приятелів. 3. Люди не люблять порожніх слів. 4. Речовина складається з молекул. 5. Біля гуртожитків завжди багато студентів. 6. Студент мав небагато конспектів з хімії. 7. Я звикла жити без батьків. 8. Кімната була без меблів.

Завдання 443. Дайте відповіді на запитання, використавши іменники у родовому відмінку множини.

1. Без кого ви їздите відпочивати? 2. До кого ви йдете? 3. З чого складається книга. 4. Чиї речі стоять у вашій кімнаті? 5. Де завжди багато людей? 6. Для кого ви купуєте квіти.

Завдання 444. Розкрийте дужки, запишіть іменники у потрібній формі.

1. На базарі продавали багато ... (килими). 2. У нашому будинку розташована крамниця ... (продукти). 3. Люблю, коли до нас приходять багато ... (гості). 4. Студенти дістали підручники з ... (сумки). 5. Після ...

(канікули) почнеться навчання. 6. Над картиною працювало кілька ... (художники). 7. У магазині не було ... (дивани). 8. Ця книга має п'ять ... (автори).

Завдання 445. Прочитайте текст. Знайдіть невідомі слова, з'ясуйте зі словником їхнє значення, та запам'ятайте. Підкресліть іменники у родовому відмінку множини. З виділеними словами складіть речення, записавши ці слова у родовому відмінку множини.

Сучасним людям важко жити без комп'ютерів та мобільних телефонів. Ми не уявляємо, що колись всього цього не було. Наші батьки писали безліч листів, щоб зберегти зв'язок з рідними. А зараз втрачено велику кількість цінностей, адже всіх повідомлень не збережеш, всіх розмов не запишеш. Ми забуваємо багато моментів, пам'ять про які колись зберігалась у листах. І хоч суспільство повинно розвиватись, але, мабуть, не варто забувати про те, що може подарувати нам радість приємних спогадів.

Завдання 446. Поставте нижче подані слова у форму давального відмінка однини.

Батько, жінка, брат, дід, родич, подруга, лікарка, перукар, художник, водій, тітка, дівчина, дитина, людина, приятель, сусід, товариш.

Завдання 447. Дайте відповіді на запитання.

1. Кому ви даруєте подарунки?	Мама
2. Кому подобається новий фільм?	Приятель
3. Кому студенти показують зошити?	Викладач
4. Чому присвячена ця пісня?	Любов
5. Кому батько сказав піти в магазин?	Син
6. Кому ви допомогли принести сумки?	Дідусь
7. Кому він телефонує щовечора?	Дівчина

Завдання 448. Розкрийте дужки та запишіть слова у правильній формі.

1. Я розповів... (товариш) свою історію. 2. Дівчина показала ... (подруга) свої дитячі фото. 3. Водій дозволив ... (пасажир) сісти поруч. 4. ... (батько) принесли важливий лист. 5. Брат купив ... (мама) квіти. 6. Ректор висловив подяку ... (декан). 7. Учень показав зошит ... (вчителька). 8. Мій товариш часто телефонує знайомому ... (лікар)

Завдання 449. Поставте питання до виділених слів.

1. Хлопець допоміг батькові відремонтувати автомобіль. 2. Щодня я телефоную матері. 3. У парку стоїть пам'ятник квітці. 4. Подрузідуже сподобались мої вірші. 5. Вчителеві щотижня треба перевіряти зошити школярів.

Завдання 450. Закінчіть речення, використовуючи іменники у формі давального відмінка однини.

1. Викладач дав завдання... . 2. Батько подарував м'яч 3. Товариш показав колекцію марок 4. Цей стіл сподобався 5. Вчора я допоміг вибрати меблі 6. Незабаром сусід поверне гроші 7. Навесні батьки куплять автомобіль

Завдання 451. Прочитайте текст. Знайдіть невідомі слова, з'ясуйте зі словником їхнє значення, та запам'ятайте. Виділіть іменники у давальному відмінку однини. Спробуйте переказати зміст тексту.

Батько Миколки лежав у лікарні, тому щодня хлопчик приносив татові свіжі газети та їжу. Одного разу Микола помітив, що до батькового сусіда ніхто не приходив. Хлопець запитав у чоловіка, чому його ніхто не навідує і дізнався, що у нього теж є діти, але вони далеко і він не хоче розповідати синові і доньці, що лежить у лікарні, щоб не хвилювати їх. Миколці стало

шкода самотнього пацієнта і з того дня хлопчина щоразу приносив батьковому сусідові свіжі фрукти і солодоці.

Завдання 452. *Поставте нижче подані слова у форму давального відмінка множини.*

Лікар, пацієнт, водій, діти, продавець, пасажир, дружина, люди, стоматолог, студент, учень, викладач, учитель, дідусь, бабуся.

Завдання 453. *Дайте відповіді на запитання.*

1. Кому ви пишете листи?	Батьки
2. Кому ви щотижня купуєте їжу?	Собаки
3. Кому ви часто телефонуєте?	Родичі
4. Кому батько купив іграшки?	Діти
5. Кому водій повернув решту?	Пасажири
6. Кому сподобалась вистава?	Глядачі
7. Кому ви часто телефонуєте?	Дівчата

Завдання 454. *Розкрийте дужки та запишіть слова у правильній формі.*

1. Я написав... (друзі) лист про Україну. 2. Хлопець показав ... (товариші) свою колекцію марок. 3. Батьки купили ... (сусіди) морозиво. 4. ... (читачі) сподобалась нова книга автора. 5. Мама купила ... (доньки) солодоці. 6. Пацієнт був вдячний ... (лікарі). 7. Учні подякували ... (вчителі). 8. Пішоходи часто заважають ... (водії).

Завдання 455. *Поставте питання до виділених слів.*

1. Іноді я говорю неправду *батькам*. 2. Моя подруга завжди допомагає *пенсіонерам*. 3. На свято студенти подарували квіти усім *викладачам*. 4. Співак не знав, що сказати *слухачам*. 5. Професор пояснив нову тему *студентам*.

Завдання 456. *Закінчіть речення, використовуючи іменники у формі давального відмінка множини.*

1. Лікар сказав правду... . 2. Гід розповів про Львів 3. Батьки подякували 4. Сусід допоміг 5. Завтра я поясню завдання 6. Скоро я напишу 7. На свято я подарую...

Завдання 457. *Прочитайте текст. Знайдіть невідомі слова, з'ясуйте зі словником їхнє значення, та запам'ятайте. Виділіть іменники у давальному відмінку множини. Спробуйте переказати зміст тексту.*

Як часто ми дякуємо своїм батькам? Мабуть, ніхто над цим не задумується. Часто ми забуваємо сказати такі прості слова людям, які дали нам життя. А це ж зовсім неважко. Неважко сказати «дякую» чи «люблю», не важко обійняти їх, але ми цього не робимо, бо соромимось, боїмося, забуваємо чи кудись поспішаємо, чи зайняті іншими справами. Такі вже ми люди, що дітям треба постаріти, щоб зрозуміти цінність справжніх істин, і, щоб сказати онукам: «Не бійтесь говорити, дякуйте батькам...»

Завдання 458. *Поставте нижче подані слова у форму знахідного відмінка однини.*

Стіл, батько, вулиця, книга, підручник, столиця, жінка, сумка, олівець, хлопець, лампа, йогурт, тарілка, чайник, анатомія, газ, метал, дядько, товариш, студент, шафа, площа, ціна, око, дружина, серце, ліжко, річка, море.

Завдання 459. *Дайте відповіді на запитання.*

1. Про що ви розмовляєте?	Дружба
2. Що ви купили?	Куртка і взуття
3. Кого ви любите?	Мама і тато
4. Що ви читаєте?	Книжка

5. Що ви пишете?	Лист
6. Кого ви спитали про нову тему?	Викладач
7. Про кого ви часто думаєте?	Друг
8. Куди ви йдете?	Вулиця

Завдання 460. Розкрийте дужки та запишіть слова у формі знахідного відмінка.

1. Поет написав ... (вірш) про ... (Україна). 2. Дівчинка віддала батькові ... (сумка). 3. Викладач поклав ... (маркер і журнал) на стіл. 4. Дитина дала мамі ... (рука), щоб перейти через ... (дорога). 5. Я подарував сестрі ... (букет) квітів . 6. Сьогодні студент напише ... (диктант) і отримає ... (оцінка). 7. На занятті ми уважно слухали ... (викладач). 8. Сьогодні учні добре виконали ... (робота). 9. Зараз туристи ідуть у ... (театр).

Завдання 461. Поставте питання до виділених слів.

1. Я завжди прибираю *кімнату* на вихідних. 2. Учні швидко *переклали текст*. 3. Щоранку хлопець *застеляє ліжко*. 4. Усі студенти *поважають декана*. 5. У неділю дівчина *загубила сумку*.

Завдання 462. Закінчіть речення, використовуючи іменники у формі знахідного відмінка однини.

1. Мама подарувала синові 2. Студент закінчив читати 3. Учень почав писати 4. Я взяла 5. Діти привітали 6. Мама увімкнула 7. Сусід відчинив 8. Увечері хлопці підуть на

Завдання 463. Самостійно придумайте і запишіть 10 речень, використавши іменники у формі знахідного відмінка однини.

Завдання 464. Поставте нижче подані слова у форму знахідного відмінка множини.

Частина, цифра, гроші, яблуко, ягода, шарф, хвилина, подруга, футбол, усмішка, тітка, чоловік, факультет, водій, архітектор, стаття, свято, дідусь, родич, діти, порада, перекладач, покупець, помилка, шапка, поліція, люди.

Завдання 465. Дайте відповіді на запитання.

1. Про що ви думаєте? Справи
2. Що ви любите? Овочі
3. Кого ви слухаєте? Батьки
4. Кого ви поважаєте? Вчителі
5. Що ви пишете? Вправи
6. Кого ви спитали про погоду? Друзі
7. Про кого ви розповіли батькам? Одногрупники

Завдання 466. Розкрийте дужки та запишіть слова у формі знахідного відмінка.

1. Коли я приходжу додому, то завжди мию ... (руки). 2. Моя подруга дуже гарно малює ... (портрети). 3. У центрі ми побачили ... (приятелі). 4. У кафе дівчина зустріла ... (подруги). 5. Студент розповів друзям про ... (родичі). 6. Діти купили ... (фрукти). 7. На вечорі студенти уважно слухали ... (поети), які виступали. 8. Завтра діти розв'яжуть ... (задачі).

Завдання 467. Поставте питання до виділених слів.

1. Я щоранку чищу *зуби* і йду на пари. 2. Недавно хлопець сфотографував гарних *птахів*. 3. Дівчина довго шукала у сумці *ключі*. 4. Батько привітав *сусідів* зі святом. 5. Хлопчик попросив *друзів* про допомогу.

Завдання 468. Прочитайте діалог. Підкресліть всі іменники у знахідному відмінку. Визначте число цих іменників.

- Привіт, Андрію! Куди ти йдеш?

- Привіт, Марічко! Я йду у магазин. Хочу купити продукти: хліб, ковбасу, огірки, помідори, вареники та цукерки. А потім я поїду на вокзал, бо повинен зустріти друзів.

- То в тебе сьогодні будуть гості? - Так, до мене приїдуть старі знайомі. Я хочу піти з ними в театр і в філармонію, а ще показати їм музеї та парки нашого міста. Якщо хочеш, то приєднуйся до нас. - З радістю. Але спершу прийдіть до мене. Я приготую для вас какао і кекси. - Обов'язково прийдемо. - Я буду з нетерпінням чекати тебе і твоїх приятелів. Бувай. - До зустрічі.

Завдання 469. Самостійно придумайте і запишіть 10 речень, використавши іменники у формі знахідного відмінка множини.

Завдання 470. Подані нижче іменники поставте у форму орудного відмінка однини.

Друг, вулиця, викладач, перукар, стоматолог, столиця, книга, лікар, сумка, хлопець, водій, село, ручка, олівець, гуртожиток, чоловік, зупинка, світ, яблуко, дружина, тролейбус, слива, виноград.

Завдання 471. Дайте відповіді на запитання.

1. З ким ти гуляла вчора?	Товариш
2. Чим ти пишеш конспекти?	Ручка
3. Як ти допомагаєш батькам?	Радість
4. Ким хоче бути ваша сестра?	Медик
5. Чим студенти їздять в університет?	Трамвай
6. З ким ти бачився на вечорі?	Письменниця
7. Чим ти займаєшся?	Спорт
8. Чим ви любите подорожувати?	Автомобіль
9. З чим батько любить чай?	Лимон
10. Де розташована розетка?	Тумба

Завдання 472. Розкрийте дужки та запишіть слова у правильній формі.

1. Вчора Тамара зустрічалася з ... (тітка). 2. Завтра син поїде в парк ... (велосипед). 3. Туристи з ... (цікавість) оглядали місто. 4. Коли сестра виросте, то буде ... (студентка). 5. На день народження до друга я прийшов з ... (подарунок). 6. Моя подруга цікавиться ... (хімія). 7. Зараз мати з ... (батько) відпочивають на морі. 8. Перед ... (будинок) росте багато квітів. 9. Цього разу ми поїдемо в Київ ... (автобус).

Завдання 473. Поставте питання до виділених слів.

1. Вранці лікар поговорив з *пацієнткою*. 2. Я люблю їсти хліб з *маслом*. 3. З *радістю* допоможу вам прибрати у домі. 4. Я не люблю їздити *поїздом*. 5. Студент дуже любить писати *олівцем*. 6. Під *столом* стояли сумки.

Завдання 474. Закінчіть речення, використовуючи іменники у формі орудного відмінка однини.

1. Мої батьки часто подорожують ... 2. Завтра діти побачаться ... 3. Ми часто їздимо ... 4. Картина висіла ... 5. Я давно не говорила...

Завдання 475. Складіть та запишіть 7 речень, використавши іменники у формі орудного відмінка однини.

Завдання 476. Подані нижче іменники поставте у форму орудного відмінка множини.

Штани, жінки, вулиці, ветеринари, учні, хлопці, столи, меблі, площі, пам'ятники, сусіди, мрії, малюнки, м'ячі, символи, колготи, овочі, гроші, люди, приятелі, крісла, плечі, серця, кольори, автомобілі.

Завдання 477. Дайте відповіді на запитання.

1. З ким ви фотографувалися?	Туристи

2. Чим ви малюєте картини?	Фарби
3. Чим син поділився з батьками?	Новини
4. Ким будуть студенти медичного факультету?	Лікарі
5. Чим діти прикрасили кімнату?	Картини
6. З ким донька розмовляє по телефоні?	Родичі
7. Чим прибиральниці милі підлогу?	Ганчірки
8. Де сидять гості?	Столи
9. З чим діти люблять морозиво?	Фрукти
10. Перед ким було соромно поганому студентові?	Викладачі

Завдання 478. Розкрийте дужки та запишіть слова у правильній формі.

1. Завтра ми з ... (хлопці) будемо грати футбол. 2. Колись наша сім'я часто подорожувала ... (літаки). 3. Скоро ці студенти стануть ... (стоматологи та фармацевти). 4. За ... (дерева) було видно озеро. 5. Продавці спілкуються з різними... (люди). 6. Людям треба стежити за ... (слова). 7. Віктор та Сергій завжди будуть ... (друзі) відпочивають на морі. 8. Іноземні студенти рідко бачаться з ... (батьки та родичі).

Завдання 479. Поставте питання до виділених слів.

1. Актриса часто спілкується з *журналістами*. 2. Мої брати працюють *інженерами*. 3. Наші батьки скоро стануть *пенсіонерами*. 4. Багаті люди не їздять *маршрутками*. 5. Під нашими вікнами росте багато *дерев*. 6. Я все роблю своїми *руками*.

Завдання 480. Закінчіть речення, використовуючи іменники у формі орудного відмінка однини.

1. Я люблю пити каву... 2. Учні часто користуються ... 3. Мої батьки їздять ... 4. Люди гуляли ... 5. Колись ми станемо...

Завдання 481. Складіть та запишіть 7 речень, використавши іменники у формі орудного відмінка множини.

Завдання 482. Поставте нижче подані слова у форму місцевого відмінка однини.

Вулиця, університет, факультет, поверх, гуртожиток, лист, аудиторія, ліс, місто, чайник, шафа, холодильник, крісло, хлопець, жінка, сумка, гаманець, автобус, бібліотека, кімната, студентка, дошка, година.

Завдання 483. Дайте відповіді на запитання.

1. Де сидять студенти?	Аудиторія
2. Де ходять собаки?	Вулиця
3. Де стоять квіти?	Ваза
4. На кому гарний одяг?	Мама
5. Де лежать книги?	Полиця
6. По кому лазить павук?	Батько
7. Де живе студент?	Гуртожиток

Завдання 484. Розкрийте дужки та запишіть слова у правильній формі.

1. Мої друзі живуть на ... (вулиця) Мечникова. 2. Я навчаюся в ... (університет) імені Данила Галицького. 3. Ми зустрінемось о першій ... (година). 4. У ... (бібліотека) було багато читачів. 5. Ми з сім'єю любимо гуляти по ... (ліс) солодощі. 6. Пацієнт довго лежав у ... (лікарня). 7. Студенти чекали викладача у ... (класі). 8. У ... (холодильник) не було продуктів.

Завдання 485. Поставте питання до виділених слів.

1. Я люблю відпочивати у *кафе*. 2. Моя подруга часто буває у *музеї*. 3. У неділю ми будемо на *дискотеці*. 4. Ірина має зустріч о п'ятій *годині*. 5. Професор чекав студентів на *кафедрі*.

Завдання 486. *Впишіть потрібний прийменник.*

1. Ми часто гуляємо ... центрі. 2. Моя подруга працює ... магазині. 3. Діти весь день були ... зоопарку. 4. Після занять студенти будуть купувати продукти ... ринку. 5. ... столі стояла велика книга. 6. Викладач написав нову тему ... дошці. 7. Гаманець завжди ... моїй сумці. 8. ... фільмі головну роль грала відома актриса. 9. Ми побачимось ... одинадцятій годині. 10. Хлопець спускався вниз ... вулиці.

Завдання 487. *Закінчіть речення, використовуючи іменники у формі місцевого відмінка однини.*

1. Я живу... . 2. Мій одяг лежить 3. Батьки зараз 4. Учора ввечері ми були... . 5. Студент написав 6. Телефон лежить... . 7. Увесь день ми відпочивали... .

Завдання 488. *Поставте нижче подані слова у форму місцевого відмінка множини.*

Місто, клас, музей, трамвай, море, комп'ютер, книга, рука, магазин, картина, полиця, батьки, люди, учень, діти, гроші, ринок, супермаркет, диван, підручник, вулиця, кафетерій, автомобіль.

Завдання 489. *Дайте відповіді на запитання.*

1. Де працюють люди?	Заводи і фабрики
2. Де гуляють діти?	Парки і площі
3. Де продають ліки?	Аптеки
4. На кому новий одяг?	Діти
5. Де люди зберігають гроші?	Банки
6. Де лежать хворі?	Лікарні
7. Де живуть ваші друзі?	Квартири

Завдання 490. *Розкрийте дужки та запишіть слова у правильній формі.*

1. Мої батьки люблять бувати на ... (виставки). 2. Не в ... (гроші) щастя. 3. Батьки ніколи не економлять на ... (діти). 4. Моє щастя у моїх ... (руки). 5. На ... (трамвай) намальована реклама. 6. Я не люблю ходити у ... (штани). 7. Іноземні студенти живуть у ... (гуртожитки). 8. У ... (книги) є багато таємниць.

Завдання 491. *Поставте питання до виділених слів.*

1. Зараз мої друзі на *канікулах*. 2. У дівчат у *сумках* завжди безлад. 3. По *неділях* мама ходить до церкви. 4. Взимку люди ходять у *куртках і шапках*. 5. Студенти вчаться в *інститутах*.

Завдання 492. *Впишіть потрібний прийменник.*

1. Іноді ми гуляємо ... парках міста. 2. Я часто буваю ... дискотеках. 3. Мої друзі вчаться ... університетах. 4. Після пар студенти відпочивають ...ресторанах. 5. Вранці усі учні сидять ... заняттях. 6. Книга лежать ... полицях. 7. Влітку чоловіки ходять ... шортах. 8. ... пальцях дівчини було багато перснів.

Завдання 493. *Складіть 10 речень, використавши іменники у місцевому відмінку множини.*

Завдання 494. *Прочитайте текст. Знайдіть невідомі слова, з'ясуйте зі словником їхнє значення, та запам'ятайте. Виділіть іменники у місцевому відмінку однини та множини. Спробуйте переказати зміст тексту.*

Я дуже люблю подорожувати по Україні. Ми з друзями часто бували у різних містах, відвідували музеї та галереї, відпочивали у кафе і ресторанах. Минулого тижня я побував у старому замку Ужгорода, а на цьому тижні піду у львівський музей-тераріум. Я читав, що у цьому тераріумі у клітках живуть рідкісні види змій, а також є черепахи, павуки

та ящірки. Наступного тижня я планую побувати у столиці і покупатись у Дніпрі. Нема нічого кращого, ніж мандрівки. Як кажуть у народі: «Не витрачайте грошей на одяг. Витрачайте гроші на мандрівки. Бо неважливо, скільки років вашим кедам, якщо в цих кедах ви стоїте у центрі Парижа».

НАБІР ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКРЕТНИХ ЦІЛЕЙ

1	Котрий з поданих іменників вживається лише в множині?	A) ноги Б) шкарпетки В) штани
2	Вкажіть варіант, у якому слово «плечі» вжито у родовому відмінку.	A) плечей Б) плечів В) плечах
3	Вкажіть варіант, у якому всі слова середнього роду.	A) село, місто, батько, око Б) масло, вухо, дідо, кіно В) вікно, око, масло, дзеркало
4	Вкажіть варіант, у якому слово «жінки» вжито у знахідному відмінку	A) жінок Б) жінках В) жінкам
5	Вкажіть варіант, у якому слово «чайник» вжито у місцевому відмінку.	A) у чайниці Б) у чайнику В) у чайникі
6	Мій брат мріє стати	A) лікаром Б) лікарем В) лікар
7	... на день народження донька подарувала сумку.	A) мамі Б) для мами В) маму
8	Викладач пояснив студентам	A) вправа Б) про вправу В) вправу
9	Людина більш ніж наполовину складається з	A) водою Б) води В) воду
10	Потрібну інформацію студенти шукають у	A) підручники Б) підручникам В) підручниках

ТЕМА 20. УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ. ПРИКМЕТНИК. ВІДМІНКОВІ ЗАКІНЧЕННЯ ПРИКМЕТНИКІВ

МЕТА: повторити правила і закріпити навички вживання прикметників у різних відмінкових формах. Формувати вміння відрізняти прикметники від інших частин мови, визначати рід, число, відмінок та синтаксичну роль прикметників, формувати вміння доречно вживати прикметники в усному та писемному мовленні.

ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

Студент повинен знати:

1. Відмінкові закінчення прикметників чоловічого, жіночого й середнього роду в однині та множині.
2. Доцільність вживання певних відмінкових форм прикметників у реченнях.
3. Як правильно поєднати прикметники в різних відмінках зі словами інших частин мови.

Студент повинен уміти:

1. Визначати та змінювати рід, число та відмінок прикметників.
2. Знаходити прикметники у реченнях та текстах і визначати їхню відмінкову форму.
3. Поєднувати прикметники різних відмінків зі словами інших частин мови у реченнях.
4. Складати речення з прикметниками в усіх відмінках та вживати ці прикметники у щоденному мовленні.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАТЬ, УМІТЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня.

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І. З., Сечень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 320с.
2. Вальченко І.В. Ласкаво просимо! : навч. посібник української мови для іноземних студентів : у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2011. – Частина 1. – 386 с.
3. Вінницька В.М., Плющ Н.Г. Українська мова : Практичний курс граматики для студентів-іноземців. – К., 1997. – 224с.
4. Зайченко Н.Ф., Воробйова С.А. Практичний курс української мови для студентів-іноземців: усне мовлення. – К.: Знання України, 2005. – 324с.
5. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2012. – 183с.
6. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні; Інститут української мови 4-те вид., випр. і доп. – К. : Наук. думка, 1993. – 240с.
7. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. – Х. : Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2008, 384с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

Прикметник – це частина мови, що виражає ознаку предмета і відповідає на питання «Який?», «Чий?». Прикметники виражають ознаку кольору (червоний), запаху (ароматний), розміру (великий), віку (молодий), матеріалу (залізний), якості (твердий), приналежності певній особі (братів), простору (близький), часу (давній), зовнішності (смутлявий), ознаки за відношенням до місця (міський). Прикметники мають вищий та найвищий ступені порівняння. У реченнях прикметники найчастіше поєднуються з іменниками та особовими займенниками, оскільки описують їх і дають їм характеристику.

ОРІЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Розберіть теоретичні питання теми і виконайте наступні завдання.

1. Наведіть приклади прикметників.

2. Утворіть форми вищого та найвищого ступенів порівняння від поданих прикметників.

Гарний, добрий, поганий, старий (про людину), сміливий, давній.

3. Подані прикметники провідмініайте в усіх відмінках.

Великий, мужній, вродлива, молодий, загальний, осіння, синій, чорне, низький.

Завдання 495. *Подані нижче прикметники провідмініайте в усіх відмінках однини.*

Гарний, вчорашній, синя, висока, велике, осінне.

Завдання 496. *Розкрийте дужки та поєднайте прикметники з іменниками, вкажіть, у якому відмінку вжито прикметники. Складіть речення з будь-якими п'ятьма словосполученнями.*

1. (справжній) ... лікарем. 2. (вірний) ... товаришеві. 3. у (рідна) ... країні. 4. (добра) ... студенткою. 5. (молода) ... мамі. 6. без (велика) ... сумки. 7. (мужній) ... чоловік. 8. на (великий) ... столі. 9. (Кохана) ... дівчина. 10. про (старий) ... диван. 11. з (далекий) ... сходу. 12. у (чорне) ... море. 13. по (широка) ... дорозі. 14. на (чисте) ... лиці.

Завдання 497. *Провідмініайте в усіх відмінках однини подані словосполучення.*

1. Хороший водій. 2. Справжній чоловік. 3. Вродлива жінка. 4. Синя спідниця. 5. Велике село. 6. Добре серце.

Завдання 498. *Розкрийте дужки, запишіть слова у потрібному відмінку і поставте питання до записаних прикметників.*

1. Коло ... (старий університет) є фонтан. 2. Я розповіла свою історію ... (давня подруга). 3. У ... (міський парк) живе багато птахів. 4. Мій брат написав книгу про ... (велике кохання). 5. Люблю гуляти ... (зелений ліс). 6. Сестра показала картини ... (знайомий художник). 7. Я люблю писати ... (синя ручка). 8. Бабусині речі лежать у ... (дерев'яна скриня). 9. Увечері ми підемо в ... (нова кав'ярня). 10. Дівчинка не любить ... (осіння погода).

Завдання 499. *Дайте відповіді на запитання, використовуючи прикметники.*

1. Яку музику ви любите? 2. Якого друга ви чекаєте в гості? 3. На якій стіні висять картини? 4. Якому будинкові 120 років? Яким лікарем ви будете?

Завдання 500. *На місці трьох крапок напишіть потрібні прикметники.*

1. Я часто ходжу в магазин з ... сумкою. 2. Нещодавно я повернулася від ... подруги. 3. Вчора я написала листа ... поетові. 4. Квіти ростуть на ... клумбі. 5. Ми з друзями розмовляли про ... кіно. 6. Чоловік подарував квіти ... дружині. 7. Минулого року ми відпочивали на ... морі. 8. Мій брат став ... стоматологом. 9. Завтра я піду до ... перукаря. 10. Коли прийду додому, то покладу квіти у ... воду.

Завдання 501. *Складіть речення з поданими прикметниками, використавши їх у різних відмінках та родах.*

Сміливий, новий, давній, теплий, домашній, привабливий, науковий, сусідній.

Завдання 502. *Подані нижче прикметники провідмініайте в усіх відмінках множини.*

Справжній, зелений, бідний, порожній, золотий, важкий.

Завдання 503. *Розкрийте дужки та поєднайте прикметники з іменниками, вкажіть, у якому відмінку вжито прикметники. Складіть речення з будь-якими п'ятьма словосполученнями.*

1. (відомі) ... професорами. 2. у (багаті) ... містах. 3. до (старі) ... батьків. 4. про (бідні) ... пацієнтів. 5. у (здорові) ... тілах. 6. без (старанні) ... студенток. 7. (рідні) ... людям. 8. про (цікаві) ... книги. 9. над (високі) ... деревами. 10. з (старі) ... бабусями. 11. (сині) ... хмарам. 12. з (важкі) ... металів. 13. (давні) ... книгами. 14. на (вузькі) ... вулиці.

Завдання 504. *Провідмініайте в усіх відмінках множини подані словосполучення.*

1. Високі хлопці. 2. Сині квіти. 3. Довге волосся. 4. Вродливі дівчата. 5. Гарні класи. 6. Добрі серця. 7. Нові аудиторії.

Завдання 505. *Розкрийте дужки, запишіть слова у потрібному відмінку і поставте питання до записаних прикметників.*

1. Хлопець часто бачиться з ... (давні приятелі). 2. Дівчина несла додому ... (важкі сумки). 3. Чоловік тримав дитину у ... (міцні руки). 4. Скоро мій друг поїде у ... (далекі країни). 5. Наш робочий колектив складається з ... (молоді працівники). 6. Учні подякували ... (добрі вчителі). 7. Всю зиму Максим ходив у ... (старі чоботи). 8. Іноді я спілкуюся з дуже ... (цікаві люди). 9. Андрій знав усіх, крім ... (нові студенти). 10. Хлопці часто розмовляють про ... (гарні дівчата).

Завдання 506. *Дайте відповіді на запитання, використовуючи прикметники.*

1. Яких книг ви не читаете? 2. Яким друзям ви не довіряєте? 3. На яких партах стоять підручники? 4. Якими книгами ви користуєтесь? 5. Про яких друзів ви іноді згадуєте?

Завдання 507. *На місці трьох крапок напишіть потрібні прикметники.*

1. Недавно я зустрівся з ... знайомими. 2. Дівчина любить відпочивати на ... площах. 3. Фотографові подобається спостерігати за ... птахами. 4. Мама любить дивитися на ... гори. 5. Наша група складається з ... студентів. 6. Денис допоміг ... людям. 7. Мене болить голова від ... завдань.

Завдання 508. *Складіть речення з поданими прикметниками, використавши їх у різних відмінках.*

Складні, мальовничі, дорогі, свіжі, мужні, осінні, рідні.

Завдання 509. *Розкрийте дужки та поєднайте прикметники з іменниками. Складіть речення з будь-якими п'ятьма словосполученнями.*

1. (глибока) ... воду. 2. (холодна) ... погода. 3. у (теплий) ... одязі. 4. (розумні) ... студентами. 5. (рідна) ... сестрі. 6. до (давні) ... друзів. 7. (поганий) ... батьком. 8. з (жовті) ... сторінок. 9. у (університетські) ... змаганнях. 10. про (відомі) ... письменників. 11. для (весільні) ... столів. 12. (чужий) ... чоловікові. 13. (синя) ... сумкою. 14. (дорогі) ... людям.

Завдання 510. *Розкрийте дужки, запишіть слова у потрібному відмінку і поставте питання до записаних прикметників.*

1. Викладачка дала ... (складні завдання). 2. Не люблю слухати ... (нудні історії). 3. Я їжджу на заняття ... (спортивний велосипед). 4. Лікар лікує ... (хворий пацієнт). 5. У... (молода жінка) дуже гарні очі. 6. Іноді я пояснюю завдання ... (молодші брати). 7. Моя подруга живе на ... (стара затишна вулиця). 8. У галереї була виставка картин з ... (мальовничі пейзажі). 9. Продюсер побажав успіху ... (талановитому акторові). 10. Подруги прийшли на вечірку в ... (однакові плаття).

Завдання 511. *Продовжте речення, використавши прикметники в різних відмінках.*

1. Завтра я куплю 2. Уранці ми говорили про 3. Ця книга сподобалась 4. Учні стояли біля 5. Батьки довго гуляли 6.

Студенти живуть на 7. Вчора професор зустрівся з 8. Діти купили фруктів для

НАБІР ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКРЕТНИХ ЦІЛЕЙ

1	Вкажіть варіант, у якому прикметник вжито у давальному відмінку однини.	А) молодій Б) молоду В) молодим
2	Вкажіть варіант, у якому прикметник вжито у знахідному відмінку множини.	А) старим Б) старого В) старих
3	Вкажіть варіант, у якому прикметник вжито у місцевому відмінку множини.	А) стрункі Б) стрункій В) струнких
4	Вкажіть варіант, у якому прикметник вжито у орудному відмінку однини.	А) бідному Б) бідним В) бідними
5	Вкажіть варіант, у якому прикметник вжито у родовому відмінку однини.	А) свіжої Б) свіжу В) свіжій
6	Викладач показав нам ... кабінет.	А) нового Б) новим В) новий
7	Взимку треба ходити в ... шапці.	А) теплу Б) теплій В) теплих
8	У Львові туристи гуляють ... вулицями.	А) мальовничих Б) мальовничими В) мальовничим
9	Я пояснив ... туристам, як знайти вокзал.	А) іноземними Б) іноземній В) іноземним
10	Ми купили словник для ... друзів.	А) хорошим Б) хороший В) хороших

ТЕМА 21. УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ. ЗАЙМЕННИК. ВІДМІНКОВІ ФОРМИ ОСОБОВИХ, ПРИСВІЙНИХ, ПИТАЛЬНИХ, ВІДНОСНИХ ТА ВКАЗІВНИХ ЗАЙМЕННИКІВ

МЕТА: повторити вивчене про займенники, поглибити знання студента; формувати вміння визначати особу, число і відмінок займенників, ставити займенники в початковій формі; розвивати мовлення і мислення студента; збагачувати словниковий запас.

ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

Студент повинен знати:

1. Що таке займенник.
2. Які є групи займенників за лексичним значенням та морфологічними особливостями.
3. Яку функцію виконує займенник у реченні.
4. Граматичні категорії займенника.

Студент повинен уміти:

1. Визначати та змінювати рід, число та відмінок займенників.
2. Знаходити займенники у реченнях та текстах і визначати їхню відмінкову форму.
3. Поєднувати займенники різних відмінків зі словами інших частин мови у реченнях.
4. Складати речення з займенниками різних лексичних груп у всіх відмінках та вживати ці займенники у щоденному мовленні.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАТЬ, УМІТЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня.

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І. З., Сечень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 320с.
2. Вальченко І.В. Ласкаво просимо! : навч. посібник української мови для іноземних студентів : у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2011. – Частина 1. – 386 с.
3. Вінницька В.М., Плющ Н.Г. Українська мова : Практичний курс граматики для студентів-іноземців. – К., 1997. – 224с.
4. Зайченко Н.Ф., Воробйова С.А. Практичний курс української мови для студентів-іноземців: усне мовлення. – К.: Знання України, 2005. – 324с.
5. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2012. – 183с.
6. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні; Інститут української мови 4-те вид., випр. і доп. – К. : Наук. думка, 1993. – 240с.
7. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. – Х. : Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2008, 384с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

Займенник – це частина мови, яка замінює іменник у реченні, вказує на предмети, ознаки, кількість, але не називає їх. За значенням займенники поділяються на особові, питальні, вказівні, відносні, присвійні, заперечні, неозначені. Займенник не має свого постійного лексичного значення, він щоразу пристосовує свою граматичну форму до тих слів, замість яких його вжито, вказує на інші явища, наповнюється іншим змістом. Займенники в мові вживаються передусім для того, щоб уникнути повторення тих самих слів. При цьому форму займенника треба узгоджувати з родом і числом іменника, замість якого цей займенник ужито.

ОРІЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Розберіть теоретичні питання теми і виконайте наступні завдання.

1. Назвіть, які ви знаєте особові займенники.
2. Вкажіть присвійні займенники.
3. Пригадайте заперечні займенники.
4. Які є питальні та відносні займенники? В чому між ними різниця?
5. Які займенники мають категорії роду, числа і відмінка, а які ні?

Завдання 512. Розкрийте дужки та поєднайте займенники з іменниками.

1. (Моя) ... жінкою.
2. (Мій)... другові.
3. (Мої) ... батьків.
4. (Твоя) ... книгу.
5. (Твій) ... батька.
6. Для (твої) ... вчителів.
7. У (його)... сумці.
8. (Її) ... дитині.
9. (Наш)...лікарем.
10. На (наша) ... полиці.
11. (Наші) ... водіями.
12. (Ваша)... подруги.
13. (Ваше) ... вікном.
14. (Ваші) ... спортсменам.
15. (Їхній) ... спортсменові.
16. (Їхня)... родичці.
17. (Їхні) ... сусідами.

Завдання 513. Провідмініайте подані словосполучення у всіх відмінках.

1. Мій лікар.
2. Ваша дружина.
3. Твої одногрупники.
4. Наш гуртожиток.
5. Їхні речі.

Завдання 514. Розкрийте дужки.

1. Батько купив ... (свої діти) солодощі.
2. Сусід погуляв з ... (мої собаки).
3. Ручка лежала у ... (твоя книга).
4. Я почув новини про ... (ваш син).
5. Вчора Ігор не бачив ... (їхній друг).
6. Всю правду написано у ... (мої вірші).
7. Люблю гуляти ... (свій сад).
8. Завтра я піду у ... (ваш магазин).
9. Мені важко працювати без ... (його словник).
10. Студент подарує книгу ... (її подруга).

Завдання 515. Дайте відповіді на запитання.

1. Чиему батькові ви телефонуєте?
2. У чий квартирі ви гостювали?
3. Від чийх друзів ви почули інформацію?
4. Про чий характер ви розмовляли.
5. Чиею ручкою ви пишете?

Завдання 516. Використайте потрібні займенники з довідки.

Довідка: мій, моя, твій, твоя, його, її, свій, своя, наш, наша, ваш, ваша, їхній, їхня.

1. Я гуляю по ... вулиці.
2. Студент пише лист ... батькам.
3. Вчора Анна працювала над ... картиною.
4. Поет писав книгу про ... любов.
5. Скоро студенти поїдуть до ... друзів.
6. Твоя сумка лежить під ... кріслом.
7. Батько віддав мені ... годинник.
8. Хлопчик показав іграшки ... сусідові.
9. Біля ... квартири дуже чисто.
10. Туристи часто бувають у ... місті.

Завдання 517. Закінчіть речення, використовуючи присвійні займенники у різних відмінках

1. Товариш порадив
2. Батько розповів
3. Друзі довго гуляли
4. На вокзалі ми зустріли
5. У кафе діти побачилися
6. У бібліотеці я взяв
7. Сусідка замовила торт

Завдання 518. Складіть діалог на тему: «Випадкова зустріч». Використайте в ньому присвійні займенники у різних відмінках.

Завдання 519. Розкрийте дужки та поєднайте займенники з іменниками.

1. (Чия) ... сумкою?
2. (Чий)... приятеліві?
3. (Чий) ... родичів?
4. (Чия) ... маму?
5. (Чие) ... серцем?
6. Для (чий) ... друзів?
7. У (чия)... кімнаті?
8. (Яка) ... подрузі.
9. (Чий)... водієм?
10. На (яке) ... місці?
11. (Чий) ... лікарями?
12. (Чия)... подруги?
13. (Який) ... другові?
14. (Які) ... викладачам?
15. у (чия) ... аптеці?
16. (Чия)... родичці?
17. (Чий) ... вікнами?

Завдання 520. Провідмініайте у всіх відмінках.

1. Чий приятель?
2. Чия сумка?
3. Чиї батьки?
4. Чие серце?

Завдання 521. Поставте питання до виділених слів, використавши питальні займенники «Хто?», «Що?» у потрібному відмінку.

1. Поет написав нову книгу.
2. Я прийшов у гості до давнього друга, але його не було вдома.
3. На великому столі лежало багато старих зошитів.
4. Ми з друзями довго гуляли вузькими вулицями міста і розглядали мальовничу архітектуру.
5. Я порадив батькові купити новий автомобіль.
6. В університетському гуртожитку живуть студенти, які приїхали з різних африканських країн.

Завдання 522. Розкрийте дужки.

1. Я не знаю, ... (чий) друзям ти показав альбом. 2. Він не знає, з ... (чия) подругою я розмовляла. 3. Вона не сказала, про ... (чий) друга питав викладач. 4. Сестра не розповіла, до ... (чий) родичів поїхали батьки. 5. Я не знаю, у ... (чия) сумці мій телефон. 6. Сестра побачила портфель, ... (який) купив брат. 7. Мама подарувала мені сумку, ... (яка) я хотіла. 8. До нас підійшли люди, ... (які) ми не знаємо. 9. Це те дзеркало, ... (котре) ми вибрали.

Завдання 523. *Поставте питання до виділених слів.*

1. На *нашій* вулиці багато дерев. 2. З *моїми* батьками цікаво говорити. 3. *Мій* брат мріє про *нову* машину. 4. Я часто пишу листи *своім* рідним. 5. Ми любимо гуляти біля *ранкового* моря. 6. Сьогодні дівчина буде гуляти в *нашому* міському парку.

Завдання 524. *Використайте потрібні займенники з довідки.*

Довідка: чий, чия, чие, чий, який, яка, яке, які, котрий, котра, котре, котрі.

1. ... книгу ви принесли? 2. На ... поверсі ви живете? 3. ... друзям ви дали цукерки? 4. Без ... словників ви не можете працювати? 5. З ... друзями ви розмовляли? 6. Не пам'ятаю, про ... сусідів ми говорили. 7. Часто згадую про товариша, ... давно не бачив. 8. Не знаю, ... словам можна вірити.

Завдання 525. *Складіть 10 речень, використовуючи питальні чи відносні займенники у різних відмінках.*

Завдання 526. *Розкрийте дужки та запишіть слова у правильній формі.*

1. (Ця) ... душею? 2. (Той)... професорові? 3. (Ті) ... родичів? 4. (Та) ... ученицю? 5. (Це) ... селом? 6. Для (ці) ...товаришів? 7. У (те)... вікні? 8. (Цей) ... водієві. 9. (Ця)... дівчину? 10. На (те) ... вусі? 11. (Ті) ... медиками? 12. (Та)... подругу? 13. (Ця) ... книги? 14. (Цей) ... викладача? 15. У (Ті) ... шафах? 16. (Те)... місто? 17. (Ці) ... перукарями?

Завдання 527. *Провідмініайте у всіх відмінках.*

1. Той стіл. 2. Та лампа. 3. Ці вулиці. 4. Це кафе. 5. Те око. 6.Ті жінки. 7.Цей викладач. 8. Ця столиця.

Завдання 528. *Розкрийте дужки.*

1. Я ніколи не бачив ... (ці) хлопців. 2. Дівчина віддала книгу ... (той) чоловікові. 3. Хлопець перейшов через ... (та) дорогу. 4. Ми багато говорили про ... (цей) підручник. 5. На ... (ті) озерах дуже гарно. 6. Іноді я пишу ... (ця) ручкою. 7. Студент часто допомагає ... (ті) хлопцям. 8. Іноді група відпочиває у ... (це) місці. 9. Біля ... (той) фонтану завжди багато людей. 10. Зупиніться, будь ласка, перед ... (та) церквою.

Завдання 529. *Використайте потрібні займенники з довідки.*

Довідка: той, та, те, цей, ця, це, ті, ці.

1. Учень поклав книга на ... стіл. 2. Дівчина дала руку ... дитині. 3. Мені важко було йти з ... сумками. 4. На ... лавках завжди відпочивають пенсіонери. 5. Без ... елемента комп'ютер не буде працювати. 6. На ... дереві дуже смачні груші. 7. Серед ... вулиць легко заблукати. 8. Викладач завжди двічі пояснює ... студентам. 9. На ... картинах вже постаріла фарба. 10. ... маркером дуже погано писати.

Завдання 530. *Прочитайте діалог. Впишіть усі присвійні, питальні, відносні та вказівні займенники, визначте відмінок кожного з них.*

- Привіт, Максиме! Куди ти ідеш.

- Привіт, Андрію! Іду до батьків, хочу віднести їм цю сумку, бо зараз саме переїжджаю на іншу квартиру, а там немає місця для всіх моїх речей.

- А де живуть твої батьки?

- В іншому кінці міста.

- Ти хочеш добиратись туди пішки?
- Мабуть, так, бо я не знаю чим туди можна поїхати.
- Чим? Дай подумати. Справді важко одразу згадати, який номер маршрутки туди їде. Може ми у когось спитаємо.
- Гарна думка, але у кого? Перехожі, певно, не знають.
- А давай спитаємо у тих таксистів, котрі на зупинках стоять.
- Гарна ідея. Я згоден.
- Якщо не знайдемо, чи можна поїхати, то я допоможу тобі віднести ці речі.
- Дуже дякую за твою допомогу.
- Нема за що.

Завдання 531. Подані нижче займенники провідмініайте у всіх відмінках.
Я. Ми. Ти. Ви. Він. Вона. Воно. Вони.

Завдання 532. Виділені іменники замініть займенниками.

1. Батько подарував сестрі автомобіль. 2. Хлопець довго гуляв з друзями по парку. 3. Жінка довго пояснювала туристам, де знаходиться костел. 4. Я не можу відремонтувати телевізор без батька. 5. Дівчина поклала книгу на тумбу. 6. На столі лежить альбом, а на альбомі є олівець. 7. Син купив для батьків подарунок. 8. Дівчинка поспішає до подруги. 9. Я давно не бачила мами. 10. Зараз я їду до товариша.

Завдання 533. Розкрийте дужки.

1. Я давно ... (ти) не бачив. 2. Це гарна кімната і у ... (вона) затишно. 3. На моїй вулиці живе наш викладач, тому я часто з ... (він) зустрічаюся. 4. Учора друзі подивились цікаву виставу і довго обговорювали ... (вона). 5. Мій син хоче ... (ви) подякувати. 6. Якщо не хочете заблукати, то йдіть за ... (ми). 7. Студент сумує за батьками, бо давно не бачив ... (вони). 8. Дівчина все літо не бачила одногрупників, але скоро повернеться до ... (вони). 9. Брат сказав сестрі, що незабаром приїде до ... (вона) у гості. 10. Наступного тижня мій товариш поїде за кордон, і я вже не побачу ... (він), тому завтра піду до ... (він) попрощатись.

Завдання 534. Напишіть речення за зразком.

Зразок: Це моя мама. Я купила ... сумку. Це моя мама, я купила їй сумку.

1. Це мої батьки. Я часто думаю про 2. Це мої друзі. Ми з ... завжди гуляємо в парку. 3. Це мій батько. Я купив для ... подарунок. 4. Це моя сестра. Мама подарувала ... нове плаття. 5. Це моя кімната. У ... стоять мої речі. 6. Це мої друзі. Я розповідаю ... свої секрети. 7. Це я. Друзям зі ... весело і цікаво. 8. Це новий фільм. Друзі багато розповідали про 9. Це мій телефон. Мені не комфортно без

Завдання 535. Дайте відповіді на питання, замінивши виділені іменники на займенники.

1. Ви часто думаєте про батька? 2. Ти завжди телефонуєш батькам? 3. Він ходить у кафе з подругою? 4. Студент сумує без брата? 5. Книги зараз на столах? 6. Ви читали це оповідання? 7. Студент відповів професорові? 8. Учні вже бачили нову школу?

Завдання 536. Використайте потрібні особові займенники.

1. Скажи ... правду. 2. Це цікава книга, тому рекомендую прочитати 3. Коли брат їде за кордон, мені сумно без 4. Це тиха вулиця, тому я люблю гуляти 5. Піди зі ... до лікаря. 6. Андрій давно не бачив сестри, тому скоро поїде до 7. Сусід попросив позичити грошей, тому я дав

Завдання 537. Поставай займенники у потрібну форму.

1. Усміхнувся до ... (вона), 2. Дивитися на ... (ми). 3. Прийшов до ... (ти). 4. Стоїть переді ... (я). 5. Висить над ... (вони). 6. Стоїть перед ... (він). 7. Повертається від ... (він). 8. Малює по ... (вона).

Завдання 538. Прочитайте діалог. Зверніть увагу на використання особових займенників. Випишіть їх та визначте відмінок. Самостійно напишіть діалог, використовуючи особові займенники у різних відмінках

- Дівчино, доброго дня. Ви мені дуже сподобались, і я хотів би з вами познайомитись.

- Пробачте, але я не можу.

- А чому так?

- Тому, що у мене є хлопець. Я саме чекаю на нього, бо він затримується.

- Тоді пробачте і дозвольте зробити вам комплімент, бо ви справді дуже чарівна.

- Дякую, мені приємно. На все добре.

- Бувайте.

Завдання 539. Напишіть речення з кожним із займенників (я, ми, ти, ви, він, вона, воно, вони), використавши їх у різних відмінках.

НАБІР ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКРЕТНИХ ЦІЛЕЙ

1	Дайте мені ... словник.	А) того Б) тому В) той
2	Я знаю, ... книгу хоче сестра.	А) які Б) яку В) яке
3	... фільмом ви зацікавились?	А) який? Б) яким? В) якій?
4	Викладач не бачив ... студентів.	А) тих Б) тими В) тим
5	У ... школі ви навчалися?	А) який? Б) якій? В) якої?
6	Мама не знає, ... це.	А) що Б) чим В) чого
7	Поет прочитав ... свої вірші.	А) мене Б) мною В) мені
8	Я не знаю ... жінки.	А) цю Б) цієї В) цієї
9	Я люблю батька і скоро поїду до	А) його Б) ньому В) нього
10	... ви подякували?	А) кому? Б) ким? В) кого?

ТЕМА 22. УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ. ДІЄСЛОВО. ЧАСИ ДІЄСЛОВА

МЕТА: повторити і поглибити знання про дієслово як частину мови, його граматичні ознаки; виробити вміння розрізняти дієслова серед інших частин мови; розвивати зв'язне мовлення студентів.

ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

Студент повинен знати:

1. Три часи дієслова та способи їх утворення.
2. Що таке категорія виду дієслів, та як творяться різні видові форми.
3. Які є особи дієслів.
4. Яке значення мають дієслова у мові і мовленні.
5. Як дієслова поєднуються з іншими частинами мови у реченнях.

Студент повинен уміти:

1. Знаходити дієслова у тексті та розуміти їхнє значення в реченні.
2. Визначати особу дієслова.
3. Визначати час, у якому вжито дієслово та змінювати часову форму певного дієслова.
4. Визначати вид, у якому вжито дієслово та змінювати видову форму конкретного дієслова.
5. Будувати речення за участю дієслів різних часів, способів і видів.

ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХІДНОГО РІВНЯ ЗНАТЬ, УМІТЬ ТА НАВИЧОК

Джерела інформації для забезпечення вихідного рівня.

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І. З., Сечень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 320с.
2. Вальченко І.В. Ласкаво просимо! : навч. посібник української мови для іноземних студентів : у 2-х ч. / І. В. Вальченко. Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2011. – Частина 1. – 386 с.
3. Вінницька В.М., Плющ Н.Г. Українська мова : Практичний курс граматики для студентів-іноземців. – К., 1997. – 224с.
4. Зайченко Н.Ф., Воробйова С.А. Практичний курс української мови для студентів-іноземців: усне мовлення. – К.: Знання України, 2005. – 324с.
5. Практичний курс української мови : методичні розробки для іноземних студентів підготовчого відділення / Укладачі: О.С. Іванців, І.В. Чикайло; Львів. нац. мед. ун-т. – Львів : Вид-во ЛНМУ, 2012. – 183с.
6. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні; Інститут української мови 4-те вид., випр. і доп. – К. : Наук. думка, 1993. – 240с.
7. Чистякова А.Б та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. – Х. : Вид-тво «ІНДУСТРІЯ», 2008, 384с.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

Теоретичний матеріал:

Дієслово – це частина мови, яка означає дію або стан предмета і відповідає на питання «Що робити?», «Що зробити?», «Що робиться з предметом?», «У якому стані він перебуває?». Дієслова поділяються на першу і другу дієвідміни та мають три часи (минулий, теперішній та майбутній). У

минулому та майбутньому часі частина дієслів отримує граматичну категорію виду: доконаний (означає завершену дію) та недоконаний (означає незавершену, тривалу дію). Також дієслова можуть вживатися у дійсному, умовному чи наказовому способі. Дійсний спосіб дієслова означає дію, яка відбувалася, відбувається чи буде відбуватися (ходив, люблю, одягнеш). Умовний спосіб дієслова означає дію бажану або можливу за певних умов (прочитав би, сказала б, вивчили б). Наказовий спосіб дієслова через наказ, прохання, побажання чи пораду закликає до виконання дії (приходь, вивчи, привітай).

ОРІЄНТОВНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ

Розберіть теоретичні питання теми і виконайте наступні завдання.

1. Наведіть приклади дієслів які ви знаєте.
2. Змініть подані дієслова у трьох часах, складіть по 2 речення з дієсловами у кожному часі.

Читати, сидіти, любити, писати, брати, спати.

3. Доберіть форми доконаного виду до поданих дієслів, складіть речення з будь-якою дієслівною парою:

Казати, давати, брати, іти, любити, слухати, думати, повторювати, закінчувати, відчиняти, дякувати, вітати.

4. Назвіть, які ви знаєте дієслова руху, складіть з ними 3 речення..

Завдання 540. З якими дієсловами у вас асоціюються подані нижче іменники. Запишіть ці дієслова, поділивши їх на дієвідміни, та, утворіть словосполучення.

Зразок: повідомлення – надсилати

Надсилати повідомлення

Книга, лист, лікарня, лікар, завдання, вода, їжа, телевізор, світло, вірш, двері, музика, продукти, магазин, автобус, картина.

Завдання 541. Від поданих іменників утворіть та запишіть дієслова.

Лікар, робітник, ріст, біль, читач, навчання, життя, використання, помилка, укол, допомога, малюнок, спів, назва, сміх, плач, фотографія, молитва.

Завдання 542. Провідмініайте нижче подані дієслова в усіх особах однини і множини.

Лежати, любити, малювати, робити, мити, жити, вчитися, писати, ходити, говорити.

Завдання 543. До поданих дієслів підберіть іменники, та запишіть словосполучення.

Одягати, їсти, вивчати, робити, питати, телефонувати, повторювати, лікували, пояснювати, купувати, шукати.

Завдання 544. Дайте відповіді на запитання, використовуючи подані дієслова.

1. Що я роблю? (думати).
2. Що ми робимо? (танцювати).
3. Що ти робиш? (закінчувати).
4. Що ви робите? (брати).
5. Що він робить? (дякувати).
6. Що вони роблять? (спати).

Завдання 545. Розкрийте дужки, напишіть дієслова у теперішньому часі.

1. Зараз я ... (гуляти) у парку і ... (дивитися) на блакитне небо.
2. Студенти ... (сидіти) у класі і ... (виконувати) завдання.
3. Ми зараз тепло ... (одягатися), бо на вулиці зима.
4. Хлопчик завжди ... (мити) руки і ... (чистити) зуби перед тим, як ... (іти) до школи.
5. Діти часто ... (заходити) в гості до друзів і ... (приносити) їм подарунки.
6. Іноді я ... (губити) гроші,

але ... (знаходити) їх частіше. 7. На планеті щохвилини ... (народжуватися) кілька дітей. 8. Онука рідко ... (їздити) до бабусі у село.

Завдання 546. Прочитайте текст. Знайдіть невідомі слова, з'ясуйте зі словником їхнє значення, та запам'ятайте. Зверніть увагу на дієслова у теперішньому часі, підкресліть їх. Випишіть з тексту інфінітиви недоконаного виду та провідніайте в усіх особах теперішнього часу. Розкажіть, як ви використовуєте свій вільний час.

Одного разу товариш запитав мене, як я проводжу свій вільний час, а я не змогла відповісти, бо нічого корисного не робила. З того дня моє життя змінилося. Тепер я не витрачаю без користі свого часу. У вільні хвилини я завжди щось роблю: читаю книги, допомагаю батькам, ходжу у парк годувати птахів, зустрічаюся з друзями і займаюся спортом. Вечорами часто допомагаю молодшому братові виконувати домашнє завдання. Зараз я ніколи не лежу без діла і усім рекомєндую: не втрачайте життя, воно не повертається!

Завдання 547. Провідніайте дієслова в минулому часі за всіма родами і у множині.

Займатися, чекати, написати, згадувати, іти, вивчати, прочитати, поважати, просити, боятися, диктувати, перевіряти.

Завдання 548. Поставте питання до дієслів, вкажіть часову форму.

1. Максим добре грав на гітарі. 2. Товариші довго подорожували по Європі. 3. Мама швидко приготувала обід. 4. Викладач змінив своє рішення. 5. Студенти вже виконали всі завдання. 6. На нашій вулиці збудували гарний магазин. 7. Минулої зими діти їздили в гори. 8. Бібліотекарка дала мені книгу. 9. Серце сильно билосся в грудях.

Завдання 549. Перепишіть речення, змінивши теперішній час на минулий.

1. Увечері дівчина гуляє в парку. 2. Вранці студент займається спортом. 3. Діти пишуть повідомлення батькам. 4. Водій зупиняється на всіх зупинках. 5. Туристи купують квитки на виставу у театрі. 6. Мама радить мені відпочити.

Завдання 550. Вставте у речення потрібні дієслова у минулому часі.

1. Місто Львів ... король Данило Галицький. 2. Марина вже ... книгу. 3. Учні швидко ... диктант. 4. Учора ми ... не цікаву виставку. 5. В суботу мої друзі ... у кіно. 6. Вранці Марта ... каву і ... до університету. 7. Сьогодні хлопчик ... хорошу оцінку. 8. Викладач ... двері і ... у клас. 9. Медсестра ... хворому встати.

Завдання 551. Запишіть речення з поданими дієсловами, поставивши їх у форму минулого часу.

Готувати, зустрітися, зустріти, складати, відповісти, почати, взяти, летіти, займатися, снідати.

Завдання 552. Прочитайте текст. Знайдіть невідомі слова, з'ясуйте зі словником їхнє значення, та запам'ятайте. Зверніть увагу на дієслова у минулому часі, підкресліть їх. Дайте відповідь на запитання після тексту.

Учора у студентів був важкий день, бо вони писали важливу контрольну роботу. Кожен з них хотів отримати гарну оцінку. Але раптом один із студентів захворів. У нього піднялася температура, паморочилась голова і дуже боліло горло. Він був змушений звернутись по допомогу до лікаря. Лікар оглянув пацієнта і сказав, що у нього ангіна, і щоб він відпочив кілька днів. Студент засмутився, бо хотів разом з друзями бути на

контрольній, але, на щастя, у лікарні йому дали довідку, і він зможе написати тест наступного тижня.

1. Чому у студентів був важливий день? 2. Що раптово трапилося зі студентом? 3. Які були симптоми хвороби? 4. Що порадив лікар? 5. Чи зможе студент написати контрольну роботу і чому?

Завдання 553. *Провідмінійте нижче подані дієслова в усіх особах однини і множини майбутнього часу.*

Бути, піти, читати, прочитати, помити, подивитися, відпочивати, відпочити, сказати, сісти, встати, прибігти, поїхати, зробити.

Завдання 554. *Поставте питання до дієслів, вкажіть часову форму.*

1. Скоро ми складемо іспити і поїдемо додому. 2. Завтра Ігор буде вчити вірш. 3. Наступного року ви станете студентами. 4. Через місяць я буду відпочивати. 5. Незабаром ти вивчиш українську мову. 6. Вранці студентка піде на пари.

Завдання 555. *Перепишіть речення, змінивши дієслів час на майбутній.*

1. У неділю я гуляю у парку. 2. Минулого тижня він поправ одяг і прибрав у кімнаті. 3. Мої батьки пообідали у ресторані. 4. Я знаю, що ти вже виконав домашнє завдання. 5. Ми готуємо смачні страви. 6. Ви пишете листа родичам. 7. Моя подруга іде в парк, а брат іде у село.

Завдання 556. *Вставте у речення потрібні дієслова у минулому часі.*

1. Місто Львів ... король Данило Галицький. 2. Марина вже ... книгу. 3. Учні швидко ... диктант. 4. Учора ми ... не цікаву виставку. 5. В суботу мої друзі ... у кіно. 6. Вранці Марта ... каву і ... до університету. 7. Сьогодні хлопчик ... хорошу оцінку. 8. Викладач ... двері і ... у клас. 9. Медсестра ... хворому встати.

Завдання 557. *Запишіть речення з поданими дієсловами, поставивши їх у форму майбутнього часу в будь-яких особах.*

Допомогти, сказати, їхати, робити, шукати, попрощатися, починати, заважати, отримати, вийти.

Завдання 558. *Прочитайте текст. Знайдіть невідомі слова, з'ясуйте зі словником їхнє значення, та запам'ятайте. Зверніть увагу на дієслова у майбутньому часі, підкресліть їх. Виділені дієслова провідмінійте у всіх особах.*

Скоро настане літо і почнуться канікули у іноземних студентів підготовчого факультету. Багато з них поїде додому і побачить там своїх рідних. Але дехто залишиться в Україні, буде тут відпочивати і ознайомиться з українською культурою. Хтось відпочине на озері, хтось погостює у міських кафе та клубах, а ще інші будуть подорожувати по Україні і оглянуть багато цікавих місць. Усі по-різному проведуть час, але їм обов'язково сподобається країна, у яку вони приїхали.

НАБІР ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ДОСЯГНЕННЯ КОНКРЕТНИХ ЦІЛЕЙ

1	Завтра я обов'язково ... з тобою на екскурсію у музей.	А) веду Б) вийдемо В) піду
2	Щоб добре відпочити й набратися сил, наша сім'я щороку ... у гори.	А) возить Б) носить В) їздить
3	Літак ... з Києва до Будапешта 3 години.	А) летить Б) перелетить В) прилетить
4	Ми вже цю статтю і зараз перекладаємо	А) переклали

	наступну.	Б) перекладаємо В) перекладати
5	Вчора Оксана ... піднятися на Високий Замок, щоб оглянути панораму міста.	А) пропонує Б) запропонує В) запропонувала
6	Наступного тижня студенти ... багато цікавих місць.	А) відвідають Б) відвідують В) відвідали
7	Недавно у мого друга ... брат.	А) народилася Б) народився В) народитися
8	Незабаром ми з сім'єю будемо ... по Африці.	А) подорожували Б) подорожуємо В) подорожувати
9	Дівчинка ... і пішла на уроки.	А) одяглася Б) одягла В) одягала
10	Іноземці не часто ... українську музику.	А) слухаються Б) послухали В) слухають

Додаткові питання на екзамен.

Частина 1

1. Звідки ти приїхав (приїхала)?
2. Скільки тобі років?
3. Як тебе звати?
4. Як твоє прізвище?
5. Де ти живеш?
6. Де живе твоя група?
7. Де живе твоя сім'я (родина)?
8. Де ти вчишся?
9. Що ти вчиш в університеті?
10. Яка твоя кімната?
11. На якому поверсі ти живеш?
12. Яка твоя група?
13. Яка твоя аудиторія?
14. Хто твої земляки?
15. Хто твої друзі?
16. Коли твій день народження? (Коли ти народився?)
17. Яка твоя адреса?
18. Де знаходиться ВНТУ?
19. Що ти любиш купувати в магазині?
20. Де ти любиш відпочивати?
21. Який твій улюблений колір?
22. Який твій улюблений день?
23. Яка твоя улюблена страва?
24. Яке твоє улюблене свято?
25. Яка твоя улюблена пора року?
26. Які овочі ти любиш їсти?
27. Які фрукти ти любиш їсти?
28. Який зараз місяць?
29. Яке сьогодні число?
30. Який зараз рік?
31. Коли ти приїхав у Львів?

32. Коли ти будеш їхати в Марокко?
33. Що ти будеш робити влітку?
34. Яка твоя національність?
35. Ти український студент?
36. Ти іноземець?
37. Хто твої одногрупники?
38. Які напої ти любиш пити?
39. Де ти купуєш продукти?
40. Де ти отримуєш знання?
41. Де ти отримуєш гроші?
42. Де ти отримуєш книги?
43. Що ти любиш робити у вільний час?
44. У тебе є брат?
45. У тебе є сестра?
46. Ким ти хочеш (мрієш) бути?
47. Як звати твою маму?
48. Як звати твого тата?
49. Хто твоя мама?
50. Хто твій тато?
51. Де працює твоя мама?
52. Де працює твій тато?
53. Скільки мамі років?
54. Скільки татові років?
55. Що ти вмієш робити?
56. Яке твоє хобі (захоплення)?
57. Ти любиш займатися спортом?
58. Що ти любиш читати?
59. Яку музику ти любиш слухати?
60. Яка твоя рідна країна (батьківщина)?
61. Яке твоє місто?
62. Чому ти приїхав в Україну?
63. Якою мовою ти розмовляєш?
64. Що ти робиш у суботу і неділю?
65. Що ти робиш у робочі дні?
66. Котра зараз година?
67. О котрій годині (коли) починається перший урок?
68. Твоя країна Україна?
69. Ти любиш готувати?
70. З ким ти проводиш вільний час?

Частина 2

1. Скільки коштує хліб?
2. Скільки коштує рис?
3. Скільки коштує м'ясо?
4. Де в Україні є моря?
5. Скільки морів є в Україні?
6. Як називаються моря в Україні? (= Які моря є в Україні?)
7. Які гори є в Україні?
8. Хто такий Тарас Шевченко?
9. Хто такий Дмитро Менделєєв?
10. Хто президент України?
11. Які міста в Україні ти знаєш?

12. Як називається столиця України? (= Яка столиця України?)
13. Що таке Крим?
14. Як називається аеропорт у Києві?
15. Де в Україні є порт?
16. Яке місто Львів?
17. Що таке Київ?
18. Як називається річка у Києві?
19. Як називається річка у Львові?
20. Як називається центральна вулиця у місті Києві?
21. Як називається центральна вулиця у місті Львові?
22. Які ви знаєте музеї у Львові?
23. Що таке література?
24. Що таке фізика, хімія, математика, філософія?
25. Що таке автобус, трамвай, тролейбус, таксі?
26. Які кольори ти знаєш?
27. Які хімічні елементи ти знаєш?
28. Який це університет?
29. Скільки університетів є у Львові?
30. Які університети є у Львові?
31. Що таке Дніпро?
32. Що таке Бориспіль?
33. Що таке Африка, Америка, Європа?
34. Яка Україна країна?
35. Яке населення України?
36. Яке населення Києва?
37. Яке населення Львова?
38. Скільки років Києву?
39. Скільки років Львову?
40. Яка їжа смачна?
41. Твоя кімната чиста чи брудна?
42. Продукти в Україні дорогі чи дешеві?
43. Який сік ти любиш пити?
44. Де працює бібліотекар?
45. Що є в бібліотеці?
46. Хто працює в університеті?
47. Хто вчиться (навчається) в університеті?
48. Хто працює у школі?
49. Хто вчиться у школі?
50. Де працює лікар?
51. Де працює аптекар?
52. Де працює робітник?
53. Який посуд ти знаєш?
54. Що це таке $(a + b = c)$?
55. Де лежать твої продукти?
56. Де висить твій одяг?
57. Який одяг ти любиш?
58. Як називаються гроші в Україні?
59. Що є в холодильнику?
60. Який це корпус?
61. Що таке тиждень?
62. Які дні вихідні?

63. Які країни ти знаєш?
64. Де люблять відпочивати українці?
65. Яка річка є у Львові?
66. У Львові є метро?
67. У Києві є китайське посольство?
68. Що таке Земля і Юпітер?
69. Українська мова легка?
70. В Україні є туристи?

**Тематичний план самостійної роботи морфології (предмет
«Українська мова для іноземців»**

№п	Тема	Кількість годин
1	Іменник: істота, неістота. Рід іменника: <i>ч.р., ж.р., с.р.</i> Число іменник: однина, множина. Поняття про відмінки. Називний відмінок іменника.	12
2	Особові та присвійні займенники.	16
3	Дієслово: Теперішній час. Категорія способу дієслова. Парадигма наказового способу. Кличний відмінок.	16
4	Перша і друга дієвідміни дієслова.	10
5	Дієслово: Минулий час і майбутній час.	10
6	Прислівник як частина мови.	8
7	Прикметник як частина мови.	8
8	Числівник як частина мови.	8
9	Місцевий відмінок: а) на позначення місця (<i>де?</i>); б) <i>на кому?</i> ; в) позначення часу (<i>коли?</i>).	20
10	Знахідний відмінок: а) прями́й об'єкт (<i>що? кого?</i>); б) непрями́й об'єкт (<i>про кого/що? на кого? у що?</i>); в) напрямок руху (<i>куди?</i>); г) позначення часу (<i>коли? скільки часу?</i>).	20
11	Родовий відмінок: а) <i>у кого є хто що?/у кого немає кого чого?</i> ; б) назва власника (<i>чий?</i>); в) ознака (<i>який?</i>); г) <i>скільки?</i> ; д) напрямок (<i>куди/до кого? звідки/від кого?</i>); е) час (<i>коли?</i>); є) місце (<i>де?/у кого?</i>).	20
12	Вид дієслова. Доконаний вид у минулому та майбутньому часі.	12
13	Вживання родового відмінка для позначення напрямку. Питання «Куди?», «Звідки?», «До кого?», «Від кого?».	8
14	Дієслова руху. Вживання дієслів руху у теперішньому, минулому та майбутньому часі.	16
15	Давальний відмінок іменників, прикметників та займенників: а) адресат (<i>кому? чому?</i>); б) <i>скільки (кому?) років?</i> ; в) подобатися – <i>кому?</i> ; г) фізичний або емоційний стан (<i>кому холодно? кому погано?</i>); д) відношення до дії (предмета, особи) (<i>кому важко? кому зрозуміло?</i>); е) <i>кому? + модальні слова (можна, слід, треба... – кому?)</i> .	30
16	Дієслова з -ся.	2
17	Орудний відмінок іменників, прикметників та займенників: а) спільність дії (<i>з ким? з чим?</i>); б) інструмент (<i>чим?</i>); в) бути/працювати/стати <i>ким?</i> ; г) об'єкт (<i>ким? чим?</i>); д) образ дії (<i>як? – із задоволенням, із радістю</i>); е) місце (<i>де? – поруч з, над, під, між, за, перед</i>).	26
18	Узагальнення вивченого матеріалу. Прийменники та відмінки.	8
19	Узагальнення вивченого матеріалу. Іменник. Рід, число та відмінок іменника.	24
20	Узагальнення вивченого матеріалу. Прикметник. Відмінкові закінчення прикметників.	6
21	Займенник. Відмінкові форми особових, присвійних, питальних, відносних та вказівних займенників.	10
22	Узагальнення вивченого матеріалу. Дієслово. Часи дієслова	6

Навчальне видання

Руслана Тарасівна Жангазінова,
*старший викладач кафедри українознавства Львівського національного
медичного університету імені Данила Галицького*

Світлана Орестівна Кусяк,
*викладач кафедри українознавства Львівського національного медичного
університету імені Данила Галицького*

УКРАЇНСЬКА МОВА ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ.

Частина II. Морфологія

навчально-методичний посібник
для самостійної роботи іноземних студентів підготовчого відділення
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

У посібнику подано навчальні матеріали для проведення самостійної роботи з морфології сучасної української мови, адресовані для чужоземних студентів англomовного відділення медичного профілю. Вправи і завдання допомагають виробити навички вправного користування граматичною базою у витворенні висловлювань у комунікації. До кожного уроку є теоретичний матеріал й орієнтовна основа навчальної діяльності.

Для іноземних студентів підготовчих відділень медичних ЗВО, всіх, хто цікавиться проблемами професійної комунікації.

Підписано до друку 10.09.2022 р.
Формат 60x84 1/16. Папір офсет. №1.
Гарнітура Arial CYR. Офсет. друк.
Умовн.-друк. арк. 12,5.

ББК 81.2Укр-9я73